

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

Melita Perkovič

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, januar 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

Melita Perkovič

**Primerjalna analiza pouka materinščine s poudarkom na
književnosti v Sloveniji in Španiji (12–15 let)**

DIPLOMSKO DELO

Mentorica:

doc. dr. Alenka Žbogar

Ljubljana, januar 2012

ZAHVALA

Za pomoč in podporo pri nastajanju diplomskega dela se zahvaljujem mentorici, doc. dr. Alenki Žbogar, učiteljem in učencem španskih šol IES Sierra Morena ter IES Jándula, ki so sodelovali v raziskavi, staršem, bratu, sestri in prijateljem.

KAZALO

1	UVOD.....	4
2	PRIMERJAVA ŠOLSKIH SISTEMOV IN UČNIH NAČRTOV ZA MATERINŠČINO V SLOVENIJI TER ŠPANJI.....	6
2.1	SLOVENSKI ŠOLSKI SISTEM.....	6
2.1.1	Osnovnošolsko izobraževanje v Sloveniji.....	6
2.1.2	Tretja triada devetletne osnovne šole: obdobje 12–15 let.....	7
2.1.3	Učni načrt za slovenščino s poudarkom na tretji triadi	8
2.1.3.1	Operativni cilji književnega pouka v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	10
2.1.3.2	Vsebine književnega pouka v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	11
2.1.3.3	Standardi znanja in didaktična priporočila pri književnem pouku v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju	12
2.2	ŠPANSKI ŠOLSKI SISTEM	14
2.2.1	Obvezno srednješolsko izobraževanje v Španiji (s poudarkom na Andaluziji): obdobje 12–16 let ..	15
2.2.1.1	Predmetnik obveznega srednjega šolstva v Andaluziji	16
2.2.2	Učni načrt za obvezno srednjo šolo v Španiji	17
2.2.3	Predmet španski jezik in književnost	19
2.2.3.1	Prispevek predmeta k usvajanju ključnih kompetenc	20
2.2.3.2	Cilji predmeta španski jezik in književnost.....	21
2.2.3.3	Vsebine pouka španskega jezika in književnosti s poudarkom na literarni izobrazbi	22
2.2.3.4	Merila za preverjanje in ocenjevanje književnosti.....	24
2.2.3.5	Posebne vsebine književnega pouka v Andaluziji	25
2.2.3.6	Povezanost književnega in jezikovnega pouka	27
2.3	RAZLIKE MED POUČEVANJEM MATERINŠČINE (S Poudarkom na književnosti) v Sloveniji in Španiji glede na učne načrte ..	27
3	POSEBNOSTI DIDAKTIČNE STRUKTURE POUKA KNJIŽEVNOSTI V STAROSTNEM OBDOBJU 12–15 LET	32
4	UČBENIKI ZA MATERINŠČINO (S Poudarkom na književnosti) v Sloveniji in Španiji	34
4.1	INFORMACIJSKA VREDNOST IZBRANIH UČBENIKOV	36
4.1.1	Tehnična oprema.....	36
4.1.2	Zgradba	37
4.1.3	Književna besedila	39
4.1.4	Literarnovedni instrumentarij	41
4.2	DIDAKTIČNA VREDNOST IZBRANIH UČBENIKOV	44
4.3	SKLEPI ANALIZE UČBENIKOV	48
5	ODNOS DO MATERINŠČINE V SLOVENIJI IN ŠPANJI	50
5.1	POVZETEK METODOLOGIJE RAZISKAVE O PRILJUBLJENOSTI SLOVENŠČINE.....	50
5.2	METODOLOGIJA MOJE RAZISKAVE	52
5.2.1	Značilnosti uporabljenih vprašalnikov	54
5.3	HIPOTEZE	55
5.4	REZULTATI IN INTERPRETACIJA REZULTATOV	56
5.4.1	UČENCI	56
5.4.1.1	Zahtevnost in priljubljenost predmetov	56
5.4.1.2	Obseg domačega dela pri posameznih predmetih	60
5.4.1.3	Zahtevnost književnosti in jezika	62
5.4.1.4	Priljubljenost književnosti in jezika	63
5.4.1.5	Zanimivost posameznih vsebin.....	64

5.4.1.6	Dejavnosti pri preverjanju in ocenjevanja znanja	66
5.4.1.7	Pogostnost obiska v knjižnicah	70
5.4.1.8	Pogostnost branja leposlovja	72
5.4.1.9	Mnenje učencev o pomembnosti materinščine in tujih jezikov ter o obvladanju materinščine med rojenimi govorci.....	75
5.4.1.10	Mnenje učencev o španski narodni zavesti	77
5.4.1.11	Nadaljevanje šolanja po končani obvezni srednji šoli.....	79
5.4.1.12	Stvari, ki so učencem pri pouku španščine najbolj in najmanj všeč.....	80
5.4.2	UČITELJI	83
5.5	SKLEPI RAZISKAVE O ODNOSU DO MATERINŠČINE	89
6	ZAKLJUČEK	93
7	VIRI IN LITERATURA	98
8	PRILOGE	102
8.1	PRILOGA 1: SEZNAM KNJIŽEVNIH BESEDIL V TREH IZBRANIH UČBENIKIH	102
8.2	PRILOGA 2: LITERARNOVEDNI INSTRUMENTARIJ BESEDIL V TREH IZBRANIH UČBENIKIH.....	106
8.3	PRILOGA 3: PRENOSNIŠKE DEJAVNOSTI V TREH IZBRANIH UČBENIKIH	111
8.4	PRILOGA 4: SPOZNAVNO-SPREJEMNE DEJAVNOSTI V TREH IZBRANIH UČBENIKIH	118
8.5	PRILOGA 5: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE UČENCE (V ŠPANŠČINI).....	125
8.6	PRILOGA 6: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE UČENCE (V SLOVENŠČINI)	128
8.7	PRILOGA 7: VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE UČITELJE (V ŠPANŠČINI).....	131
8.8	PRILOGA 8: VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE UČITELJE (V SLOVENŠČINI).....	133
8.9	PRILOGA 9: ODGOVORI TREH UČITELJEV O POUKU ŠPANSKEGA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI	135
9	IZJAVA O AVTORSTVU	138

IZVLEČEK

Diplomsko delo obravnava poučevanje materinščine s poudarkom na književnosti v Sloveniji in Španiji ter v starostnem obdobju 12–15 let. Temelji na primerjalni analizi učnih načrtov, učbenikov in odnosa učencev do materinščine. Rezultati so pokazali, da se književnost in jezik v Španiji obravnavata bolj integrirano kot v Sloveniji in da imajo španski učitelji več svobode pri izbiri in konkretizaciji učnih vsebin kot slovenski učitelji. Slovenski učbeniki za književnost vsebujejo manj dramatike kot španski učbeniki za književnost, čeprav bi moral biti njen delež glede na interese učencev in učni načrt večji. Materinščina je pri učencih obeh narodnosti dokaj priljubljena, vendar je tako slovenskim kot španskim učencem književnost bolj všeč kot jezik. Fantje obeh narodnosti imajo bolj odklonilen odnos do materinščine kot dekleta. Razlika med slovenskimi in španskimi učenci, učitelji in stroko je v dojemanju narodne zavesti, saj se Špancem spodbujanje narodne zavesti ne zdi cilj pouka materinščine, Slovincem pa se zdi narodna zavest pomembna.

Ključne besede: poučevanje materinščine, književni pouk, osnovna šola, učni načrt, učbeniki, Slovenija, Španija.

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the mother tongue teaching in Slovenia and Spain between the ages of 12 and 15. It has an emphasis on literature teaching and it is based on the comparative analysis of the curricula, textbooks and the pupils' opinions about the Mother Tongue subject. The results showed that the literature teaching and language teaching are considered to be more integrated in Spain than in Slovenia and that Spanish teachers have more freedom in terms of selection and implementation of learning content than Slovenian teachers. Slovenian textbooks for literature contain less of the dramatics than Spanish textbooks, however, its share should be higher according to the interest of pupils and Slovenian curriculum. The Mother Tongue subject is quite popular among Slovenian and Spanish pupils, but literature is more popular than language among both nations. Boys have a more negative attitude towards Mother Tongue than girls in both countries. The difference between Slovenian and Spanish pupils, teachers and didacticians is in the perception of national consciousness; the Spanish do not consider national consciousness as a learning goal of the subject Mother Tongue, whereas the Slovenes do.

Keywords: mother tongue teaching, literature teaching, secondary school, curriculum, textbooks, Slovenia, Spain.

1 UVOD

V diplomskem delu bom raziskovala poučevanje materinščine s poudarkom na književnosti v Sloveniji in Španiji. Za to temo sem se odločila, ker sem bila pol leta Comenius asistentka na andaluzijski srednji šoli IES Sierra Morena. Španske navade me kot hispanistko zelo zanimajo, prav tako me zanima didaktika materinščine in z izbiro teme diplomskega dela sem poskušala združiti oboje. Ker je področje poučevanja materinščine zelo široko, se bom osredotočila na primerjavo učnih načrtov, učbenikov in odnosa do materinščine med slovenskimi in španskimi učenci.

Najprej bom opisala šolski sistem v Sloveniji in Španiji. V svoji raziskavi se bom omejila na starostno obdobje 12–15 let pri slovenskih učencih (tretje vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole) in 12–16 let pri španskih učencih (obdobje štiriletne obvezne srednje šole). Analizirala bom slovenski učni načrt za slovenščino s poudarkom na tretji triadi in španski učni načrt za obvezno srednjo šolo, ki se nanaša na predmet španski jezik in književnost. V primerjavi se bom osredotočila predvsem na cilje in vsebine.

Zaradi precejšnje odprtosti španskega učnega načrta bom v nadaljevanju diplomskega dela primerjala španske in slovenske učbenike, ki delujejo kot vezni člen med učnim načrtom in učilnico. Želim ugotoviti, kakšno informacijsko in didaktično vrednost imajo izbrani trije učbeniki in ali obstajajo kakšne bistvene razlike med slovenskimi in španskimi učbeniki. V zvezi z informacijsko vrednostjo bom analizirala tehnično opremo, zgradbo, književna besedila in literarnovedni instrumentarij, v zvezi z didaktično vrednostjo pa prenosniške in spoznavno-sprejemne dejavnosti.

V zadnjem delu diplomskega dela bom raziskovala zadnjo stopnjo konkretizacije učnega načrta, in sicer bom preverjala stanje na terenu – na španskih srednjih šolah. Ugotavljala bom, kakšen odnos imajo učenci do materinščine in kaj o pouku španščine menijo učitelji. Anketirala bom učence dveh andaluzijskih šol in nekaj učiteljev. Španske učence bom povprašala o priljubljenosti in zahtevnosti španščine ter posameznih vsebin predmeta in o bralnih navadah. Zanimalo me bo tudi njihovo mnenje o pomenu znanja španščine in tujih jezikov, o obvladovanju španščine med Španci ter o španski narodni zavesti kot cilju pouka španščine. Na podlagi pridobljenih rezultatov bom preverila, ali obstajajo razlike med spoloma v odnosu do materinščine. Učiteljem španščine bom zastavila podobna vprašanja kot učencem, vendar bom njih povprašala še o didaktiki materinščine. Rezultate svoje raziskave bom primerjala z rezultati slovenske raziskave o priljubljenosti slovenščine med učenci. Na

koncu bom ugotovitve diplomskega dela povzela in predstavila temeljne razlike v poučevanju materinščine v Sloveniji in Španiji.

2 PRIMERJAVA ŠOLSKIH SISTEMOV IN UČNIH NAČRTOV ZA MATERINŠČINO V SLOVENIJI TER ŠPANIJ

2.1 Slovenski šolski sistem

V Sloveniji se vzgoja in izobraževanje začenjata s predšolsko vzgojo, ki je neobvezna in se izvaja v vrtcih. Otroci lahko obiskujejo vrtce od enega leta do vstopa v šolo. Večina otrok se vključi v osnovno šolo s šestim letom, konča pa jo s petnajstim letom starosti. Osnovna šola je obvezna, traja devet let in je členjena na triletja. Srednješolsko izobraževanje v Sloveniji ni obvezno, vendar je vanj kljub temu vključeno 98 % populacije najstnikov, starih od 15 do 19 let. Deli se na poklicno in strokovno izobraževanje, ki zajema srednje tehniško in strokovno, srednje poklicno, poklicno-tehniško in nižje poklicno izobraževanje. Druga vrsta srednješolskega izobraževanja je splošno srednje izobraževanje, ki se nanaša na splošne in strokovne gimnazije.

Po končani srednji šoli, opravljeni maturi, poklicni maturi oziroma mojstrskem/delovodskem/poslovodskem izpitu se lahko dijaki, po navadi stari okrog 19 let, vpišejo v terciarno izobraževanje, ki je neobvezno, zajema pa višje strokovno izobraževanje in visoko šolstvo. Višje strokovno izobraževanje je krajše in bolj praktično zasnovano kot visoko šolstvo. Visoko šolstvo ima po bolonjski reformi tri stopnje: 1. stopnjo: strokovno ali univerzitetno, ki večinoma traja tri ali štiri leta; 2. stopnjo: magisterij stroke, ki načeloma traja dve leti, v nekaterih primerih pa tudi eno; in 3. stopnjo: doktorat znanosti, ki traja tri leta. (Slovenski šolski sistem/Slovene Education System 2007: 11–13.)

2.1.1 Osnovnošolsko izobraževanje v Sloveniji

Tako kot v večini drugih evropskih držav so slovenski otroci pri vstopu v šolo stari okrog šest let (od 5 let in 8 mesecev do 6 let in 8 mesecev). Izvajalci osnovnošolskega izobraževanja so osnovne šole, osnovne šole s prilagojenim programom, glasbene šole ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.¹ Cilji izobraževanja v osnovni šoli so zagotoviti temeljno splošno izobrazbo vsakemu posamezniku, spodbujati učenčev skladen spoznavni, čustveni, duhovni in socialni razvoj, skrbeti za standarde znanja, primerljive z znanjem v razvitih državah, razvijati socialne spretnosti, ki bodo učencem omogočale ustvarjalno, samostojno in učinkovito soočanje z okoljem, ter sposobnosti za

¹ Osnovnošolsko izobraževanje. Ministrstvo za šolstvo in šport, http://www.mss.gov.si/si/solstvo/osnovnosolsko_izobrazevanje/, 1. 9. 2011.

kritično razsojanje. Poleg tega mora osnovna šola razvijati pismenost, sposobnosti za sporazumevanje v slovenščini (na narodnostno mešanih območjih pa tudi v drugih dveh uradnih jezikih) in narodno zavest, skrbeti za poznavanje slovenske zgodovine in kulture, vzgajati za občečloveške vrednote: medsebojno strpnost, spoštovanje človekovih pravic in drugačnosti, sodelovanje z drugimi ipd. Šola mora omogočati tudi učenje tujih jezikov ter spoznavanje tujih kultur, spodbujati pozitivno doživljanje umetniških del in lastno umetniško izražanje ter promovirati zdrav način življenja in odgovoren odnos do narave in okolja. (Pretnar 2000: 16.)

Leta 1996 je bila v Sloveniji sprejeta nova zakonodaja, ki je prenovila sistem vzgoje in izobraževanja v Sloveniji ter obvezno šolanje podaljšala za eno leto, in sicer na devet let. Devetletna osnovna šola se je uvajala postopoma, od leta 2003/2004 pa zajema vse otroke, ki so od tistega šolskega leta naprej vstopili v prvi razred. Devetletka je razdeljena na tri obdobja, ki trajajo po tri leta. Prva triada traja od 1. do 3. razreda, druga triada pomeni čas od 4. do 6. razreda, tretja triada pa je obdobje od 7. do 9. razreda. (Prav tam, 17.) V nadaljevanju se bom osredotočila na tretjo triado devetletke in bom slovensko situacijo primerjala s špansko izobraževalno situacijo učencev iste starosti (obdobje 12 do 15 let).

2.1.2 Tretja triada devetletne osnovne šole: obdobje 12–15 let

Tretja triada/triletnje zajema obdobje od 7. do 9. razreda. Večina učencev tretje triade je starih med 12 in 15 let. Ocenjevanje v tem triletnju je številčno, učence pa učijo različni predmetni učitelji. Glede na predmetnik devetletne osnovne šole, ki ga določa Ministrstvo za šolstvo in šport, imajo učenci v sedmem razredu 27 ali 28 ur na teden, v osmem in devetem razredu pa jih imajo 27,5 ali 28,5². Vsi učenci imajo v 7., 8. in 9. razredu naslednje obvezne skupne predmete: slovenščina, matematika, tuji jezik, likovna vzgoja, glasbena vzgoja, geografija, zgodovina in športna vzgoja, pol ure na teden pa je v vseh treh razredih namenjene oddelčni skupnosti. Poleg teh predmetov imajo učenci v 7. razredu še državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko, naravoslovje ter tehniko in tehnologijo. V 8. razredu pa imajo poleg zgoraj omenjenih skupnih predmetov še državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko, fiziko, kemijo, biologijo ter tehniko in tehnologijo. V 9. razredu imajo učenci manj predmetov

² Predmetu slovenščina, ki me najbolj zanima, so v sedmem razredu namenjene štiri šolske ure, v osmem razredu 3,5, v devetem pa 4,5 šolske ure na teden.

kot v 8., saj imajo poleg skupnih predmetov le fiziko, kemijo in biologijo.³ Vendar imajo dijaki v vseh treh razredih tudi izbirne predmete. 8. člen Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOSn-F) določa: »Šola mora ponuditi pouk najmanj treh izbirnih predmetov iz družboslovno-humanističnega sklopa in najmanj treh iz naravoslovno-tehničnega sklopa. V okviru družboslovno-humanističnega sklopa mora šola ponuditi pouk tujega jezika, nekonfesionalni pouk o verstvih in etiki ter pouk retorike. Učenec izbere dve uri pouka izbirnih predmetov tedensko, lahko pa tudi tri ure, če s tem soglašajo njegovi starši.«⁴ Ob koncu tretjega obdobja, torej v devetem razredu, je za vse učence obvezno nacionalno preverjanje znanja, kar določa 64. člen Zakona o osnovni šoli. Preverjanje znanja se izvede iz treh predmetov: slovenskega jezika (na narodno mešanih območjih iz italijanskega ali madžarskega jezika), matematike in tretjega predmeta, ki ga vsako leto določi minister. Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so informativnega značaja in se ne smejo uporabiti za razvrščanje šol.⁵

2.1.3 Učni načrt za slovenščino s poudarkom na tretji triadi

V slovenskem vzgojno-izobraževalnem sistemu ima vsak predmet svoj učni načrt. Leta 2011 so bili učni načrti za predmete v osnovni šoli posodobljeni, kar velja tudi za slovenščino. Učni načrt za slovenščino določa cilje, vsebine, standarde znanja in didaktična priporočila za vseh devet razredov osnovne šole. Prvo poglavje učnega načrta za slovenščino opredeljuje predmet slovenščina. Slovenščina zajema jezikovni in književni pouk, pri obeh pa se spodbuja razvoj štirih sporazumevalnih dejavnosti: poslušanje, branje, govorjenje in pisanje.

Drugo poglavje opisuje splošne cilje predmeta slovenščina v osnovni šoli. Slovenščina pripomore k oblikovanju posameznikove identitete ter razvija predvsem naslednje **ključne zmožnosti vseživljenjskega učenja**:

- sporazumevanje v slovenskem (knjižnem) jeziku,
- socialno zmožnost,

³ Predmetnik devetletne osnovne šole. Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008, http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetniki/Predmetnik_splosni.pdf, 5. 9. 2011.

⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOSn-F). *Uradni list RS*, št. 102/2007, 9. 11. 2007. 13775, <http://www.uradni-list.si/pdf/2007/Ur/u2007102.pdf>, 5. 9. 2011.

⁵ Zakon o osnovni šoli (uradno prečiščeno besedilo) (ZOSn-UPB3). *Uradni list RS*, št. 81/2006, 31. 7. 2006. 8662, <http://www.uradni-list.si/pdf/2006/Ur/u2006081.pdf>, 5. 9. 2011.

- estetsko, kulturno in medkulturno zmožnost,
- učenje učenja,
- informacijsko in digitalno pismenost,
- samoiniciativnost, kritičnost, ustvarjalnost in podjetnost.

Učni načrt za slovenščino določa pet splošnih ciljev:

1. Učenci si oblikujejo pozitivno čustveno in razumsko razmerje do slovenskega jezika ter se zavedajo pomembne vloge materinščine in slovenščine v svojem osebnem in družbenem življenju. Tako si oblikujejo jezikovno, narodno in državljansko zavest, ob tem pa tudi spoštovanje in strpnost do drugih jezikov in narodov ter si krepijo medkulturno in socialno zmožnost.
2. Učenci razvijajo sporazumevalno zmožnost v slovenskem (knjižnem) jeziku, torej zmožnost kritičnega sprejemanja in tvorjenja besedil raznih vrst. [...]
3. Učenci ohranjajo in razvijajo pozitivni odnos do branja neumetnostnih in umetnostnih besedil. Stik z besedili je zanje potreba in vrednota, zato tudi v prostem času berejo/poslušajo besedila (objavljena v raznih medijih), obiskujejo knjižnico, filmske in gledališke predstave, literarne prireditve ipd.
4. Učenci razvijajo tako imenovane sestavine sporazumevalne zmožnosti, torej stvarno/enciklopedično znanje, jezikovno zmožnost (poimenovalno, skladijsko, pravorečno in pravopisno), slogovno zmožnost, zmožnost nebesednega sporazumevanja in metajezikovno zmožnost.
5. Učenci ob sprejemanju umetnostnih/književnih besedil razvijajo sporazumevalno zmožnost in tudi pridobivajo književno znanje. Umeščanje besedil v časovni in kulturni kontekst ter pridobivanje literarnoteoretskega znanja jim omogočata globlje doživljanje, razumevanje in vrednotenje umetnostnih besedil. Literarnoestetsko doživetje, podprto z literarnovednim znanjem, omogoča poglobljeno spoznavanje besedne umetnosti in estetskih izraznih možnosti, povečuje užitek ob branju in pripomore k razvijanju pozitivnega odnosa do besedne umetnosti (branja), ustvarjalnosti in (samo)izražanja v raznih medijih. (Poznanovič Jezeršek idr. 2011: 6–7.)

Načini za razvijanje ključnih zmožnosti vseživljenjskega učenja pri pouku slovenščine so podrobneje predstavljeni v okviru drugega cilja. Tako učenci dosegajo socialno, kulturno in medkulturno zmožnost pri razmišljujočem in kritičnem sprejemanju umetnostnih/književnih besedil, saj z branjem spoznavajo svojo in druge kulture ter razvijajo skupne kulturne vrednote. Socialno, kulturno in estetsko zmožnost pridobivajo pri pogovarjanju, dopisovanju ter govornem nastopanju in pisanju. Učenci razvijajo zmožnost učenje učenja z raznimi strategijami in učnimi pristopi za učinkovito pridobivanje informacij iz neumetnostnih besedil in za tvorjenje razumljivih, ustreznih, učinkovitih in pravih besedil. Digitalno zmožnost pa dosegajo z uporabo digitalne tehnologije, s katero ob dejavnem stiku z umetnostnimi in neumetnostnimi besedili pridobivajo podatke in informacije. (Prav tam.)

V tretjem poglavju učnega načrta so predstavljeni operativni cilji in vsebine, ki se delijo na obvezne in izbirne. Operativni cilji in vsebine so razdeljeni na tri sklope, in sicer na

operativne cilje in vsebine prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja (1.–3. razred), drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja (4.–6. razred) in tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja (7.–9. razred). Znotraj teh treh sklopov so cilji in vsebine vsakega vzgojno-izobraževalnega obdobja razdeljeni na dve področji: jezik in književnost. Zaradi primerjave s špansko situacijo se bom v nadaljevanju osredotočila na področje književnosti v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju.

2.1.3.1 Operativni cilji književnega pouka v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Operativni cilji so v slovenskem učnem načrtu zelo podrobno razčlenjeni. V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju je cilj pouka književnosti razvijanje recepcijske zmožnosti – tj. zmožnosti doživljanja, razumevanja in vrednotenja umetnostnih besedil – na dva načina:

- »z branjem, poslušanjem/gledanjem uprizoritev umetnostnih besedil in govorjenjem, pisanjem o njih« (prav tam, 56) ter
- »s tvorjenjem, (po)ustvarjanjem ob umetnostnih besedilih (pisanje, interpretativno branje, govorjenje)« (prav tam, 62).

Učenci pri književnem pouku spoznavajo književna besedila, ki jih med seboj primerjajo, vrednotijo ter ugotavljajo razlike med estetsko polnovredno in trivialno književnostjo. Pri obravnavi književnosti raziskujejo naslednje prvine književnega besedila: književna oseba, književni prostor in čas, dogajanje, motiv, tema, sporočilo in snov, avtor – pripovedovalec ter književna perspektiva. Poleg tega ugotavljajo temeljna določila književnih zvrsti oziroma vrst (poezija, proza in dramatika) ter spoznanja o njih med seboj primerjajo, utemeljujejo in sintetizirajo.

Učenci spoznavajo tudi gledališče, radijsko igro in film. Govorno in pisno izražajo doživljanje, razumevanje in vrednotenje gledaliških, lutkovnih ter filmskih predstav in radijske igre. Ugotavljajo značilnosti medijskih predelav, realizacij in aktualizacij književnih besedil ter značilnosti različnih medijev. Prav tako primerjajo gledališko/filmsko izraznost izbranih predstav s književnim besedilom.

Kot je že bilo omenjeno, učenci razvijajo recepcijsko zmožnost tudi s tvorjenjem oziroma (po)ustvarjanjem ob umetnostnih besedilih. Zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil pridobivajo z govornim (po)ustvarjalnim odzivanjem na književna besedila in z govornimi nastopi. Govorni nastopi so dveh vrst: književnostrokovni

govorni nastopi, v katerih se obravnavajo književna besedila oziroma avtorji, in (po)ustvarjalni govorni nastopi, v katerih se recitira oziroma deklamira učenčeva lastna pesem, predstavlja parodija oziroma travestija kakšnega znanega dela, odigra kak dramski prizor ipd. Prav tako učenci recepcijsko zmožnost razvijajo s pisanjem (po)ustvarjalnih besedil – pesemskih, proznih in dramskih besedil – ter z interpretativnim branjem književnih besedil, pri čemer z glasom sooblikujejo besedilno stvarnost in izražajo svoje doživljanje ter razumevanje besedila. Ko sami oblikujejo besedilni svet in tvorijo (po)ustvarjalna besedila, prepoznavajo ustvarjanje umetnostnega besedila kot poseben položaj. (Prav tam, 56–67.)

2.1.3.2 Vsebine književnega pouka v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

Poleg operativnih ciljev so v tretjem poglavju učnega načrta za slovenščino podrobno predstavljene tudi vsebine književnega pouka, ki so razvrščene glede na razred, v katerem se obravnavajo. Najprej so predstavljene vsebine, s katerimi se pridobiva literarnovedno znanje, in nato obvezna besedila v posameznih razredih tretje triade. Zatem so predlagana književna besedila za obravnavo v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju, ki jih lahko učitelj po lastni presoji nadomesti z drugimi, po njegovem mnenju primernejšimi besedili. Na koncu poglavja o vsebinah književnega pouka pa je predlagan še seznam domačega branja v tem vzgojno-izobraževalnem obdobju, vendar je izbira tudi pri domačem branju prepuščena učitelju.

V 7. razredu učenci spoznajo, uporabljajo in znajo opisati naslednje strokovne izraze: komična perspektiva, ljubezenska tema(tika), vsevedni pripovedovalec, lirska in epska pesem, ritem, onomatopeja/podobnoglasje, nagovor, ogovor, pretiravanje, inverzija, basen, pripovedka in bajka. Poleg tega pregledno spoznajo naslednje književnike in njihova dela: Fran Levstik, Josip Jurčič, Prežihov Voranc, Tone Pavček, Homer in dva sodobnika po izbiri učenca in učitelja. Obvezna besedila v 7. razredu so: *Pegam in Lambergar*, *Pesem* (avtorja Toneta Pavčka) in *Martin Krpan* (avtorja Frana Levstika).

V 8. razredu učenci spoznajo nove strokovne izraze: socialna tema(tika), kitica (štirivrstičnica, trivrstičnica), rima, refren, primera, okrasni pridevek, stopnjevanje, ep (pesnitev), balada, romanca, sonet, roman, komedija, dialog/dvogovor in odrska navodila. Seznanijo se z naslednjimi književniki in njihovimi deli: Anton Tomaž Linhart, Valentin Vodnik, France Prešeren, Janko Kersnik, Ivan Tavčar, Anton Aškerc, Janez Menart, Niko Grafenauer, Lev Nikolajevič Tolstoj. Poleg teh spoznajo dva sodobnika po izbiri učenca in

učitelja. V 8. razredu so obvezna besedila *Povodni mož* (avtorja Franceta Prešerna), *Življenje* (avtorja Nika Grafenauerja) in *Mačkova očeta* (avtorja Janka Kersnika).

V 9. razredu učenci spoznajo naslednje strokovne izraze: tema, sporočilnost književnega besedila, razpoloženska in domovinska tema(tika), prvoosebni pripovedovalec in lirski izpovedovalec, svobodni verz, likovna pesem, govorniško vprašanje, novela, črtica, literarnozgodovinska obdobja in smeri: pismenstvo, protestantizem, razsvetljenstvo, romantika, realizem, moderna (nova romantika), književnost po 2. svetovni vojni, sodobna književnost. Seznanijo se z naslednjimi književniki: Primož Trubar, Simon Gregorčič, Ivan Cankar, Oton Župančič, Josip Murn, Dragotin Kette, Srečko Kosovel, Ciril Kosmač, William Shakespeare, poleg teh pa še s tremi sodobniki po izbiri učenca in učitelja. Učenci morajo znati navesti temeljne značilnosti literarnih obdobj in smeri, pa tudi izbrane predstavnike in njihova dela. Prav tako morajo znati razvrščati avtorje v literarna obdobja. Obvezna besedila v 9. razredu so: *Zdravljica* (avtorja Franceta Prešerna), *Žebljarska* (avtorja Otona Župančiča) in *Bobi* (avtorja Ivana Cankarja). (Prav tam, 67–73.)

2.1.3.3 Standardi znanja in didaktična priporočila pri književnem pouku v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju

V skladu s cilji učnega načrta mora imeti učenec na koncu osnovne šole razvito recepcijsko zmožnost, ki jo pokaže »tako, da interpretativno in tiho bere književna besedila ter samostojno govori/piše o književnem besedilu/predstavi. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in ovrednoti« (prav tam, 93). V četrtem poglavju učnega načrta so navedeni **standardi znanja**, s katerimi učenec pokaže razvito zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe, dogajalnega prostora in časa, poezije, proze, dramatike ter medijskih realizacij in aktualizacij ter zmožnost razumevanja dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila. Prav tako so predpisani standardi znanja za ločitev avtorja od pripovedovalca, prepoznavanje in razumevanje književne perspektive ter usvajanje literarnovednega znanja.

Zadnje, peto poglavje učnega načrta zajema **didaktična priporočila** za pouk slovenščine. Poglavje najprej govori o uresničevanju ciljev predmeta. Določa, da je v vseh razredih osnovne šole razen prvega obravnavi neumetnostnih besedil namenjeno 60 odstotkov predmeta slovenščina, obravnavi umetnostnih besedil pa 40 odstotkov. Splošni in operativni cilji pouka slovenščine, ki so opisani v prejšnjih poglavjih, niso razčlenjeni po razredih,

temveč so večinoma opredeljeni za celotno vzgojno-izobraževalno obdobje, da bi učitelju omogočili avtonomno izbiro hitrosti obravnave ciljev in vsebin, pa tudi njihovo zaporedje. Učitelju je prepuščena tudi izbira metod in oblik dela, ki so odvisne od narave umetnostnega dela in interesov ter nagnjenj učencev.

Kot v prvih dveh vzgojno-izobraževalnih obdobjih se tudi v tretjem obdobju uporablja komunikacijski model književnega pouka, kar pomeni, da je izhodišče obravnave književno besedilo. Kot najprimernejša metoda dela se priporoča »šolska interpretacija umetnostnega besedila, ki zajema naslednje dejavnosti: uvodno motivacijo; napoved besedila, umestitev in interpretativno branje; premor po branju; izražanje doživetij ter analizo, sintezo in vrednotenje; ponovno branje in nove naloge« (prav tam, 106). Ko se obravnava umetnostno besedilo, učenci razvijajo vse štiri sporazumevalne dejavnost: branje, poslušanje, pisanje in govorjenje, ki se med sabo prepletajo.

Med obravnavanimi književnimi deli so v središču besedila iz slovenske književnosti, nekaj pa je tudi temeljnih del svetovne književnosti. Največ je del klasikov, ki jih dopolnjujejo nekateri naslovi iz sodobne književnosti. Obravnavana literarna besedila morajo biti raznovrstna in zastopane morajo biti vse tri književne zvrsti, pri čemer naj bi bilo v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju maksimalno število obravnavanih del na leto 20. Domačih branj, tj. besedil, ki jih učenci preberejo doma, naj bi bilo v vsakem šolskem letu od tri do pet. Učitelj sam odloča o izbirnih književnih delih, ki se bodo obravnavala, pri čemer je pozoren na literarno kakovost del in primernost učenčevi stopnji osebnostnega in bralnega razvoja.

V nadaljevanju poglavja o didaktičnih priporočilih so opisane individualizacija in diferenciacija, medpredmetne povezave, preverjanje in ocenjevanje ter informacijska tehnologija pri pouku slovenščine. Glede na zmožnosti in druge posebnosti učencev se mora pouk slovenščine v fazah načrtovanja, organizacije in izvedbe ter pri preverjanju in ocenjevanju znanja prilagajati. Slovenščina v Republiki Sloveniji ni le učni predmet, temveč tudi učni jezik, kar pripomore k temu, da se predmet slovenščina povezuje tudi z drugimi predmeti in predmetnimi področji. V tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju se jezikovni pouk povezuje z naravoslovnimi in družboslovnimi predmeti ter poukom tujih jezikov, književni pouk pa z glasbeno, likovno in plesno vzgojo ter z družbeno-humanističnimi predmeti. Prav tako je pouk književnosti v tem obdobju povezan z izbirnimi predmeti, kot sta retorika in šolsko novinarstvo. Pri pouku slovenščine se razvija sporazumevalna zmožnost, ki

se povezuje z razvijanjem digitalne zmožnosti. Zavestna in kritična raba informacijskih tehnologij, kot so spletne učilnice, lahko pripomore h kakovostnejšemu pouku.

Učitelj mora preverjati in ocenjevati doseganje ciljev in standardov znanja, pri čemer mora učenec poznati merila ocenjevanja. Preverjanje in ocenjevanje je ustno in pisno. Pri pouku književnosti mora učitelj spremljati razvijanje recepcijske zmožnosti in ugotavljati napredek učencev. Učitelj preverja in ocenjuje zmožnost književnega branja ter učenčevo tvorjenje/(po)ustvarjanje ob umetnostnem besedilu. (Prav tam, 74–111.)

2.2 Španski šolski sistem

Španski šolski sistem se deloma razlikuje od slovenskega. Tudi v Španiji se vzgoja in izobraževanje začenjata s predšolsko vzgojo (Educación Infantil), vendar ta zajema obdobje od rojstva do šestih let in se deli v dva cikla. Prvi cikel zajema obdobje od nič do treh let in je plačljiv, drugi cikel pa traja od treh do šestih let in je brezplačen. Oba cikla pa sta za otroke neobvezna.⁶ Ko so otroci stari okrog šest let, gredo v osnovno šolo (Educación Primaria), ki je obvezna in brezplačna. Traja šest let in se deli v tri cikle.⁷ Po končani osnovni šoli otroci, ki so stari okrog 12 let, začnejo obiskovati obvezno srednjo šolo (Educación Secundaria Obligatoria – ESO), ki traja štiri leta in je v celoti financirana s strani države. Mladostniki imajo dolžnost obiskovati srednjo šolo do dopolnjenega 16. leta, toda po 16. rojstnem dnevu lahko izstopijo iz izobraževalnega sistema, čeprav niso uspešno zaključili obvezne srednje šole.⁸ Po obvezni srednji šoli lahko nadaljujejo izobraževanje na neobvezni srednji šoli (*bachillerato*), ki je prav tako brezplačna, traja dve leti in po navadi zajema obdobje med 16. in 18. letom dijakov. Cilj *bachillerata* je pridobitev dodatnih znanj in priprava na zaključni izpit, ki je pogoj za študij na univerzi.⁹ Dijaki pa lahko po končani obvezni srednji šoli nadaljujejo izobraževanje tudi na poklicnih šolah, katerih cilj je pridobitev kvalifikacij za različne poklice in znanj za čimprejšnji vstop na trg dela. Na višjih in visokih šolah, ki so večinoma plačljive, se lahko izobražujejo le tisti, ki so opravili selektivni zaključni izpit. Španija pozna več tipov visokošolskega študija: univerzitetni študij (*enseñanza universitaria*),

⁶ Educación Infantil. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-infantil.html>, 1. 9. 2011.

⁷ Educación Primaria. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-primaria.html>, 1. 9. 2011.

⁸ Educación Secundaria Obligatoria (ESO). Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-secundaria-obligatoria.html>, 1. 9. 2011.

⁹ Bachillerato. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/bachillerato.html>, 1. 9. 2011.

visoke šole za umetnost (enseñanzas artísticas superiores), višje strokovno izobraževanje (formación profesional de grado superior), višje strokovne šole za upodablajoče umetnosti in oblikovanje (enseñanzas profesionales de artes plásticas y diseño) in višje šole za šport. Prav tako obstajajo magistrski in doktorski programi različnih smeri.

2.2.1 Obvezno srednješolsko izobraževanje v Španiji (s poudarkom na Andaluziji): obdobje 12–16 let

Obvezno srednješolsko izobraževanje zajema obvezno vzgojno-izobraževalno obdobje, ki sledi osnovnošolskemu izobraževanju. Traja štiri šolska leta in po navadi zajema obdobje med 12. in 16. letom starosti. Cilji obveznega srednješolskega izobraževanja so usvojiti osnovne elemente kulture predvsem s humanističnega, umetnostnega, znanstvenega in tehnološkega vidika, razviti in utrditi učne ter delovne navade, pripraviti dijake na vključitev v nadaljnje izobraževanje oziroma za vstop na trg dela ter izobraziti vse dijake o državljskih pravicah in dolžnostih ter o njihovem izvrševanju v vsakdanjem življenju.

Španska vlada določa minimalni pouk v obveznem srednjem šolstvu, da bi zagotovila enakovredno izobrazbo za vse učence znotraj španskega vzgojno-izobraževalnega sistema in veljavnost pridobljenih nazivov na vsem španskem ozemlju. Minimalni pouk predstavlja 65 % šolskega urnika v avtonomnih pokrajinah, kjer imajo le en uradni jezik, in 55 % šolskega urnika v avtonomnih pokrajinah, kjer imajo poleg španščine še en uradni jezik (galicijsčino, katalonščino ali baskovščino). Inštitucije, zadolžene za vzgojo in izobraževanje v vsaki avtonomni pokrajini, upoštevajo vladna načela minimalnega pouka, dopolnijo 35 % oziroma 45 % vsebin v šolskem urniku in za svojo avtonomno pokrajino konkretizirajo učni načrt, ki predstavlja skupek ciljev, ključnih kompetenc, pedagoških metod in kriterijev za evalvacijo pouka¹⁰. Pomembno vlogo imajo tudi same šole, ki glede na svoje specifične konkretizirajo in dopolnijo učni načrt. Sama se bom v pričujoči diplomski nalogi osredotočila na Andaluzijo, ki

¹⁰ Educación Secundaria Obligatoria (ESO). Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-secundaria-obligatoria.html>, 1. 9. 2011.

je glede na število prebivalstva največja¹¹, glede na površino pa druga največja španska avtonomna pokrajina¹².

2.2.1.1 Predmetnik obveznega srednjega šolstva v Andaluziji

Kot je bilo že omenjeno, v avtonomnih pokrajinah z le enim uradnim jezikom centralna španska vlada določi 65 % vsebin pouka, pokrajinska vlada pa 35 %. 65 % skupnih vsebin je določenih v kraljevem dekretu, sprejetem v letu 2006, *Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria*. Ker sem raziskavo opravljala v Andaluziji, se bom osredotočila na šolsko zakonodajo, relevantno za Andaluzijo. Pokrajinska andaluzijska vlada je leta 2007 sprejela pokrajinski dekret *Decreto 231/2007, de 31 de julio, por el que se establece la ordenación y las enseñanzas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía*, v katerem je poleg 65 % skupnih vsebin, ki veljajo za celotno Španijo, predpisanih še 35 %, ki veljajo za Andaluzijo. Kraljevi dekret iz leta 2006 določa osnove predmetnika, andaluzijski dekret iz leta 2007 pa jih povzema, dopolnjuje in konkretizira.

V skladu z omenjenim andaluzijskim dekretom imajo dijaki te avtonomne pokrajine 30 šolskih ur¹³ pouka na teden oziroma šest ur na dan. Vsak razred ima svojega razrednika in ena ura na teden je v vseh štirih letih razredna ura. V prvem in drugem letniku obvezne srednje šole imajo dijaki naslednje predmete: naravoslovje, družboslovje z geografijo in zgodovino, športno vzgojo, likovno vzgojo, španski jezik in književnost, matematiko, glasbo in prvi tuji jezik, poleg teh imajo vsi dijaki v drugem letniku še tehnologijo. Učenci imajo v prvem in v drugem letniku en izbirni predmet, in sicer lahko v prvem letniku izbirajo med naslednjimi tremi predmeti: drugi tuji jezik, uporabna tehnologija ter družbene spremembe in spol. V drugem letniku imajo prav tako na voljo tri predmete: drugi tuji jezik, znanstvene

¹¹ Španija ima 19 avtonomnih pokrajin in je imela 1. 1. 2010 47.021.031 prebivalcev. Andaluzija je glede na število prebivalstva največja avtonomna pokrajina, saj je imela 1. 1. 2010 8.370.975 prebivalcev, kar predstavlja 17,8 % celotnega španskega prebivalstva. Vir: *Cifras de población referidas al 01/01/2010 Real Decreto 1612/2010, de 7 de diciembre. Resumen por Comunidades Autónomas Poblaciones referidas al 1 de enero de 2010 por comunidades autónomas y sexo*. Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do>, 1. 9. 2011.

¹² Površina Španije je 505.990 km². Glede na površino je največja avtonomna pokrajina Castilla y León, ki ima 94.224 km² in zavzema 18,6 % celotnega španskega ozemlja. Druga največja pokrajina pa je Andaluzija, ki ima 87.599 km² in zavzema 17,3 % celotne površine. Vir: *Extensión superficial de las Comunidades Autónomas y Provincias, por zonas altimétricas*. Instituto Nacional de Estadística, 1993, <http://www.ine.es/inebaseweb/pdfDispacher.do?td=155039&L=0>, 1. 9. 2011.

¹³ Ena šolska ura v Španiji ne traja 45 minut, kot je običajno v Sloveniji, temveč traja 60 minut.

metode ter družbene spremembe in spol. Vsaka šola razpolaga z dvema urama v prvem letniku in z eno v drugem letniku, ki jih lahko razporedi po svoji volji. V tem času mora šola učencem z negativnimi ocenami nuditi dopolnilni pouk pri temeljnih predmetih: španski jezik in književnost, matematika ter prvi tuji jezik, pri ostalih učencih pa se v tem času spodbuja branje ali delo v laboratoriju oziroma se organizirajo druge izobraževalne dejavnosti. Na koncu drugega letnika poteka po vsej Andaluziji obvezno diagnostično preverjanje znanja in pridobljenih kompetenc, ki ne vpliva na ocene dijakov v šoli, temveč služi informiranju šol, staršev in izobraževalnih institucij o doseženem uspehu dijakov.

V tretjem letniku imajo dijaki naslednje predmete: naravoslovje, družboslovje z geografijo in zgodovino, športno vzgojo, državljansko vzgojo in človekove pravice, španski jezik in književnost, matematiko, prvi tuji jezik in tehnologijo. Tudi v tretjem letniku je en izbirni predmet, in sicer lahko učenci izbirajo med tremi predmeti: drugi tuji jezik, klasična kultura ter družbene spremembe in spol. V četrtem letniku imajo dijaki naslednje obvezne predmete: družboslovje z geografijo in zgodovino, državljansko vzgojo in etiko, športno vzgojo, španski jezik in književnost, matematiko ter prvi tuji jezik. Poleg obveznih predmetov morajo med naslednjimi predmeti izbrati tri: biologija in geologija, likovna vzgoja, fizika in kemija, informatika, latinščina, glasba, drugi tuji jezik ter tehnologija. Vendar imajo dijaki v četrtem letniku še en dodatni izbirni predmet, ki se imenuje integralni projekt praktičnega značaja in temelji na eksperimentalnem delu, analizi rezultatov ter iskanju in obdelavi informacij iz različnih virov.

Poučevanje vere je vključeno v obvezno srednje šolstvo, vendar ni obvezno za dijake. V vseh šolah lahko dijaki izberejo med predmeti katoliška vera, druga vera (država ima z določenimi verskimi skupnostmi podpisan sporazum, tako da se lahko nekatoliški verniki v določenih šolah učijo o svoji veri) ali splošni predmet zgodovina in kultura ver. Predmeti o verah se ocenjujejo, vendar ocena iz tega predmeta ne vpliva na skupno povprečje ocen.¹⁴

2.2.2 Učni načrt za obvezno srednjo šolo v Španiji

Zakon o šolstvu *Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación*, ki je bil sprejet leta 2006 in velja za celotno Španijo, določa temelje različnim izobraževalnim stopnjam: predšolski vzgoji, osnovnošolskemu in obveznemu srednješolskemu izobraževanju,

¹⁴ Decreto 231/2007, de 31 de julio, por el que se establece la ordenación y las enseñanzas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía. Junta de Andalucía, Consejería de Educación, 2007, http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portal/com/bin/Contenidos/OEE/ordenacion/DECRETO_SECUNDARIA/1189579229795_decreto_eso_definitivo_para_web.pdf, 1. 9. 2011.

bachilleratu, poklicnim šolam itd. Zakon vključuje pomembno novost, in sicer vpeljuje pojem **ključne kompetence**. Gre za kompetence, ki jih mora učenec razviti do konca obveznega šolanja, da doseže samouresničitev, se uspešno vključi v življenje odraslih in je zmožen vseživljenjskega učenja. Vključitev ključnih kompetenc v učni načrt ima cilj združiti znanja, pridobljena na različnih področjih in pri različnih predmetih. Pri vsakem predmetu se morajo razvijati vse kompetence in vsaka usvojena kompetenca naj bi bila posledica dela pri različnih predmetih. Učenci morajo znanja povezovati z različnimi vsebinami ter jih učinkovito uporabljati v različnih situacijah in kontekstih. Kraljev dekret (*Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria*), ki določa temelje pouka v obveznem srednjem šolstvu, v skladu s predlogom Evropske unije opredeljuje osem kompetenc:

1. kompetenca jezikovnega sporazumevanja,
2. matematična kompetenca,
3. kompetenca poznavanja in interakcije s stvarnim svetom,
4. ravnanje z informacijami in digitalna kompetenca,
5. socialna in državljanska kompetenca,
6. kulturna in umetniška kompetenca,
7. učenje učenja,
8. samoiniciativnost in avtonomija.

Učni načrt za obvezno srednje šolstvo, ki velja za celotno Španijo, je del zgoraj omenjenega kraljevega dekreta. Učni načrt je za vse predmete skupen in je razdeljen na skupni del ter poglavja, ki so namenjena posameznim predmetom. Vsako poglavje, ki določa temelje posameznega predmeta, vsebuje opis, kako predmet, njegovi cilji in izbor vsebin prispevajo k usvajanju ključnih kompetenc. Merila za preverjanje in ocenjevanje pa služijo kot referenca za ugotavljanje razvoja kompetenc.¹⁵ Jover (2011: 151) definira učni načrt kot

¹⁵ Junta de Andalucía. Consejería de Educación (ur.): Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria. *Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación Secundaria Obligatoria*. Alianza Grupo Género, S.L., 2008. 29–30, http://www.juntadeandalucia.es/averroes/averroes/html/portal/com/bin/contenidos/B/ApoyoAlCurriculo/CurriculoDeAndalucia/Seccion/EducacionSecundariaObligatoria/EducacionSecundariaObligatoria/1220354714936_wys_iwyg_educacionsecundaria.pdf, 1. 9. 2011. Od tu naprej bom ta vir predstavljala z referenco Real Decreto 1631/2006.

dokument, v katerem se združujejo cilji, ki naj bi jih uresničil izobraževalni sistem po naročilu družbe, spoznanja teoretskih disciplin posameznega področja in kognitivne psihologije o učenju.

Poleg tega vsaka avtonomna pokrajina dopolnjuje učni načrt z vsebinami, ki so tipične in pomembne za regijo. V Andaluziji organizacijo in izbor vsebin, relevantnih za andaluzijsko regijo in za posamezne predmete, določa odredba *Orden de 10 de agosto de 2007, por la que se desarrolla el currículo correspondiente a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía*.¹⁶

2.2.3 Predmet španski jezik in književnost

Za harmoničen razvoj posameznika z intelektualnega, čustvenega in socialnega vidika je potrebna jezikovna in literarna izobrazba, ki se v Španiji pridobita pri predmetu španski jezik in književnost. Kraljevi dekret *Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria* določa učni načrt predmetov obveznega srednjega šolstva in v njem je eno podpoglavje namenjeno španskemu jeziku in književnosti.

V kraljevem dekretu (Real Decreto 1631/2006, 181) je jezikovna izobrazba definirana kot zmožnost rabe jezika v različnih sferah socialnih dejavnosti, literarna izobrazba pa kot skupek potrebnih sposobnosti in spretnosti za kompetentno branje literarnih besedil, ki so pomembna za španski kulturni prostor. Cilj predmeta španski jezik in književnost je razvoj sporazumevalne zmožnosti, kar pomeni skupek znanj o jeziku in načinih rabe, ki so potrebna za uspešno interakcijo v različnih situacijah. Literarna izobrazba implicira specifične kompetence, ki so podrejene posebnim značilnostim literarnega sporazumevanja, konvencijam literarne rabe jezika in povezanosti literarnega besedila z njegovim kulturnim kontekstom.

Učni načrt predstavlja načine, ki pripomorejo k razvoju jezikovno-sporazumevalnih zmožnosti, k uspešnemu bralnemu in slušnemu razumevanju ter ustnemu in pisnemu izražanju, ter spodbuja komunikacijski model poučevanja. Jedro učnega načrta predstavljajo

¹⁶ *Orden de 10 de agosto de 2007, por la que se desarrolla el currículo correspondiente a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía*. Junta de Andalucía, Consejería de Educación, 2007, http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portal/com/bin/Contenidos/OEE/ordenacion/OrdenSecundaria/1189579499300_orden_curriculo_secundaria_definitivo_para_web.pdf, 1. 9. 2011.

sposobnosti in strategije za govorjenje, pisanje, poslušanje ter branje. Vsebine učnega načrta za španski jezik in književnost so razdeljene v štiri sklope:

- govorjenje, poslušanje in pogovarjanje,
- branje in pisanje,
- literarna izobrazba,
- poznavanje jezika.

Čeprav so vsebine učnega načrta razvrščene v štiri sklope, učni načrt ne določa vrstnega reda in organiziranosti učnih dejavnosti v učilnici. Sklopi izpostavljajo sestavine jezikovnega in književnega pouka ter prikazujejo ravni, ki naj bi se dosegle v vsakem letniku. Ker se govornjena besedila razlikujejo od zapisanih besedil, njihovo sprejemanje ter tvorjenje pa zahtevata različne sposobnosti in strategije, je vsak tip besedil predstavljen v svojem sklopu. Vsebine posameznega letnika dopolnjujejo merila za preverjanje in ocenjevanje, ki določajo tudi standarde znanja. (Prav tam, 181–182.)

2.2.3.1 Prispevek predmeta k usvajanju ključnih kompetenc

Predmet španski jezik in književnost bistveno prispeva k razvoju kompetence jezikovnega sporazumevanja, saj se spodbuja jezikovna interakcija v različnih družbenih situacijah. Učenci se naučijo govoriti, poslušati, brati in pisati, da se lahko sporazumevajo in pridobijo nova znanja o svojem okolju. S tem pridobijo tudi kompetenco učenje učenja, ki je še posebej razvidna v metajezikovnih slovničnih vsebinah in ko se učenci učijo analizirati ter reševati probleme oziroma delati načrte. Usvojitev jezikovnih zmožnosti pripomore k samoiniciativnosti in k avtonomiji pri opravljanju dejavnosti. Ker je eden izmed ciljev predmeta iskanje in selekcija informacij v različnih medijih (tudi na internetu), se pri pouku španskega jezika in književnosti razvija tudi digitalna kompetenca oziroma ravnanje z informacijami. Poleg tega se spodbuja socialna in državljanska kompetenca, saj učenje jezika pomeni učenje sporazumevanja z drugimi ljudmi. S tem se učenci učijo medsebojnega povezovanja, spoštovanja in razumevanja, po drugi strani pa spoznavajo tudi socialno in narečno zvrstnost jezika ter množičnost jezikov na svetu. Branje, interpretacija in vrednotenje literarnih del prispevajo k razvoju kulturne in umetniške kompetence, saj spoznavajo svojo literarno dediščino in povezanost literarne umetnosti z drugimi umetnostmi, na primer s slikarsko in filmsko. (Prav tam, 183–185.)

2.2.3.2 Cilji predmeta španski jezik in književnost

Poučevanje španskega jezika in književnosti ima v obveznem srednjem šolstvu za cilj razviti naslednje sposobnosti:

1. Razumeti govorjena in zapisana besedila v različnih socialnih in kulturnih kontekstih.
2. Uporabljati jezik za koherentno in ustrezno izražanje v različnih socialnih ter kulturnih kontekstih, za zavedanje posameznikovih lastnih čustev in idej ter za nadzor nad lastnim obnašanjem.
3. Razumeti večjezikovno realnost Španije in variante španščine ter ceniti to raznovrstnost kot kulturno bogastvo.
4. Ustrezno uporabljati govorni jezik v socialnih in kulturnih dejavnostih.
5. Napisati različna uradna pisma, s katerimi se vzpostavlja komunikacija z javnimi, zasebnimi in delovnimi institucijami.
6. Učinkovito uporabljati jezik v šoli za iskanje, selekcijo in procesiranje informacij ter za pisanje lastnih besedil akademskega značaja.
7. Avtonomno in kritično uporabljati socialne medije ter informacijsko tehnologijo za pridobitev, interpretacijo in vrednotenje različnih informacij ter mnenj.
8. Dojemati branje kot vir užitka, osebnega bogatenja in spoznavanja sveta ter utrditi bralne navade.
9. Razumeti literarna besedila z uporabo osnovnih znanj o konvencijah posameznih literarnih zvrsti, o temah, motivih in stilističnih sredstvih.
10. Spoznati najpomembnejše primere literarne dediščine in ceniti le-to kot simbol individualnih in kolektivnih izkušenj v različnih zgodovinsko-kulturnih kontekstih.
11. Avtonomno uporabljati znanja o jeziku in normah jezikovne rabe za razumevanje govornih in zapisanih besedil ter za pisanje in govorjenje, pri čemer je posameznik pozoren na ustreznost, koherenco, kohezijo in pravilnost.
12. Analizirati različne socialne zvrsti in rabo jezikov, da bi se izognili jezikovnim stereotipom, ki predpostavljajo vrednostne sodbe in diskriminatorne, rasistične in seksistične predsodke. (Prav tam, 185–186.)

2.2.3.3 Vsebine pouka španskega jezika in književnosti s poudarkom na literarni izobrazbi

Ker me zanima poučevanje književnosti v Španiji, se bom osredotočila na tretji sklop vsebin učnega načrta za španski jezik in književnost – literarna izobrazba. Branje in interpretacija literarnih besedil zahtevata posebna znanja, ki so se začela usvajati že v osnovni šoli. Cilj literarne izobrazbe v obvezni srednji šoli pa je utrditev bralnih navad, razširitev bralnih izkušenj in izkušenj s poustvarjanjem besedil, sistematizacija literarnih konvencij in poznavanje povezanosti med literarnimi deli in njihovim zgodovinskim kontekstom.

V prvem letniku obvezne srednje šole se morajo v Španiji obravnavati naslednje vsebine s področja književnosti, ki jih določa tretji sklop vsebin učnega načrta:

- Branje različnih književnih del, primernih za starost učencev prvega letnika.
- Komentirano branje in recitiranje pesmi ter prepoznavanje osnovnih elementov ritma, verzifikacije in najpomembnejših semantičnih figur.
- Komentirano branje kratkih zgodb, mitov in legend iz različnih kultur ter prepoznavanje elementov literarnih zgodb in njihove funkcionalnosti.
- Komentirano in dramatizirano branje kratkih dramskih del ali njihovih odlomkov in prepoznavanje formalnih značilnosti dramskega besedila.
- Razlikovanje med glavnimi književnimi zvrstmi s pomočjo komentiranih branj.
- Tvorjenje lastnih literarnih besedil z uporabo pridobljenih znanj ob komentiranih branjih.
- Uporaba šolske in virtualnih knjižnic s pomočjo strokovnih delavcev.
- Razvijanje bralne avtonomije in cenjenje književnosti kot vir užitka in spoznavanja sveta. (Prav tam, 189.)

Vsebine drugega letnika, ki se nanašajo na literarno izobrazbo, so podobne vsebinam prvega letnika, pri čemer se usvojena znanja o književnosti poglobljajo. V drugem letniku se tako dijaki ukvarjajo z naslednjimi vsebinami:

- Branje različnih književnih del, primernih za starost učencev drugega letnika.
- Komentirano branje in recitiranje pesmi, pri čemer se pozornost še posebej posveča simbolni vrednosti poetičnega jezika in najpomembnejšim retoričnim

sredstvom. Ob tem se spoznavajo postopki verzifikacije in se vrednoti funkcija vseh teh elementov v pesmi.

- Komentirano branje pripovednih besedil in primerjanje tem, zgodbenih elementov ter načinov za izražanje začetka, kronološkega razvoja in razpleta.
- Komentirano in dramatizirano branje odlomkov dramskih del, prepoznavanje nekaterih dramskih literarnih vrst in raziskovanje strukture ter sestavin dramskega besedila.
- Razlikovanje med glavnimi književnimi vrstami s pomočjo komentiranih branj.
- Tvorjenje lastnih literarnih besedil z uporabo pridobljenih znanj ob komentiranih branjih.
- Čim bolj avtonomna raba šolske in virtualnih knjižnic.
- Razvijanje bralne avtonomije in cenjenje književnosti kot vir užitka in spoznavanja drugih svetov in kultur. (Prav tam, 197.)

Tudi v tretjem letniku so vsebine, ki so se obravnavale v prvih dveh letnikih, poglobljene:

- Branje književnih del ali njihovih odlomkov, primernih za starost učencev tretjega letnika, in spoznavanje njihove povezanosti s temeljnimi književnimi obdobji ter avtorji od srednjega veka do 18. stoletja.
- Komentirano branje in recitiranje pesmi, obravnava ponavljajočih se tem v različnih književnih obdobjih ter njihovo primerjanje, vrednotenje funkcije simbolnih elementov, retoričnih in metričnih sredstev v pesmi.
- Komentirano branje pripovednih besedil, opazovanje sprememb v pripovedništvu od srednjeveške epike v verzih do modernega proznega pripovedništva in od junaka do romaneskne književne osebe.
- Komentirano in dramatizirano branje kratkih dramskih del ter odlomkov, ki so reprezentativni za špansko klasično gledališče, in prepoznavanje nekaterih tematskih ter oblikovnih značilnosti.
- Tvorjenje lastnih literarnih besedil in pisanje preprostih referatov o prebranih delih.

- Čim bolj avtonomna raba šolske, mestnih in virtualnih knjižnic.
- Razvijanje bralne avtonomije in cenjenje književnosti kot vir užitka in spoznavanja drugih svetov, časov in kultur. (Prav tam, 203.)

V četrtem letniku pa so vsebine najbolj kompleksne, in sicer zajemajo:

- Branje romanov in zgodb od 19. stoletja do današnjih dni.
- Komentirano branje in recitiranje sodobnih pesmi, posvečanje posebne pozornosti prispevku simbolizma in avantgard k pesniškemu jeziku ter vrednotenje funkcije simbolnih elementov, retoričnih in metričnih sredstev v pesmi.
- Komentirano branje različnih tipov sodobnih pripovednih besedil, ki vsebujejo različne strukture in tipe pripovedovalca.
- Komentirano in dramatizirano branje kratkih sodobnih dramskih del ali njihovih odlomkov, ki so raznoliki in predstavljajo določene tematske ter oblikovne novosti.
- Poznavanje splošnih značilnosti temeljnih književnih obdobj od 19. stoletja do današnjih dni.
- Spoznavanje nekaterih pomembnih španskih in evropskih književnih avtorjev od 19. stoletja do današnjih dni.
- Tvorjenje lastnih literarnih besedil in pisanje referatov o prebranih delih.
- Avtonomno rabo šolske, mestnih in virtualnih knjižnic.
- Razvijanje bralne avtonomije in cenjenje književnosti kot vir užitka in spoznavanja drugih svetov, časov in kultur. (Prav tam, 211.)

2.2.3.4 Merila za preverjanje in ocenjevanje književnosti

Za vsebinami, ki jih morajo dijaki usvojiti v vsakem letniku, so za vsak letnik posebej predstavljena tudi merila za preverjanje in ocenjevanje. Sama bom omenila le tista, ki so povezana s književnostjo, pri tem pa bom združila merila za prvi in drugi letnik ter za tretji in četrti letnik. Pri književnem pouku v prvem in drugem letniku se preverja dijakova zmožnost izražanja lastnega mnenja o prebranem književnem delu, zmožnost prepoznavanja literarne zvrsti, njenih splošnih značilnosti in strukture literarnega dela, zmožnost vrednotenja rabe jezika in avtorjeve perspektive v literarnem delu, zmožnost ločitve dobesečne vsebine in

smisla dela ter zmožnost povezovanja vsebine z lastnimi izkušnjami. Poleg tega se ugotavlja, ali je dijak zmožen uporabljati književna znanja za razumevanje in vrednotenje kratkih literarnih besedil ali odlomkov, upoštevajoč tradicionalne teme in motive, osnovne značilnosti književnih zvrsti in vrst, ritma in verzifikacije, rabo jezika, najsplošnejše semantične figure ter funkcionalnost retoričnih sredstev v besedilu. Zadnje merilo za preverjanje in ocenjevanje, nanašajoče se na književni pouk, pa je ugotavljanje zmožnosti tvorjenja besedil v papirni ali digitalni obliki, podobnih književnim besedilom, ki so se brala in komentirala pri pouku ter ki služijo kot model.

Merila za preverjanje in ocenjevanje v tretjem in četrtem letniku so podobna tistim za prvi in drugi letnik, vendar so zaradi bolj poglobljenih vsebin deloma spremenjena. Tako se v tretjem in četrtem letniku preverja zmožnost izražanja (argumentiranega) mnenja o prebranih celotnih književnih delih (tudi o daljših delih in romanih), ki so povezana z obravnavanimi književnimi obdobji, zmožnost vrednotenja strukture dela ter rabe literarnozvrstnih elementov in jezika, zmožnost vrednotenja avtorjevega poklica ter perspektive in zmožnost določanja smisla dela v povezavi z njegovim kontekstom in dijakovimi lastnimi izkušnjami. Poleg tega se ugotavlja, ali je dijak zmožen uporabljati književna znanja za razumevanje in vrednotenje kratkih literarnih besedil ali odlomkov, upoštevajoč prisotnost določenih ponavljajočih se tem v različnih obdobjih, simbolno vrednost pesniškega jezika, razvoj literarnih zvrsti, književnih oblik ter slogov in literarnozvrstne ter oblikovne novosti v sodobni književnosti (v verzifikaciji in jeziku). Z zadnjim merilom za preverjanje in ocenjevanje pa se ugotavlja, ali dijak pozna in zna razložiti povezanost med prebranimi in obravnavanimi literarnimi deli, zgodovinskim ter literarnim kontekstom, v katerem so bila dela ustvarjena, in literarnimi avtorji, ki so najpomembnejši v določenem obdobju. Poznavanje te povezanosti dijak pokaže s samostojnim referatom v papirni ali digitalni obliki, ki lahko temelji na zbiranju in sintezi informacij ter izražanju lastnega mnenja ali pa na imitaciji in poustvarjanju. (Prav tam, 191–214.)

2.2.3.5 Posebne vsebine književnega pouka v Andaluziji

Predmetu španski jezik in književnost so v andaluzijskem urniku obvezne srednje šole od prvega do tretjega letnika namenjene štiri ure na teden, v četrtem letniku pa tri ure na teden¹⁷. Pri književnem in jezikovnem pouku se poleg splošnih vsebin, predpisanih v zgoraj

¹⁷ Junta de Andalucía. Consejería de Educación (ur.): Anexo III. Horario lectivo semanal de la Educación Secundaria Obligatoria. *Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación*

omenjenem kraljevem dekretu (Real Decreto 1631/2006) in veljavnih za vso Španijo, v Andaluziji obravnavajo tudi posebne vsebine, ki so relevantne za andaluzijsko avtonomno pokrajino. Specifične andaluzijske vsebine določa odločba *Orden de 10 de agosto de 2007, por la que se desarrolla el currículo correspondiente a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía* v poglavju Poučevanje specifičnih andaluzijskih vsebin v obvezni srednji šoli (Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación Secundaria Obligatoria). Glede na sporazumevalne dejavnosti, ki se spodbujajo, so vsebine razdeljene na štiri podpoglavja: Kaj in kako poslušati?, Kaj in kako govoriti?, Kaj in kako brati? ter Kaj in kako pisati?. Sama se bom osredotočila le na vsebine, povezane s književnostjo.

Sporazumevalna dejavnost poslušanje je opredeljena v podpoglavju Kaj in kako poslušati?. Dijaki v obvezni srednji šoli spoznavajo tradicionalno ustno slovstvo, ki je izraženo na različne načine (flamenko, folklor ipd.). V drugem podpoglavju Kaj in kako govoriti? je opisana sporazumevalna dejavnost govorjenje, ki je pri književnosti vidna kot ustvarjanje in poustvarjanje govornih književnih besedil, ki izhajajo iz andaluzijske kulturne stvarnosti. Za književni pouk sta še posebej pomembni tretje podpoglavje Kaj in kako brati? in četrto Kaj in kako pisati?, v katerih se opisujeta sporazumevalni dejavnosti branje in pisanje. Pri branju književnosti se poudarja poznavanje zapisane književnosti z andaluzijsko tematiko in književnosti, ki so jo pisali andaluzijski avtorji, obe vrsti književnosti pa služita kot sredstvo za razumevanje zgodovinske in kulturne stvarnosti te avtonomne pokrajine. Književne vsebine, ki jih morajo dijaki usvojiti z branjem, se lahko razvrstijo glede na literarne zvrsti: pripovedništvo (ljudsko pripovedništvo, pripoved, roman, spominska knjiga, andaluzijski kraji in osebe), pesništvo (ljudsko pesništvo, kultivirana poezija, zgodovinsko izročilo in sodobna poezija, pomembni andaluzijski pesniki), gledališče (branje in dramatizacija dramskih besedil, andaluzijski dramatik, kraj uprizoritve ipd.), filmska umetnost (branje in gledanje andaluzijskih filmov ter filmov o Andaluziji). Za razvoj sporazumevalne dejavnosti pisanje (v povezavi s književnostjo) pa so pomembne naslednje vsebine: poznavanje književnih del andaluzijskih avtorjev, kar pripomore k izboljšanju dijakovega sloga pisanja in h kvalitetnejšim besedilom; ustvarjanje in poustvarjanje literarnih besedil na osnovi modelnih besedil andaluzijskih književnikov; neposredni stik z literarnimi

Secundaria Obligatoria. Alianza Grupo Género, S.L., 2008. 511,
http://www.juntadeandalucia.es/averroes/averroes/html/portal/com/bin/contenidos/B/ApoyoAlCurriculo/CurriculoDeAndalucia/Seccion/EducacionSecundariaObligatoria/EducacionSecundariaObligatoria/1220354714936_wysiwyg_educacionsecundaria.pdf, 1. 9. 2011.

ustvarjalci (srečanja s književniki, ilustratorji, obiski knjižnic, delo z internetom, gledališke predstave ipd.), s čimer se izboljšajo dijakova ustvarjalnost pri pouku in njegovi poskusi literarnega pisanja.¹⁸

2.2.3.6 Povezanost književnega in jezikovnega pouka

Carmen Rodríguez Gonzalo (2011: 43) pravi, da je književno znanje povezano z jezikovnim znanjem in z razvojem jezikovne zmožnosti. Književna izobrazba je po njenem mnenju sestavina jezikovne in sporazumevalne izobrazbe, ki zahteva razvoj splošnih zmožnosti, ki jih potrebujemo kot uporabniki jezika, in specifičnih zmožnosti za spoznavanje literarnih konvencij in njihove povezanosti z različnimi zgodovinsko-kulturnimi konteksti. Povezanost med literarno izobrazbo in razvojem jezikovnih zmožnosti se kaže na dva načina.

- Književna besedila prikazujejo raznolike sporazumevalne situacije, jezikovne variante in sloge, zato lahko razvoj specifičnih zmožnosti interpretacije literarnih konvencij in literarnih tem pripomore k razvoju splošnih jezikovnih in sporazumevalnih zmožnosti.
- Poznavanje literarnega sveta kot socialnega okolja, kjer se uporablja jezik, zahteva poznavanje različnih besedilnih vrst (kritike, recenzije, študije ipd.) in tako lahko služi za tvorjenje neumetnostnih besedil, ki so povezana z umetnostnimi besedili.

2.3 Razlike med poučevanjem materinščine (s poudarkom na književnosti) v Sloveniji in Španiji glede na učne načrte

Materinščini je v Sloveniji in Španiji namenjeno podobno število ur. V Sloveniji so predmetu slovenščina v sedmem razredu namenjene štiri šolske ure, v osmem razredu 3,5, v devetem pa 4,5 šolske ure na teden. V španski Andaluziji pa so predmetu španski jezik in književnost od prvega do tretjega letnika obvezne srednje šole namenjene štiri ure na teden, v četrtem letniku pa tri ure na teden, pri čemer španska šolska ura traja 60 minut, in ne 45 minut kot v Sloveniji. Pouk v obeh državah določa učni načrt. V Sloveniji ima vsak predmet v osnovni šoli (in tudi v srednji šoli) svoj učni načrt, v Španiji pa imajo vsi predmeti v obvezni srednji šoli skupen učni načrt. Španski učni načrt je razdeljen na skupni del in poglavja,

¹⁸ Lengua castellana y literatura. Lenguas extranjeras. Orden de 10 de agosto de 2007, por la que se desarrolla el currículo correspondiente a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía. Junta de Andalucía, Consejería de Educación, 2007. 67–76,
http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portal/com/bin/Contenidos/OEE/ordenacion/OrdenSecundaria/1189579499300_orden_curriculo_secundaria_definitivo_para_web.pdf, 1. 9. 2011.

namenjena posameznim predmetom. Predmetni učitelj španščine mora v vsaki avtonomni pokrajini upoštevati dva kurikularna dokumenta: učni načrt, ki velja za celotno Španijo in določa 65 % učnih vsebin v pokrajinah z enim uradnim jezikom, ter učni načrt za obvezno srednje šolstvo v svoji pokrajini, ki dopolnjuje preostalih 35 % učnih vsebin.

Tako v slovenskem kot v španskem učnem načrtu za materinščino se v skladu s priporočilom Evropske unije poudarja pomen **ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje**, vendar so te v slovenskem in španskem učnem načrtu različno opredeljene. Temeljni dokument za obe državi je Priporočilo Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2006/962/ES), ki sta ga Evropski parlament in Svet Evropske unije sprejela leta 2006 in v katerem priporočata, da države, članice Evropske unije, razvijajo ponudbo ključnih kompetenc za vse državljane kot del svojih strategij za vseživljenjsko učenje. Priporočilo določa osem ključnih kompetenc:

- 1) sporazumevanje v maternem jeziku;
- 2) sporazumevanje v tujih jezikih;
- 3) matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji;
- 4) digitalna pismenost;
- 5) učenje učenja;
- 6) socialne in državljanske kompetence;
- 7) samoiniciativnost in podjetnost ter
- 8) kulturna zavest in izražanje. (Priporočilo Evropskega parlamenta in sveta, 2006.)

Učni načrt za slovenščino le deloma upošteva navedeno priporočilo, saj ne sledi v celoti terminologiji in klasifikaciji ključnih kompetenc. Učni načrt ne uporablja izraza ključne kompetence za vseživljenjsko učenje, temveč izraz ključne zmožnosti vseživljenjskega učenja. Prav tako se ključne zmožnosti, navedene v učnem načrtu, ne ujemajo povsem s klasifikacijo ključnih kompetenc, saj so v učnem načrtu za slovenščino določene naslednje zmožnosti: sporazumevanje v slovenskem (knjižnem) jeziku, socialna zmožnost, estetska, kulturna in medkulturna zmožnost, učenje učenja, informacijska in digitalna pismenost, samoiniciativnost, kritičnost, ustvarjalnost in podjetnost. V učnem načrtu so v okviru poglavja Splošni cilji na kratko razloženi načini za razvijanje ključnih zmožnosti vseživljenjskega učenja, vendar posamezne zmožnosti niso natančno opredeljene.

V španskem učnem načrtu je več pozornosti namenjene ključnim kompetencam za vseživljenjsko učenje. V španski šolski zakonodaji je tako kot v priporočilu Evropske unije definiranih osem ključnih kompetenc, vendar se te imenujejo nekoliko drugače: kompetenca jezikovnega sporazumevanja, matematična kompetenca, kompetenca poznavanja in interakcije s stvarnim svetom, ravnanje z informacijami in digitalna kompetenca, socialna in državljanska kompetenca, kulturna in umetniška kompetenca, učenje učenja ter samoiniciativnost in avtonomija. Vse kompetence so v splošnem delu učnega načrta natančno opredeljene, prav tako so v učnih načrtih za posamezne predmete srednje šole podrobno razloženi načini za njihovo razvijanje (temu je v učnem načrtu za španski jezik in književnost namenjeno podpoglavje Prispevek predmeta k usvajanju ključnih kompetenc).

Slovenski in španski učni načrt za materinščino se razlikujeta tudi glede **ciljev**. Slovenski učni načrt ločuje splošne in operativne cilje, pri čemer je splošnih ciljev pet in so opredeljeni za celotno osnovno šolo. Operativnih ciljev pa je bistveno več, so podrobno razčlenjeni in razdeljeni najprej glede na vzgojno-izobraževalno obdobje, v katerem se morajo doseči, nato pa še glede na področje (jezik ali književnost). Španski učni načrt za materinščino pozna le eno vrsto ciljev in jih ne deli na splošne ter operativne. Ciljev je 12, so zelo splošni in opredeljeni za celotno obdobje obvezne srednje šole. Prav tako se cilji eksplicitno ne ločujejo glede na to, ali se nanašajo na jezikovni ali književni pouk.

Naslednja razlika med učnima načrtoma so **vsebine**. V slovenskem učnem načrtu za materinščino so te razdeljene glede na področje (jezik in književnost), toda niso opredeljene za celotno triletnje (tako kot cilji), temveč po razredih. Določbe o vsebinah, ki morajo biti obravnavane, so zelo konkretne – natančno je opredeljeno, katere literarnovedne strokovne izraze, književnike, književna besedila in literarna obdobja morajo učenci obvezno spoznati v določenem razredu. Poleg tega je precej književnih del izbirnih, pri čemer je izbira o njih prepuščena učitelju. Španski učni načrt za materinščino dopušča bistveno več svobode glede vsebin šoli in učitelju. Tako učni načrt, določen s kraljevim dekretom in veljaven za celotno Španijo, kot tudi konkretiziran učni načrt za avtonomno pokrajino Andaluzijo, določen z odločbo, sta zelo splošna glede vsebin. V Sloveniji učitelj odloča o določenih vsebinah, toda v Španiji so poleg učiteljev precej avtonomne tudi šole, ki imajo dolžnost dopolniti in konkretizirati vsebine glede na okoliščine, v katerih se nahajajo.

Vsebine učnega načrta, veljavnega za vso Španijo, so sicer razdeljene glede na razred, vendar ne določajo nobenega literarnovednega termina, avtorja niti književnega dela, ki bi

morali biti obvezno obravnavani pri pouku. Glede literarnoteoretskih terminov je na primer zapisano, da morajo učenci spoznati najpomembnejša retorična sredstva, ni pa nikjer natančneje opredeljeno, katera. Španska drugačnost se kaže tudi v regionalnih razlikah glede obravnave posebnih književnih vsebin, značilnih za določeno pokrajino. Obravnave specifičnih regionalnih vsebin slovenski učni načrt eksplicitno ne določa. Odločba, ki vsebuje konkretizirani učni načrt za obvezno srednje šolstvo v Andaluziji, med drugim določa posebne vsebine književnega pouka, ki se nanašajo na andaluzijsko kulturno stvarnost. Vendar ni niti v tej odločbi določen noben obvezen književni avtor ali delo za obravnavo. Kljub temu imajo slovenski in španski učenci glede vsebin nekaj skupnega, in sicer so pri spoznavanju literarnozgodovinskih obdobj v podobni situaciji, saj se začnejo učiti o njih pri približno enaki starosti. V španskem kraljevem dekretu je omenjeno, da sta druga dva letnika obvezne srednje šole med drugim namenjena spoznavanju različnih literarnih obdobj v španski književnosti. V slovenskem učnem načrtu pa je določeno, da se literarnozgodovinska obdobja začnejo spoznavati v 9. razredu. Slovenski učenci devetih razredov in španski učenci tretjih letnikov so tako enako stari, ko se začnejo seznanjati z literarnimi obdobji, in sicer 14 ali 15 let.

Zadnji dve poglavji učnega načrta za slovenščino določata **standarde znanja** in **didaktična priporočila**. Pomembno je, da slovenski učni načrt za materinščino v didaktičnih priporočilih določa delež jezikovnega in književnega pouka pri predmetu slovenščina, in sicer je od drugega do devetega razreda osnovne šole obravnavi neumetnostnih besedil namenjeno 60 odstotkov pouka, obravnavi umetnostnih besedil pa 40 odstotkov. Kot vidimo, sta področji jezika in književnosti pri pouku slovenščine strogo ločeni. V Španiji pa je situacija drugačna, saj sta tam jezik in književnost bolj povezana. V učnem načrtu so cilji jezikovnega in književnega pouka pomešani, do neke mere so ločene le vsebine. Književni izobrazbi je namenjen eden od štirih sklopov vsebin. Čeprav bi iz tega morda lahko sklepali, da je književnosti namenjene manj pozornosti, ni nikjer omenjeno razmerje umetnostnih in neumetnostnih besedil, ki se obravnavajo pri pouku, tako da tega sklepa ne moremo potrditi. Da se jezik in književnost obravnavata bolj integrirano kot v Sloveniji, meni tudi Carmen Rodríguez Gonzalo.

Preverjanju in ocenjevanju znanja v slovenskem učnem načrtu ni namenjeno veliko pozornosti. Načini za preverjanje in ocenjevanje so omenjeni v poglavju Didaktična priporočila, so pa ustni in pisni. V španskem učnem načrtu so merila za preverjanje in

ocenjevanje bolj razčlenjena (vključujejo tudi standarde znanja, ki v slovenskem učnem načrtu predstavljajo posebno poglavje) in so predstavljena za vsebinami, ki jih morajo dijaki usvojiti v vsakem letniku. Za razliko od slovenskega učnega načrta v španskem učnem načrtu ta merila niso strogo ločena glede na to, ali se nanašajo na jezik ali književnost.

3 POSEBNOSTI DIDAKTIČNE STRUKTURE POUKA KNJIŽEVNOSTI V STAROSTNEM OBDOBJU 12–15 LET

Otroci se od rojstva naprej razvijajo v vseh pogledih, kar velja tudi za njihove književne interese in sposobnosti. B. Krakar Vogel (2004: 70–73) meni, da poznavanje značilnosti šolajočih se bralcev pomaga pri oblikovanju pouka književnosti na različnih stopnjah in vrstah šol. Ker se v diplomski nalogi ukvarjam z učenci, ki so večinoma stari od 12 do 15 let (v španskem primeru do 16 let), naj na kratko povzamem značilnosti bralcev v tem starostnem obdobju. B. Krakar Vogel pravi, da so učenci med dvanajstim in petnajstim letom starosti v obdobju abstraktne inteligence, zato lahko že »gladko in z razumevanjem berejo raznovrstna besedila. Na začetku jih še zanimajo mladinska literatura in pustolovske zgodbe, počasi pa se prebudi tudi zanimanje za literaturo za odrasle, ki vsebuje zanje zanimive motive spopadanja posameznika z družbo, čustvena stanja oseb, tudi bolezni, razkrajanje družine ...« (prav tam, 71). Učenci radi berejo dela mladinskih avtorjev, sodobna žanrska besedila in tudi določena klasična dela, če so komunikativna. Pomembno je, da se ohranja pozitiven odnos do literature in da se učenci trajno navadijo na branje. Zato imajo pri pouku književnosti velik pomen pestra motivacija, bralno doživetje in zanimive metode obravnave, s čimer se spodbuja ustvarjalnost. Appleyard, čigar teoriji sledi B. Krakar Vogel, bralca, ki je na tej stopnji, imenuje razmišljujoči bralec. Osnovni namen branja pri razmišljujočem bralcu ni več zabava, temveč branje postane izhodišče za razmišljanje, kar bralci »dostikrat opišejo z besedami: Knjiga mi je všeč, ob njej moraš razmišljati. Zavedajo se večpomenskosti, vendar bi radi našli 'pravi' pomen, zato ugotavljajo, kaj je avtor hotel povedati. Težave imajo z miselnim prehodom v literarno mišljenje pluralizma resnic« (Appleyard 1991 v Krakar Vogel 2004: 71). Še vedno se čustveno identificirajo z osebami, vendar se tega tudi zavedajo. O branju razmišljajo in književna dela primerjajo s svojimi lastnimi izkušnjami, na podlagi česar dela tudi presojujejo. Pomembno je, da si situacije, predstavljene v delih, lahko predstavljajo. Svoje sodbe praviloma ustvarjajo na podlagi vsebine in se (razen nekaj najboljših učencev) ne ukvarjajo s tehnikami analize in literarnoteoretičnimi kategorijami. (Krakar Vogel 2004: 70–73).

Tudi španski didaktiki, ki se ukvarjajo s poukom književnosti, pripisujejo velik pomen oblikovanju literarnega bralca pri pouku književnosti. Ana María Margallo (2011: 173) meni, da oblikovanje bralcev, ki spodbuja stik s književnimi besedili in teži k temu, da učenci utrdijo svoje bralne navade, zahteva postopno razvijanje dveh zmožnosti. Prva zmožnost je cenjenje različnih literarnih del, druga pa uživanje ob literarnih delih z različnimi načini

branja. Če želimo ustvariti trajne bralne navade in oblikovati avtonomne bralce, je bistvenega pomena, da so učenci sposobni uživati ob različnih literarnih delih. Zato mora šola ponuditi v branje učencem veliko število književnih del različnih literarnih zvrsti, med katerimi imajo učenci možnost izbire glede na svoje interese. Poleg tega morajo biti učenci sposobni uživati v branju na različne načine – od tega, da se s prebranim identificirajo, do tega, da odkrivajo jezikovne značilnosti besedila, igre besed ipd. Šola mora učencem pokazati različne načine branja, da ne bodo učenci brali le z željo, da spoznajo konec zgodbe.

4 UČBENIKI ZA MATERINŠČINO (S POUDARKOM NA KNJIŽEVNOSTI) V SLOVENIJI IN ŠPANJI

V nadaljevanju bom primerjala učbenike za književnost v Sloveniji in Španiji. V Sloveniji se pri pouku materinščine uporabljata dva učbenika – eden za jezik in eden za književnost. V svojem diplomskem delu bom obravnavala dva slovenska učbenika za književnost za sedmi razred osnovne šole, in sicer *Novi svet iz besed* 7 založbe Rokus Klett in *Sreča se mi v pesmi smeje* založbe Mladinska knjiga. Španski učenci imajo le en učbenik za materinščino, ki vsebuje tako jezikovne kot književne teme. Med španskimi učbeniki bom obravnavala učbenik za prvi letnik španske obvezne srednje šole, saj je starost učencev prvega letnika španske srednje šole enaka starosti slovenskih učencev sedmega razreda (na začetku šolskega leta so oboji v večini stari 12 let). Poleg tega so oboji učenci, ki so jim izbrani učbeniki namenjeni, prešli iz enega vzgojno-izobraževalnega obdobja v drugega: španski učenci so končali šestletno osnovno šolo in so zdaj v prvem letniku obvezne srednje šole, slovenski učenci pa so prešli iz drugega v tretje vzgojno-izobraževalno obdobje osnovne šole. Med španskimi učbeniki sem si za analizo izbrala učbenik, ki se je v šolskem letu 2010/2011 uporabljal na srednjih šolah IES Sierra Morena in IES Jándula¹⁹: *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria*. Ker se morajo v skladu z učnim načrtom pri pouku materinščine obravnavati tudi regionalne vsebine, sem v svojo analizo vključila tudi andaluzijski dodatek k učbeniku *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria, Monografía Andalucía* (obe knjigi sta izšli leta 2007 pri založbi Oxford University Press España). Zaradi odprtosti učnega načrta glede vsebin je učbenik pri pouku španskega jezika in književnosti zelo pomemben ter je »instrument, namenjen posredovanju med učnim načrtom in učilnico« (Jover 2011: 165). Zavedam se, da je v analizo vključenih premalo učbenikov, da bi lahko posplošila rezultate. Treba bi bilo analizirati vsaj še en španski učbenik, da bi bila primerjava s slovenskima učbenikoma bolj realna. Med svojim bivanjem v Španiji sem sicer dobila še nekaj učbenikov za materinščino, vendar so bili ti izdani še pred spremembo učnega načrta (zadnji učbenik je bil izdan leta 2000), zato jih nisem vključila v analizo.

Pri primerjavi učbenikov bom sledila teoriji A. Žbogar (Žbogar 2000a, Žbogar 2000b, Žbogar 2005), ki je raziskovala srednješolske učbenike za književnost v strokovnih in poklicnih šolah. Cilj tega poglavja ni poglobljena analiza posameznih učbenikov, temveč

¹⁹ Na teh dveh šolah sem anketirala učence o priljubljenosti španskega jezika in književnosti, o čemer bom pisala v nadaljevanju.

predstaviti bistvene podobnosti in razlike med izbranim španskim ter slovenskima učbenikoma za književnost. A. Žbogar navaja splošne značilnosti sodobnega učbenika, ki so skupne učbenikom za vse predmete. Po njenem mnenju sodobni učbenik predstavlja del sodobne izobraževalne tehnologije in uresničuje organizirani oziroma institucionalizirani vzgojno-izobraževalni sistem, kar pomeni, da je usklajen z učnim načrtom, veljavnim za določen predmet. Sodobni učbenik je namenjen tako učencem kot učiteljem. Učencem služi kot »vir dejavnega učenja, ustvarjalne komunikacije z določeno vsebino, vodnik po vsebini in po procesih učenja in spoznavanja« (Žbogar 2000a: 38), učiteljem pa »kot praktični didaktični pripomoček, kako voditi vzgojno-izobraževalni proces v skladu s sodobnimi pojmovanji učenja in pouka« (prav tam). Sodoben učbenik ima ustrezno informacijsko in didaktično vrednost. Informacijska vrednost se nanaša na »vsebinski koncept, likovno-grafično in jezikovno podobo« (prav tam), didaktična vrednost pa na vaje in naloge, ki spodbujajo dejavno učenje. Zadnja splošna značilnost sodobnega učbenika je, da pri njegovem avtorstvu sodeluje več strokovnjakov, in sicer »praktiki, didaktiki, oblikovalci, lektorji, recenzenti, založniki« (prav tam).

A. Žbogar na osnovi analize učbenikov določa tudi specifične značilnosti učbenika za književnost v štiriletnih srednjih šolah. Meni, da mora imeti sodoben učbenik za književnost visoko informacijsko vrednost, tj. primerno razmerje književnih besedil in književnovednih razlag ter ustrezno likovno-grafično opremo. Prav tako mora imeti učbenik za književnost visoko didaktično vrednost oziroma mora s pomočjo vaj in nalog spodbujati dejaven stik z literaturo.

Tako kot A. Žbogar (2000b: 13) bom v zvezi z **informacijsko vrednostjo** v učbenikih analizirala:

- tehnično opremo: papir, tisk, vezavo, format, slikovno gradivo;
- zgradbo učbenika;
- književna besedila (razmerje med literarnimi zvrstmi ter razmerje med nacionalno in svetovno književnostjo),
- literarnovedni instrumentarij (bio- in bibliografske podatke, razlago neznanih besed, slovarček literarnih pojmov, kazala).

Tudi v zvezi z **didaktično vrednostjo** učbenikov bom sledila metodologiji Žbogarjeve (2000b: 16). Vaje in naloge bom analizirala glede na to, katere dejavnosti spodbujajo:

- prenosniške dejavnosti (govorjenje, pisanje, branje, poslušanje in dialoške oziroma prenosniško nedefinirane dejavnosti);
- spoznavno-sprejemne dejavnosti (doživljanje, razumevanje z analizo, sinteza z vrednotenjem ter utrjevanje in uporaba znanja).

4.1 Informacijska vrednost izbranih učbenikov

4.1.1 Tehnična oprema

Španski učbenik *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria*²⁰ in njegov dodatek *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria, Monografía Andalucía*²¹ imata enak format (velikost 220 x 287 mm), kar je približno podobno formatu A4 (210 x 297 mm). Slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* ima format, ki je večji od A4 (velikost 240 x 297 mm), *Sreča se mi v pesmi smeje* pa ima format, manjši od A4 (velikost 205 x 260 mm). Vsi trije učbeniki imajo torej bolj ali manj podobne formate. Papir v vseh učbenikih je kakovosten, čeprav je v španskih učbenikih njegova kakovost malce boljša, kar je opazno zlasti pri fotografijah. V vseh učbenikih se uporablja kombinacija črno-belega in barvnega tiska. Velikost črk ter razmiki med črkami in besedami so ustrezni. Vsi izbrani učbeniki imajo mehke platnice, vendar je vezava kljub temu kakovostna.

Bogato barvno slikovno in grafično gradivo je prisotno v vseh treh učbenikih ter dodatku. V španskem učbeniku vsebuje vsaka stran vsaj eno ilustracijo ali grafični organizator, pri čemer prevladujejo ilustracije, ni pa nobene fotografije. Tudi vsaka stran dodatka vsebuje vsaj eno ilustracijo ali fotografijo, vendar so v dodatku za razliko od glavnega učbenika fotografije prisotne (večinoma gre za fotografije narave in kulturnih spomenikov). Niti španski učbenik niti njegov dodatek ne vsebujeta fotografij književnikov ali umetnostnih del (razen stavb). V slovenskih učbenikih je slikovno gradivo bogato, saj ima v obeh učbenikih vsako umetnostno besedilo vsaj eno vsaj eno ilustracijo ali fotografijo, ki se nanaša nanj. Količinsko je slikovnega gradiva sicer manj (slikovnega ali grafičnega gradiva ni na vsaki strani), vendar je to bolj raznovrstno. Večina besedil v slovenskih učbenikih je na primer opremljena s fotografijami književnih avtorjev, pojavijo pa se tudi faksimile, fotografije kiparskih ter slikarskih del ipd.

²⁰ Slovenski prevod naslova španskega učbenika je: *Kastiljski jezik in književnost, 1. letnik srednje šole*.

²¹ Slovenski prevod naslova dodatka k španskemu učbeniku je: *Kastiljski jezik in književnost, 1. letnik srednje šole, Monografija Andaluzija*.

4.1.2 Zgradba

Španski učbenik in **andaluzijski dodatek** sta usklajena z učnim načrtom, kar glede na odprtost španskega učnega načrta, ki ne predpisuje nobenega konkretnega književnega avtorja, dela oziroma literarnovednega termina za obravnavo pri pouku španščine, ni presenetljivo. Učbenik *Lengua castellana y Literatura*, 1.º Secundaria obsega 215 strani. Sestavljen je iz 12 enot in dveh prilog. Vsaka enota je razdeljena na šest sklopov: 1.) govorjenje, branje in pisanje, 2.) literatura, 3.) jezik, 4.) pravopis, 5.) jasni pojmi, 6.) dejavnosti za preverjanje znanja. Obravnavi književnosti je namenjen le en sklop vsake enote, kar bi teoretično lahko pomenilo, da je književnim besedilom namenjena le ena šestina učbenika. Vendar temu ni tako, saj je večina besedil, ki se obravnava v preostalih petih sklopih vsake enote, umetnostnih. Umetnostna besedila niso strogo ločena od neumetnostnih in jezikovne ter književne teme se obravnavajo integrirano, kar nakazuje že samo dejstvo, da imajo španski učenci skupen učbenik za jezik in književnost. Jezikovna razčlemba tako ne temelji samo na neumetnostnih besedilih, kot je to v navadi v slovenski pedagoški praksi, temveč ravno nasprotno – obravnava jezikovnih tem večinoma temelji na umetnostnih besedilih. Pojma jezikovna razčlemba neumetnostnega besedila torej španska pedagoška praksa ne pozna. Književne teme niso razporejene po literarnozgodovinskem, temveč po literarnozvrstnem načelu. V prvi enoti se obravnava pojem umetnostno besedilo, v drugi pesniški jezik, v tretji pojem literarne zvrsti, v četrti, peti, šesti, sedmi in osmi enoti se obravnava epika (predvsem legende, miti, pravljice, basni). Deveta in deseta enota govorita o liriki in o romanci ter sonetu. Enajsta in dvanajsta enota pa sta namenjeni obravnavi dramatike in uprizoritve dramskega besedila. Učbenik vsebuje 101 umetnostno besedilo, od katerih jih je večji del namenjen jezikovni razčlembi, književna besedila španskih avtorjev pa niso ločena od besedil tujih avtorjev in so prepletena. Na koncu učbenika sta dve prilogi. Prva priloga ima naslov Delovne tehnike, druga pa Slovnica. V Delovnih tehnikah se obravnavajo: delo s knjižnicami, slovarji, enciklopedijami in z drugimi viri informacij (iskanje na internetu), predstavitev pisnih izdelkov ter izdelava poročila o domačem branju. V Slovnicu pa so predstavljene preglednice pravih in nepravih glagolov, števnikov ter kazalnih in drugih zaimkov.

Andaluzijski dodatek k učbeniku *Lengua castellana y Literatura*, 1.º Secundaria, *Monografía Andalucía* obsega 38 strani. Sestavljen je iz osmih enot. Vsaka enota je sestavljena iz treh sklopov: 1.) andaluzijska literatura, 2.) andaluzijska kultura, 3.) andaluzijsko narečje. Obravnavi književnosti je namenjen eden izmed treh sklopov vsake

enote, vendar se tako kot v glavnem učbeniku umetnostna besedila pojavljajo tudi v drugih dveh sklopih. Tudi v dodatku so književne teme razporejene po literarnozvrstnem načelu. V prvi enoti se obravnava andaluzijska literarna tradicija na splošno, v drugi, tretji in četrti enoti se obravnava andaluzijska epika (legende, pravljice, romani). Peta in šesta enota govorita o andaluzijski liriki in pesnikih, sedma in osma enota pa sta namenjeni obravnavi klasične in sodobne andaluzijske dramatike. Dodatek vsebuje 12 umetnostnih besedil iz španske književnosti (natančneje andaluzijske), nekatera izmed njih pa so namenjena jezikovni razčlembi.

Oba **slovenska učbenika za književnost** (tako *Novi svet iz besed 7* kot *Sreča se mi v pesmi smeje* sta bila izdana leta 2010 in bi morala slediti učnemu načrtu za slovenščino iz leta 2005 (Križaj Ortar idr. 2005), vendar vsebine z učnim načrtom niso popolnoma usklajene. Po učnem načrtu iz leta 2005 naj bi učenci v sedmem razredu spoznali literarnovedni pojem domovinska pesem, vendar ga učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* ne omenja. *Novi svet iz besed 7* ta izraz sicer opredeli, toda ne omenja pojma ljubezenska pesem, ki je sicer vključen v učbeniku Mladinske knjige. Po drugi strani oba učbenika omenjata literarnovedne izraze, ki so predvideni za obravnavo v višjih razredih (osmem ali devetem razredu): romanca, onomatopoiija in črtica. *Novi svet iz besed 7* vsebuje razlage pojmov balada, metafora, povest, književna oseba, književni čas in književni prostor, ki naj bi se prav tako obravnavali pozneje. Glede na učni načrt bi morali učenci v sedmem razredu pregledno poznati književnika Simona Gregorčiča in njegova dela, toda učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* tega avtorja sploh ne omenja. Tri obvezna kanonska besedila, predpisana v učnem načrtu, so vključena v oba učbenika, ne vsebujeta pa vseh v učnem načrtu predlaganih besedil za uresničevanje ciljev. V nobenem izbranem učbeniku ni besedila *Ajdovo strnišče* Prežihovega Voranca. V učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* ni poleg omenjenega še naslednjih pet besedil: Saša Vegri: *Kaj vse diši*, Simon Gregorčič: *Soči*, ljudska: *Peter Klepec*, Eduard Petiška: *Tezejev boj z Minotavrom*, Fran Saleški Finžgar: *Pod svobodnim soncem*. V učbeniku *Novi svet iz besed 7* pa ni poleg *Ajdovega strnišča* še naslednjih 17 besedil: ljudska: *Gor čez izaro*, Tone Pavček: *Tolovaj iz Ajdovske jame*, Saša Vegri: *Grega*, Mile Klopčič: *Mary se predstavi*, *Stvarjenje sveta*, Ovid: *Dedal in Ikar*, Daniel Defoe: *Robinson Crusoe*, Marie Majerova: *Robinzonka*, Fran Saleški Finžgar: *Moja mladost in moj oče*, Norman Hunter: *Profesor Modrinjak govori po radiu*, Erich Kästner: *Leteča učilnica*, Breda Smolnikar: *Deklice*, Michael Ende: *Momo*, Jože Snoj: *Avtomoto mravlje*, Kristina Brenk: *Modra vrtnica za princesko*, Alenka Goljevšček: *Zakaj avto zjutraj noče vžgati*, Žarko Petan: *Pet pepelk*. Učbenik *Novi svet iz*

besed 7 vsebuje skupaj 74 umetnostnih besedil, od katerih so tri obvezna kanonska besedila, 34 pa je predlaganih besedil iz učnega načrta. Iz učnega načrta je torej 37 besedil oziroma 50 % besedil, ostalih 37 oziroma 50 % besedil pa so svobodno izbrali avtorji učbenika. Učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* bistveno bolj upošteva predloge v učnem načrtu, saj poleg treh obveznih kanonskih besedil vsebuje 46 predlaganih besedil. Vseh umetnostnih besedil v učbeniku Mladinske knjige je 52, od katerih je 49 (94,23 %) besedil iz učnega načrta, le tri besedila oziroma 5,77 % pa so samostojno izbrali avtorji učbenika. Dejstvo, da sta dva od petih avtorjev učbenika Mladinske knjige tudi avtorja učnega načrta za slovenščino iz leta 2005, verjetno pripomore k temu, da so avtorji učbenika *Sreča se mi v pesmi smeje* v večji meri sledili predlogom v učnem načrtu kot avtorji Rokusovega učbenika.

Učbenik *Novi svet iz besed 7* ima 191 strani in je sestavljen iz osmih poglavij: Svetovna književnost po letu 1950, Slovenska književnost po letu 1950, Svetovna književnost 19. in prve polovice 20. stoletja, Slovenska književnost 19. in prve polovice 20. stoletja, Starejša svetovna književnost, Starejša slovenska književnost, Kazalo literarnoteoretičnih pojmov in Bibliografija. Umetnostna besedila so razporejena po literarnozgodovinskem načelu, vendar v obratnem kronološkem zaporedju, saj so na začetku besedila iz sodobne književnosti, na koncu pa besedila iz starejše književnosti. Vseh literarnih besedil v učbeniku je 74, besedila iz slovenske in tuje književnosti pa so ločena in se nahajajo v različnih poglavjih.

Učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* ima 199 strani in je sestavljen iz osmih poglavij: Odisej sem, doma na Itaki!, Meni dišiš najlepše ti, V svetu skrivnosti in sanj, Dober dan, knjižnica!, Kje so literarnovedni pojmi?, Stvarno kazalo, Vsebina zgoščenke in Abecedno kazalo. Umetnostna besedila niso razporejena po literarnozgodovinskem načelu, temveč po snovno-tematskem. Vseh književnih besedil v učbeniku je 52. Besedila iz slovenske in tuje književnosti niso ločena, tako da lahko v istem poglavju najdemo slovenska in tuja besedila ter besedila iz različnih literarnih obdobj.

4.1.3 Književna besedila

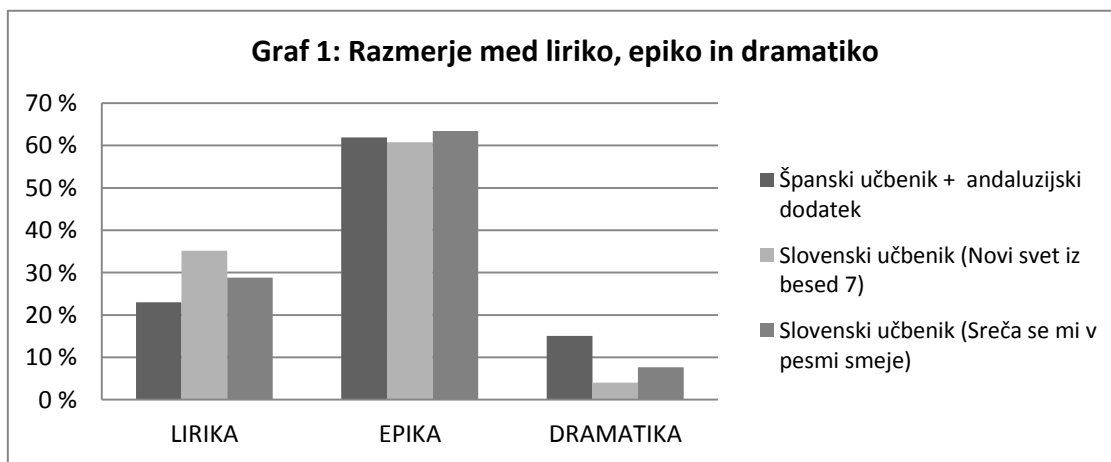
V tem poglavju bom analizirala razmerje med literarnimi zvrstmi (liriko, epiko in dramatiko) ter razmerje med nacionalno in tujo književnostjo v treh izbranih učbenikih. V prilogi 1 je seznam vseh književnih besedil v treh izbranih učbenikih, ki so v tabeli razvrščena glede na literarno zvrst in glede na to, ali so del nacionalne ali tuje književnosti. Španski

učbenik in njegov andaluzijski dodatek v nadaljevanju obravnavam kot eno enoto oziroma kot en učbenik, saj se pri pouku materinščine v prvem letniku uporabljata komplementarno, oba vsebujeta književna besedila, imata podobno obliko ter strukturo, izdana pa sta bila tudi istega leta in pri isti založbi.

V tabeli 1 in grafu 1 je predstavljen delež lirskih, epskih in dramskih besedil v izbranih učbenikih. V vseh treh učbenikih prevladuje epika, ki zavzema pri vseh podoben delež, in sicer med 60 % in 64 %. Na drugem mestu je v vseh učbenikih lirika, katere delež se giblje med 23 % v španskem učbeniku in 35 % v učbeniku *Novi svet iz besed 7* (delež lirike v *Sreča se mi v pesmi smeje* je 29 %). Najmanjši delež ima pri vseh dramatika, ki je najmanj v Rokusovem učbeniku *Novi svet iz besed 7* (4 %), največ pa v španskem učbeniku (15 %). *Sreča se mi v pesmi smeje* vsebuje 8 % dramatike. V primerjavi s slovenskima učbenikoma ima španski učbenik bistveno višji delež dramatike. V slovenskem učnem načrtu iz leta 2005 je za sedmi razred predpisanih 11 ur za dramatiko, kar predstavlja 19,64 % vseh ur, namenjenih obravnavi umetnostnih besedil²². Opazno je precejšnje neskladje med učnim načrtom in izbranimi slovenskima učbenikoma, saj bi morala vsebovati bistveno večje število dramskih besedil.

Tabela 1: Število in odstotek lirskih, epskih in dramskih besedil v izbranih učbenikih

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA	Skupaj
Španski učbenik + andaluzijski dodatek	26 (23,01 %)	70 (61,95 %)	17 (15,04 %)	113 (100 %)
Slovenski učbenik (<i>Novi svet iz besed 7</i>)	26 (35,14 %)	45 (60,81 %)	3 (4,05 %)	74 (100 %)
Slovenski učbenik (<i>Sreča se mi v pesmi smeje</i>)	15 (28,85 %)	33 (63,46 %)	4 (7,69 %)	52 (100 %)

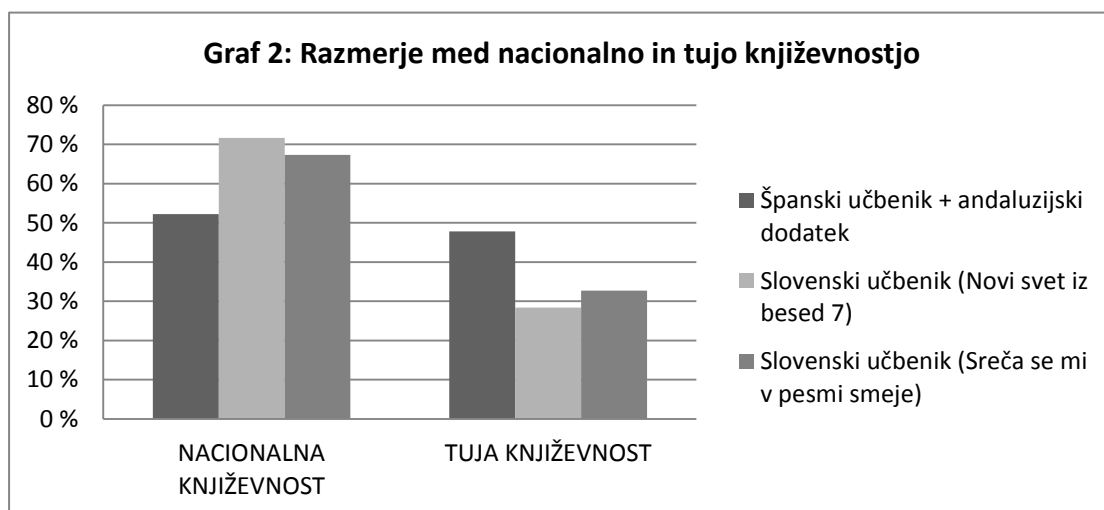

²² V sedmem razredu je skupno število ur, namenjenih obravnavi umetnostnih besedil, 56.

V tabeli 2 in v grafu 2 je predstavljen delež nacionalne²³ in tuje književnosti v izbranih učbenikih. Tako v španskem kot v slovenskih učbenikih je več nacionalne književnosti, vendar sta si v španskem učbeniku deleža nacionalne in tuje književnosti bolj podobna, in sicer je nacionalne književnosti 52 %, tuje književnosti pa 48 %. V slovenskih učbenikih je razlika bistveno večja – v učbeniku *Novi svet iz besed 7* je 72 % nacionalne in 28 % tuje književnosti, v učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* pa je nacionalne književnosti 67 %, tuje pa 33 %.

Tabela 2: Število in odstotek besedil iz nacionalne in tuje književnosti v izbranih učbenikih

	NACIONALNA KNJIŽEVNOST	TUJA KNJIŽEVNOST	Skupaj
Španski učbenik + andaluzijski dodatek	59 (52,21 %)	54 (47,79 %)	113 (100 %)
Slovenski učbenik (<i>Novi svet iz besed 7</i>)	53 (71,62 %)	21 (28,38 %)	74 (100 %)
Slovenski učbenik (<i>Sreča se mi v pesmi smeje</i>)	35 (67,31 %)	17 (32,69 %)	52 (100 %)

4.1.4 Literarnovedni instrumentarij

V tem poglavju bom analizirala biografske in bibliografske podatke, anekdote in zanimivosti, razlago neznanih besed, slovarček literarnih pojmov, kazala (vsebinsko, stvarno, imensko in kazalo slikovnih prilog) v treh izbranih učbenikih. **Biografski in bibliografski podatki o književnih avtorjih** so v španskem in slovenskih učbenikih različno zastopani, kar prikazuje tabela 3 (še podrobneje pa priloga 2). V španskem učbeniku podatkov o avtorju sploh ni (10 % besedil sicer vključuje nalogo, da morajo učenci sami poiskati informacije o

²³ Pod pojmom nacionalna književnost razumem slovensko književnost v slovenskih učbenikih in špansko književnost v španskem učbeniku. Španska književnost je zame vsa kastiljska, baskovska, katalonska in galicijska književnost. Ne uvrščam pa med špansko književnost vse književnosti v španskem jeziku, kar pomeni, da je vsa latinskoameriška književnost uvrščena med tujo književnost.

književnem delu in avtorju). Ta podatek je možno povezati s španskim učnim načrtom, ki za prvi in drugi letnik predpisuje branje književnih besedil, primernih za starost učencev, vendar neodvisno od avtorja besedila in konteksta. Šele v tretjem letniku obvezne srednje šole učenci začnejo spoznavati povezanost književnih del z njihovim kontekstom, temeljnimi književnimi obdobji in avtorji. Predvidevam, da je zato književni pouk osredotočen na besedilo, ne pa na avtorja. Večina besedil v slovenskih učbenikih pa je v nasprotju s španskim opremljena z bio- in bibliografskimi podatki o avtorju. Nobenega podatka o avtorju besedila v učbeniku *Novi svet iz besed 7* nima le 22,97 % besedil, v učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* pa le 17,31 % besedil. V ta odstotek so zajeta tudi ljudska besedila in besedila, katerih avtor je neznan, zato podatki o avtorju ne morejo biti prisotni. Preostali del besedil v obeh učbenikih vsebuje vsaj osnovne (skope) biografske ali bibliografske podatke o avtorju (v nekaj primerih so ti podatki navedeni ob drugem besedilu istega avtorja). V slovenski pedagoški praksi so podatki o avtorjih pomembni in tudi slovenski učni načrt za materinščino za tretje vzgojno-izobraževalno obdobje (tudi za sedmi razred) predvideva, da učenci pregledno poznajo določene književnike.

Tabela 3: Prisotnost bio- in bibliografskih podatkov ob književnih besedilih v izbranih učbenikih

	+	–	(+)	(–)	– *
Španski učbenik + andaluzijski dodatek	0 (0 %)	102 (90,27 %)	0 (0 %)	0 (0 %)	11 (9,73 %)
Slovenski učbenik (<i>Novi svet iz besed 7</i>)	50 (67,57 %)	17 (22,97 %)	0 (0 %)	7 (9,46 %)	0 (0 %)
Slovenski učbenik (<i>Sreča se mi v pesmi smeje</i>)	39 (75 %)	9 (17,31 %)	2 (3,85 %)	2 (3,85 %)	0 (0 %)

Legenda:

- + podatki ob besedilu so prisotni
- podatkov ob besedilu ni
- (+) bio- in bibliografski podatki o avtorju so skopi
- (–) bio- in bibliografski podatki o avtorju so predstavljeni ob drugem besedilu istega avtorja
- * bio- in bibliografskih podatkov ni, vendar morajo učenci v enciklopedijah ali na internetu sami poiskati informacije o književnem delu in njegovem avtorju

Tabela 4 (še podrobneje pa priloga 2) prikazuje prisotnost **anekdot in zanimivosti**, razlag neznanih besed in besednih zvez ob književnih besedilih v izbranih učbenikih. Anekdot in zanimivosti o avtorju oziroma o literarnem delu španski učbenik sploh ne vsebuje, kar spet kaže na to, da zunajbesedilna dejstva španske književnodidaktične stroke ne zanimajo preveč. Slovenska učbenika pa tovrstne informacije vključujeta, in sicer je v učbeniku *Novi svet iz besed 7* 58 % besedil opremljenih z anekdotami in zanimivostmi, v učbeniku *Sreča se mi v*

pesmi smeje pa 34 %. Rokusov učenik se torej bolj poskuša približati učencu in daje večji poudarek na zanimivost zunajbesedilnih detajlov kot učenik Mladinske knjige. Vendar je v Rokusovem učeniku zapisanih kar nekaj zanimivosti in anekdot, ki niso povezane z obravnavanimi besedili niti z njihovi avtorji. Tako je pri romanci *Pegam in Lambergar* zapisana anekdota, ki zaradi irelevantnosti po mojem mnenju ni najustreznejša za učenik književnosti: »Mislim, da je bilo v 7. ali 8. klasu. Ura slovenščine, šolska naloga, vsi sopihamo in kracamo ... Učiteljica enemu: 'Ja, kaj pa ti, a ne boš nič napisal? A nimaš nobene ideje?' Tisti: 'Ja, ... samo ne vem, kako začeti!' Učiteljica: 'Ni problema, pusti 12 vrstic praznih, pa nadaljuj!'« (Blažič idr. 2010: 172.)

Razlage neznanih besed in besednih zvez so prisotne tako v španskem kot v slovenskih učbenikih. V španskem učeniku je 25 % besedil opremljenih s slovarčkom neznanih besed, v učeniku *Novi svet iz besed* 75 %, v učeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* pa razlago neznanih besed vsebuje 81 % besedil. Po mojem mnenju so različni deleži besedil, ki so opremljena s slovarčkom neznanih izrazov, v treh učbenikih povezani z dolžino posameznih besedil. Španski učenik ima 215 strani in vsebuje 113 umetnostnih besedil. Če bi zanemarili dejstvo, da se v učeniku obdelujejo tudi jezikovne teme, bi bila povprečna dolžina enega umetnostnega besedila in nalog, nanašajočih se nanj, 1,9 strani. V primeru učenika *Novi svet iz besed* 7 je povprečna dolžina enega besedila in nalog 2,58 strani, v primeru učenika *Sreča se mi v pesmi smeje* pa 3,82 strani. Španski učenik torej vsebuje najkrajša besedila in ima zato najmanj razlag neznanih besed. Slovenski učenik *Sreča se mi v pesmi smeje* pa vsebuje najdaljša besedila in ima tudi največ razlag neznanih izrazov.

Tabela 4: Prisotnost anekdot in zanimivosti, razlag neznanih besed in besednih zvez ob književnih besedilih v izbranih učbenikih

	ANEKNOTE in ZANIMIVOSTI +	ANEKNOTE in ZANIMIVOSTI –	NEZNANE BESEDE in BESEDNE ZVEZE +	NEZNANE BESEDE in BESEDNE ZVEZE –
Španski učenik + andaluzijski dodatek	0 (0 %)	113 (100 %)	28 (24,78 %)	85 (75,22 %)
Slovenski učenik (<i>Novi svet iz besed</i> 7)	43 (58,11 %)	31 (41,89 %)	41 (55,41 %)	33 (44,59 %)
Slovenski učenik (<i>Sreča se mi v pesmi smeje</i>)	18 (34,62 %)	34 (65,38 %)	42 (80,77 %)	10 (19,23 %)

Legenda:

- + podatki ob besedilu so prisotni
- podatkov ob besedilu ni

Slovarčka literarnih pojmov ni v nobenem učbeniku, niti v španskem niti v slovenskih. Vsi učbeniku pa vsebujejo **kazala**. Španski učbenik vsebuje podrobno vsebinsko kazalo, ki je razčlenjeno po enotah in po sklopih, pa tudi glede na obravnavane literarnovedne pojme. Poleg vsebinskega kazala vsebuje tudi kazalo prilog. Na začetku vsake enote ima uvodno stran s predstavitevijo vsebin enote, ki sledi, na koncu vsake enote pa je shematičen povzetek obravnavanih vsebin, predstavljen v miselnem vzorcu. Andaluzijski dodatek vsebuje vsebinsko kazalo, ki je prav tako razčlenjeno po enotah in sklopih. Slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* vsebuje na začetku vsebinsko kazalo, na koncu pa še kazalo literarnoteoretičnih pojmov. Na zadnji platnici učbenika sta dve preglednici umetnostnih besedil, vključenih v učbenik, na časovni premici. Prva je preglednica slovenske književnosti, druga pa tuje književnosti in obe sta obogateni s slikovnim gradivom. Učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* vsebuje kazalo literarnovednih pojmov, ki je neustrezno, saj so navedene strani napačne, stvarno kazalo in abecedno kazalo.

4.2 Didaktična vrednost izbranih učbenikov

Poleg informacijske vrednosti bom analizirala didaktično vrednost učbenikov oziroma dejavnosti v obliki vaj in nalog, ki spodbujajo dejaven stik z literaturo. Vaje in naloge bom analizirala glede na to, katere dejavnosti spodbujajo. Upoštevala bom delitev A. Žbogar (2000) na prenosniške dejavnosti (govorjenje, pisanje, branje, poslušanje in dialoške oziroma prenosniško nedefinirane dejavnosti) in spoznavno-sprejemne dejavnosti (doživljanje, razumevanje z analizo, sinteza z vrednotenjem ter utrjevanje in uporaba znanja). Za ugotavljanje didaktične vrednosti izbranih učbenikov sem si izbrala tri literarnovedne pojme, ki se obravnavajo v vseh treh učbenikih, in sicer: mit ali bajka, basen in romanca. Poleg teh treh se v vseh učbenikih obravnavata še izraza rima in pripovedovalec, vendar ne v enakovredni obliki, zato ju ne bom vključila v primerjavo. Zanima me, kako so omenjeni trije pojmi obdelani v izbranih učbenikih in kakšne vaje ter naloge vključujejo. Za analizo sem uporabila osem umetnostnih besedil iz vsakega učbenika, skupaj torej 24 besedil, ki so definirana kot miti, basni ali romanca. Vključila sem tudi dve književni besedili iz španskega učbenika, ki delujeta kot uvod v obravnavo mitov in basni ter sta s pojmom tematsko povezani. Vsa uporabljena besedila so prikazana v tabeli 5.

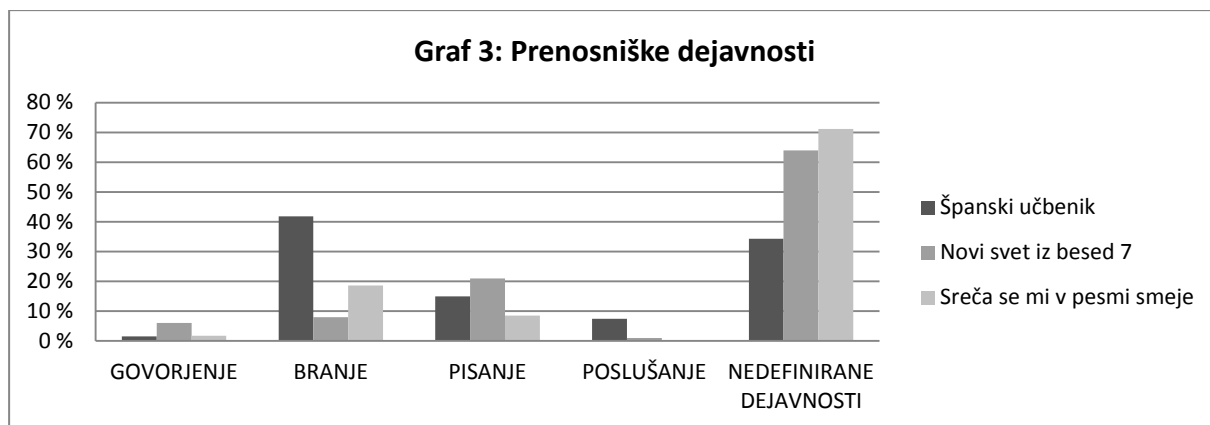
Tabela 5: Uporabljena besedila za analizo didaktične vrednosti

	MIT ali BAJKA	BASEN	ROMANCA
Španski učbenik	1. Julian Barnes: <i>Druga verzija potopa</i> 2. Robert Graves: <i>Orfej in Evridika</i> 3. Alicia Esteban in Mercedes Aguirre: <i>Ugrabitev Perzefone</i>	1. George Orwell: <i>Živalska farma</i> 2. Tomás de Iriarte: <i>Osel flavtist</i> 3. Ezop: <i>Osel, ki je prenašal sol</i> 4. Feder: <i>Svoboda</i>	1. Zaljubljenec in smrt
Slovenski učbenik (Novi svet iz besed 7)	1. Janez Trdina: <i>Vila</i> 2. Ljudska: <i>Volkodlak v Ribnici</i> 3. Tezej in Minotaver	1. Matej Bor: <i>Osel je osel</i> 2. Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i> 3. Slavko Pregl: <i>Nevarne želje</i> 4. Ezop: <i>Lev in druge zveri</i>	1. Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>
Slovenski učbenik (Sreča se mi v pesmi smeje)	1. Po Ovidu: <i>Dedal in Ikar, prva letalca</i> 2. Ljudska: <i>Volkodlak</i> 3. Janez Trdina: <i>Vila</i>	1. Fran Erjavec: <i>Palček in ore</i> 2. Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i> 3. Jean de La Fontaine: <i>Mravlja in muren</i> 4. Matej Bor: <i>Osel je osel</i>	1. Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>

Najprej sem vaje in naloge ob izbranih besedilih razdelila glede na **prenosniške dejavnosti**, in sicer sem dejavnosti uvrstila v štiri skupine glede na to, ali spodbujajo govorjenje, branje, pisanje ali poslušanje, v peto skupino pa sem uvrstila nedefinirane oziroma dialoške dejavnosti. Seznam analiziranih vaj in nalog, razdeljen glede na prenosniške dejavnosti, je v prilogi 3, rezultati pa so predstavljeni v tabeli 6 in v grafu 3. V španskem učbeniku je največ dejavnosti, ki spodbujajo branje (42 %), sledijo jim nedefinirane dejavnosti (34 %), dejavnosti, ki spodbujajo pisanje (15 %), poslušanje (7 %) in govorjenje (1 %). V slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7* je največ nedefiniranih dejavnosti (64 %), na drugem mestu je pisanje (21 %), na tretjem mestu branje (8 %), na četrtem mestu govorjenje (6 %), na zadnjem mestu pa so dejavnosti, ki spodbujajo poslušanje (1 %). V slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* je prav tako največ nedefiniranih dejavnosti (71 %), sledijo jim dejavnosti, ki spodbujajo branje (19 %), pisanje (8 %), govorjenje (2 %), dejavnosti, ki bi spodbujale poslušanje, pa ni (0 %).

Tabela 6: Število in odstotek vaj ter nalog glede na prenosniške dejavnosti

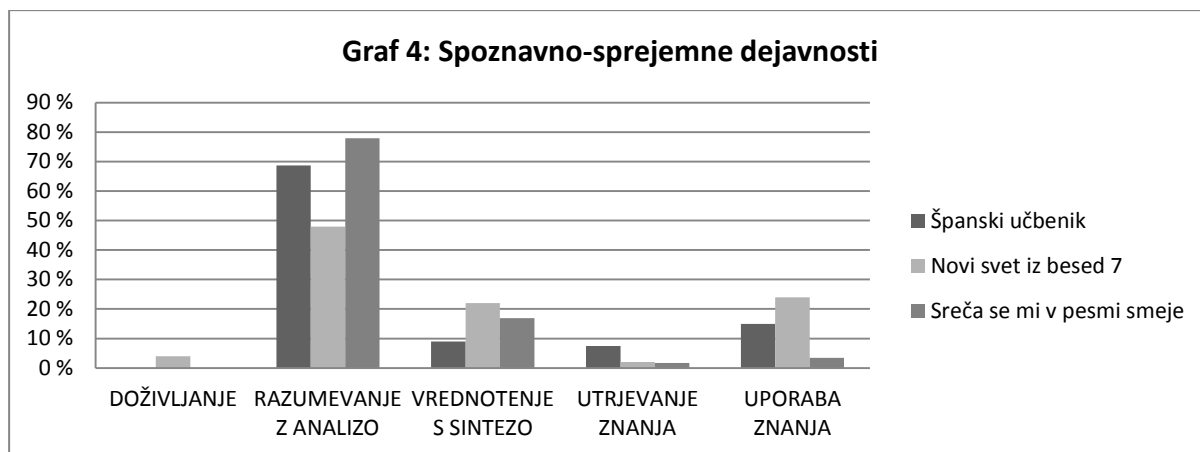
		GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI	Skupaj
Španski učbenik	MITI	0	12	6	2	9	29
	BASNI	1	13	3	2	14	33
	ROMANCE	0	3	1	1	0	5
	Skupaj: N	1	28	10	5	23	67
	%	1,49 %	41,79 %	14,93 %	7,46 %	34,33 %	100 %
Novi svet iz besed 7	MITI	4	3	11	0	32	50
	BASNI	1	2	6	0	19	28
	ROMANCE	1	3	4	1	13	22
	Skupaj: N	6	8	21	1	64	100
	%	6,00 %	8,00 %	21,00 %	1,00 %	64,00 %	100 %
Sreča se mi v pesmi smeje	MITI	0	3	0	0	20	23
	BASNI	1	4	3	0	21	29
	ROMANCE	0	4	2	0	1	7
	Skupaj: N	1	11	5	0	42	59
	%	1,69 %	18,64 %	8,47 %	0,00 %	71,19 %	100 %
SKUPAJ		8	47	36	6	129	226

Vaje in naloge ob izbranih besedilih sem razdelila tudi glede na **spoznavno-sprejemne dejavnosti**. Razdelila sem jih v pet skupin glede na to, ali spodbujajo doživljanje, razumevanje z analizo, vrednotenje s sintezo, utrjevanje znanja ali uporabo znanja. Seznam analiziranih vaj in nalog, razdeljen glede na spoznavno-sprejemne dejavnosti, je v prilogi 4, rezultati pa so prikazani v tabeli 7 in v grafu 4. V španskem učbeniku je največ dejavnosti, ki spodbujajo razumevanje z analizo (69 %), sledijo jim uporaba znanja (15 %), vrednotenje s sintezo (9 %), utrjevanje znanja (7 %), dejavnosti, ki bi spodbujale doživljanje, pa učbenik ne spodbuja (0 %). V slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7* je prav tako največ dejavnosti, ki spodbujajo razumevanje z analizo (48 %), na drugem mestu je uporaba znanja (24 %), na tretjem mestu vrednotenje s sintezo (22 %), na četrtem mestu doživljanje (4 %), na zadnjem mestu pa so dejavnosti, ki spodbujajo utrjevanje znanja (2 %). Tudi v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* je največ dejavnosti, ki spodbujajo razumevanje z analizo (77 %), sledijo jim vrednotenje s sintezo (17 %), uporaba znanja (3 %), utrjevanje znanja (2 %), dejavnosti, ki bi spodbujale doživljanje, pa tudi ta učbenik ne spodbuja (0 %).

Tabela 7: Število in odstotek vaj ter nalog glede na spoznavno-sprejemne dejavnosti

		DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNAJJA	UPORABA ZNAJJA	Skupaj
Španski učbenik	MITI	0	20	4	2	3	29
	BASNI	0	22	2	2	7	33
	ROMANCE	0	4	0	1	0	5
	Skupaj: N	0	46	6	5	10	67
	%	0,00 %	68,66 %	8,96 %	7,46 %	14,93 %	100 %
Novi svet iz besed 7	MITI	4	18	11	2	15	50
	BASNI	0	17	4	0	7	28
	ROMANCE	0	13	7	0	2	22
	Skupaj: N	4	48	22	2	24	100
	%	4,00 %	48,00 %	22,00 %	2,00 %	24,00 %	100 %
Sreča se mi v pesmi smeje	MITI	0	22	1	0	0	23
	BASNI	0	19	7	1	2	29
	ROMANCE	0	5	2	0	0	7
	Skupaj: N	0	46	10	1	2	59
	%	0,00 %	77,97 %	16,95 %	1,69 %	3,39 %	100 %
SKUPAJ		4	140	38	8	36	226

Ugotovila sem, da glede na izbrana besedila španski učbenik in slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* spodbujata vse vrste prenosniških dejavnosti, slovenski učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* pa v izbranih besedilih ne spodbuja poslušanja. V analiziranih besedilih vseh treh učbenikov je med definiranimi dejavnostmi več dejavnosti, ki predvidevajo pisni prenosnik (branje, pisanje), kot pa tistih, ki so namenjene ustnemu prenosniku (govorjenje, poslušanje).

Edini učbenik, ki spodbuja vse vrste spoznavno-sprejemnih dejavnosti, je slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7*, španski učbenik in slovenski učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* pa spodbujata vse dejavnosti razen doživljanja. Ugotovila sem, da je v analiziranih besedilih vseh treh izbranih učbenikov največ dejavnosti, ki spodbujajo razumevanje z analizo, najmanj pa je dejavnosti, ki bi spodbujale doživljanje ali utrjevanje znanja. *Novi svet iz besed 7* je edini učbenik, ki spodbuja vse prenosniške in vse spoznavno-sprejemne dejavnosti. Ta učbenik vsebuje tudi največje število nalog, in sicer 100 nalog v osmih izbranih besedilih (povprečno število nalog na besedilo je 12,5). Drugi slovenski učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* vsebuje manj nalog, in sicer 59 nalog v osmih izbranih besedilih (povprečno število nalog na besedilo je 7,4). Španski učbenik pa vsebuje 67 nalog v osmih izbranih besedilih (povprečno število nalog na besedilo je 8,4). Zdi se, da je slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* glede didaktične vrednosti med tremi obravnavanimi učbeniki najboljši. Vendar kvantiteta vaj in nalog ni vedno povezana s kvaliteto, saj vsebuje učbenik *Novi svet iz besed 7* nekaj vprašanj, ki niso preveč smiselna in katerih namen ni jasen, npr.: »Poišči tridimenzionalne spletne igre labirint« (Blažič idr. 2010: 167).

Treba je omeniti še eno razliko med španskim in slovenskimi učbeniki glede vaj in nalog. V španskem učbeniku so med nalogami tudi take, ki služijo za jezikovno razčlenbo besedila, npr. »Najdi v besedilu vsaj pet veznikov. Katere vrste so?« (Lobato Morchón idr.

2008: 133), »Iz basni izpiši vse predloge« (prav tam). Ob zadnjem umetnostnem besedilu vsake enote so poleg nalog za ponovitev književnih pojmov, ki so jih učenci spoznali v tej enoti, tudi jezikovne naloge, ki služijo za utrditev jezikovnih pojmov. Slovenski učbeniki jezikovnih nalog praviloma nimajo, kar se mi zdi škoda, saj bi lahko služile utrjevanju snovi, naučene pri jezikovnem pouku.

4.3 Sklepi analize učbenikov

V analizi učbenikov sem najprej preverjala informacijsko vrednost učbenikov. Vsi trije obravnavani učbeniki imajo ustrezno tehnično opremo. Čeprav je slikovnega gradiva v španskem učbeniku veliko (celo več kot v slovenskih učbenikih), pogrešam fotografije književnikov ali umetnostnih del, česar je v slovenskih učbenikih precej. Zgradba španskega in slovenskih učbenikov je drugačna. Španski učbenik je usklajen z učnim načrtom in temelji na obravnavi posameznih enot, ki so razdeljene na šest sklopov: govorjenje, branje in pisanje; literatura; jezik; pravopis; jasni pojmi in dejavnosti za preverjanje znanja. Književnost se obravnava v okviru sklopa literatura, vendar se umetnostna besedila uporabljajo tudi za jezikovno razčlenbo, tako da se jezikovne ter književne teme v učbeniku obravnavajo integrirano. Književne teme so v španskem učbeniku razporejene po literarnozvrstnem načelu. Slovenska učbenika *Novi svet iz besed 7* in *Sreča se mi v pesmi smeje* nista popolnoma usklajena z učnim načrtom glede obravnave obveznih literarnih pojmov in književnikov. Predlagana besedila v učnem načrtu bistveno bolj upošteva učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* kot učbenik *Novi svet iz besed 7*. Slovenska učbenika za razliko od španskega učbenika vsebujeta le umetnostna besedila, ne pa tudi neumetnostnih. V učbeniku *Novi svet iz besed 7* so umetnostna besedila razvrščena po literarnozgodovinskem načelu, vendar v obratnem kronološkem zaporedju, v učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje* pa so razporejena po snovno-tematskem načelu.

Vsi izbrani učbeniki so si podobni glede razmerja med literarnimi zvrstmi. V vseh treh učbenikih prevladuje epika, na drugem mestu je lirika, na tretjem mestu pa dramatika. Kljub temu je delež dramatike v španskem učbeniku večji, delež lirike pa manjši kot v slovenskih učbenikih. Glede na razmerje med epiko, liriko in dramatiko, določeno v slovenskem učnem načrtu iz leta 2005, bi morali slovenski učbeniki vsebovati več dramatike. Tako španski kot slovenski učbeniki vsebujejo več nacionalne književnosti kot tuje književnosti, vendar sta deleža v španskem učbeniku bolj uravnotežena kot v slovenskih učbenikih (slovenska učbenika vsebujeta več nacionalne književnosti kot španski učbenik). Literarnovedni

instrumentarij je v slovenskih učbenikih boljši kot v španskem učbeniku. V španskem učbeniku namreč ni niti biografskih in bibliografskih podatkov o avtorju niti anekdot in zanimivosti, oboje je v večji ali manjši meri prisotno v obeh slovenskih učbenikih. Razlage neznanih besed in besednih zvez ter kazala so prisotni tako v španskem kot v slovenskih učbenikih, medtem ko slovarčka literarnih pojmov nima noben izbran učbenik.

V okviru didaktične vrednosti sem analizirala prenosniške in spoznavno-sprejemne dejavnosti v izbranih besedilih treh učbenikov. Španski učbenik in slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* spodbujata vse vrste prenosniških dejavnosti (govorjenje, branje, pisanje, poslušanje, nedefinirane dejavnosti), slovenski učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* pa v izbranih besedilih spodbuja vse dejavnosti razen poslušanja. Vse vrste spoznavno-sprejemnih dejavnosti (doživljanje, razumevanje z analizo, vrednotenje s sintezo, utrjevanje znanja, uporaba znanja) spodbuja le slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7*, ostala dva učbenika pa spodbujata vse dejavnosti razen doživljanja. *Novi svet iz besed 7* je tako edini učbenik, ki spodbuja vse prenosniške in vse spoznavno-sprejemne dejavnosti. V španskem učbeniku pa je zanimivo to, da so med vajami in nalogami, ki se nanašajo na obravnavo književnosti in književnih pojmov, tudi naloge za utrjevanje snovi, naučene pri jezikovnem pouku.

Težko je ocenjevati stopnjo informacijske vrednosti v španskem ali slovenskih učbenikih, saj je španski učbenik že v osnovi drugače zasnovan kot slovenski. Španski učbenik je verjetno šibkejši glede literarnovednega instrumentarija, ki je v slovenskih učbenikih dobro oblikovan. Španski učbenik je po drugi strani usklajen z učnim načrtom, česar pri slovenskih učbenikih ne moremo z gotovostjo trditi. Še težje je ocenjevati didaktično vrednost španskega v primerjavi s slovenskim učbenikom, saj obstajajo razlike že med slovenskima učbenikoma, tako da je nemogoče ugotoviti razliko med španskim in slovenskimi učbeniki. Menim pa, da bi morali tudi Slovenci razmisliti o večjem povezovanju jezikovnih in književnih tem.

5 ODNOS DO MATERINŠČINE V SLOVENIJI IN ŠPANIJ

Kot je že bilo omenjeno, je materinščina tako v Sloveniji kot v Španiji eden izmed temeljnih predmetov skozi vse šolanje. Na pouk materinščine hote ali nehotе vpliva tudi odnos učencev do nje, zato je del moje diplomske naloge namenjen primerjavi priljubljenosti materinščine v Sloveniji in v Španiji. V Sloveniji je bila v javnosti precej časa razširjena misel, da je slovenščina pri učencih in dijakih nepriljubljena, zato je Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije – Sektor za slovenski jezik naročilo raziskavo o priljubljenosti slovenščine, ki jo je leta 2008 izvedel Inštitut za civilizacijo in kulturo. Še istega leta je bila raziskava z naslovom *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* izdana. Rezultati raziskave so pokazali, da se priljubljenost slovenščine ne razlikuje od priljubljenosti drugih predmetov, torej slovenščina ni nepriljubljena, prav tako od učencev in dijakov ne zahteva veliko domačega dela. Vendar obstajajo precejšnje razlike med spoloma, saj je pri dekletih slovenščina bolj priljubljena kot pri fantih in se jim zdi tudi manj zahtevna. (Brglez idr. 2008: 55–56.) Zanimalo me je, ali je odnos učencev do materinščine v Španiji podoben kot v Sloveniji ali obstajajo med državama razlike v priljubljenosti materinščine. Da bi dobila vsaj delni vpogled v špansko situacijo, sem na osnovi anketnih vprašalnikov iz omenjene raziskave izdelala prilagojene anketne vprašalnike za španske učence in učitelje ter izvedla terensko anketo na dveh španskih šolah. Rezultate svoje ankete bom v nadaljevanju primerjala z rezultati omenjene raziskave. Med anketiranjem učencev, ki je bilo anonimno, sem bila prisotna v razredu za morebitna vprašanja in dodatna pojasnila.

5.1 Povzetek metodologije raziskave o priljubljenosti slovenščine

V raziskovalnem poročilu *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* (Brglez idr. 2008) so objavljeni rezultati terenske ankete, ki je bila izvedena med učenci in dijaki, rezultati opravljenih intervjujev z učitelji in profesorji, povzetek analize sorodnih tujih raziskav, vprašalnik, zbirnik podatkov po vprašanjih in seznam sodelujočih šol. Raziskava je potekala maja in junija ter oktobra in novembra 2008, in sicer v dveh delih, da bi preverili, ali se odnos do pouka slovenščine razlikuje na začetku in koncu šolskega leta. Stališča do pouka slovenskega jezika so ugotavljali v treh starostnih skupinah: pri približno 10 in 13 let starih učencih ter pri 17-letnih dijakih. V **vzorcu raziskave** so bile reprezentirane šole iz različnih okolij (urbanih središč in manjših krajev) ter šole z območij različnih narečnih skupin. Skupaj je sodelovalo 38 šol, od tega 18 osnovnih in

20 srednjih. Anketiranih je bilo 1106 otrok in mladostnikov, pri čemer je bilo 294 učencev petih in šestih razredov, 340 učencev osmih oziroma devetih razredov ter 472 dijakov tretjega letnika gimnazij, strokovnih in poklicnih šol. Struktura po spolu je uravnotežena, saj je bilo anketiranih 548 učencev in dijakov ter 541 učenk in dijakinj, 17 učencev ali dijakov pa ni označilo spola. Poleg mnenja učencev so raziskovalci preverjali mnenje učiteljev slovenščine o odnosu učencev in dijakov do pouka slovenskega jezika. Po elektronski pošti so poslali vprašalnike odprtega tipa 85 učiteljem, vendar se jih je odzvalo le 36 – 19 osnovnošolskih in 17 srednješolskih učiteljev. Z dvema učiteljicama pa je bil opravljen daljši telefonski intervju.

V raziskavi je bilo zaradi treh različnih starostnih skupin uporabljenih več različnih **vprašalnikov za učence**, ki so se raziskovali po obsegu in številu vprašanj. Nekatera vprašanja so bila skupna, toda različno formulirana za različne skupine anketirancev. Vprašalnik za 5./6. razrede je vseboval 24 vprašanj, za 8./9. razrede in poklicne šole 29, za štiriletno strokovno šolo in gimnazije pa 31 vprašanj. Vsa vprašanja so bila zaprtega tipa. Prvi del vprašalnika je bil namenjen umestitvi pouka slovenščine med druge obvezne šolske predmete. Dijaki in učenci so ocenjevali zahtevnost predmetov (slovenščine in drugih predmetov), priljubljenost predmetov, priljubljenost predmetov med vrstniki in obseg domačega dela, ki ga zahtevajo posamezni predmeti. V drugem delu vprašalnika so raziskovalci ugotavljali stališča o posameznih elementih pouka slovenščine, in sicer kako zahtevna in priljubljena se zdita učencem ter dijakom književnost in jezik, v kolikšni meri jih zanimajo različne vsebine pri pouku jezika in književnosti ter kako zahtevni so različni tipi nalog in dejavnosti pri pouku slovenščine. Raziskovalci so spraševali tudi o udeležbi učencev in dijakov na tekmovanju za Cankarjevo tekmovanje, o rabi jezikovne zvrsti slovenskega jezika pri učiteljih drugih predmetov, o številu obšolskih dejavnosti učencev in dijakov ter obiskovanju dodatnega pouka pri slovenščini. Prav tako so raziskovalce zanimali šolski uspeh anketirancev pri različnih predmetih, odnos do učiteljev, pogostnost obiskovanja knjižnic in bralne navade ter odnos do slovenskega jezika nasploh in njegove vloge v narodni zavesti.

V raziskavi *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* so sodelovali tudi učitelji. V njej je navedeno, da so učitelji reševali podoben vprašalnik kot anketirani dijaki in učenci, vendar so bila nekatera vprašanja zanje prilagojena oziroma dopolnjena. **Vprašalnik za učitelje** je bil odprtega tipa, toda ker v raziskavi ni priložen, lahko o njegovi vsebini sklepamo le na osnovi prikazane analize rezultatov. Vprašalnik naj bi zajemal vprašanja o zahtevnosti in priljubljenosti slovenščine pri učencih ter

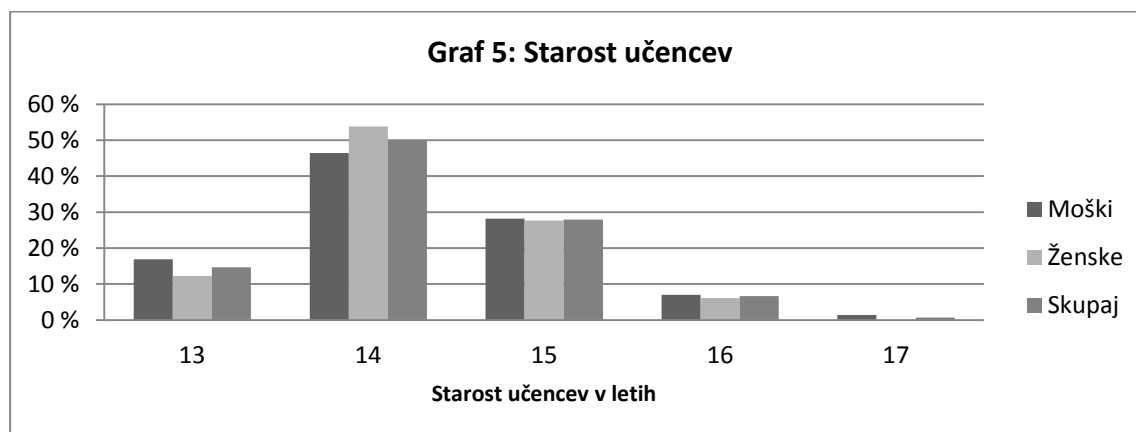
dijakih in o odnosu dijakov, učencev ter učiteljev do pouka književnosti in jezika. Raziskovalce so zanimala dejavnosti pri pouku književnosti in jezika, razvijanje (med)kulturne zmožnosti pri pouku slovenščine ter didaktično gradivo za pouk slovenščine. Učitelje so prosili tudi za mnenje o pomenu literarnozgodovinskega znanja pri književnem pouku ter o usposobljenosti dijakov ob koncu srednje šole.

5.2 Metodologija moje raziskave

Priljubljenost španščine pri španskih učencih sem ugotavljala s terensko anketo. Raziskavo sem opravila junija 2011. Ker je bilo moje bivanje v Španiji časovno omejeno na šest mesecev, je moja raziskava potekala le v enem delu, torej samo na koncu šolskega leta (v raziskavi *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* je namreč prvi del raziskave potekal v pomladnem terminu, drugi del pa v jesenskem terminu). V omenjeni raziskavi so bili anketirani petošolci/šestošolci, osmošolci/devetošolci in dijaki tretjega letnika srednje šole. Sama sem se omejila na anketiranje španskih učencev, ki so po starosti in številu let šolanja primerljivi s slovenskimi osmošolci oziroma devetošolci. Zato sem v raziskavo zajela učence drugega in tretjega letnika španske srednje šole, ki so v sistemu obveznega šolstva osmo oziroma deveto leto in so večinoma stari od 13 do 15 let (povprečna starost anketiranih učencev je sicer 14,3 leta, kar je vidno v tabeli 8 in grafu 5).

Tabela 8: Starost učencev

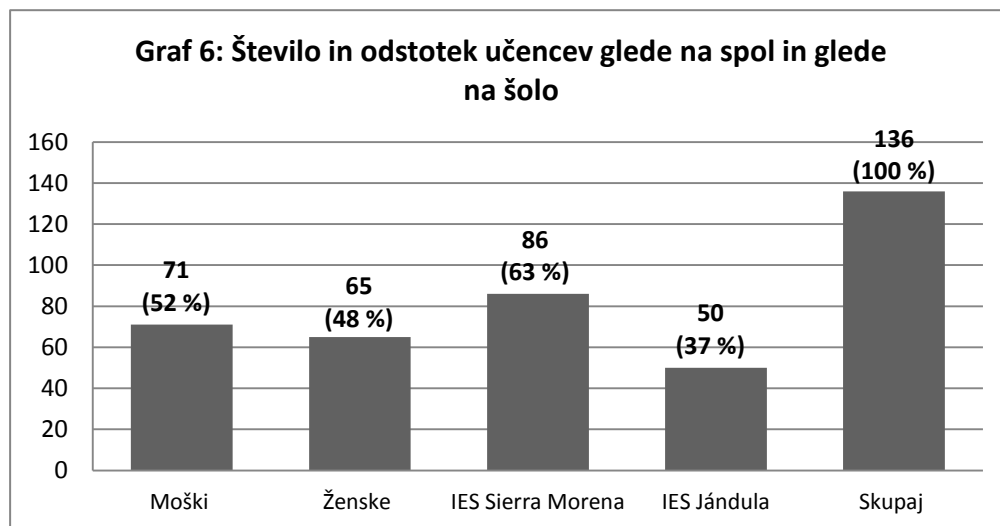
	13	14	15	16	17	Povprečna starost
Moški (N)	12	33	20	5	1	14,30
(%)	16,90 %	46,48 %	28,17 %	7,04 %	1,41 %	
Ženske (N)	8	35	18	4	0	14,28
(%)	12,31 %	53,85 %	27,69 %	6,15 %	0,00 %	
Skupaj (N)	20	68	38	9	1	14,29
(%)	14,71 %	50,00 %	27,94 %	6,62 %	0,74 %	

Da bi dobila bolj reprezentativne rezultate, sem raziskavo opravila na dveh španskih srednjih šolah: IES Sierra Morena in IES Jándula, ki se nahajata v mestu Andújar v avtonomni pokrajini Andaluzija. Obe šoli sta v urbanem okolju, vendar se IES Sierra Morena nahaja v revnejši četrti, del katere je tudi romsko naselje, IES Jándula pa se nahaja v bogatejši četrti. Socialno-ekonomski dejavniki okolja vplivajo na ugled šol, saj je po mnenju tamkajšnjih učiteljev IES Jándula najuglednejša srednja šola, IES Sierra Morena pa najmanj ugledna, kar dokazujejo tudi razlike v uspehu učencev. Ker so v raziskavo zajeti le učenci iz urbanega okolja v eni španski avtonomni pokrajini, niso pa zajeti učenci iz drugih avtonomnih pokrajin in ruralnega okolja, vzorec raziskave ne more biti reprezentativen za vso Španijo. Anketirala sem 136 učencev, od tega jih je 86 (63 %) učencev šole IES Sierra Morena, 50 (37 %) pa učencev IES Jándula. Struktura po spolu je dokaj uravnotežena, saj je bilo med anketiranci 52 % fantov in 48 % deklet. Natančnejši podatki so vidni v tabeli 9 in grafu 6.

Tabela 9: Število in odstotek učencev glede na spol in šolo

ŠOLA SPOL	IES Sierra Morena	IES Jándula	Skupaj
Moški (N)	49	22	71
(%)			52,21 %
Ženske (N)	37	28	65
(%)			47,79 %
Skupaj (N)	86	50	136
(%)	63,24 %	36,76 %	100,00 %

Poleg učencev sem intervjuvala učitelje, vendar sem pri učiteljih doživela slabši odziv kot pri učencih. Za intervju sem prosila osem učiteljev, ki poučujejo španščino na šolah IES Sierra Morena in IES Jándula. Pet učiteljev mi je obljubilo sodelovanje in zagotovilo, da mi bodo rešen vprašalnik poslali po elektronski pošti, vendar tega kljub mojemu večkratnemu opominjanju niso storili. Na koncu sem opravila osebni intervju z eno učiteljico, dva učitelja

pa sta vprašalnik rešila pisno, tako da bom v raziskavi analizirala le mnenja teh treh učiteljev. Zavedam se, da vzorec učiteljev ni reprezentativen, vendar se mi zdi smiselno vključiti rezultate v diplomsko delo, saj nudijo delni vpogled v delo španskih učiteljev materinščine.

5.2.1 Značilnosti uporabljenih vprašalnikov

V raziskavi sem uporabila dva vprašalnika, in sicer enega za učence in drugega za učitelje. Za osnovo so mi služili anketni vprašalniki iz raziskave *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* (Brglez idr. 2008), ki sem jih s pomočjo mentorice prilagodila za špansko situacijo. **Anketni vprašalnik za španske učence** je imel 18 vprašanj (vprašalnik za osmo-/devetošolce iz omenjene raziskave pa je vseboval 29 vprašanj). Štirinajst vprašanj je bilo zaprtega tipa, štiri pa odprtega tipa. V prvem vprašanju me je zanimala ocena zahtevnosti španščine in drugih predmetov, v drugem mnenje o priljubljenosti predmetov, v tretjem ocena obsega domačega dela pri posameznih predmetih. V četrtem vprašanju sem spraševala o težavnosti jezikovnih in književnih tem pri pouku španščine, v petem pa o odnosu do jezikovnih in književnih tem oziroma o njihovi priljubljenosti. S šestim vprašanjem sem želela ugotoviti zanimivost različnih vsebin pri pouku španščine (poezija, proza, dramatika, pogovor o osebah, obravnava slovnice, pisanje neumetnostnih besedil). V sedmem, odprtem vprašanju sem spraševala o priljubljenosti različnih dejavnosti preverjanja in ocenjevanja znanja. V osmem vprašanju me je zanimala pogostnost obiskovanja šolske knjižnice, v devetem pa krajevne ali mestne knjižnice. Z desetim vprašanjem sem ugotavljala pogostnost branja leposlovja v knjižni obliki, z enajstim pa pogostnost branja leposlovja na internetu. V 12. vprašanju sem učence spraševala, ali se strinjajo z navedenimi trditvami o pomembnosti znanja kastiljščine in tujih jezikov za nadaljnje šolanje ter poklic in o obvladanju španščine pri Špancih. V 13. vprašanju me je zanimalo, ali učenci menijo, da je med cilji predmeta španščina tudi spodbujanje španske narodne zavesti. V 14. vprašanju sem želela pridobiti podatke o tem, kje bodo učenci nadaljevali šolanje po končani obvezni srednji šoli. V 15. in 16. vprašanju (obe sta bili odprti) sem spraševala o tem, kaj je učencem pri pouku španščine najbolj in najmanj všeč. V 17. in 18. vprašanju pa sem spraševala o starosti in spolu učencev.

Vprašalnik za španske učitelje je vseboval 19 vprašanj, od teh je bilo 18 vprašanj odprtega tipa, eno pa je bilo zaprtega tipa. Vprašanja sem s pomočjo mentorice sestavila sama, saj v raziskavi *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji* vprašalnik za učitelje ni bil priložen. V prvem vprašanju sem učitelje spraševala o

zahtevnosti predmeta španščina v primerjavi z ostalimi predmeti. V drugem vprašanju me je zanimalo mnenje učiteljev o pomembnosti spodbujanja narodne zavednosti kot cilja pri pouku španščine. S tretjim vprašanjem sem želela spoznati oceno učiteljev o priljubljenosti španščine pri učencih. V četrtem vprašanju sem spraševala o usklajenosti učnega načrta z zmožnostmi učencev, o ustreznosti učnih vsebin in o obsežnosti snovi. V petem vprašanju sta me zanimala deleža književnosti in jezika pri pouku španščine glede na učni načrt in mnenje učiteljev o učinkovitosti takega sistema. S šestim vprašanjem sem želela pridobiti oceno učiteljev o zahtevnosti književnega in jezikovnega pouka za učence. V sedmem vprašanju sem ugotavljala mnenje učiteljev o odnosu učencev do književnosti in jezika. V osmem vprašanju sem spraševala o najzanimivejših snoveh pri pouku književnosti na splošno, v devetem pa o oceni zanimivosti konkretnih vsebin (deveto vprašanje je bilo edino zaprto). V desetem vprašanju so me zanimali načini in metode preverjanja ter ocenjevanja znanja, v enajstem pa najmanj zanimive vsebine iz književnosti. V dvanajstem vprašanju sem ugotavljala odnos učiteljev do branja, v trinajstem pa sem spraševala o učbenikih, delovnih zvezkih in drugih didaktičnih pripomočkih, ki se uporabljajo pri pouku. V 14. vprašanju sem spraševala o kakšni posebni metodi pri obravnavi književnosti, ki bi jo želeli priporočiti, v petnajstem pa o odnosu učiteljev do sodobnih informacijskih tehnologij. V 16. vprašanju so me zanimale dodatne didaktične dejavnosti za popestritev književnega pouka, v sedemnajstem pa vzgojne težave, težave z disciplino in načini za njihovo reševanje pri pouku. V 18. vprašanju sem spraševala o pogojih, da postaneš učitelj španščine na španski javni srednji šoli, v devetnajstem pa o dodatnih izobraževanjih za učitelje španščine.

5.3 Hipoteze

Predvidevam, da:

1. je španščina med španskimi učenci srednje priljubljena in se jim zdi srednje zahtevna;
2. se zdi španskim učencem književnost lažja kot jezik in je med učenci tudi bolj priljubljena;
3. se zdi španskim učencem med naštetimi vsebinami najbolj zanimiva proza, najmanj pa obravnava slovnice;
4. španski učenci pogosto obiskujejo šolsko in krajevno oziroma mestno knjižnico;
5. španski učenci berejo leposlovna dela v knjižni obliki in na internetu;

6. španski učenci prepoznavajo pomembnost znanja španščine za nadaljnje šolanje in poklic;
7. španski učenci prepoznavajo pomembnost znanja tujih jezikov za nadaljnje šolanje in poklic;
8. španski učenci menijo, da Španci praviloma dobro obvladajo španščino;
9. španski učenci menijo, da je spodbujanje narodne zavesti eden izmed ciljev pouka materinščine;
10. obstajajo razlike med spoloma in imajo španski fantje bolj negativen odnos do materinščine kot španska dekleta.

5.4 Rezultati in interpretacija rezultatov

5.4.1 UČENCI

5.4.1.1 Zahtevnost in priljubljenost predmetov

V prvih treh vprašanjih sem učence spraševala o njihovih stališčih do petih obveznih predmetov, in sicer angleščine, družboslovja, matematike, naravoslovja in španščine. Najprej me je zanimala zahtevnost predmetov, kar sem ugotavljala v prvem vprašanju. Rezultati, prikazani v tabeli 10 in grafu 7, kažejo, da je španščina med omenjenimi petimi predmeti najlažja, saj je na lestvici od 1 do 5 (1 – zelo težak, 5 – zelo lahek) dobila najvišjo povprečno oceno – 3,13. Za španščino po zahtevnosti sledi angleščina s povprečno oceno 3,12, za njo naravoslovje z oceno 2,81, nato družboslovje z 2,79, najzahtevnejša pa se učencem zdi matematika, saj je bila njena povprečna ocena 2,65. Treba je poudariti, da dekleta dojemajo španščino kot manj zahtevno kot fantje. Razlika v povprečni oceni med dekleti in fanti znaša kar 0,45 in je najvišja med vsemi predmeti. Če primerjamo rezultate moje raziskave z rezultati slovenske raziskave (Brglez idr. 2008: 13–14), ki se nanašajo na osmo-/devetošolce²⁴, ugotovimo nekaj podobnosti. Slovenščina je pri osmo-/devetošolcih glede zahtevnosti predmeta dosegla povprečno oceno 3,36, kar je po številčni vrednosti višja ocena, kot jo je dosegla španščina. Vendar slovenščina med petimi predmeti ne velja za najlažjo, saj ima geografija višjo oceno. Pri učencih obeh narodnosti pa je število pozitivnih ocen višje od

²⁴ Rezultate svoje raziskave bom primerjala le s tistimi rezultati zgoraj omenjene raziskave, ki se nanašajo na anketiranje osmo-/devetošolcev, zaradi starostne podobnosti z mojim vzorcem. Nesmiselno se mi zdi primerjati rezultate svoje raziskave z vsemi rezultati omenjene raziskave, saj so avtorji le-te ugotovili, da se stališča do predmetov s starostjo spreminjajo.

števíla negativnih ocen, saj je vrednost pri obojih nad 3. Razlike med spoloma glede zahtevnosti materinščine so med slovenskimi in španskimi učenci podobne, saj je bila tudi povprečna ocena slovenskih deklet višja od ocene fantov (za 0,48). To pomeni, da se slovenskim in španskim dekletom zdi materinščina lažja kot fantom.

V drugem vprašanju sem ugotavljala priljubljenost predmetov pri španskih učencih in rezultati, ki se nanašajo na to vprašanje, so podani v tabeli 11 in grafu 8. Glede priljubljenosti je španščina med petimi predmeti na drugem mestu s povprečno oceno 3,26 (lestvica od 1 do 5; 1 – sploh ne maram, 5 – imam zelo rad). Angleščina je dosegla povprečno oceno 3.27, družboslovje 2.93, matematika 2,83 in naravoslovje 2,76. Tudi pri priljubljenosti predmetov so opazne razlike med spoloma, ki so največje pri matematiki (pri fantih je matematika bolj priljubljena kot pri dekletih in razlika v povprečni oceni med fanti in dekleti je 0,83). Pri španščini je obratno – pri dekletih je španščina bolj priljubljena kot pri fantih in razlika med povprečnima ocenama deklet in fantov znaša 0,32. V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 15) je bila glede priljubljenosti slovenščine ugotovljena povprečna ocena 3.25, a je slovenščina je med petimi predmeti pristala na tretjem mestu. Pri španskih učencih sta angleščina in slovenščina edina predmeta, ki sta dosegla povprečni oceni nad 3, ostali predmeti pa so dosegli bistveno nižje vrednosti, kar pomeni, da so bistveno manj priljubljeni. Pri slovenskih učencih so razlike med predmeti manjše, vse ocene predmetov pa presegajo vrednost 3. Rezultati dokazujejo, da materinščina ni nepriljubljena niti med anketiranimi slovenskimi niti med španskimi učenci. Vendar je tako med španskimi učenci kot med slovenskimi učenci materinščina bolj priljubljena pri dekletih kot pri fantih, pri čemer v slovenski raziskavi razlika med povprečno oceno deklet in povprečno oceno fantov o priljubljenosti slovenščine znaša 0,46.

Tabela 10: Zahtevnost predmetov

	Zelo težek		Nekaj srednjega		Zelo lahek	Brez odgovora	Povprečna ocena
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	9	10	30	12	10	0	3,06
(%)	12,68 %	14,08 %	42,25 %	16,90 %	14,08 %	0,00 %	
Ženske (N)	3	12	26	18	6	0	3,18
(%)	4,62 %	18,46 %	40,00 %	27,69 %	9,23 %	0,00 %	
Skupaj (N)	12	22	56	30	16	0	3,12
(%)	8,82 %	16,18 %	41,18 %	22,06 %	11,76 %	0,00 %	
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	8	25	20	9	9	0	2,80
(%)	11,27 %	35,21 %	28,17 %	12,68 %	12,68 %	0,00 %	
Ženske (N)	10	16	22	12	5	0	2,78
(%)	15,38 %	24,62 %	33,85 %	18,46 %	7,69 %	0,00 %	
Skupaj (N)	18	41	42	21	14	0	2,79
(%)	13,24 %	30,15 %	30,88 %	15,44 %	10,29 %	0,00 %	
MATEMATIKA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	10	21	17	17	6	0	2,83
(%)	14,08 %	29,58 %	23,94 %	23,94 %	8,45 %	0,00 %	
Ženske (N)	15	23	14	9	4	0	2,45
(%)	23,08 %	35,38 %	21,54 %	13,85 %	6,15 %	0,00 %	
Skupaj (N)	25	44	31	26	10	0	2,65
(%)	18,38 %	32,35 %	22,79 %	19,12 %	7,35 %	0,00 %	
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	12	17	24	14	3	1	2,70
(%)	16,90 %	23,94 %	33,80 %	19,72 %	4,23 %	1,41 %	
Ženske (N)	5	13	30	15	2	0	2,94
(%)	7,69 %	20,00 %	46,15 %	23,08 %	3,08 %	0,00 %	
Skupaj (N)	17	30	54	29	5	1	2,81
(%)	12,50 %	22,06 %	39,71 %	21,32 %	3,68 %	0,74 %	
ŠPANŠČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	9	9	37	11	5	0	2,92
(%)	12,68 %	12,68 %	52,11 %	15,49 %	7,04 %	0,00 %	
Ženske (N)	2	6	32	16	9	0	3,37
(%)	3,08 %	9,23 %	49,23 %	24,62 %	13,85 %	0,00 %	
Skupaj (N)	11	15	69	27	14	0	3,13
(%)	8,09 %	11,03 %	50,74 %	19,85 %	10,29 %	0,00 %	

Graf 7: Zahtevnost predmetov

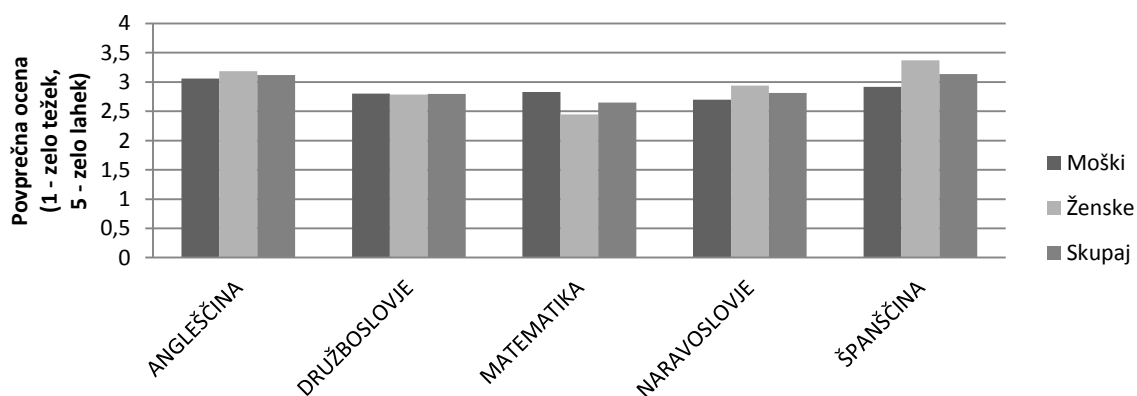
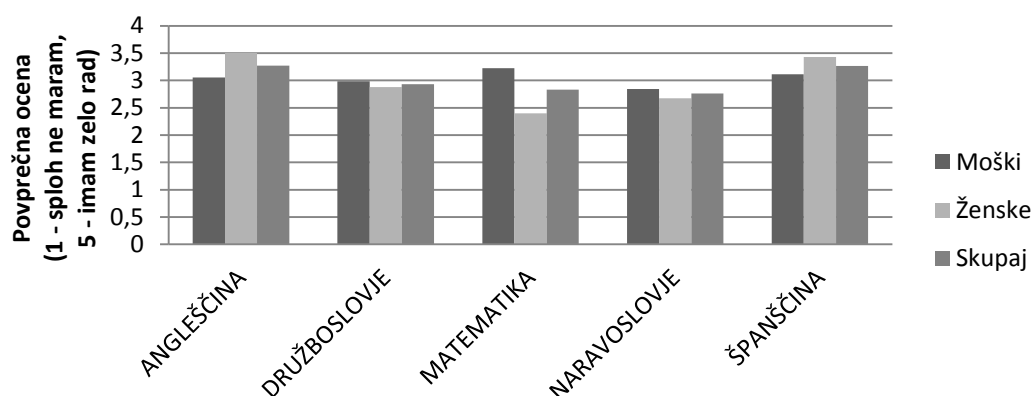

Tabela 11: Priljubljenost predmetov

	Sploh ne maram		Nekaj srednjega		Imam zelo rad	Brez odgovora	Povprečna ocena
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	10	10	29	10	12	0	3,06
(%)	14,08 %	14,08 %	40,85 %	14,08 %	16,90 %	0,00 %	
Ženske (N)	2	11	22	12	18	0	3,51
(%)	3,08 %	16,92 %	33,85 %	18,46 %	27,69 %	0,00 %	
Skupaj (N)	12	21	51	22	30	0	3,27
(%)	8,82 %	15,44 %	37,50 %	16,18 %	22,06 %	0,00 %	
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	11	11	24	18	7	0	2,99
(%)	15,49 %	15,49 %	33,80 %	25,35 %	9,86 %	0,00 %	
Ženske (N)	10	13	24	11	7	0	2,88
(%)	15,38 %	20,00 %	36,92 %	16,92 %	10,77 %	0,00 %	
Skupaj (N)	21	24	48	29	14	0	2,93
(%)	15,44 %	17,65 %	35,29 %	21,32 %	10,29 %	0,00 %	
MATEMATIKA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	9	8	26	14	14	0	3,23
(%)	12,68 %	11,27 %	36,62 %	19,72 %	19,72 %	0,00 %	
Ženske (N)	18	18	18	7	4	0	2,40
(%)	27,69 %	27,69 %	27,69 %	10,77 %	6,15 %	0,00 %	
Skupaj (N)	27	26	44	21	18	0	2,83
(%)	19,85 %	19,12 %	32,35 %	15,44 %	13,24 %	0,00 %	
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	14	13	24	10	10	0	2,85
(%)	19,72 %	18,31 %	33,80 %	14,08 %	14,08 %	0,00 %	
Ženske (N)	13	16	20	9	6	1	2,67
(%)	20,00 %	24,62 %	30,77 %	13,85 %	9,23 %	1,54 %	
Skupaj (N)	27	29	44	19	16	1	2,76
(%)	19,85 %	21,32 %	32,35 %	13,97 %	11,76 %	0,74 %	
ŠPANŠČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	6	11	28	21	5	0	3,11
(%)	8,45 %	15,49 %	39,44 %	29,58 %	7,04 %	0,00 %	
Ženske (N)	5	5	23	21	11	0	3,43
(%)	7,69 %	7,69 %	35,38 %	32,31 %	16,92 %	0,00 %	
Skupaj (N)	11	16	51	42	16	0	3,26
(%)	8,09 %	11,76 %	37,50 %	30,88 %	11,76 %	0,00 %	

Graf 8: Priljubljenost predmetov

5.4.1.2 Obseg domačega dela pri posameznih predmetih

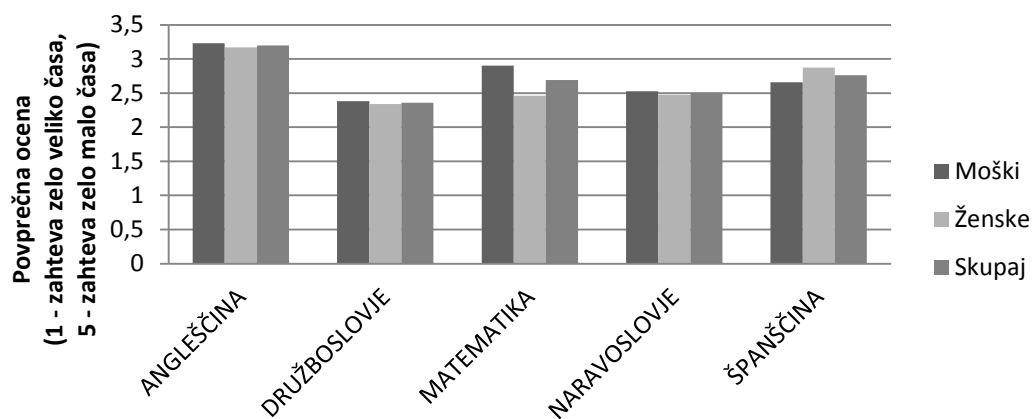
Pri tretjem vprašanju me je zanimal obseg domačega dela, ki ga učenci namenijo posameznim predmetom. Rezultati iz tabele 12 in grafa 9 kažejo, da španščina zahteva kar nekaj domačega dela, saj je dosegla povprečno oceno 2,76 (lestvica od 1 do 5; 1 – zahteva veliko časa, 5 – zahteva malo časa). Najmanj časa zahteva angleščina, ki je dobila povprečno oceno 3.20, na drugem mestu je španščina, na tretjem matematika s povprečno oceno 2.69, na četrtem naravoslovje z oceno 2.50, na zadnjem mestu pa družboslovje z oceno 2,36. Kot kaže, vsi predmeti razen angleščine zahtevajo precej domačega dela, saj je njihova povprečna ocena manj kot 3. Zanimivo je, da učenci menijo, da družboslovje zahteva največ časa. V Španiji predmet družboslovje zajema zgodovino in geografijo skupaj, zato je mogoče obseg snovi večji in posledično je več domačega dela. Treba je poudariti še to, da je španščina pri tretjem vprašanju dobila nižjo povprečno oceno učencev kot pri prvih dveh vprašanjih, kar verjetno pomeni, da zahtevnost in priljubljenost predmeta španščina nista povezani s količino domačega dela, ki ga ta zahteva. Tudi pri rezultatih tretjega vprašanja je opazna razlika med spoloma, saj dekleta menijo, da jim šolsko delo doma vzame manj časa kot fantom. Pri španščini je razlika med povprečnima ocenama deklet in fantov 0.22, najvišja razlika pa je pri matematiki, kjer znaša 0,44.

V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 19–20) je slovenščina glede obsega domačega dela dosegla povprečno oceno 3.14, kar jo uvršča na tretje mesto med petimi predmeti. Slovenščina torej po mnenju učencev zahteva srednje veliko časa, vendar obstajajo razlike med spoloma. Tako kot španska tudi slovenska dekleta menijo, da doma namenijo manj časa materinščini kot fantje. Povprečna ocena slovenskih deklet je za 0,25 višja od povprečne ocene slovenskih fantov.

Tabela 12: Domače delo pri predmetih

	Zahteva veliko časa		Nekaj srednjega		Zahteva zelo malo časa	Brez odgovora	Povprečna ocena
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	9	9	25	11	16	1	3,23
(%)	12,68 %	12,68 %	35,21 %	15,49 %	22,54 %	1,41 %	
Ženske (N)	7	12	23	9	14	0	3,17
(%)	10,77 %	18,46 %	35,38 %	13,85 %	21,54 %	0,00 %	
Skupaj (N)	16	21	48	20	30	1	3,20
(%)	11,76 %	15,44 %	35,29 %	14,71 %	22,06 %	0,74 %	
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	23	19	15	7	7	0	2,38
(%)	32,39 %	26,76 %	21,13 %	9,86 %	9,86 %	0,00 %	
Ženske (N)	23	13	20	2	7	0	2,34
(%)	35,38 %	20,00 %	30,77 %	3,08 %	10,77 %	0,00 %	
Skupaj (N)	46	32	35	9	14	0	2,36
(%)	33,82 %	23,53 %	25,74 %	6,62 %	10,29 %	0,00 %	
MATEMATIKA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	9	16	27	9	9	1	2,90
(%)	12,68 %	22,54 %	38,03 %	12,68 %	12,68 %	1,41 %	
Ženske (N)	18	15	20	8	4	0	2,46
(%)	27,69 %	23,08 %	30,77 %	12,31 %	6,15 %	0,00 %	
Skupaj (N)	27	31	47	17	13	1	2,69
(%)	19,85 %	22,79 %	34,56 %	12,50 %	9,56 %	0,74 %	
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	17	19	20	8	6	1	2,53
(%)	23,94 %	26,76 %	28,17 %	11,27 %	8,45 %	1,41 %	
Ženske (N)	14	19	21	9	2	0	2,48
(%)	21,54 %	29,23 %	32,31 %	13,85 %	3,08 %	0,00 %	
Skupaj (N)	31	38	41	17	8	1	2,50
(%)	22,79 %	27,94 %	30,15 %	12,50 %	5,88 %	0,74 %	
ŠPANSČINA	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	10	15	35	9	1	1	2,66
(%)	14,08 %	21,13 %	49,30 %	12,68 %	1,41 %	1,41 %	
Ženske (N)	8	14	26	10	6	1	2,88
(%)	12,31 %	21,54 %	40,00 %	15,38 %	9,23 %	1,54 %	
Skupaj (N)	18	29	61	19	7	2	2,76
(%)	13,24 %	21,32 %	44,85 %	13,97 %	5,15 %	1,47 %	

Graf 9: Domače delo pri predmetih

5.4.1.3 Zahtevnost književnosti in jezika

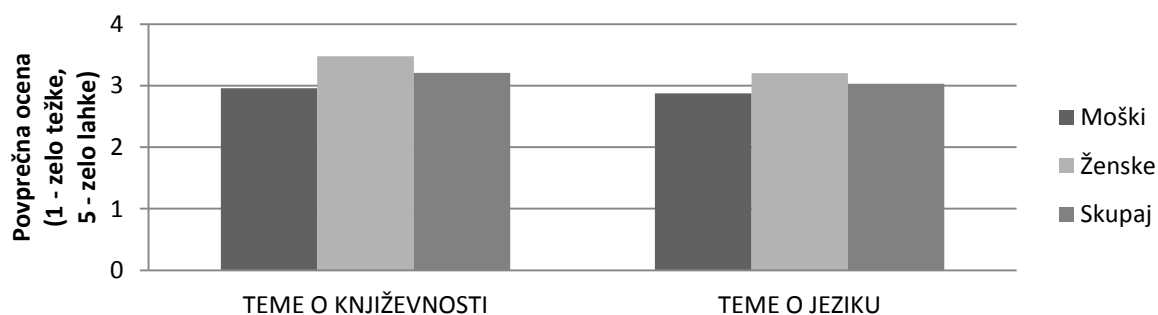
Od četrtega vprašanja naprej je bila moja raziskava osredotočena predvsem na predmet španščina. V četrtem vprašanju me je zanimalo, kako zahtevna se zdita učencem književnost in jezik pri pouku španščine. Na podlagi rezultatov, prikazanih v tabeli 13 in grafu 10, lahko sklepamo, da se učencem zdi književnost lažja kot jezik (književnost je dosegla povprečno oceno 3,21, jezik pa 3,03). Spet so opazne razlike med spoloma. Obe vrsti snovi (književnost in jezik) se zdita fantom zahtevnejši, kot se zdita dekletom, saj so književnosti fantje dajali za 0,52 nižjo povprečno oceno kot dekleta, pri jeziku pa razlika med povprečnima ocenama obeh spolov znaša 0,33. Pri obeh spolih pa se v povprečju teme o književnosti zdijo lažje kot teme o jeziku.

V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 21) so rezultati podobni. Tudi slovenskim osmo-/devetošolcem se zdi književnost lažja kot jezik, saj so književnosti dali povprečno oceno 3,38, jeziku pa 3,03. Pri slovenskih učencih so razlike med spoloma podobne kot pri španskih, saj so glede zahtevnosti snovi fantje književnosti dajali za 0,39 nižjo povprečno oceno kot dekleta, pri jeziku pa je bila ocena fantov za 0,22 nižja od ocene deklet.

Tabela 13: Zahtevnost posameznih snovi (književnost in jezik)

	Zelo težke		Nekaj srednjega		Zelo lahke	Brez odgovora	Povprečna ocena
TEME O KNJIŽEVNOSTI	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	6	8	43	11	3	0	2,96
(%)	8,45 %	11,27 %	60,56 %	15,49 %	4,23 %	0,00 %	
Ženske (N)	3	3	30	18	11	0	3,48
(%)	4,62 %	4,62 %	46,15 %	27,69 %	16,92 %	0,00 %	
Skupaj (N)	9	11	73	29	14	0	3,21
(%)	6,62 %	8,09 %	53,68 %	21,32 %	10,29 %	0,00 %	
TEME O JEZIKU	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N)	7	17	28	16	3	0	2,87
(%)	9,86 %	23,94 %	39,44 %	22,54 %	4,23 %	0,00 %	
Ženske (N)	5	12	24	13	11	0	3,20
(%)	7,69 %	18,46 %	36,92 %	20,00 %	16,92 %	0,00 %	
Skupaj (N)	12	29	52	29	14	0	3,03
(%)	8,82 %	21,32 %	38,24 %	21,32 %	10,29 %	0,00 %	

Graf 10: Zahtevnost posameznih snovi (književnost in jezik)

5.4.1.4 Priljubljenost književnosti in jezika

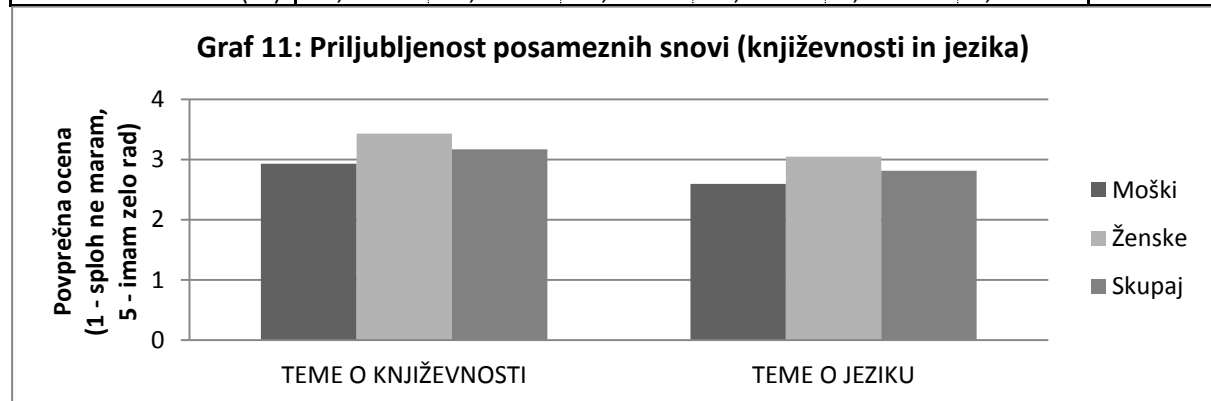
V petem vprašanju sem učence spraševala o priljubljenosti književnosti in jezika pri pouku španščine. Rezultati, podani v tabeli 14 in grafu 11, kažejo, da so teme o književnosti med učenci bolj priljubljene kot teme o jeziku (književnost je dosegla povprečno oceno 3.17, jezik pa 2.81). Književnost se torej učencem zdi manj zahtevna kot jezik in je med učenci obeh spolov tudi bolj priljubljena kot jezik. Spet so opazne razlike med spoloma. Obe vrsti snovi (književnost in jezik) sta med dekleti bolj priljubljeni kot med fanti, saj so književnosti dekleta prisodila za 0,50 višjo povprečno oceno kot fantje, pri jeziku pa razlika med povprečnima ocenama obeh spolov znaša 0,46.

V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 21) so rezultati glede priljubljenosti podobni. Tudi med slovenskimi osmo-/devetošolci je književnost bolj priljubljena kot jezik. V zvezi s priljubljenostjo snovi so književnosti učenci dali povprečno oceno 3.22, jeziku pa 2,90. Razlike med spoloma so pri slovenskih učencih podobne kot pri španskih, saj so glede priljubljenosti snovi dekleta književnosti prisodila za 0,32 višjo povprečno oceno kot fantje, pri jeziku pa je bila ocena deklet za 0,39 višja od ocene fantov.

Tabela 14: Priljubljenost posameznih snovi (književnosti in jezika)

	Sploh ne maram		Nekaj srednjega		Imam zelo rad	Brez odgovora	Povprečna ocena
TEME O KNJIŽEVNOSTI	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	9 12,68 %	10 14,08 %	34 47,89 %	13 18,31 %	5 7,04 %	0 0,00 %	2,93
Ženske (N) (%)	3 4,62 %	10 15,38 %	20 30,77 %	20 30,77 %	12 18,46 %	0 0,00 %	3,43
Skupaj (N) (%)	12 8,82 %	20 14,71 %	54 39,71 %	33 24,26 %	17 12,50 %	0 0,00 %	3,17
TEME O JEZIKU	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	11 15,49 %	15 21,13 %	36 50,70 %	5 7,04 %	2 2,82 %	2 2,82 %	2,59
Ženske (N) (%)	6 9,23 %	15 23,08 %	19 29,23 %	20 30,77 %	5 7,69 %	0 0,00 %	3,05
Skupaj (N) (%)	17 12,50 %	30 22,06 %	55 40,44 %	25 18,38 %	7 5,15 %	2 1,47 %	2,81

Graf 11: Priljubljenost posameznih snovi (književnosti in jezika)

5.4.1.5 Zanimivost posameznih vsebin

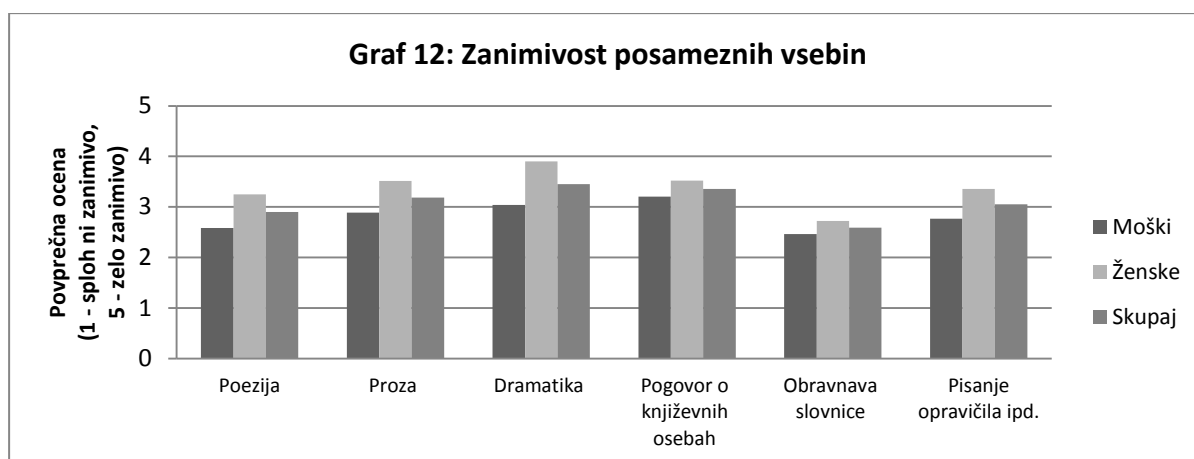
V šestem vprašanju sem učence spraševala, kako zanimive se jim zdijo določene vsebine pri pouku španščine. Rezultati so prikazani v tabeli 15 in v grafu 12. Najbolj zanimiva se učencem zdi dramatika, ki so ji pripisali povprečno oceno 3,45. Na drugem mestu je pogovor o književnih osebah s povprečno oceno 3,36, na tretjem mestu proza z oceno 3,19, na četrtem mestu je pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ... z oceno 3,05, na petem poezija z oceno 2,90 in na zadnjem mestu je obravnava slovnice s povprečno oceno 2,59. Razlike med spoloma so precejšnje. Vse našteje vsebine se zdijo dekletom bolj zanimive kot fantom. Najmanjša razlika med povprečnima ocenama deklet in fantov se nanaša na obravnavo slovnice in znaša 0,26 (slovnica je glede zanimivosti sicer na zadnjem mestu pri obeh spolih). Največja razlika med ocenama deklet in fantov pa je pri dramatiki, saj znaša kar 0,86. Dramatika je pri dekletih absolutno na prvem mestu, medtem ko je pri fantih na drugem mestu (fantje prvo mesto pripisujejo pogovoru o književnih osebah).

Interesi za posamezne vsebine so pri španskih in slovenskih učencih podobni. Glede na rezultate slovenske raziskave (Brglez idr. 2008: 21–22) je slovenskim osmo-/devetošolcem najbolj zanimiva dramatika (povprečna ocena 3,58), na drugem mestu je proza (povprečna ocena 3,38), na tretjem pogovor o književnih osebah (povprečna ocena 3,13), na četrtem poezija (povprečna ocena 2,91), na petem mestu pa je pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ... (povprečna ocena 2,68). Na zadnjem, šestem mestu je tako kot pri španskih učencih obravnava slovnice (povprečna ocena 2,43), kar znova dokazuje, da je književnost med učenci obeh narodnosti bolj priljubljena kot jezik. Tudi pri slovenskih učencih so razlike med spoloma izrazite. Največja razlika je pri dramatiki (povprečna ocena deklet je za 0,68 višja od ocene fantov), najmanjša pa pri poeziji (povprečna ocena deklet je za 0,21 višja od ocene fantov). Vse omenjene vsebine so v povprečju bolj zanimive fantom kot dekletom.

Glede na interese španskih in slovenskih učencev bi se moralo pri književnem pouku med literarnimi zvrstmi obravnavati največ dramatike, najmanj pa poezije. O potrebnosti večjega vključevanja dramatike v učbenike sem pisala že v poglavju Književna besedila. Kot kaže, španski učbeniki bolj upoštevajo interese učencev kot slovenski učbeniki. Čeprav je v analiziranem španskem in slovenskih učbenikih delež proze največji, sta v španskem učbeniku deleža poezije in dramatike bolj enakomerno porazdeljena kot v slovenskih učbenikih.

Tabela 15: Zanimivost posameznih vsebin

	Sploh ni zanimivo		Nekaj srednjega		Zelo zanimivo	Brez odgovora	Povprečna ocena
Poezija – branje pesmi in pogovor o njih.	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	15 21,13 %	18 25,35 %	24 33,80 %	7 9,86 %	6 8,45 %	1 1,41 %	2,59
Ženske (N) (%)	3 4,62 %	11 16,92 %	31 47,69 %	7 10,77 %	13 20,00 %	0 0,00 %	3,25
Skupaj (N) (%)	18 13,24 %	29 21,32 %	55 40,44 %	14 10,29 %	19 13,97 %	1 0,74 %	2,90
Proza – branje pravljic, romanov ali povesti in pogovor o njih.	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	10 14,08 %	13 18,31 %	28 39,44 %	13 18,31 %	6 8,45 %	1 1,41 %	2,89
Ženske (N) (%)	3 4,62 %	5 7,69 %	24 36,92 %	20 30,77 %	12 18,46 %	1 1,54 %	3,52
Skupaj (N) (%)	13 9,56 %	18 13,24 %	52 38,24 %	33 24,26 %	18 13,24 %	2 1,47 %	3,19
Dramatika – branje in uprizorjanje dramskih besedil.	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	12 16,90 %	11 15,49 %	20 28,17 %	16 22,54 %	11 15,49 %	1 1,41 %	3,04
Ženske (N) (%)	2 3,08 %	7 10,77 %	13 20,00 %	14 21,54 %	27 41,54 %	2 3,08 %	3,90
Skupaj (N) (%)	14 10,29 %	18 13,24 %	33 24,26 %	30 22,06 %	38 27,94 %	3 2,21 %	3,45
Pogovor o književnih osebah pravljic, romanov in povesti.	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	9 12,68 %	7 9,86 %	25 35,21 %	17 23,94 %	11 15,49 %	2 2,82 %	3,20
Ženske (N) (%)	2 3,08 %	7 10,77 %	24 36,92 %	19 29,23 %	13 20,00 %	0 0,00 %	3,52
Skupaj (N) (%)	11 8,09 %	14 10,29 %	49 36,03 %	36 26,47 %	24 17,65 %	2 1,47 %	3,36
Obravnava slovnice – slovnične vaje.	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	19 26,76 %	19 26,76 %	17 23,94 %	8 11,27 %	6 8,45 %	2 2,82 %	2,46
Ženske (N) (%)	10 15,38 %	14 21,54 %	28 43,08 %	10 15,38 %	3 4,62 %	0 0,00 %	2,72
Skupaj (N) (%)	29 21,32 %	33 24,26 %	45 33,09 %	18 13,24 %	9 6,62 %	2 1,47 %	2,59
Pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ...	1	2	3	4	5	Brez	
Moški (N) (%)	16 22,54 %	12 16,90 %	21 29,58 %	12 16,90 %	8 11,27 %	2 2,82 %	2,77
Ženske (N) (%)	3 4,62 %	8 12,31 %	27 41,54 %	17 26,15 %	10 15,38 %	0 0,00 %	3,35
Skupaj (N) (%)	19 13,97 %	20 14,71 %	48 35,29 %	29 21,32 %	18 13,24 %	2 1,47 %	3,05

5.4.1.6 Dejavnosti pri preverjanju in ocenjevanja znanja

V sedmem vprašanju sem španske učence spraševala o dejavnostih, ki so jim pri preverjanju in ocenjevanju znanja všeč, ter o tistih dejavnostih, ki jim pri preverjanju in ocenjevanju niso všeč. Vprašanje je bilo odprto, saj sem želela ugotoviti, katere dejavnosti se pri pouku španščine sploh preverjajo in ocenjujejo. Pri tem nisem mogla uporabiti zaprtega tipa vprašanja, saj ob sestavljanju vprašalnika nisem poznala španskih načinov preverjanja in ocenjevanja. Zaradi različne oblike tega vprašanja v vprašalniku slovenske raziskave (Brglez idr. 2008) in v vprašalniku moje raziskave rezultatov obeh raziskav, ki se nanašajo na preverjanje in ocenjevanje, ne morem primerjati.

V tabeli 16 so zbrani vsi najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) glede dejavnosti, ki so jim pri preverjanju in ocenjevanju znanja najbolj všeč. Največ učencev ($f = 29$) je napisalo, da imajo najraje teste²⁵, 16 učencev najraje piše spise/sestavke, 10 jih je naklonjenih uradnim pismom. 6 učencev je napisalo, da sta jim pri preverjanju in ocenjevanju najbolj všeč literatura ali ustno spraševanje. 5 učencev ima najraje branje ali skladiščno analizo, 4 učenci izpiti/šolske naloge na splošno, 3 učenci pa branje literature, dramska dela, domača branja ali uprizorjanje dramskih del. Učencem so pri preverjanju in ocenjevanju všeč različne dejavnosti, vendar so na prvih treh mestih dejavnosti, ki se nanašajo na pisno preverjanje znanja ali ocenjevanje.

V tabeli 17 so zbrani najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) glede dejavnosti, ki jim pri preverjanju in ocenjevanju **niso** všeč. Največ učencev ($f = 22$) je napisalo, da jim niso všeč izpiti/šolske naloge, kar pomeni, da tem učencem pri preverjanju in

²⁵ V španski šolski praksi se beseda test po navadi nanaša na teste z zaprtim tipom vprašanj, kar pomeni, da mora učenec med navedenimi odgovori izbrati en pravičen odgovor (včasih pa tudi več).

ocenjevanju nič ni všeč. 19 učencem ni všeč ustno spraševanje, 17 jih ne mara skladenjske analize. 8 učencem ni všeč pisanje sestavkov/spisov, enako število učencev ne mara uradnih pisem. Po 5 učencev ne mara testov, analize ali slovnice. Trije učenci niso naklonjeni domačim nalogam in enakemu številu učencev ni všeč metrika ali predolga dolžina izpitov/šolskih nalog. Tudi dejavnosti, ki učencem pri preverjanju in ocenjevanju niso všeč, so zelo raznolike, prevladuje pa nenaklonjenost do ustnega spraševanja, skladenjske analize in pisanja raznovrstnih besedil. Pri tem naj omenim mnenje Guadalupe Jover (2011: 168), ki pravi, da je španska šolska praksa preveč usmerjena na pisno preverjanje znanja in ocenjevanje, čeprav novi učni načrt predvideva dejavnosti za ustno preverjanje znanja. V primeru anketiranih učencev bi bilo treba preveriti vzroke, zakaj so manj naklonjeni ustnemu kot pisnemu preverjanju znanja. Morda njihovi učitelji premalo časa in pozornosti namenijo učinkovitim načinom za ustno preverjanje.

Tabela 16: Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) glede dejavnosti, ki so jim pri preverjanju in ocenjevanju všeč

N	29	16	10	6	5	4	3
	Testi	Spisi/ sestavki	Uradna pisma	Literatura	Branje	Izpiti/šolske naloge	Branje literature
				Ustno spraševanje	Analiza povedi/ skladenjska analiza		Dramska dela
							Domača branja
							Uprizarjanje dramskih del

Tabela 17: Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) glede dejavnosti, ki jim pri preverjanju in ocenjevanju **niso všeč**

N	22	19	17	8	5	3
	Izpiti/šolske naloge	Ustno spraševanje	Skladenjska analiza	Pisanje spisov/ sestavkov	Testi	Metrika
				Uradna pisma	Analiza	Preveč/ toliko domačih nalog
					Slovnica	Predolgi izpiti/šolske naloge

Razlike med spoloma je pri tem vprašanju težje raziskovati, saj je bilo vprašanje odprto. Vsi odgovori o dejavnostih, ki so učencem pri preverjanju in ocenjevanju všeč, so predstavljeni v tabelah 18 in 19, ločeni pa so po spolu. Dejavnosti, ki sta pri preverjanju in ocenjevanju znanja všeč največ učencem, sta isti pri fantih in dekletih, in sicer so to testi ($f = 16$ pri fantih, $f = 13$ pri dekletih) ter spisi/sestavki ($f = 6$ pri fantih, $f = 10$ pri dekletih). Ostale dejavnosti so v različni meri všeč fantom in dekletom.

Tabela 18: Dejavnosti, ki so fantom pri preverjanju in ocenjevanju všeč

N	1	2	3	4	6	16
	Pravopis	Niso mi všeč izpiti/šolske naloge	Izpiti/šolske naloge	Branje	Spisi/sestavki	Testi
	Besedišče	Literatura	Dramska dela	Ustno spraševanje		
	Športna vzgoja	Uradna pisma				
	Vaja o osebnih	Vaje/dejavnosti				
	Nič mi ni všeč					
	Branje poezije					
	Branje knjig					
	Pisanje					
	Skladenjska analiza					
	Pisma					
	Vaje na koncu neke teme					
	Učiteljica					
	Delanje domačih nalog					
	Uprizarjanje dramskih del					
	Pisni izpiti/šolske naloge					
	Preverjanje vaj/domačih nalog					
	Oblikoslovna analiza					
	Govoriti o nekem avtorju					
	Tehnologija					
	Vse mi je všeč					
	Debatiranje					
	Aktivnosti pri tabli, ker se tako več naučimo					
	Anekdote o različnih avtorjih					
	Ko učiteljica pripoveduje o svojem življenju					
	Pisanje besedil o temi, ki si jo sami izberemo					
	Izpiti/šolske naloge o skladnji					

Tabela 19: Dejavnosti, ki so dekletom pri preverjanju in ocenjevanju všeč

N	1	2	3	4	8	10	13
	Vse razen poezije	Izmišljevanje zgodb	Domača branja	Analiza povedi/skladenjska analiza	Uradna pisma	Spisi/sestavki	Testi
	Ko so v izpitu/šolski nalogi stvari o literaturi	Uprizarjanje dramskih del	Branje literature	Literatura			
	Seminarska naloga	Ustno spraševanje					
	Poslušanje besedil	Debatiranje o poeziji					
	Iskanje informacij						
	Izpiti/šolske naloge						
	Metrika						
	Preverjanje pred izpitom/šolsko nalogo						
	Ocenjevanje zvezka						
	Ocenjevanje vaj, ki jih naredimo v šoli						
	Vaje za razumevanje						
	Vaje v zvezi s prebranim besedilom						
	Besedišče						
	Branje						
	Povzetki/obnove						

Vse vrste vaj, ki jih naredimo pri pouku						
Jezik						
Da imajo vsi izpiti/šolske naloge podobno strukturo						
Učiteljica						
Družboslovje						
Delanje seminarских nalog na računalniku						
Delo v skupini						
Da razumem snov						
Besedne igre						
Oblikoslovna analiza						
Zgodovina književnosti						
Debatiranje o dramatik						
Slovnica						

V tabelah 20 in 21, ki sledita, so predstavljeni vsi odgovori španskih učencev o tem, katere dejavnosti jim pri preverjanju in ocenjevanju **niso všeč**. Odgovori so ločeni po spolu. Pri fantih je najpogostejši odgovor, da jim niso všeč izpiti/šolske naloge na splošno ($f = 13$), pri dekletih pa skladenjska analiza ($f = 13$). Na drugem mestu je pri fantih ustno spraševanje ($f = 11$), pri dekletih pa izpiti/domače naloge ($f = 9$). Na tretjem mestu sta pri fantih analiza in slovnica ($f = 5$ pri obeh), pri dekletih pa ustno spraševanje ($f = 8$). Dejavnosti, ki učencem pri preverjanju in ocenjevanju niso všeč, so precej raznolike.

Tabela 20: Dejavnosti, ki fantom pri preverjanju in ocenjevanju **niso všeč**

N	1	2	3	4	5	11	13
	Branje dramskih del	Nič	Preveč/ toliko domačih nalog	Pisanje spisov/ sestavkov	Analiza	Ustno spraševanje	Izpiti/šolske naloge
	Branje	Testi		Uradna pisma	Slovnica		
	Matematika	Predolgi izpiti/šolske naloge		Skladenjska analiza			
	Vaje v zvezi z romani						
	Vse razen testov						
	Preverjanje in ocenjevanje						
	Besedišče						
	Pisanje besedil						
	Nadaljevanje zgodb						
	Branje kakšnega osebnega pisma pred sošolci						
	Pisni izpiti/šolske naloge						
	Pravopis						
	Naravoslovje						
	Ves izpit/šolska naloga						
	Vse o jeziku						
	Prepisovati literaturo						

Tabela 21: Dejavnosti, ki dekletom pri preverjanju in ocenjevanju **niso všeč**

N	1	2	3	4	8	9	13
	Ko da v izpit/šolsko nalogo stvari o slovnici, npr. analiza povedi	Literatura	Testi	Uradna pisma	Ustno spraševanje	Izpiti/šolske naloge	Skladenjska analiza
	Pisni izpiti/šolske naloge	Veliko/preveč vaj	Metrika	Pisanje spisov/sestavkov			
	Poezija						
	Branje						
	Da moram iti k tabli						
	Povzetki besedil						
	Vse mi je všeč						
	Domača branja						
	Pisanje pisem						
	Nenapovedani izpiti/šolske naloge						
	Izpiti/šolske naloge o slovnici						
	Toliko popravljanja ...						
	Dolgi izpiti/šolske naloge						
	Izpiti/šolske naloge z veliko teorije						
	Da malo točk za dobre odgovore						
	Matematika						
	Da včasih ne upošteva truda nekaterih učencev						

5.4.1.7 Pogostnost obiska v knjižnicah

Eden izmed osnovnih ciljev pouka materinščine, ki je zapisan v slovenskem in španskem učnem načrtu za materinščino, je razvijati pozitivni odnos do branja ne samo v času pouka, temveč tudi v prostem času in tako utrditi bralne navade učencev. V svoji raziskavi sem želela ugotoviti, koliko španski učenci berejo v prostem času, čemur so bila namenjena vprašanja od 8 do 11. V osmem vprašanju sem učence spraševala o pogostnosti obiska v šolski knjižnici. Rezultati, predstavljeni v tabeli 22 in grafu 13, kažejo, da španski učenci zelo malo hodijo v šolsko knjižnico, saj jih je kar 52 % napisalo, da je ne obiščejo nikoli, 29 % pa, da jo obiščejo manj kot enkrat na mesec. Razlike med spoloma pri tem vprašanju niso izrazite. Za razumevanje teh rezultatov je treba upoštevati dejstvo, da v šolskem letu 2010/2011 šolska knjižnica IES Sierra Morena²⁶ zaradi pomanjkanja knjižničarskega kadra ni bila odprta za učence. V šolski knjižnici se ni dalo izposojati knjig, so pa imeli učitelji dostop do knjižnice in so v njej lahko pod določenimi pogoji izvajali pouk ter druge dejavnosti.

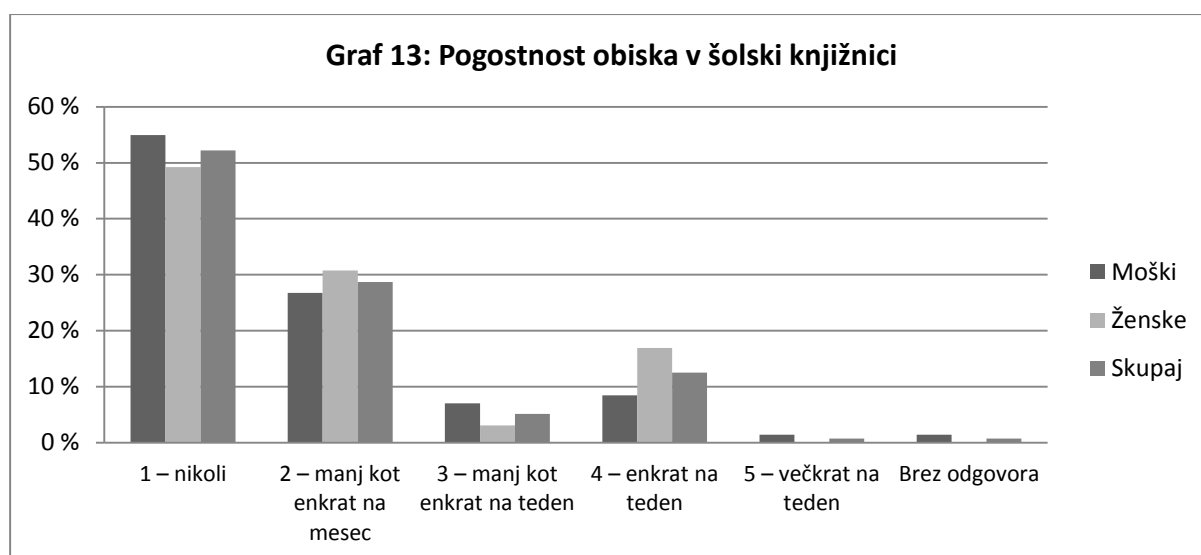
V slovenskih šolah je praksa drugačna, saj ima praktično vsaka šola svojo knjižnico, kjer se da izposojati knjige, in knjižničarja. Rezultati slovenske raziskave (Brglez idr. 2008: 33) kažejo, da slovenski osmo-/devetošolci precej pogosteje obiskujejo šolsko knjižnico kot

²⁶ Podatke o knjižnici IES Sierra Morena sem dobila od ravnatelja šole. Nisem pa uspela dobiti podatka o stanju šolske knjižnice na drugi šoli IES Jándula, kjer sem prav tako anketirala učence.

njihovi španski vrstniki. Le 18 % slovenskih učencev nikoli ne obiše šolske knjižnice, medtem ko je takih, ki šolsko knjižnico obišejo manj kot enkrat na mesec, 32 %. Pri tem vprašanju so raziskovalci ugotovili povezavo med priljubljenostjo slovenščine in rednim obiskovanjem knjižnice. Razlike med spoloma so pri slovenskih učencih izrazite, saj dekleta pogosteje obiskujejo knjižnice kot fantje, medtem ko pri španskih učencih te razlike niso velike. To je glede na zaprtost španske knjižnice večino časa tudi pričakovano.

Tabela 22 : Pogostnost obiska v šolski knjižnici

	1 – Nikoli	2 – Manj kot enkrat na mesec	3 – Manj kot enkrat na teden	4 – Enkrat na teden	5 – Večkrat na teden	Brez odgovora	Povprečna ocena
Moški (N)	39	19	5	6	1	1	1,73
(%)	54,93 %	26,76 %	7,04 %	8,45 %	1,41 %	1,41 %	
Ženske (N)	32	20	2	11	0	0	1,88
(%)	49,23 %	30,77 %	3,08 %	16,92 %	0,00 %	0,00 %	
Skupaj (N)	71	39	7	17	1	1	1,80
(%)	52,21 %	28,68 %	5,15 %	12,50 %	0,74 %	0,74 %	

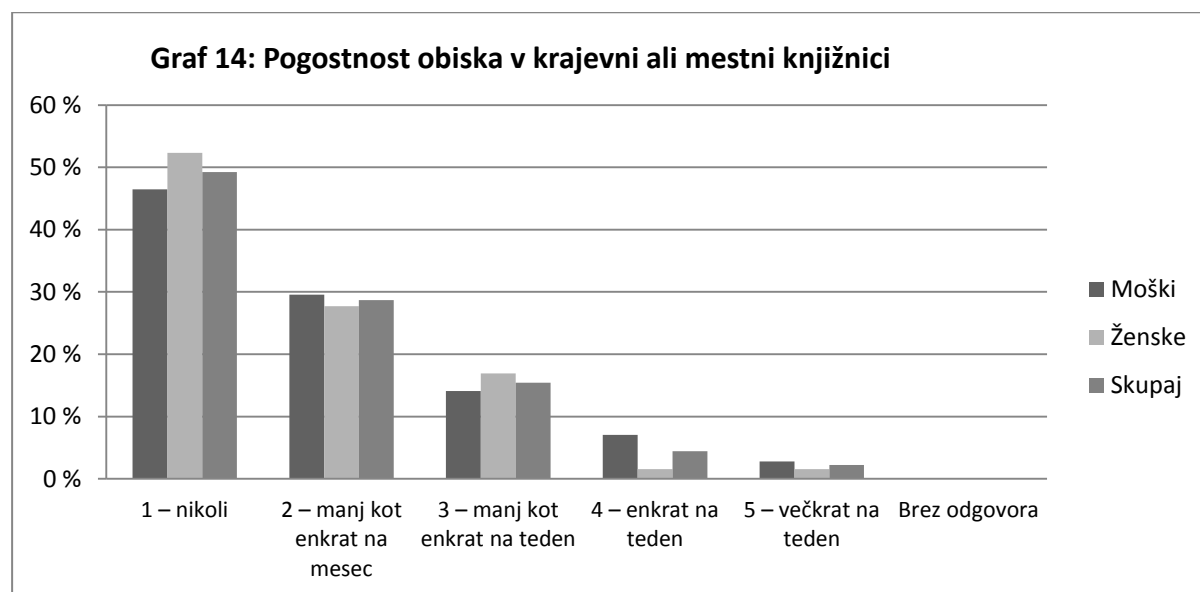

V devetem vprašanju sem ugotavljala pogostnost obiska v krajevni ali mestni knjižnici. Rezultati, predstavljeni v tabeli 23 in v grafu 14, kažejo, da španski učenci niti krajevne ali mestne knjižnice ne obiskujejo pogosto. 49 % učencev je namreč zapisalo, da krajevne ali mestne knjižnice nikoli ne obišejo, 29 % pa, da jo obišejo manj kot enkrat na mesec. Torej je obiskovalcev krajevne ali mestne knjižnice le za 3 % več kot obiskovalcev šolske knjižnice. To je presenetljivo, saj je mestna knjižnica odprta pet dni v tednu, dopoldne in popoldne, članstvo v njej pa je brezplačno za vse osebe. Še bolj nenavaden je podatek, da fantje malce pogosteje obiskujejo mestno knjižnico kot dekleta (razlika med povprečnima ocenama fantov in deklet je sicer majhna, a znaša 0,18 v prid fantom).

Rezultati slovenske raziskave (Brglez idr. 2008: 33–34) kažejo drugačno sliko. Slovenski učenci pogosteje obiskujejo šolsko knjižnico kot javno knjižnico. Vendar je delež slovenskih učencev, ki v javno knjižnico ne gredo nikoli, bistveno manjši kot delež španskih vrstnikov. Javne knjižnice nikoli ne obišče 19 % slovenskih osmo-/devetošolcev, 36 % pa jih javno knjižnico obišče manj kot enkrat na mesec. Spet je opazna razlika med spoloma – dekleta javne knjižnice obiskujejo pogosteje kot fantje. Naj spomnim, da so rezultati tega vprašanja pri španskih učencih prvič pokazali večjo aktivnost fantov, saj ti mestno knjižnico obiskujejo malce pogosteje kot dekleta.

Tabela 23: Pogostnost obiska v krajevni ali mestni knjižnici

	1 – Nikoli	2 – Manj kot enkrat na mesec	3 – Manj kot enkrat na teden	4 – Enkrat na teden	5 – Večkrat na teden	Brez odgovora	Povprečna ocena
Moški (N)	33	21	10	5	2	0	1,90
(%)	46,48 %	29,58 %	14,08 %	7,04 %	2,82 %	0,00 %	
Ženske (N)	34	18	11	1	1	0	1,72
(%)	52,31 %	27,69 %	16,92 %	1,54 %	1,54 %	0,00 %	
Skupaj (N)	67	39	21	6	3	0	1,82
(%)	49,26 %	28,68 %	15,44 %	4,41 %	2,21 %	0,00 %	

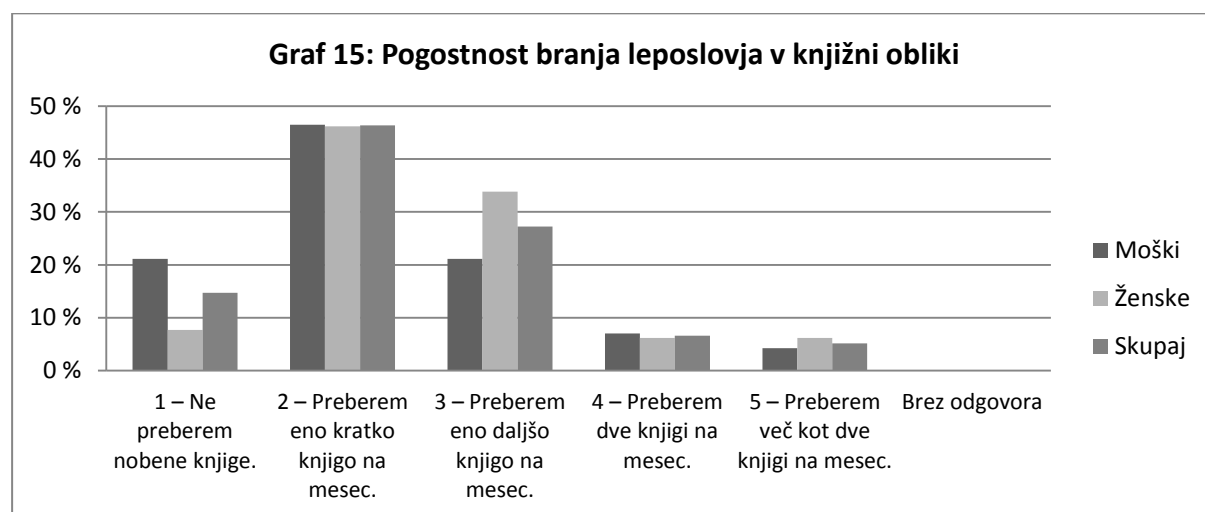
5.4.1.8 Pogostnost branja leposlovja

V desetem vprašanju sem učence spraševala o njihovih bralnih navadah oziroma o pogostnosti branja leposlovja v knjižni obliki. Rezultati, predstavljeni v tabeli 24 in v grafu 15, kažejo, da učenci v povprečju preberejo eno kratko ali eno daljšo knjigo na mesec (povprečna ocena je 2,41). 15 % učencev ne prebere nobene knjige na mesec, 46 % jih

prebere eno kratko knjigo, 27 % jih prebere eno daljšo knjigo, 7 % učencev prebere dve knjigi, 5 % pa jih prebere več kot dve knjigi na mesec. Čeprav španski učenci ne obiskujejo pogosto knjižnic, pa rezultati kažejo, da imajo razvite bralne navade. Razlike med spoloma so opazne in dekleta bolj berejo knjige kot fantje (razlika med povprečno oceno deklet in fantov je 0,30). V vprašalniku slovenske raziskave (Brglez idr. 2008) tega vprašanja ni bilo, tako da rezultatov svoje raziskave ne morem primerjati z rezultati slovenske raziskave.

Tabela 24: Pogostnost branja leposlovja v knjižni obliki

	1 – Ne preberem nobene knjige.	2 – Preberem eno kratko knjigo na mesec.	3 – Preberem eno daljšo knjigo na mesec.	4 – Preberem dve knjigi na mesec.	5 – Preberem več kot dve knjigi na mesec.	Brez odgovora	Povprečna ocena
Moški (N)	15	33	15	5	3	0	2,27
(%)	21,13 %	46,48 %	21,13 %	7,04 %	4,23 %	0,00 %	
Ženske (N)	5	30	22	4	4	0	2,57
(%)	7,69 %	46,15 %	33,85 %	6,15 %	6,15 %	0,00 %	
Skupaj (N)	20	63	37	9	7	0	2,41
(%)	14,71 %	46,32 %	27,21 %	6,62 %	5,15 %	0,00 %	

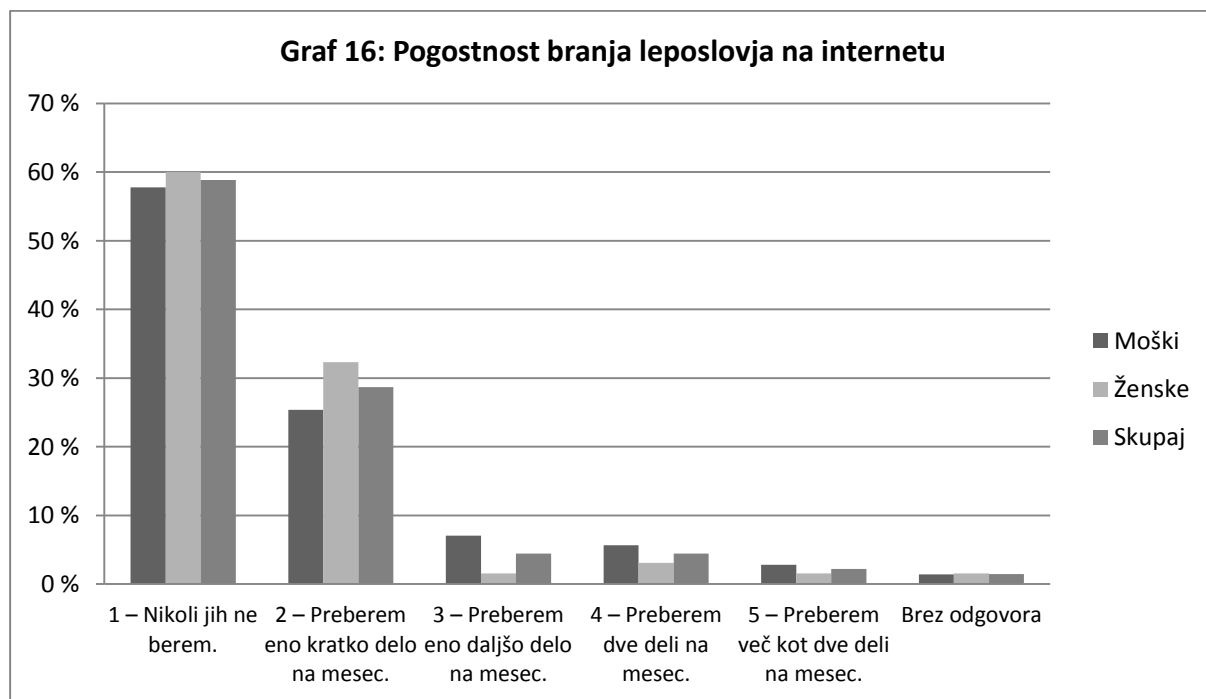
V enajstem vprašanju sem učence spraševala o pogostnosti branja leposlovnih del na internetu. To me je zanimalo, ker je število elektronskih verzij knjig v porastu, nove generacije učencev pa so vajene dela na računalniku in iskanja informacij po internetu. Rezultati, predstavljeni v tabeli 25 in v grafu 16, kažejo, da učenci v povprečju ne berejo leposlovnih del na internetu ali pa jih berejo zelo malo. 59 % učencev ne bere nikoli leposlovnih del na internetu, 29 % jih prebere eno kratko delo na mesec, 4 % jih prebere eno daljše delo, 4 % dve daljši deli in 2 % učencev prebere več kot dve leposlovni deli mesečno na internetu. Obstajajo majhne razlike med spoloma. Zanimivo je, da fantje malce pogosteje

berejo leposlovna dela na internetu kot dekleta (razlika med povprečnima ocenama fantov in deklet je 0,17).

Rezultati so me presenetili, saj se v španski obvezni srednji šoli precej pozornosti namenja računalniškemu opismenjevanju učencev, tako da le-ti večkrat delajo na računalniku že med samim poukom in so vajeni iskanja informacij na internetu. Zato sem pričakovala, da učenci v večji meri berejo leposlovna dela na internetu, vendar se je moja predpostavka izkazala za napačno. Ker tudi tega vprašanja ni bilo v vprašalniku slovenske raziskave (Brglez idr. 2008), rezultatov svoje raziskave ne morem primerjati z rezultati slovenske raziskave.

Tabela 25: Pogostnost branja leposlovnih del na internetu

	1 – Nikoli jih ne berem.	2 – Preberem eno kratko delo na mesec.	3 – Preberem eno daljše delo na mesec.	4 – Preberem dve deli na mesec.	5 – Preberem več kot dve deli na mesec.	Brez odgovora	Povprečna ocena
Moški (N) (%)	41 57,75 %	18 25,35 %	5 7,04 %	4 5,63 %	2 2,82 %	1 1,41 %	1,69
Ženske (N) (%)	39 60,00 %	21 32,31 %	1 1,54 %	2 3,08 %	1 1,54 %	1 1,54 %	1,52
Skupaj (N) (%)	80 58,82 %	39 28,68 %	6 4,41 %	6 4,41 %	3 2,21 %	2 1,47 %	1,60

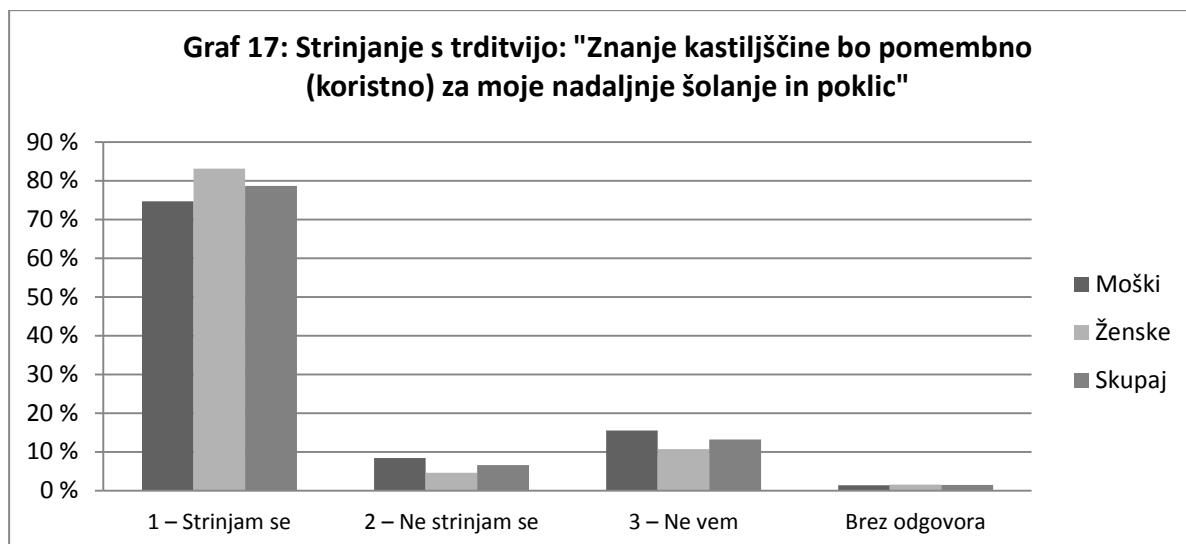
5.4.1.9 Mnenje učencev o pomembnosti materinščine in tujih jezikov ter o obvladanju materinščine med rojenimi govorci

V 12. vprašanju sem učence spraševala, ali se strinjajo z navedenimi tremi trditvami. Prva trditev se je glasila: »Znanje kastiljščine bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.« Rezultati, prikazani v tabeli 26 in v grafu 17, so naslednji: 79 % učencev se je s trditvijo strinjalo, 7 % se jih ni strinjalo, 13 % pa je obkrožilo odgovor »ne vem«. Večina španskih učencev torej prepozna pomembnost znanja materinščine za nadaljnje šolanje in poklic. Razlika med spoloma je opazna, saj se je 8 % več deklet kot fantov strinjalo s trditvijo.

V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 37) so rezultati podobni. Tudi večina slovenskih osmo-/devetošolcev se strinja s pomembnostjo znanja materinščine, le da je ta odstotek pri slovenskih učencih malce nižji kot pri španskih vrstnikih, saj znaša 72 %. Razlike med spoloma so pri slovenskih učencih večje, saj se s prvo trditvijo strinja 11,7 % več deklet kot fantov. Glede na rezultate torej španski učenci prepoznavajo večjo pomembnost znanja materinščine za nadaljnje šolanje in poklic kot slovenski učenci.

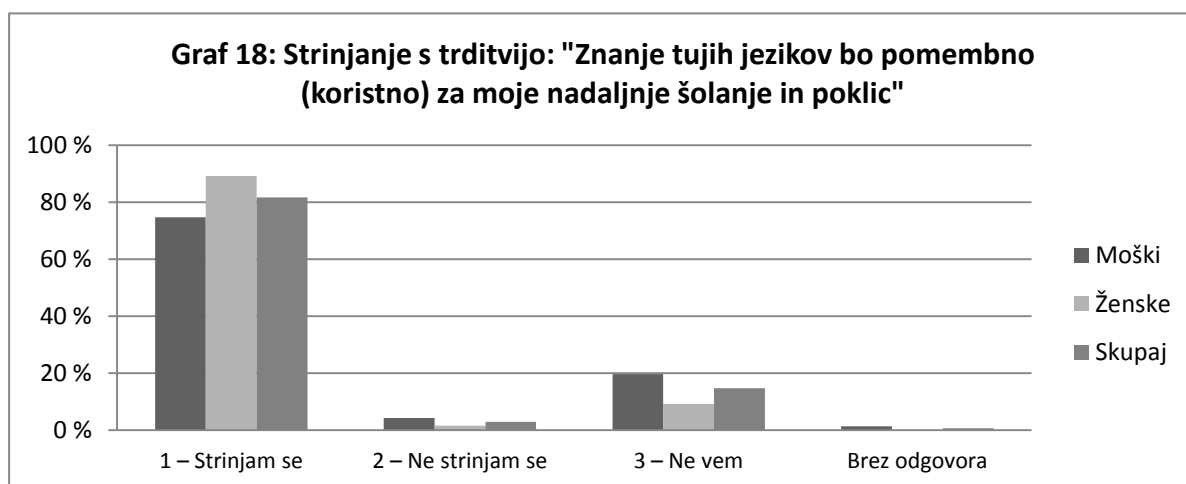
Tabela 26: Strinjanje z navedenimi trditvami

Znanje kastiljščine bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem	Brez odgovora
Moški (N) (%)	53 74,65 %	6 8,45 %	11 15,49 %	1 1,41 %
Ženske (N) (%)	54 83,08 %	3 4,62 %	7 10,77 %	1 1,54 %
Skupaj (N) (%)	107 78,68 %	9 6,62 %	18 13,24 %	2 1,47 %
Znanje tujih jezikov bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem	Brez odgovora
Moški (N) (%)	53 74,65 %	3 4,23 %	14 19,72 %	1 1,41 %
Ženske (N) (%)	58 89,23 %	1 1,54 %	6 9,23 %	0 0,00 %
Skupaj (N) (%)	111 81,62 %	4 2,94 %	20 14,71 %	1 0,74 %
Španci praviloma dobro obvladajo španščino.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem	Brez odgovora
Moški (N) (%)	33 46,48 %	16 22,54 %	21 29,58 %	1 1,41 %
Ženske (N) (%)	37 56,92 %	9 13,85 %	19 29,23 %	0 0,00 %
Skupaj (N) (%)	70 51,47 %	25 18,38 %	40 29,41 %	1 0,74 %

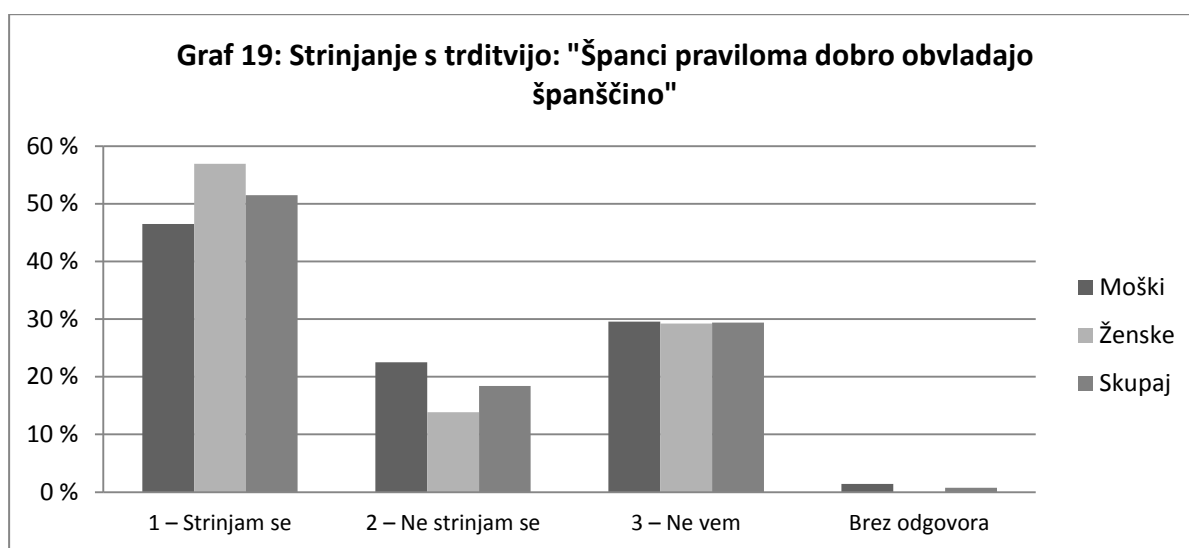
V tabeli 26 in grafu 18 so predstavljeni rezultati o strinjanju učencev s trditvijo: »Znanje tujih jezikov bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.« Večina učencev dojema znanje tujih jezikov kot pomembno, saj se je 82 % učencev z izjavo strinjalo. 3 % učencev se jih z izjavo ni strinjalo, 15 % pa je obkrožilo odgovor »ne vem«. Glede na to, da se je s prvo izjavo strinjalo 79 % učencev, z drugo pa 82 %, se učencem zdi znanje tujih jezikov malce pomembnejše kot znanje materinščine. Razlike med spoloma so pri tem vprašanju precejšnje, saj se je z drugo izjavo strinjalo kar 14,6 % več deklet kot fantov, kar pomeni, da dekleta pripisujejo večji pomen znanju tujih jezikov kot fantje.

Slovenski osmo-/devetošolci (Brglez idr. 2008: 37–38) pripisujejo velik pomen znanju tujih jezikov, saj se jih je kar 88 % strinjalo z drugo izjavo. Slovenskim učencem se zdi znanje tujih jezikov pomembnejše kot znanje materinščine. Enako je pri španskih učencih, le da je pri njih manjša razlika med odstotkoma učencev, ki se strinjajo s prvo in drugo izjavo. Razlike med spoloma pri slovenskih učencih niso velike in so obratne kot pri španskih učencih. Z drugo trditvijo se namreč strinja 1,7 % več fantov kot deklet.

V tabeli 26 in v grafu 19 so predstavljeni rezultati o strinjanju učencev s tretjo trditvijo: »Španci praviloma dobro obvladajo španščino.« S to izjavo se strinja bistveno manj anketiranih učencev kot s prvima dvema, saj le dobra polovica (51 %) učencev meni, da Španci praviloma dobro obvladajo španščino. Z izjavo se ne strinja 18 % učencev, 29 % pa jih je obkrožilo odgovor »ne vem«. Razlike med spoloma so pri tej trditvi opazne, saj se 10,4 % več deklet kot fantov strinja s trditvijo.

Rezultati slovenske raziskave (Brglez idr. 37–38) kažejo, da imajo slovenski učenci slabšo samopodobo glede obvladovanja maternega jezika kot španski učenci. Le 36 % osmo-/devetošolcev se je strinjalo z izjavo, da Slovenci praviloma dobro obvladajo slovenščino. 33 % se jih z izjavo ni strinjalo, 32 % učencev pa je izbralo odgovor »ne vem«. Razlike med spoloma so opazne tudi pri slovenskih učencih, vendar so obratne kot pri španskih vrstnikih: 9,7 % več fantov kot deklet se s trditvijo strinja. Slovenski fantje imajo torej nekoliko bolj razvito samopodobo glede obvladovanja maternega jezika kot dekleta, pri španskih učencih pa imajo boljšo samopodobo glede tega dekleta.

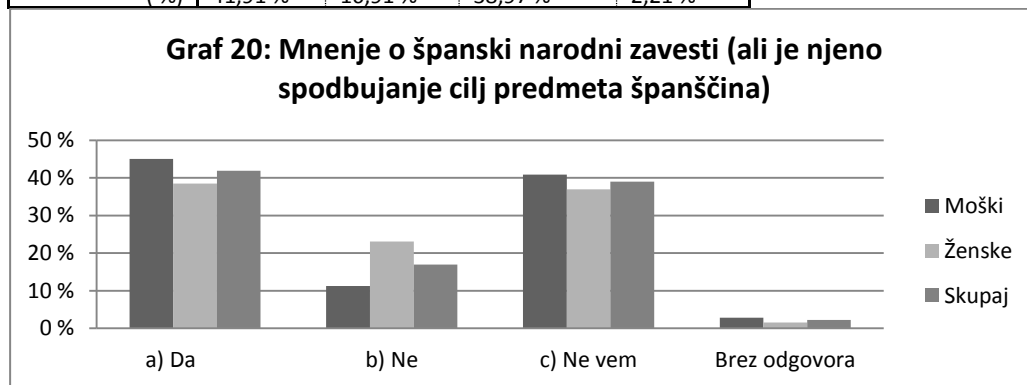
5.4.1.10 Mnenje učencev o španski narodni zavesti

V 13. vprašanju sem učence spraševala o tem, ali je po njihovem mnenju med cilji predmeta španščina tudi spodbujanje španske narodne zavesti. Rezultati, predstavljeni v tabeli 27 in v grafu 20, kažejo, da 42 % učencev meni, da je spodbujanje španske narodne zavesti eden izmed ciljev predmeta španščina. 17 % učencev se s tem ne strinja, 39 % pa o tem vprašanju nima izoblikovanega mnenja. Razlike med spoloma so najbolj izrazite pri odgovoru »ne«, saj 11,8 % več deklet kot fantov meni, da spodbujanje narodne zavesti ni cilj predmeta španščina.

V slovenski raziskavi (Brglez idr. 2008: 38) so raziskovalci učence 8./9 razredov spraševali, ali so že kdaj slišali izjavo, da je slovenščina »premajhen« jezik. Tega vprašanja v svoji raziskavi nisem mogla uporabiti, saj je španščina eden izmed najbolj razširjenih svetovnih jezikov. Srednješolce so slovenski raziskovalci vprašali, ali se jim zdi, da je med cilji pouka slovenščine tudi spodbujanje narodne zavesti Špancev. Rezultati so pokazali, da 61 % slovenskih srednješolcev meni, da je spodbujanje narodne zavesti cilj predmeta slovenščina. Zaradi starostne razlike med španskimi in slovenskimi anketiranci v zvezi s tem vprašanjem rezultatov obeh raziskav ne morem primerjati, je pa vidna tendenca, da se v Sloveniji bolj poudarja narodna zavest kot v Španiji. Dokaz za to najdemo v obeh učnih načrtih. Španski učni načrt narodne zavesti sploh ne omenja. Predvidevam, da je eden izmed razlogov za to večnarodna in večjezikovna realnost Španije, o čemer govori tretji cilj španskega učnega načrta za materinščino. S tem, da cilj pouka španščine ni spodbujanje narodne zavesti, se strinja tudi Guadalupe Jover (2011: 152), ki pravi: »Cilj književnega pouka ni več, kot je to bilo v 19. stoletju, oblikovanje narodne zavesti državljanov, zato se strokovnjaki začenjajo spraševati o ohranitvi nacionalnega literarnega kanona. Ne gre več za prenašanje literarne dediščine, temveč za razvoj literarne zmožnosti oziroma zmožnosti za branje vedno bolj kompleksnih literarnih del ali zmožnosti za vedno bolj kompleksno branje literarnih del.« V slovenskem učnem načrtu za materinščino pa se, nasprotno, narodna zavest precej poudarja, saj je že v prvem splošnem cilju učnega načrta zapisano, da je cilj pouka slovenščine tudi oblikovanje narodne zavesti.

Tabela 27: Mnenje o španski narodni zavesti (ali je njeno spodbujanje cilj predmeta španščina)

	a) Da	b) Ne	c) Ne vem	Brez odgovora
Moški (N)	32	8	29	2
(%)	45,07 %	11,27 %	40,85 %	2,82 %
Ženske (N)	25	15	24	1
(%)	38,46 %	23,08 %	36,92 %	1,54 %
Skupaj (N)	57	23	53	3
(%)	41,91 %	16,91 %	38,97 %	2,21 %

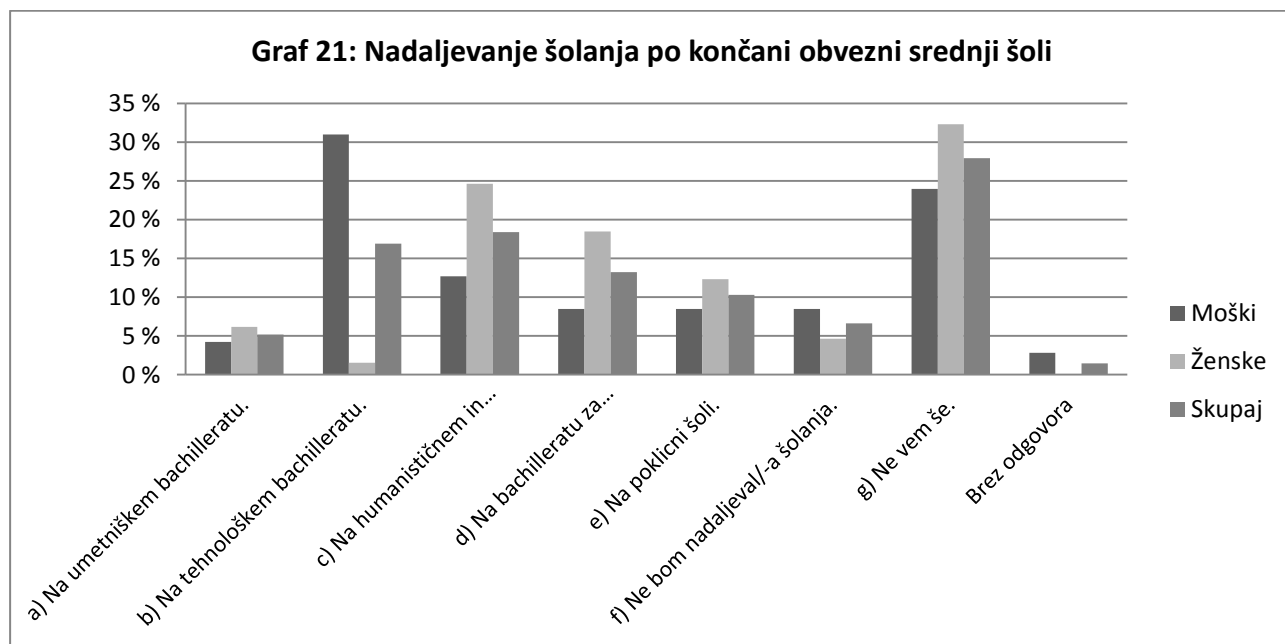
5.4.1.11 Nadaljevanje šolanja po končani obvezni srednji šoli

V 14. vprašanju sem učence spraševala, kje mislijo nadaljevati šolanje po končani obvezni srednji šoli. 54 % učencev namerava šolanje nadaljevati na *bacheloratu* (dve leti trajajoč program, ki je podobno zasnovan kot slovenska gimnazija), 10 % na poklicni šoli, 7 % jih ne namerava nadaljevati šolanja, 28 % učencev pa še ne ve, kje bo nadaljevalo šolanje. Obstajajo razlike med spoloma. Zanimivo je, da več deklet kot fantov še ne ve, kje bo nadaljevalo šolanje, dvakrat več fantov kot deklet pa ne bo nadaljevalo šolanja.

Slovenski izobraževalni sistem je drugačen, zato je podatke težko primerjati. Naj za zanimivost navedem nekaj podatkov iz slovenske raziskave (Brglez idr. 2008: 96), ki se nanašajo na nadaljevanje šolanja pri osmo-/devetošolcih. 47 % slovenskih učencev je zapisalo, da bo šolanje nadaljevalo na gimnaziji, 18 % na poklicni šoli, 18 % pa jih ob izpolnjevanju ankete še ni vedelo, kje bodo nadaljevali šolanje.

Tabela 28: Nadaljevanje šolanja po končani obvezni srednji šoli

	a) Na umetniškem <i>bacheloratu</i> .	b) Na tehnološkem <i>bacheloratu</i> .	c) Na humanističnem in družboslovnem <i>bacheloratu</i> .	d) Na <i>bacheloratu</i> za naravoslovne znanosti in zdravje.	e) Na poklicni šoli.	f) Ne bom nadaljeval/-a šolanja.	g) Ne vem še.	Brez odgovora
Moški (N)	3	22	9	6	6	6	17	2
(%)	4,23 %	30,99 %	12,68 %	8,45 %	8,45 %	8,45 %	23,94 %	2,82 %
Ženske (N)	4	1	16	12	8	3	21	0
(%)	6,15 %	1,54 %	24,62 %	18,46 %	12,31 %	4,62 %	32,31 %	0,00 %
Skupaj (N)	7	23	25	18	14	9	38	2
(%)	5,15 %	16,91 %	18,38 %	13,24 %	10,29 %	6,62 %	27,94 %	1,47 %

5.4.1.12 Stvari, ki so učencem pri pouku španščine najbolj in najmanj všeč

V 15. vprašanju sem učence spraševala, kaj jim je pri pouku španščine najbolj všeč. Vprašanje je bilo odprto. Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) so zapisani v tabeli 29. Največ učencev je zapisalo, da jim je pri pouku španščine najbolj všeč literatura (f = 14). Na drugem mestu je branje (f = 11), na tretjem mestu je pisanje spisov/sestavkov (f = 10), na četrtem mestu sta pojma domača branja in skladenjska analiza (f = 9 pri obeh), na petem sta debatiranje o temah in učiteljičina dobra razlaga (f = 8 pri obeh), na šestem mestu je po številu zapisov učitelj/-ica (f = 7), na sedmem so branje zgodb, slovnica, branje knjig in »nič mi ni všeč« (f = 4). Na osmem mestu so interpretacija besedil, dramska dela, uprizarjanje dramskih del, branje poezije, poezija, branje besedil in odgovori na vprašanja, metrika ter branje dramskih del (f = 3). Devet v tabeli zapisanih stvari, ki so učencem najbolj všeč, je neposredno povezanih s književnim poukom, le dve stvari pa sta neposredno povezani z jezikovnim poukom, kar znova kaže na večjo priljubljenost književnosti kot jezika.

Tabela 29: Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) o tem, kaj jim je pri pouku španščine najbolj všeč

N	14	11	10	9	8	7	4	3
	Literatura	Branje	Pisanje spisov/ sestavkov	Domača branja	Debatiranje o temah	Učitelj/-ca	Branje zgodb	Interpretacija besedil
				Skladenjska analiza	Učiteljičina dobra razlaga		Slovnica	Dramska dela
							Branje knjig	Uprizarjanje dramskih del
							Nič mi ni všeč	Branje poezije
								Poezija
								Branje besedil in odgovori na vprašanja
								Metrika
								Branje dramskih del

V tabelah 30 in 31 so predstavljeni vsi odgovori učencev o tem, kaj jim je pri pouku španščine najbolj všeč. Odgovori so ločeni po spolu. Fantje so največkrat zapisali, da so jim pri pouku španščine najbolj všeč branje (f = 8), pisanje spisov in sestavkov ter literatura (f = 6 pri obeh), učitelj/-ica in skladenjska analiza (f = 5 pri obeh). Dekletom pa so pri pouku španščine najbolj všeč domača branja (f = 9), literatura (f = 8) in pisanje spisov/sestavkov, branje zgodb ter učiteljičina dobra razlaga (f = 4 pri vseh treh).

Tabela 30: Odgovori fantov o tem, kaj jim je pri pouku španščine najbolj všeč

N	1	2	3	4	5	6	8
	Branje besedil in odgovarjanje na vprašanja	Interpretacija dramskih del	Branje knjig	Debatiranje o različnih temah	Učitelj/-ica	Pisanje spisov/ sestavkov	Branje
	Pisma	Pravopis	Branje dramskih del	Dobra razlaga učitelja/-ice	Skladenjska analiza	Literatura	
	Branje spisov/sestavkov	Popravljanje vaj	Nič				
	Zgodbe	Anekdote o literaturi					
	Romani						
	Vaje z raziskovanjem						
	Pisanje						
	Skoraj nič						
	Ustno spraševanje						
	Delovni listi						
	Besedišče						
	Metrika						
	Naglaševanje besed						
	Delanje vaj						
	Da se zabavamo/imamo dobro						
	Govorne vaje						
	Narek						
	Delanje v šoli						
	Pripovedovanje zgodb						
	Da razumem razlago						
	Učenje						
	Pisanje besedil o čemerkoli hočemo						
	Ko začne oštevati kakega učenca						
	Branje poezije						
	Slovnica						
	Analiza						

Tabela 31: Odgovori deklet o tem, kaj jim je pri pouku španščine najbolj všeč

N	1	2	3	4	8	9
	Naučiti se novih stvari o literaturi	Učitelj/-ica	Poezija	Pisanje spisov/ sestavkov	Literatura	Domača branja
	Izraziti svoje mnenje o določeni temi	Metrika	Uprizarjanje dramskih del	Branje zgodb		
	Popravljanje napak, ker se takrat največ naučimo in izvem, kje sem se zmotila, da lahko to popravim in ne ponovim napake	Branje besedil in odgovori na vprašanja	Dramska dela	Učiteljičina dobra razlaga		
	Branje knjig	Vaje za bralno razumevanje	Interpretacija besedil	Debatiranje o temah		
	Poslušanje zgodb in romanov, ki jih učiteljica razlaga	Iti pred tablo, kjer rešujemo vaje	Branje	Skladenjska analiza		
	Delanje vaj	Branje poezije	Slovnica			
	Recitiranje poezije					
	Povzetki/obnove					
	Teorija					
	Komentiranje besedil					
	Da so ure zabavne					
	Govorjenje					

	Branje spisov/sestavkov					
	Nič mi ni všeč					
	Vse po malem					
	Skoraj vse					
	Branje naglas					
	Pisanje					
	Literarni spisi					

V 16. vprašanju sem učence spraševala o tem, kaj jim je pri pouku španščine najmanj všeč. Vprašanje je bilo odprto. Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) so zapisani v tabeli 32. Največ učencev je zapisalo, da jim je pri pouku španščine najmanj všeč skladijska analiza (f = 33). Na drugem mestu so izpiti/šolske naloge (f = 19), na tretjem mestu je reševanje (veliko) vaj (f = 12), na četrtem mestu sta slovnica in literatura (f = 7 pri obeh), na petem so domače naloge (f = 6), na šestem mestu sta po številu zapisov »vse mi je všeč« in pisanje spisov/sestavkov (f = 5 pri obeh), na sedmem mestu pa so domača branja, oblikoslovna analiza, branje, analiza, prepisovanje literature in poezija (f = 3 pri vseh). Kot kaže, je med učenci najmanj priljubljena skladijska analiza. Naj spomnim, da se je že pri analizi rezultatov šestega vprašanja pokazalo, da je obravnava slovnice med vsemi vsebinami pri pouku španščine najmanj zanimiva. V vprašalniku slovenske raziskave (Brglez idr. 2008) odprtih vprašanj o tem, kaj je učencem pri pouku materinščine najbolj in najmanj všeč, ni bilo.

Tabela 32: Najpogostejši odgovori učencev (fantov in deklet skupaj) o tem, kaj jim je pri pouku španščine najmanj všeč

N	33	19	12	7	6	5	3
	Skladijska analiza	Izpiti/ šolske naloge	Reševanje (veliko) vaj	Slovnica	Domače naloge	Vse mi je všeč	Domača branja
				Literatura		Pisanje spisov/ sestavkov	Oblikoslovna analiza
							Branje
							Analiza
							Prepisovanje literature
							Poezija

V tabelah 33 in 34 so predstavljeni vsi odgovori učencev o tem, kaj jim je pri pouku španščine najmanj všeč. Odgovori so ločeni po spolu. Tako fantje kot dekleta so največkrat zapisali, da jim je najmanj všeč skladijska analiza (f = 17 pri fantih, f = 16 pri dekletih). Na drugem mestu so pri obeh spolih izpiti/šolske naloge (f = 9 pri fantih, f = 10 pri dekletih), na tretjem mestu pa je pri fantih delanje (veliko) vaj (f = 8), pri dekletih pa slovnica (f = 5). Najmanj priljubljene stvari pri pouku španščine so torej podobne pri dekletih in pri fantih.

Tabela 33: Odgovori fantov o tem, kaj jim je pri pouku španščine najmanj všeč

N	1	2	3	4	8	9	17
	Vse razen osebkov in povedka	Pisanje spisov/ sestavkov	Oblikoslovna analiza	Literatura	Delanje (veliko) vaj	Izpiti/ šolske naloge	Skladenjska analiza
	Prepisovanje literature	Prepisovanje stvari	Branje	Domače naloge			
	Pisni izpiti/šolske naloge	Pridevniki	Analiza				
	Učiteljica	Slovnica					
	Nič	Vse					
	Vse razen delovnih listov						
	Ne vem						
	Ko nam učiteljica ne da vaj						
	Nominalne sintagme						
	Stvari, ki jih ne razumem						
	Bralno razumevanje						
	Ko moramo iti pred tablo						
	Da imamo uro						
	Učenje						
	Pravopis						
	Poezija						
	Dolgočasne vaje						

Tabela 34: Odgovori deklet o tem, kaj jim je pri pouku španščine najmanj všeč

N	1	2	3	4	5	10	16
	Ko obravnavamo glagole, pridevnike ipd., ker nisem dobra v tem in mi čas mineva zelo počasi	Domače naloge	Pisanje spisov/ sestavkov	Reševanje veliko vaj	Slovnica	Izpiti/ šolske naloge	Skladenjska analiza
	Ko nas vpraša, ne da bi nas na to opozorila	Veliko snovi za učenje	Domača branja				
	Preverjanje znanja/ocenjevanje	Prepisovanje literature	Vse mi je všeč				
	Pisanje	Poezija	Literatura				
	Prepisovanje roza in rumenih okvirčkov	Analiza besedil					
	Da so včasih ure zelo dolgočasne						
	Ko začne delati						
	Bralno razumevanje						
	Pisanje pisem						
	Ko učiteljica postane živčna						
	Ne vem						
	Veliko stvari razen pisanja in branja						
	Nič						
	Pripovedovanje						
	Vaje o besedišču						
	Vaje o pravopisu						

5.4.2 UČITELJI

O pouku materinščine sem spraševala tudi učitelje španščine. Kot je že bilo omenjeno v opisu metodologije, sem za sodelovanje v raziskavi prosila osem učiteljev, vendar so mi na koncu odgovore na moja vprašanja posredovali le trije učitelji, od tega dve učiteljici in en učitelj. V nadaljevanju bom za oba spola uporabljala nevtralno moško obliko (učitelj). V

prilogi 9 (Odgovori treh učiteljev o pouku španskega jezika in književnosti) so zapisani vsi odgovori učiteljev na posamezna vprašanja in so prevedeni v slovenščino. V tem poglavju bom odgovore povzela. Zaradi premajhnega vzorca španskih učiteljev rezultatov ne bom primerjala z izsledki slovenske raziskave.

V prvem vprašanju sem učitelje spraševala o **zahtevnosti predmeta španščina** v primerjavi z ostalimi predmeti. Odgovori učiteljev so zelo različni. Prvi učitelj je dejal, da španščina ni zahtevnejša od drugih predmetov, je pa zelo pomembna, med drugim zato, da se lahko sledi vsebinam drugih predmetov. Drugi učitelj je menil, da je španščina težek predmet zaradi svoje abstraktnosti in obširnosti, vendar bi morala biti glede na nivo še zahtevnejša. Tretjemu učitelju pa se je zdela španščina lahek predmet, ker je naravni instrument za razumevanje ostalih predmetov.

V drugem vprašanju sem učitelje spraševala, ali se jim zdi, da je spodbujanje **narodne zavesti** pomemben cilj pouka španščine. Noben učitelj se ni strinjal s tem, da bi bilo treba pri pouku španščine spodbujati narodno zavest. Prvi učitelj je poudaril pomembnost zavesti o španskem jeziku kot svetovnem jeziku. Drugemu učitelju se je zdelo pomembno, da učenci cenijo svoj jezik v odnosu do preценjenosti zunanjih jezikovnih vplivov in v pozitivnem odnosu do svoje lastne kulture, vendar se pri tem ne sme ustvarjati čustvo narodne večvrednosti v primerjavi z drugimi. Tretji učitelj pa je menil, da v Španiji španska narodna zavest ni pglavitna tema. O tem, da imajo Španci drugačen odnos do koncepta narodne zavesti kot Slovenci, sem pisala že v poglavju Mnenje učencev o španski narodni zavesti.

V tretjem vprašanju sem želela ugotoviti, ali je po mnenju učiteljev **španščina** kot predmet pri učencih **priljubljena**. Pri tem vprašanju so mnenja učiteljev razdeljena. Prvemu učitelju se zdi, da je španščina pri učencih priljubljena, drugi meni, da ni priljubljena, tretji učitelj pa je mnenja, da je španščina včasih priljubljena, včasih pa ne – odvisno od načina in pozornosti, ki se ji posveča.

V četrtem vprašanju sem učitelje spraševala glede španskega **učnega načrta** za materinščino. Najprej me je zanimalo, ali je učni načrt usklajen z zmožnostmi učencev. Prvi učitelj je dejal, da učni načrt upošteva zmožnosti učencev, saj učenci, ki jim španščina dela težave, obiskujejo dopolnilni pouk. Poleg tega obstaja veliko dodatnih dejavnosti za razširitev vsebin, ki so namenjene bolj nadarjenim učencem. Tudi drugi učitelj meni, da je učni načrt usklajen z zmožnostmi učencev. Tretji učitelj pa je mnenja, da učni načrt ne upošteva zmožnosti učencev, saj se včasih obravnavajo vsebine, ki so preveč zapletene, včasih pa

prelahke. Zanimalo me je tudi, ali so **učne vsebine ustrezne** glede težavnosti in obsežnosti snovi in ali je pouku španščine namenjeno **zadostno število ur**. Prvemu učitelju se zdi, da je dovolj časa za obravnavo vse snovi v enem letu, če so učenci pridni, potrebnih pa bi bilo več ur, namenjenih branju. Tudi drugemu učitelju se zdi, da so učne vsebine ustrezne. Vendar bi morale biti po njegovem mnenju pouku španščine namenjenih več ur, saj bi bilo treba imeti španščino vsak dan na urniku. Tretji učitelj pa ima glede učnih vsebin nasprotno mnenje kot prva dva, in sicer da učne vsebine niso ustrezne glede na težavnost in obsežnost. Dovolj ur za pouk španščine bi bilo, če bi bil učni načrt manj specifičen. V tretjem letniku in v *bachilleratu* pa bi bilo potrebnih več ur.

V petem vprašanju me je zanimalo, kolikšen **delež pouka** glede na učni načrt predstavlja **jezik** in kolikšen delež **književnost**. Učitelje sem spraševala tudi o tem, ali se jim zdi njihov sistem učinkovit. Zanimivo je, da je odgovor vseh treh učiteljev drugačen, kar pomeni, da deleža jezikovnega in književnega pouka nista tako jasno definirana kot v Sloveniji (slovenski učni načrt predpisuje, da mora biti v tretjem triletju osnovne šole 60 % ur materinščine namenjenih obravnavi neumetnostnih besedil, 40 % pa obravnavi umetnostnih besedil). Vsi trije učitelji so se sicer strinjali, da književnost in jezik v španski obvezni srednji šoli nista strogo ločena. Eden izmed učiteljev je dejal, da razlikovanja med jezikom in književnostjo ni, in je navedel podatek, da je jeziku namenjenih 90 % ur, književnosti pa 10 %. Drugi učitelj je dejal, da jezik in književnost v prvem in drugem letniku nista tako zelo ločena, v tretjem in četrtem letniku pa sta bolj ločena: 50 % ur je namenjenih jeziku, 50 % pa književnosti (dve uri na teden za jezik, dve uri za književnost). Omenjeni učitelj v zadnjih dveh letnikih ločuje jezik in književnost tako, da pet mesecev obravnavajo jezik in pet mesecev književnost. Najprej obravnavajo jezik in potem književnost, ker vsak dan v drugi polovici leta, ko se govori o književnosti, opravijo analizo ene povedi in tako ponovijo nekaj o jeziku. Tretji učitelj pa je dejal, da v prvem in drugem razredu predstavlja jezik 75 % ur španščine, književnost pa 25 %. V tretjem in četrtem letniku je razlikovanje med jezikom ter književnostjo opaznejše, razmerje med jezikom in književnostjo pa je 60 % : 40 %. Po mnenju tega učitelja obstaja tendenca, da se jezik in književnost obravnavata skupaj in da se ne da natančno izmeriti njunih deležev pri pouku. Tretji učitelj se je edini opredelil do učinkovitosti španskega sistema, ki ga je označil za neučinkovitega, saj po njegovem mnenju ne podpira učenja in osnovnih komunikacijskih dejavnosti: pisanje, govorjenje, poslušanje ter branje.

V šestem vprašanju sem španske učiteljke spraševala o tem, kako **zahtevna** se po njihovem mnenju učencem zdita pouk **književnosti** in **jezika**. Eden izmed učiteljev je dejal, da ni razlikovanja med njima in da na splošno nista težka. Drugi učitelj je menil, da je učencem veliko bolj všeč književnost kot jezik in da se jim zdi lažja. Pri književnosti jim je manj všeč poezija, ker je težja. Tretji učitelj je bil podobnega mnenja, in sicer da se učencem zdi jezik težji zaradi več abstraktnih stvari, pripomnil pa je tudi, da se jim zdita težka tako književnost kot jezik, še posebej praktična uporaba obeh.

V sedmem vprašanju me je zanimalo, ali imajo po mnenju učiteljev učenci **enako radi** književnost in jezik. En učitelj je menil, da je učencem vseeno in da ju sam vedno poskuša obravnavati medsebojno povezano. Druga dva učitelja sta imela podobni mnenji, in sicer da je učencem bolj všeč književnost kot jezik. Prvi učitelj meni, da je to zato, ker se jim književnost zdi lažja, drugi pa je mnenja, da imajo književnost raje le včasih, in to samo zaradi teoretičnih in lažje zapomnljivih vsebin.

V osmem vprašanju sem učiteljke spraševala, katere so **najzanimivejše snovi** pri pouku **književnosti**. Odgovori vseh treh učiteljev so bili različni. Prvi učitelj je dejal, da so najzanimivejša snov romani iz 19. stoletja in iz prve polovice 20. stoletja, npr. realistična romana *La Regenta* (Clarín) ter *Fortunata in Jacinta* (Galdós), poleg teh pa še *Drevo spoznanja* (Pío Baroja). Radi tudi berejo dramska dela v razredu, ker je to branje teatralizirano in ima vsak učenec svojo vlogo, npr. tragedije Federica Garcíe Lorce (*Hiša Bernarde Albe*). Drugi učitelj je menil, da je učencem všeč metrika, predvsem pa to, da odkrijejo pomen neke pesmi. Tretji učitelj je bil mnenja, da sta učencem najzanimivejša branje in pisanje sestavkov.

Deveto vprašanje je bilo zaprto, v njem pa sem učiteljke spraševala o tem, kako **zanimive** se po njihovem mnenju učencem zdijo naslednje **vsebine**: poezija, proza, dramatika, pogovor o književnih osebah, obravnava slovnice in pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ... Učitelji so glede zanimivosti najvišjo povprečno oceno prisodili dramatici (4,3), sledijo proza (povprečna ocena 4,0), pogovor o književnih osebah (povprečna ocena 3,7), pisanje opravičila/zahvale/prošnje/voščila/čestitke ... (povprečna ocena 3,3), poezija (povprečna ocena 2,7), na zadnjem mestu pa je obravnava slovnice (povprečna ocena 1,7). Španski učitelji so vsebine po zanimivosti razvrstili zelo podobno kot španski učenci, razlika je le v tem, da so učenci na drugo mesto dali pogovor o književnih osebah, prozo pa na tretje mesto, medtem ko je pri učiteljih proza na drugem mestu, pogovor o književnih osebah

pa na tretjem. Kot kaže, je španskim učencem res najbolj zanimiva dramatika, najmanj pa obravnava slovnice.

V 10. vprašanju sem učitelje spraševala o načinih in **metodah preverjanja** ter **ocenjevanja** znanja pri pouku španščine. Prvi učitelj je dejal, da pri ocenjevanju upošteva vsakdanje delo v šoli in skoraj nikoli ne daje domačih nalog. Ocenjuje zvezek, uporablja pisne naloge, včasih ustno sprašuje, vsak teden pa učenci napišejo en sestavek, dolg najmanj eno stran, ki ga nato preberejo v šoli. Drugi učitelj uporablja naslednje načine za preverjanje in ocenjevanje znanja: pisne naloge, spise, vaje, vsakdanje opazovanje razreda in preverjanje zvezka. Vsako uro tudi postavlja vprašanja za preverjanje razvoja. Tretji učitelj pa preverja in ocenjuje pisne naloge, debate, sodelovanje v razredu, seminarske naloge, pisne sestavke in zvezek, uporablja pa tudi ustno spraševanje.

V 11. vprašanju me je zanimalo, s katerimi vsebinami iz **književnosti** je **najtežje** pritegniti pozornost učencev. Prvi učitelj je dejal, da učencem ni všeč književnost 18. stoletja, npr. Jovellanos in na splošno vsa neoklasicistična književnost tega stoletja. Drugi učitelj je menil, da je težka in zahtevna analiza besedil, pa tudi retorične figure (pesniški jezik). Tretji učitelj je bil mnenja, da je najtežje pritegniti pozornost učencev z zgodovino književnosti.

V 12. vprašanju sem spraševala učitelje o tem, kakšen pomen pripisujejo **branju**, ali učenci po njihovem mnenju berejo dovolj in kaj šolarji berejo več – umetnostna ali neumetnostna besedila. Vsi trije učitelji branju pripisujejo zelo velik pomen in pravijo, da učenci berejo premalo. Prvi učitelj je v zvezi z branjem dejal, da eno uro na teden nameni branju. Šola vsako leto organizira tekmovanje v branju in učencu, ki prebere največ knjig, podarijo nagrado. Ta učitelj meni, da učenci berejo več umetnostnih besedil – berejo veliko prirejenih izdaj klasikov: *Don Kihot*, *Lazarillo de Tormes*, *Oliver Twist*, *La Celestina*. Po mnenju drugega učitelja učenci berejo več neumetnostnih besedil kot umetnostnih, med literarnimi besedili pa berejo mladinsko književnost. Prejšnje leto so dobri razredi prebrali devet knjig na leto, ampak po navadi preberejo samo tri na leto. Tretji učitelj pa je dejal, da učenci berejo vse vrste romanov, toda doma berejo zelo malo, saj imajo v družini zelo malo bralnih navad.

V 13. vprašanju me je zanimalo, katere **učbenike**, **delovne zvezke** in druge didaktične pripomočke učitelji uporabljajo pri pouku. Prvi učitelj je dejal, da pri pouku uporablja učbenike in prinaša veliko svojih fotokopij za razširitev vsebin in njihovo utrjevanje. Prav tako uporablja slovnične priročnike in priročnike o andaluzijski kulturi, kjer se obravnavajo

besedila andaluzijskih avtorjev. Pri pouku poslušajo in gledajo veliko DVD-jev za izboljšanje slušnega razumevanja ter nato odgovarjajo na vprašanja. Drugi učitelj je rekel, da uporablja tiste učbenike, ki jih izbere šola. Ko je možno in učinkovito, pa uporablja dodatne didaktične pripomočke. Tretji učitelj pri pouku uporablja učbenik, knjižnico, računalnik in slovarje.

V 14. vprašanju sem učitelje vprašala, ali pri obravnavi književnosti uporabljajo kakšno **metodo**, ki bi jo posebej **priporočili**. Prvi učitelj je dejal, da mora učitelj prenesti svoj entuziazem na učence, če ne, je zelo zapleteno. Učenci ne smejo videti, da učitelju nekaj ni všeč. Drugi učitelj je priporočil delanje povzetkov in obnov v šoli, poleg tega naj učenci ovrednotijo povzetke in obnove drugih. Tretji učitelj pa je predlagal, naj se pri pouku dela predvsem na osnovi prebranih knjig.

V 15. vprašanju me je zanimalo, kakšen odnos imajo učitelji do sodobne **informacijske tehnologije**. En učitelj je bil do informacijske tehnologije kritičen, saj je dejal, da bi imel dobro mnenje o njej, če bi bili računalniki hitri in bi vedno delali. Drugi učitelj je dejal, da učenci na internetu iščejo informacije za seminarske naloge o literarnih avtorjih ali o Institutu Cervantes. Za tretjega učitelja je sodobna informacijska tehnologija temeljnega pomena, saj se morajo učenci naučiti poiskati informacije na internetu.

V 16. vprašanju sem učitelje spraševala, ali bi lahko našeli še kakšne **dodatne didaktične dejavnosti**, s katerim naredijo pouk književnosti zanimivejši. Prvi učitelj je odgovoril, da obiskujejo gledališke predstave in gledajo filme. Pogosto obiskujejo šolsko knjižnico, kjer si vsak učenec vzame eno knjigo po svoji izbiri, ki jo bere en mesec, in ko konča z branjem, napiše seminarsko nalogo. Drugi učitelj je dejal, da pouk književnosti popestri z obiski knjižnice, kjer berejo naglas, z dramatiziranim branjem in z besedili, ki zanimajo učence. Tretji učitelj pa za popestritev uporablja naslednje dejavnosti: gledanje filmov, komentiranje pesmi (glasba) in neumetnostnih besedil, obiskovanje gledališča in gledanje gledaliških predstav.

V 17. vprašanju me je zanimalo, ali se pri pouku španščine pojavljajo kakšne **vzgojne težave in težave z disciplino**. En učitelj je dejal, da nikoli nima takšnih težav. Drugi učitelj je odgovoril, da to leto težav nima, prejšnja leta pa so se pojavljale. Po njegovem mnenju se vedno najde kakšen učenec, čigar zanimanje poskušaš pritegniti, vendar se on noče naučiti. Tretji učitelj pa je priznal, da ima veliko težav, povezanih z vzgojo in disciplino učencev, ki se včasih ne razrešijo. Vendar se takim učencem učitelj poskuša približati, da bi pritegnil njihovo sodelovanje.

V 18. vprašanju sem učitelje spraševala o tem, kakšno **pot** mora prehoditi **učitelj španščine** na španski javni obvezni srednji šoli. Predvsem so me zanimali zahtevana izobrazba in potencialni dodatni izpiti. Učitelji so odgovorili, da mora imeti učitelj španščine univerzitetno izobrazbo in opraviti izpit *oposiciones*, če hoče dobiti stalno delovno mesto. Ta izpit je po mnenju enega izmed učiteljev zelo zahteven. En učitelj je dejal, da je potreben tudi *master*, drugi pa, da lahko učitelj nadaljuje šolanje, če želi, in naredi doktorat.

V zadnjem, 19. vprašanju sem učitelje vprašala, ali obstajajo **dodatna izobraževanja** za učitelje španščine, ali se jih udeležujejo in ali se izobražujejo tudi na lastno pest. Vsi učitelji so potrdili obstoj dodatnih izobraževanj. Prvi učitelj je dejal, da obstaja veliko tečajev, npr. o novih tehnologijah (digitalna tabla), rabi interneta. Obstajajo tudi drugi, bolj specifični seminarji, ki so povezani s posameznikovo specializacijo, in omenjeni učitelj se je udeležil veliko seminarjev o besedišču ter o temi *ronda y cortejo* v gledališču zlatega veka, o čemer piše doktorsko disertacijo. Drugi učitelj je odgovoril, da dodatna izobraževanja organizira veliko institucij: univerze, zasebne institucije in učiteljski centri, sam pa se jih udeležuje, ko so zanimiva. Poleg tega vedno išče materiale tudi sam oziroma na lastno pest. Tretji učitelj pa je povedal, da obstajajo tečaji/seminarji, ki jih organizirajo učiteljski centri (učiteljski center Linares-Andújar) ali delovne skupine.

5.5 Sklepi raziskave o odnosu do materinščine

V svoji raziskavi sem najprej preverjala odnos španskih učencev do materinščine v primerjavi z drugimi predmeti in odnos do književnega in jezikovnega pouka. Ugotovila sem, da se anketiranim učencem španščina v primerjavi z drugimi predmeti ne zdi posebej zahtevna, je dokaj priljubljena, zahteva pa kar nekaj domačega dela. S tem se je potrdila moja prva hipoteza, v kateri sem predvidevala, da je španščina med španskimi učenci srednje priljubljena in se jim zdi srednje zahtevna. Književnost se zdi španskim učencem lažja kot jezik in je med njimi tudi bolj priljubljena. Tudi druga hipoteza se je tako izkazala za pravilno, saj sem v njej predvidevala, da se zdi španskim učencem književnost lažja kot jezik in je med učenci tudi bolj priljubljena. Pri pouku materinščine se zdi učencem najbolj zanimiva dramatika, ki ji po zanimivosti sledijo pogovor o književnih osebah, proza, pisanje opravičila/zahvale/prošnje/voščila/ čestitke ..., poezija, najmanj zanimiva pa se zdi učencem obravnava slovnice. Tretja hipoteza se je le deloma potrdila, saj sem sama predvidevala, da se zdi španskim učencem med naštetimi vsebinami najbolj zanimiva proza (izkazalo se je, da je najbolj zanimiva dramatika), najmanj pa obravnava slovnice. Učencem so pri preverjanju in

ocenjevanju vseč različne dejavnosti, vendar so na prvih treh mestih dejavnosti, ki se nanašajo na pisno preverjanje znanja ali ocenjevanje. Tudi dejavnosti, ki španskim učencem pri preverjanju in ocenjevanju niso vseč, so zelo raznolike, prevladuje pa nenaklonjenost do ustnega spraševanja, skladišne analize in pisanja raznovrstnih besedil. Preverjala sem tudi bralne navade španskih učencev. Anketirani učenci zelo malo hodijo v šolsko knjižnico, pogosto pa ne obiskujejo niti krajevne ali mestne knjižnice. Četrta hipoteza se je tako izkazala za nepravilno, saj sem v njej predvidevala, da španski učenci pogosto obiskujejo šolsko in krajevno oziroma mestno knjižnico. Kljub redkemu obiskovanju knjižnic imajo učenci razvite bralne navade, saj v povprečju preberejo eno kratko ali eno daljšo knjigo na mesec. Ne berejo pa leposlovja na internetu ali ga berejo zelo malo. S tem se je peta hipoteza potrdila le v enem delu, saj sem v njej predvidevala, da španski učenci berejo leposlovna dela v knjižni obliki in na internetu (izkazalo se je, da učenci berejo leposlovje le v knjižni obliki). Zanimalo me je, ali se zdi španskim učencem znanje kastiljščine in tujih jezikov pomembno za nadaljnje šolanje ter poklic in ali po njihovem mnenju Španci dobro obvladajo španščino. Večina španskih učencev prepozna pomembnost znanja materinščine in tujih jezikov za nadaljnje življenje. Šesta in sedma hipoteza sta se tako izkazali za pravilni, saj sem v njih predvidevala, da španski učenci prepoznavajo pomembnost znanja španščine (6. hipoteza) in tujih jezikov (7. hipoteza) za nadaljnje šolanje in poklic. Dobra polovica španskih učencev meni, da Španci praviloma dobro obvladajo španščino. S tem se je potrdila osma hipoteza, v kateri sem predvidevala, da španski učenci menijo, da Španci praviloma dobro obvladajo španščino. Učence sem spraševala tudi o njihovem mnenju o španski narodni zavesti. Večina učencev meni, da spodbujanje španske narodne zavesti ni cilj predmeta španščina. Deveta hipoteza, v kateri sem predvidevala, da španski učenci menijo, da je spodbujanje narodne zavesti eden izmed ciljev pouka materinščine, se je tako izkazala za napačno. Na koncu pa me je še zanimalo, kaj je učencem pri pouku španščine najbolj in kaj najmanj všeč. Najpogostejši odgovori o stvareh, ki so jim všeč, so bili povezani s književnim poukom, najpogostejši odgovori o stvareh, ki jim niso všeč, pa so bili povezani z jezikovnim poukom. Skoraj pri vseh vprašanjih, ki sem jih zastavila učencem, so bile opazne razlike med spoloma, in sicer imajo španski fantje večinoma bolj odklonilen odnos do materinščine in njenih vsebin kot dekleta. S tem se je potrdila deseta hipoteza, v kateri sem predvidevala, da obstajajo razlike med spoloma in imajo španski fantje bolj negativen odnos do materinščine kot španska dekleta. Od desetih hipotez, ki sem si jih zastavila na začetku svoje raziskave, se jih je za pravilne izkazalo šest, dve sta se izkazali za deloma pravilni, dve pa za napačni.

Rezultati moje raziskave o odnosu španskih učencev do materinščine so podobni rezultatom slovenske raziskave o odnosu slovenskih učencev do materinščine (Brglez idr. 2008). Povzamemo lahko, da je materinščina pri učencih obeh narodnosti dokaj priljubljena in ne preveč zahtevna. Tudi književnost je obojim ljubša ter lažja kot jezik. Prav tako so podobni interesi glede obravnave literarnih zvrsti pri pouku: španskim in slovenskim učencem je najljubša dramatika, najmanj pa jim je zanimiva poezija. To dejstvo bi morali bolj upoštevati avtorji slovenskih učbenikov za književnost in vanje vključiti več dramatike. Podobni so si slovenski in španski učenci tudi glede razlik v stališčih po spolu. Tako slovenski kot španski fantje imajo bolj odklonilen odnos do materinščine kot dekleta. Razlike med slovenskimi in španskimi učenci pa so v pogostnosti obiskovanja knjižnic – slovenski učenci bistveno pogostejše obiskujejo šolske in javne knjižnice kot španski učenci. Razlika je opazna tudi glede mnenja učencev o obvladovanju maternega jezika. Slovenski učenci imajo slabšo samopodobo glede obvladovanja maternega jezika kot španski učenci. Različno mnenje imajo tudi o narodni zavesti – bistveno več slovenskih kot španskih učencev meni, da je spodbujanje narodne zavesti eden izmed ciljev pouka materinščine. To je povezano tudi z učnima načrtoma, saj se v slovenskem učnem načrtu za materinščino oblikovanje narodne zavesti poudarja, v španskem pa ne.

O pouku materinščine sem spraševala tudi učitelje španščine. Vzorec učiteljev ni reprezentativen, saj sem spraševala le tri učitelje, pa še ti so podali zelo različne odgovore na moja vprašanja. Vsi učitelji so se strinjali, da spodbujanje narodne zavesti ni cilj pouka španščine. S tem se je še enkrat potrdilo, da narodna zavest res ni pomemben pojem v Španiji. Zanimivi so bili odgovori učiteljev na vprašanje, kolikšen delež pouka glede na učni načrt predstavlja jezik in kolikšen delež književnost. Naj spomnim, da sem pri analizi španskega učnega načrta ugotovila, da ta ne predpisuje, kolikšen delež pouka naj bo namenjen književnosti in kolikšen delež jeziku. Odgovori učiteljev na to vprašanje so bili zelo različni, vsi pa so poudarili, da jezik in književnost v španski obvezni srednji šoli nista strogo ločena. Kot kaže, imajo španski učitelji veliko avtonomije pri določevanju deleža jezikovnega in književnega pouka. Španski učitelji so vsebine pouka po zanimivosti razvrstili zelo podobno kot španski učenci in tudi po njihovem mnenju je učencem dramatika najbolj zanimiva, slovnica pa najmanj. Učitelji pri pouku uporabljajo različne metode preverjanja in ocenjevanja, velik pomen pripisujejo branju, poleg učbenikov pa uporabljajo tudi druge didaktične pripomočke. Pri svojem delu občasno uporabljajo sodobno informacijsko tehnologijo in posebne didaktične dejavnosti, udeležujejo se tudi dodatnih izobraževanj. Dva

od treh učiteljev sta priznala, da sta že imela izkušnje z učenci z vzgojnimi težavami ali težave z disciplino. Na koncu sem izvedela še to, da če želiš postati učitelj španščine na španski javni šoli, ni dovolj le univerzitetna izobrazba, temveč je treba predhodno opraviti izpit *oposiciones*.

6 ZAKLJUČEK

V diplomskem delu sem raziskovala poučevanje materinščine s poudarkom na književnosti v Sloveniji in Španiji. Omejila sem se na starostno obdobje 12–15 let pri slovenskih in 12–16 let pri španskih učencih. Najprej sem raziskovala podobnosti in razlike med slovenskim učnim načrtom za slovenščino v tretjem triletju osnovne šole in španskim učnim načrtom za materinščino v obvezni srednji šoli. Ugotovila sem, da je materinščini v Sloveniji in Španiji namenjeno podobno število ur. V Sloveniji ima vsak osnovnošolski predmet svoj učni načrt, v Španiji pa imajo vsi predmeti v obvezni srednji šoli skupen učni načrt. Španski učni načrt je razdeljen na skupni del in poglavja, namenjena posameznim predmetom. Predmetni učitelj materinščine mora v Španiji upoštevati dva kurikularna dokumenta: učni načrt, ki velja za celotno Španijo, ter učni načrt za obvezno srednje šolstvo v avtonomni pokrajini.

Slovenski in španski učni načrt za materinščino se razlikujeta glede ciljev. Slovenski učni načrt ločuje splošne in operativne cilje, pri čemer so splošni cilji opredeljeni za celotno osnovno šolo. Operativnih ciljev je bistveno več, so podrobno razčlenjeni in razdeljeni najprej glede na vzgojno-izobraževalno obdobje, v katerem se morajo doseči, nato pa še glede na področje (jezik ali književnost). Španski učni načrt za materinščino pozna le eno vrsto ciljev in jih ne deli na splošne ter operativne. Cilji so zelo splošni in so opredeljeni za celotno obdobje obvezne srednje šole. Prav tako se cilji eksplicitno ne ločujejo glede na to, ali se nanašajo na jezikovni ali književni pouk. Tudi vsebine so v slovenskem in španskem učnem načrtu različno predstavljene. V slovenskem učnem načrtu za materinščino so vsebine razdeljene glede na področje (jezik in književnost) in so opredeljene po razredih. Določbe o vsebinah, ki morajo biti obravnavane, so zelo konkretne – natančno je opredeljeno, katere literarnovedne strokovne izraze, književnike, književna besedila in literarna obdobja morajo učenci obvezno spoznati v določenem razredu. Glede vsebin je španski učni načrt za materinščino zelo splošen in dopušča bistveno več svobode šoli in učitelju.

Treba je poudariti, da slovenski učni načrt za materinščino določa delež jezikovnega in književnega pouka pri predmetu slovenščina, in sicer je od drugega do devetega razreda osnovne šole obravnavi neumetnostnih besedil namenjeno 60 odstotkov pouka, obravnavi umetnostnih besedil pa 40 odstotkov. Področji jezika in književnosti sta pri pouku slovenščine strogo ločeni. V Španiji pa se jezik in književnost obravnavata integrirano, zato španski učni načrt ne predpisuje, kolikšen delež pouka naj zavzemata jezik in književnost.

Ker je španski učni načrt za materinščino zelo odprt in sem želela podrobneje raziskati vsebine književnega pouka, sem v drugem delu diplomskega dela primerjala španske in slovenske učbenike za književnost. V analizo sem vključila španski učbenik *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria*, ki se uporablja v celotni Španiji, njegov dodatek *Lengua castellana y Literatura, 1.º Secundaria, Monografía*, ki se uporablja v Andaluziji, in dva slovenska učbenika *Novi svet iz besed 7* in *Sreča se mi v pesmi smeje*. Vsi analizirani učbeniki so namenjeni učencem, ki so ob začetku šolskega leta stari okrog 12 let. Zavedam se, da bi bilo treba v analizo vključiti več učbenikov, da bi bili rezultati bolj reprezentativni.

V analizi učbenikov sem najprej preverjala informacijsko vrednost učbenikov. Vsi trije obravnavani učbeniki imajo ustrezno tehnično opremo. Španski učbenik je usklajen z učnim načrtom in v njem se umetnostna besedila uporabljajo tudi za jezikovno razčlenbo, jezikovne in književne teme pa se v učbeniku obravnavajo integrirano. Slovenska učbenika *Novi svet iz besed 7* in *Sreča se mi v pesmi smeje* nista popolnoma usklajena z učnim načrtom glede obravnave obveznih literarnih pojmov in književnikov ter za razliko od španskega učbenika vsebujeta le umetnostna besedila, ne pa tudi neumetnostnih. Vsi izbrani učbeniki so si podobni glede razmerja med literarnimi zvrstmi. V vseh treh učbenikih prevladuje epika, na drugem mestu je lirika, na tretjem mestu pa dramatika. Toda delež dramatike je v španskem učbeniku večji, delež lirike pa manjši kot v slovenskih učbenikih. Glede na razmerje med epiko, liriko in dramatiko, določeno v slovenskem učnem načrtu iz leta 2005, bi morali slovenski učbeniki vsebovati več dramatike. Tako španski kot slovenski učbeniki vsebujejo več nacionalne književnosti kot tuje književnosti, vendar sta deleža v španskem učbeniku bolj uravnotežena kot v slovenskih učbenikih (slovenska učbenika vsebujeta več nacionalne književnosti kot španski učbenik). Literarnovedni instrumentarij je v slovenskih učbenikih boljši kot v španskem učbeniku. V španskem učbeniku namreč ni niti biografskih/bibliografskih podatkov o avtorju niti anekdot/zanimivosti, oboje pa je prisotno v obeh slovenskih učbenikih. Vendar je pri tem treba upoštevati dejstvo, da španski učni načrt za prvi letnik ne predpisuje, da morajo učenci poznati podatke o književnih avtorjih, kot to predpisuje slovenski učni načrt za sedmi razred. Razlage neznanih besed in besednih zvez ter kazala so prisotni v vseh izbranih učbenikih, toda slovarčka literarnih pojmov nima noben učbenik.

V okviru didaktične vrednosti sem analizirala prenosniške in spoznavno-sprejemne dejavnosti v izbranih besedilih treh učbenikov. Ugotovila sem, da španski učbenik in slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7* spodbujata vse vrste prenosniških dejavnosti

(govorjenje, branje, pisanje, poslušanje, nedefinirane dejavnosti), slovenski učbenik *Sreča se mi v pesmi smeje* pa v izbranih besedilih spodbuja vse dejavnosti razen poslušanja. Vse vrste spoznavno-sprejemnih dejavnosti (doživljanje, razumevanje z analizo, vrednotenje s sintezo, utrjevanje znanja, uporaba znanja) spodbuja le slovenski učbenik *Novi svet iz besed 7*, ostala dva učbenika pa spodbujata vse dejavnosti razen doživljanja. *Novi svet iz besed 7* je tako edini učbenik, ki spodbuja vse prenosniške in vse spoznavno-sprejemne dejavnosti.

V zadnjem delu diplomskega dela sem raziskovala stanje na šolah. S terensko anketo sem ugotavljala odnos španskih učencev do materinščine. Anketirala sem 136 učencev na dveh španskih šolah. Vzorec ni reprezentativen za celotno Španijo, saj so bili v raziskavo zajeti le učenci iz mestnega okolja ene avtonomne pokrajine. V svoji raziskavi sem najprej preverjala odnos španskih učencev do materinščine v primerjavi z drugimi predmeti in odnos do književnega in jezikovnega pouka. Ugotovila sem, da se anketiranim učencem španščina v primerjavi z drugimi predmeti ne zdi posebej zahtevna, je dokaj priljubljena, zahteva pa kar nekaj domačega dela. Književnost se zdi španskim učencem lažja kot jezik in je med njimi tudi bolj priljubljena. Pri pouku materinščine se zdi učencem najbolj zanimiva dramatika, najmanj zanimiva pa se jim zdi obravnava slovnice. Preverjala sem tudi bralne navade španskih učencev. Anketirani učenci zelo malo hodijo v šolsko knjižnico, pogosto pa ne obiskujejo niti krajevne ali mestne knjižnice. Kljub redkemu obiskovanju knjižnic imajo učenci razvite bralne navade, saj v povprečju preberejo eno knjigo na mesec. Ne berejo pa leposlovja na internetu ali ga berejo zelo malo. Zanimalo me je, ali se zdi španskim učencem znanje kastiljščine in tujih jezikov pomembno za nadaljnje šolanje ter poklic in ali po njihovem mnenju Španci dobro obvladajo španščino. Večina španskih učencev prepozna pomembnost znanja materinščine in tujih jezikov za nadaljnje življenje. Dobra polovica španskih učencev meni, da Španci praviloma dobro obvladajo španščino. Učence sem spraševala tudi o njihovem mnenju o španski narodni zavesti. Večina učencev meni, da spodbujanje španske narodne zavesti ni cilj predmeta španščina. Na koncu pa me je še zanimalo, kaj je učencem pri pouku španščine najbolj in kaj najmanj všeč. Najpogostejši odgovori o stvareh, ki so jim všeč, so bili povezani s književnim poukom, najpogostejši odgovori o stvareh, ki jim niso všeč, pa so bili povezani z jezikovnim poukom. Skoraj pri vseh zastavljenih vprašanjih so bile opazne razlike med spoloma, in sicer imajo španski fantje večinoma bolj odklonilen odnos do materinščine in njenih vsebin kot dekleta.

Rezultati moje raziskave o odnosu španskih učencev do materinščine so podobni rezultatom slovenske raziskave o odnosu slovenskih učencev do materinščine (Brglez idr. 2008). Povzamem lahko, da je materinščina pri učencih obeh narodnosti dokaj priljubljena in ne preveč zahtevna. Tudi književnost je obojim ljubša ter lažja kot jezik. Prav tako so podobni interesi glede obravnave literarnih zvrsti pri pouku: španskim in slovenskim učencem je najljubša dramatika, najmanj pa jim je zanimiva poezija. To dejstvo bi morali bolj upoštevati avtorji slovenskih učbenikov za književnost in vanje vključiti več dramatike. Podobni so si slovenski in španski učenci tudi glede razlik v stališčih po spolu. Tako slovenski kot španski fantje imajo bolj odklonilen odnos do materinščine kot dekleta. Razlike med slovenskimi in španskimi učenci pa so v pogostnosti obiskovanja knjižnic – slovenski učenci bistveno pogosteje obiskujejo šolske in javne knjižnice kot španski učenci. Razlika je opazna tudi glede mnenja učencev o obvladovanju maternega jezika. Slovenski učenci imajo slabšo samopodobo glede obvladovanja maternega jezika kot španski učenci. Različno mnenje imajo tudi o narodni zavesti – bistveno več slovenskih kot španskih učencev meni, da je spodbujanje narodne zavesti eden izmed ciljev pouka materinščine. To je povezano tudi z učnima načrtoma, saj se v slovenskem učnem načrtu za materinščino oblikovanje narodne zavesti poudarja, v španskem pa ne.

O pouku materinščine sem spraševala tudi učitelje španščine. Vzorec učiteljev ni reprezentativen, saj sem spraševala le tri učitelje, ki so podali zelo različne odgovore na moja vprašanja. Vsi učitelji so se strinjali, da spodbujanje narodne zavesti ni cilj pouka španščine. S tem se je še enkrat potrdilo, da narodna zavest ni pomemben pojem v Španiji. Vsi trije učitelji so poudarili, da jezik in književnost v španski obvezni srednji šoli nista strogo ločena. Kot kaže, imajo španski učitelji veliko avtonomije pri določevanju deleža jezikovnega in književnega pouka. Španski učitelji so vsebine pouka po zanimivosti razvrstili zelo podobno kot španski učenci in tudi po njihovem mnenju je učencem dramatika najbolj zanimiva, slovnica pa najmanj. Učitelji pri pouku uporabljajo različne metode preverjanja in ocenjevanja, velik pomen pripisujejo branju, poleg učbenikov pa uporabljajo tudi druge didaktične pripomočke. Pri svojem delu občasno uporabljajo sodobno informacijsko tehnologijo in posebne didaktične dejavnosti, udeležujejo se tudi dodatnih izobraževanj.

Poučevanje materinščine v Sloveniji in Španiji se precej razlikuje. Glavna ugotovitev pričujočega dela je, da se književnost in jezik v Španiji obravnavata bistveno bolj integrirano kot v Sloveniji. Zavedam se pomembnosti ločenosti književnega in jezikovnega pouka za

dosego ciljev, vendar se mi zdi, da bilo dobro področji jezika in književnosti včasih povezati. Menim, da bi učencem koristilo, če bi občasno pri jezikovnem pouku naredili jezikovno razčlenbo umetnostnega besedila ali pa bi pri pouku književnosti opozorili na slovnične lastnosti kakšnega književnega dela. Tako bi lahko učenci povezovali in utrjevali znanja, pridobljena na obeh področjih. Druga ugotovitev diplomske naloge je, da ima španski učitelj bistveno več svobode pri izbiri in konkretizaciji učnih vsebin kot slovenski učitelj, saj ga učni načrt manj omejuje. Tretje spoznanje je, da španski učenci bistveno redkeje obiskujejo knjižnice kot slovenski učenci. Četrta ugotovitev pa je povezana z narodno zavestjo – španski učenci, učitelji in didaktiki menijo, da spodbujanje narodne zavesti ni cilj pouka materinščine, medtem ko konceptu narodne zavesti slovenski učenci in stroka pripisujejo precejšnji pomen. Peta ugotovitev se nanaša na slovensko situacijo, in sicer bi morali glede na učni načrt in interese učencev slovenski učbeniki za književnost vsebovati več dramatike. Šesto, zaključno spoznanje pa je, da materinščina ni nepriljubljena niti pri slovenskih niti pri španskih učencih, vendar je pri dekletih obeh narodnosti bolj priljubljena kot pri fantih.

7 VIRI IN LITERATURA

- Bachillerato. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/bachillerato.html>, 1. 9. 2011.
- Blažič, Milena Mileva idr.: *Novi svet iz besed 7. Berilo za 7. razred osnovne šole*. Ljubljana: Rokus Klett, 2010.
- Brglez, Alja idr.: *Teza o (ne)priljubljenosti slovenščine kot obveznega šolskega predmeta v Sloveniji. Raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Inštitut za civilizacijo in kulturo, 2008, http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/raziskave-analize/slovenski_jezik/Prislov_ICK_porocilo.pdf, 13. 12. 2011.
- *Cifras de población referidas al 01/01/2010 Real Decreto 1612/2010, de 7 de diciembre. Resumen por Comunidades Autónomas Poblaciones referidas al 1 de enero de 2010 por comunidades autónomas y sexo*. Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es/jaxi/tabla.do>, 1. 9. 2011.
- Cózar Moreno, Salud: *Lengua castellana y Literatura. 1.º Secundaria. Monografía Andalucía*. Madrid: Oxford University Press España, 2007.
- *Decreto 231/2007, de 31 de julio, por el que se establece la ordenación y las enseñanzas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía*. Junta de Andalucía, Consejería de Educación, 2007, http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portal/com/bin/Contenidos/OEE/ordenacion/DECRETO_SECUNDARIA/1189579229795_decreto_eso_definitivo_para_web.pdf, 1. 9. 2011.
- Educación Infantil. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-infantil.html>, 1. 9. 2011.
- Educación Primaria. Ministerio de Educación, <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-primaria.html>, 1. 9. 2011.

- Educación Secundaria Obligatoria (ESO). Ministerio de Educación,
<http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-secundaria-obligatoria.html>, 1. 9. 2011.
- Educación superior. Ministerio de Educación,
<http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/educacion-superior.html>, 1. 9. 2011.
- Estructura del sistema educativo. Ministerio de Educación,
<http://www.educacion.gob.es/educacion/sistema-educativo/principios-fines/estructura.html>, 1. 9. 2011.
- *Extensión superficial de las Comunidades Autónomas y Provincias, por zonas altimétricas*. Instituto Nacional de Estadística, 1993,
<http://www.ine.es/inebaseweb/pdfDispacher.do?td=155039&L=0>, 1. 9. 2011.
- Golob, Berta idr.: *Sreča se mi v pesmi smeje. Berilo 7 za sedmi razred osnovne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010.
- Jover, Guadalupe: El currículo oficial de Lengua y Literatura en la educación secundaria. Ruiz, Bikandi Uri idr.: *Lengua castellana y literatura: Complementos de formación disciplinar*. Barcelona: Editorial GRAÓ, 2011. 151–176,
http://books.google.com/books?id=ATbkKQQfdCwC&pg=PA178&dq=lengua+castellana+y+literatura+uri&hl=sl&ei=5zCETpS7Iafi4QTAos20Dw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CDAQ6AEwAA#v=onepage&q=lengua%20castellana%20y%20literatura%20uri&f=false, 27. 9. 2011.
- Junta de Andalucía. Consejería de Educación (ur.): *Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación Secundaria Obligatoria*. Alianza Grupo Género, S.L., 2008.
http://www.juntadeandalucia.es/averroes/averroes/html/portal/com/bin/contenidos/B/ApoYoAlCurriculo/CurriculoDeAndalucia/Seccion/EducacionSecundariaObligatoria/EducacionSecundariaObligatoria/1220354714936_wysiwyg_educacionsecundaria.pdf, 1. 9. 2011.
- — — Real Decreto 1631/2006, de 29 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas correspondientes a la Educación Secundaria Obligatoria. *Enseñanzas propias de la Comunidad Autónoma de Andalucía para la Educación*

- Secundaria Obligatoria*. Alianza Grupo Género, S.L., 2008.
- http://www.juntadeandalucia.es/averroes/averroes/html/portal/com/bin/contenidos/B/ApoYoAlCurriculo/CurriculoDeAndalucia/Seccion/EducacionSecundariaObligatoria/EducacionSecundariaObligatoria/1220354714936_wysiwyg_educacionsecundaria.pdf, 1. 9. 2011.
- Krakar Vogel, Boža: *Poglavja iz didaktike književnosti*. Ljubljana: DZS, 2004.
 - Križaj Ortar, Martina idr. *Učni načrt. Program osnovnošolskega izobraževanja. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, 2005.
 - http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmeti_obvezni/Slovenscina_obvezni.pdf, 9. 12. 2011.
 - Lobato Morchón, Ricardo in Lahera Forteza, Ana: *Lengua castellana y Literatura. 1.º Secundaria*. Madrid: Oxford University Press España, 2007.
 - Margallo, Ana María: La educación literaria como eje de la programación. Ruiz, Bikandi Uri idr.: *Didáctica de la lengua castellana y la literatura*. Barcelona: Editorial GRAÓ, 2011.
 - *Orden de 10 de agosto de 2007, por la que se desarrolla el currículo correspondiente a la Educación Secundaria Obligatoria en Andalucía*. Junta de Andalucía, Consejería de Educación, 2007,
 - http://www.juntadeandalucia.es/educacion/portal/com/bin/Contenidos/OEE/ordenacion/OrdenSecundaria/1189579499300_orden_curriculo_secundaria_definitivo_para_web.pdf, 1. 9. 2011.
 - Osnovnošolsko izobraževanje. Ministrstvo za šolstvo in šport,
 - http://www.mss.gov.si/si/solstvo/osnovnosolsko_izobrazevanje/, 1. 9. 2011.
 - Poznanovič Jezeršek idr.: *Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.
 - http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf, 10. 9. 2011.
 - Predmetnik devetletne osnovne šole. Ministrstvo za šolstvo in šport, 2008,
 - http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetniki/Predmetnik_splosni.pdf, 5. 9. 2011.

- Pretnar, Bogi: *Devetletka od A do Ž*. Ljubljana: Delo, 2000.
- Priporočilo Evropskega parlamenta in sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2006/962/ES). *Uradni list Evropske unije*, L 394/10, 30. 12. 2006, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:SL:PDF>, 10. 9. 2011.
- Rodríguez Gonzalo Carmen: Programar en lengua y literatura. Ruiz, Bikandi Uri idr.: *Didáctica de la lengua castellana y la literatura*. Barcelona: Editorial GRAÓ, 2011.
- *Slovenski šolski sistem v številkah/Slovene Education System in Numbers*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 2007, http://portal.mss.edus.si/pls/portal/docs/PAGE/PORTAL_SOLSTVO_MSS/MSS_STRANI/MSS_DOKUMENTI_ZA_SPLET/SLOVENSKI_SOLSKI_SISTEM_V_STEVILKA_H.PDF, 1. 9. 2011.
- Zakon o osnovni šoli (uradno prečiščeno besedilo) (ZOsn-UPB3). *Uradni list RS*, št. 81/2006, 31. 7. 2006, http://www.uradni-list.si/_pdf/2006/Ur/u2006081.pdf, 5. 9. 2011.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-F). *Uradni list RS*, št. 102/2007, 9. 11. 2007, http://www.uradni-list.si/_pdf/2007/Ur/u2007102.pdf, 5. 9. 2011.
- Žbogar, Alenka: *Učbeniki za književnost za strokovne in poklicne šole*. Naklo: [A. Žbogar], 2000a.
- — — Srednješolski učbeniki za književnost od 1975 do 1999. *Slovenščina v šoli V/6* (2000b). 13–21.
- — — Sodoben srednješolski učbeniki za književnost. *Slovenščina v šoli X/2* (2005). 1–8.

8 PRILOGE

8.1 Priloga 1: Seznam književnih besedil v treh izbranih učbenikih

Španski učbenik + andaluzijski dodatek – španska književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Jaime Siles: <i>Poesía reunida</i>	Juan Manuel Gisbert: <i>Leyendas del planeta Thámyris</i>	F. León de Aranoa e I. del Moral: <i>Los lunes al sol</i>
2	Miguel Hernández: <i>Gamos</i>	Vicente García de Diego: <i>Antología de leyendas universales</i>	Federico García Lorca: <i>Amor de don Perlímpin con Belisa en su jardín</i>
3	Garcilaso de la Vega: <i>Poesías castellanas completas</i>	José María Merino: <i>No soy un libro</i>	Miguel Mihura: <i>Tres sombreros de copa</i>
4	Antonio Machado: <i>Poesías reunidas</i>	Álvaro Cunqueiro: <i>Merlín y familia</i>	Samuel Ros: <i>Teatro español en un acto</i>
5	Federico García Lorca: <i>Cortaron tres árboles</i>	Carlos Ruiz Zafón: <i>La sombra del viento</i>	Enrique Jardiel Poncela: <i>Eloísa está debajo de un almendro</i>
6	José Moreno Villa: <i>Impulso</i>	Gustavo Adolfo Bécquer: <i>Leyendas</i>	Miguel Mihura: <i>Ninette y un señor de Murcia</i>
7	José Agustín Goytisolo: <i>Palabras para Julia</i>	Rafael Sánchez Ferlosio: <i>Alfanhui</i>	Fernando Arrabal: <i>Pic-nic</i>
8	Rosalía de Castro: <i>En las orillas del Sar</i>	Emili Teixidor: <i>El crimen de la hipotenusa</i>	Jacinto Benavente: <i>Los intereses creados</i>
9	José Hierro: <i>El libro</i>	Ramón Gómez de la Serna: <i>La otra mirada</i>	Alejandro Casona: <i>Retablo jovial</i>
10	Antonio Machado: <i>A un olmo seco</i>	Fernando Aramburu: <i>Vida de un piojo llamado Matías</i>	Federico García Lorca: <i>La zapatera prodigiosa</i>
11	Juan Eduardo Cirlot: <i>Los números</i>	V. García de Diego: <i>La cabeza delatora (Antología de leyendas universales)</i>	Federico García Lorca: <i>Doña Rosita la soltera</i>
12	El enamorado y la muerte (<i>Flor nueva de romances viejos</i>)	V. García de Diego: <i>Las cuatro barras (Antología de leyendas universales)</i>	Lope de Rueda: <i>Las aceitunas</i>
13	Rafael Alberti: <i>Ven, mi amor</i>	Francisco Caudet: <i>La catedral de Colonia (Antología de leyendas universales)</i>	Federico García Lorca: <i>La casa de Bernarda Alba</i>
14	Gustavo Adolfo Bécquer: <i>Rima XXIV</i>	Carlos Goñi: <i>La vía láctea (Cuéntame un mito)</i>	
15	Rafael Alberti: <i>Si mi voz...</i>	Víctor Mora: <i>El castillo de Lava Negra</i>	
16	Juan Ramón Jiménez: <i>Platero y yo</i>	Alicia Esteban y Mercedes Aguirre: <i>El rapto de Perséfone (Cuentos de la mitología griega)</i>	
17	<i>Desde que te conocí</i>	Xosé Ramón Mariño Ferro: <i>Los cuentos maravillosos</i>	
18	<i>La adelfa</i>	J. M.ª Guelbenzu: <i>Cuentos populares españoles</i>	
19	Antonio Machado: <i>Al palacio de las Dueñas</i>	Tomás de Iriarte: <i>El burro flautista (Poesía del siglo XVIII)</i>	
20	Antonio Machado: <i>Los olivos</i>	Manuel Valls y Norberto Delisio: <i>Caminar sobre hielo</i>	
21	Federico García Lorca: <i>Paisaje</i>	Juan Benet: <i>Trece fábulas y media</i>	
22		Camilo José Cela: <i>Viaje a la Alcarria</i>	
23		Manuel Lucena Salmoral: <i>El mito de El dorado (Cuadernos de Historia 16)</i>	
24		José M.ª Matarín y Julia Abad: <i>La matica de habas (Etnografía y folclore en un medio rural)</i>	
25		Concha Lagos: <i>Al sur del recuerdo</i>	

Španski učbenik + andaluzijski dodatek – tuja književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Mario Benedetti: <i>Estados de ánimo</i>	Howard Pyle: <i>Robin Hood</i>	Molière: <i>Tartufo</i>
2	Pablo Neruda: <i>Odas elementales</i>	Herman Melville: <i>Moby Dick</i>	William Shakespeare: <i>Hamlet</i>
3	Octavio Paz: <i>La roca</i>	Lewis Carroll: <i>A través del espejo</i>	Eugène Ionesco: <i>La cantante calva</i>
4	Oliverio Girondo: <i>Rebelión de vocablos</i>	Julio Verne: <i>La vuelta al mundo en 80 días</i>	James M. Barrie: <i>Peter Pan</i>
5	Rubén Darío: <i>El cantor</i>	Lois Lowry: <i>¿Quién cuenta las estrellas?</i>	
6		Arthur Conan Doyle: <i>Los mejores cuentos policiales</i>	
7		Jack London: <i>La llamada de lo salvaje</i>	

8		Robert Louis Stevenson: <i>La isla del tesoro</i>	
9		E. R. Burroughs: <i>Tarzán</i>	
10		John Steinbeck: <i>La perla</i>	
11		Franz Kafka: <i>La metamorfosis</i>	
12		Ray Bradbury: <i>Crónicas marcianas</i>	
13		Elías Canetti: <i>La lengua absuelta</i>	
14		Eduardo Galeano: <i>Amares</i>	
15		Yalal Al-Din Rumi: <i>Antología de cuentos e historias mínimas</i>	
16		Antoine de Saint-Exupéry: <i>El principito</i>	
17		L. Frank Baum: <i>El mago de Oz</i>	
18		Marco Denevi: <i>Grandes minicuentos fantásticos</i>	
19		C. S. Lewis: <i>El sobrino del mago</i>	
20		Rudyard Kipling: <i>El libro de las tierras vírgenes</i>	
21		Joseph K. B. von Eichendorff: <i>Arriba y abajo, 12 cuentos de la montaña</i>	
22		Roger Lancelyn Green: <i>El rey Arturo y sus caballeros de la Tabla Redonda</i>	
23		Julian Barnes: <i>Otra versión de diluvio (Una historia del mundo en diez capítulos y medio)</i>	
24		R. Graves y R. Patai: <i>La torre de Babel (Los mitos hebreos)</i>	
25		Julio Verne: <i>Miguel Strogoff</i>	
26		Robert Graves: <i>Orfeo y Euridice (Dioses y héroes de la antigua Grecia)</i>	
27		Robert Graves: <i>Prometeo y el fuego sagrado (Dioses y héroes de la antigua Grecia)</i>	
28		Oscar Wilde: <i>El fantasma de Canterville</i>	
29		Italo Calvino: <i>Cuentos populares italianos</i>	
30		Mark Haddon: <i>El curioso incidente del perro a medianoche</i>	
31		<i>Las mil y una noches</i>	
32		Jakob y Wilhelm Grimm: <i>Todos los cuentos de los hermanos Grimm</i>	
33		Hans Christian Andersen: <i>La sombra y otros cuentos</i>	
34		Charles Dickens: <i>El guardavías y otras historias de fantasmas</i>	
35		George Orwell: <i>Rebelión en la granja</i>	
36		Mario Benedetti: <i>Despistes y franquezas</i>	
37		Esopo: <i>El ciervo en la fuente (Fábulas)</i>	
38		Esopo: <i>El burro que acarrea sal (Fábulas)</i>	
39		Marco Denevi: <i>La hormiga (Falsificaciones)</i>	
40		Alejandro Dumas: <i>Los tres mosqueteros</i>	
41		Howard Pyle: <i>Mil y una aventuras</i>	
42		Julio Verne: <i>Veinte mil leguas de viaje submarino</i>	
43		Fedro: <i>La libertad (Fábulas)</i>	
44		Arthur Conan Doyle: <i>De cómo el brigadier ganó su medalla</i>	
45		<i>La isla Negra</i>	

Slovenski učbenik (*Novi svet iz besed 7*) – slovenska književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Barbara Gregorič Gorenc: <i>Tri pike</i>	Nejka Omahen: <i>Silvija</i>	Alenka Goljevšček -Kermauner: <i>Kralj Matjaž, kako se imaš?</i>
2	Boris A. Novak: <i>Najlepša pošta</i>	Polona Glavan: <i>Vsiljivec</i>	Žarko Petan: <i>Obtoženi volk</i>
3	Feri Lainšček: <i>Namesto koga roža cveti</i>	Lela B. Njatin: <i>Velikanovo srce</i>	Leopold Suhodolčan: <i>Narobe stvari v mestu Petpedi</i>
4	Andrej Rozman Roza: <i>Lepa Vida v akciji</i>	Borut Gombač: <i>Rumena in modra rokavica</i>	
5	Ljudska: <i>Mlada Vida</i>	Feri Lainšček: <i>Ajša Najša</i>	
6	France Prešeren: <i>Pesem od Lepe Vide</i>	Franjo Frančič: <i>Angelo</i>	
7	Bina Štampe Žmavc: <i>Svetovja</i>	Desa Muck: <i>Pod milim nebom</i>	
8	Niko Grafenauer: <i>Samota</i>	Slavko Pregl: <i>Srebro iz modre špilje</i>	
9	Ervin Fritz: <i>Song o ljubezni</i>	Bogdan Novak: <i>Bela past</i>	
10	Frane Milčinski - Ježek: <i>Ko boš prišla na Bled</i>	Breda Smolnikar: <i>O slinastem polžu in polizancu polizanem</i>	
11	Miroslav Košuta: <i>Stegnjeni prst</i>	Tone Partljič: <i>Ali veš, koga so danes pokopali? je vprašal Domen osorno</i>	

12	Saša Vegri: <i>Kaj vse diši</i>	Josip Jurčič: <i>Domen</i>	
13	Dane Zajc: <i>Pivci tišine</i>	Marjan Tomšič: <i>Dve mami</i>	
14	Tone Pavček: <i>Pesem</i>	Polonca Kovač: <i>Urške so brez napake</i>	
15	Marko Pavček: <i>Pesem</i>	Polonca Kovač: <i>Andrejev ni nikoli preveč</i>	
16	Ivan Minatti: <i>V mladih brezah tiha pomlad ...</i>	Jože Snoj: <i>Barabákos in kosi ali Kako si je Pokovčev Igor po pravici prislužil in pošteno odslužil to ime</i>	
17	Fran Milčinski - Ježek: <i>Darwin nima prav</i>	Matej Bor: <i>Osel je osel</i>	
18	Simon Gregorčič: <i>Soči</i>	Slavko Pregl: <i>Nevarne želje</i>	
19	Fran Levstik: <i>Novoletno voščilo mestnega bobnarja</i>	Miško Kranjec: <i>O mamic, ki je postajala čedalje manjša</i>	
20	Ljudska: <i>Graččakov vrtnar</i>	Prežihov Voranc: <i>Potolčeni kramoh</i>	
21		Fran Saleški Finžgar: <i>Pod svobodnim soncem</i>	
22		Josip Jurčič: <i>Kozlovska sodba v Višnji Gori</i>	
23		Fran Levstik: <i>Martin Krpan</i>	
24		Janez Trdina: <i>Vila</i>	
25		Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>	
26		Ljudska: <i>Alenčica, sestra Gregčeva</i>	
27		Ljudska: <i>Volkodlak v Ribnici</i>	
28		Ljudska: <i>Ajda in Slovenci</i>	
29		Ljudska: <i>Kralj Matjaž</i>	
30		Ljudska: <i>Kako je Peter Klepec nagnal Turke</i>	

Slovenski učbenik (*Novi svet iz besed 7*) – tuja književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Tomáš Janovic: <i>Najdaljša pesem na svetu</i>	Joanne Kathleen Rowling: <i>Harry Potter in kamen modrosti</i>	
2	Shel Silverstein: <i>Razmetana soba</i>	Sue Townsend: <i>Skrivni dnevnik Jadrana Krta, starega 13 in 3/4</i>	
3	Bryan Adams: <i>Where angels fear to tread</i>	Daniel Pennac: <i>Pasje življenje</i>	
4	Miroslav Antič: <i>Koder plavih las</i>	Cecil Bødker: <i>Sílas</i>	
5	Josip Osti: <i>Ljubezen na prvi pogled</i>	Michel Tournier: <i>Sveti trije kralji</i>	
6	Jacques Prevert: <i>Zabušant</i>	Roald Dahl: <i>Rdeča kapica in volk</i>	
7		Roald Dahl: <i>Poba</i>	
8		Erich Kästner: <i>35. maj</i>	
9		Oscar Wilde: <i>Sebični velikan</i>	
10		Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i>	
11		Ezop: <i>Lev in druge zveri</i>	
12		Homer: <i>Odisej in kiklop Polifém</i>	
13		Tezej in Minotaver	
14		Iz Enega	
15		Sveti Pavel: <i>Biblija (Korinčanom 13)</i>	

Slovenski učbenik (*Sreča se mi v pesmi smeje*) – slovenska književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Saša Vegri: <i>Takrat</i>	Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>	Žarko Petan: <i>Pet Pepelk</i>
2	Saša Vegri: <i>Grega</i>	Fran Levstik: <i>Martin Krpan</i>	Kristina Brenkova: <i>Modra vrtnica za princesko</i>
3	Mile Klopčič: <i>Mary se predstavi</i>	Miki Muster: <i>Martin Krpan</i>	Leopold Suhodolčan: <i>Narobe stvari v mestu Petpedi</i>
4	Miroslav Košuta: <i>Stegnjeni prst</i>	Josip Jurčič: <i>Kozlovska sodba v Višnji Gori</i>	Alenka Goljevšček: <i>Zakaj avto zjutraj noče vžgati</i>
5	Ervin Fritz: <i>Song o ljubezni</i>	Breda Smolnikar: <i>Deklice</i>	
6	Ljudska: <i>Gor čez izaro</i>	Feri Lainšček: <i>Ajša Najša in ljubezen</i>	
7	Dane Zajc: <i>Pivci tišine</i>	Bogdan Novak: <i>Bela past</i>	
8	Bina Štampe Žmavc: <i>Svetovja</i>	Prežihov Voranc: <i>Potolčeni kramoh</i>	
9	Niko Grafenauer: <i>Samota</i>	Miško Kranjec: <i>O mamic, ki je postajala čedalje manjša</i>	
10	Ivan Minatti: <i>V mladih brezah tiha pomlad</i>	Fran Saleški Finžgar: <i>Moja mladost in moj oče</i>	
11	Tone Pavček: <i>Pesem</i>	Fran Erjavec: <i>Palček in orel</i>	
12		Matej Bor: <i>Osel je osel</i>	

13		Tone Pavček: <i>Tolovaj iz Ajdovske jame</i>	
14		Ljudska: <i>Volkodlak</i>	
15		Ljudska: <i>Ajda in Slovenci</i>	
16		Ljudska: <i>Kralj Matjaž</i>	
17		Janez Trdina: <i>Vila</i>	
18		Jože Snoj: <i>Za svetlo prihodnost mravljinjega ljudstva</i>	
19		Desa Muck: <i>Pod milim nebom</i>	
20		Tone Partljič: <i>Ali veš, koga so danes pokopali? je vprašal Domen osorno</i>	

Slovenski učbenik (*Sreča se mi v pesmi smeje*) – tuja književnost

	LIRIKA	EPIKA	DRAMATIKA
1	Shel Silverstein: <i>Razmetana soba</i>	Po Homerju: <i>Odisej na otoku Kiklopov</i>	
2	Jacques Prévert: <i>Zabušant</i>	Po Ovidu: <i>Dedal in Ikar, prva letalca</i>	
3	Miroslav Antić: <i>Koder plavih las</i>	Daniel Defoe: <i>Robinson Crusoe na samotnem otoku</i>	
4	Grigor Vitez: <i>Kakšne barve je potok</i>	Marie Majerová: <i>Robinsonka</i>	
5		Sue Townsend: <i>Skrivni dnevnik Jadrana Krta</i>	
6		Erich Kästner: <i>Leteča učilnica</i>	
7		Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i>	
8		Jean de La Fontaine: <i>Mravlja in muren</i>	
9		Iz Biblije: <i>Stvarjenje sveta</i>	
10		Sveta knjiga Indijancev: <i>Popol Vuh</i>	
11		Michael Ende: <i>Momo pri izviru časa</i>	
12		Oscar Wilde: <i>Sebični velikan</i>	
13		Norman Hunter: <i>Profesor Modrinjak govori po radiu</i>	

8.2 Priloga 2: Literarnovedni instrumentarij besedil v treh izbranih učbenikih

Legenda:

- + podatki ob besedilu so prisotni
- podatkov ob besedilu ni
- (+) bio- in bibliografski podatki o avtorju so skopi
- (–) bio- in bibliografski podatki o avtorju so predstavljeni ob drugem besedilu istega avtorja
- * bio- in bibliografskih podatkov ni, vendar morajo učenci v enciklopedijah ali na internetu sami poiskati informacije o književnem delu in njegovem avtorju

Španski učbenik + andaluzijski dodatek

		BIO- IN BIBLIOGRAFSKI PODATKI	ANEKDOTA, ZANIMIVOSTI	NEZNANE BESEDE IN BESEDNE ZVEZE
1	Jaime Siles: <i>Poesía reunida</i>	–	–	–
2	Miguel Hernández: <i>Gamos</i>	–	–	–
3	Garcilaso de la Vega: <i>Poesías castellanas completas</i>	–	–	–
4	Antonio Machado: <i>Poesías reunidas</i>	–	–	–
5	Federico García Lorca: <i>Cortaron tres árboles</i>	–	–	–
6	José Moreno Villa: <i>Impulso</i>	–	–	–
7	José Agustín Goytisolo: <i>Palabras para Julia</i>	–	–	–
8	Rosalía de Castro: <i>En las orillas del Sar</i>	–	–	–
9	José Hierro: <i>El libro</i>	–	–	–
10	Antonio Machado: <i>A un olmo seco</i>	– *	–	–
11	Juan Eduardo Cirlot: <i>Los números</i>	–	–	–
12	El enamorado y la muerte (<i>Flor nueva de romances viejos</i>)	–	–	–
13	Rafael Alberti: <i>Ven, mi amor</i>	–	–	+
14	Gustavo Adolfo Bécquer: <i>Rima XXIV</i>	–	–	–
15	Rafael Alberti: <i>Si mi voz...</i>	–	–	+
16	Juan Ramón Jiménez: <i>Platero y yo</i>	–	–	–
17	<i>Desde que te conocí</i>	–	–	–
18	<i>La adelfa</i>	–	–	–
19	Antonio Machado: <i>Al palacio de las Dueñas</i>	–	–	–
20	Antonio Machado: <i>Los olivos</i>	–	–	–
21	Federico García Lorca: <i>Paisaje</i>	–	–	–
22	Juan Manuel Gisbert: <i>Leyendas del planeta Thámyris</i>	–	–	–
23	Vicente García de Diego: <i>Antología de leyendas universales</i>	–	–	–
24	José María Merino: <i>No soy un libro</i>	–	–	–
25	Álvaro Cunqueiro: <i>Merlín y familia</i>	–	–	+
26	Carlos Ruiz Zafón: <i>La sombra del viento</i>	–	–	+
27	Gustavo Adolfo Bécquer: <i>Leyendas</i>	–	–	–
28	Rafael Sánchez Ferlosio: <i>Alfanhui</i>	–	–	–
29	Emili Teixidor: <i>El crimen de la hipotenusa</i>	–	–	–
30	Ramón Gómez de la Serna: <i>La otra mirada</i>	–	–	+
31	Fernando Aramburu: <i>Vida de un piojo llamado Matías</i>	–	–	–
32	V. García de Diego: La cabeza delatora (<i>Antología de leyendas universales</i>)	–	–	–
33	V. García de Diego: Las cuatro barras (<i>Antología de leyendas universales</i>)	–	–	–
34	Francisco Caudet: La catedral de Colonia (<i>Antología de leyendas universales</i>)	–	–	–
35	Carlos Goñi: <i>Cuéntame un mito</i>	–	–	+
36	Víctor Mora: <i>El castillo de Lava Negra</i>	–	–	–
37	Alicia Esteban y Mercedes Aguirre: El rapto de Perséfone (<i>Cuentos de la mitología griega</i>)	–	–	–
38	Xosé Ramón Mariño Ferro: <i>Los cuentos maravillosos</i>	–	–	–
39	J. M.ª Guelbenzu: <i>Cuentos populares españoles</i>	–	–	–
40	Tomás de Iriarte: El burro flautista (<i>Poesía del siglo XVIII</i>)	–	–	–
41	Manuel Valls y Norberto Delisio: <i>Caminar sobre hielo</i>	–	–	–
42	Juan Benet: <i>Trece fábulas y media</i>	–	–	–
43	Camilo José Cela: <i>Viaje a la Alcarria</i>	–	–	–
44	Manuel Lucena Salmoral: El mito de El dorado (<i>Cuadernos de Historia 16</i>)	–	–	–

45	José M. ^a Matarín y Julia Abad: <i>La matica de habas (Etnografía y folclore en un medio rural)</i>	–	–	–
46	Concha Lagos: <i>Al sur del recuerdo</i>	–	–	–
47	F. León de Aranoa e I. del Moral: <i>Los lunes al sol</i>	–	–	–
48	Federico García Lorca: <i>Amor de don Perlimpín con Belisa en su jardín</i>	–	–	+
49	Miguel Mihura: <i>Tres sombreros de copa</i>	–	–	–
50	Samuel Ros: <i>Teatro español en un acto</i>	–	–	–
51	Enrique Jardiel Poncela: <i>Eloísa está debajo de un almendro</i>	–	–	–
52	Miguel Mihura: <i>Ninette y un señor de Murcia</i>	–	–	–
53	Fernando Arrabal: <i>Pic-nic</i>	–	–	–
54	Jacinto Benavente: <i>Los intereses creados</i>	–	–	–
55	Alejandro Casona: <i>Retablo jovial</i>	–	–	–
56	Federico García Lorca: <i>La zapatera prodigiosa</i>	–	–	–
57	Federico García Lorca: <i>Doña Rosita la soltera</i>	–	–	–
58	Lope de Rueda: <i>Las aceitunas</i>	–	–	+
59	Federico García Lorca: <i>La casa de Bernarda Alba</i>	–	–	–
60	Mario Benedetti: <i>Estados de ánimo</i>	–	–	–
61	Pablo Neruda: <i>Odas elementales</i>	–	–	–
62	Octavio Paz: <i>La roca</i>	–	–	–
63	Oliverio Girondo: <i>Rebelión de vocablos</i>	–	–	–
64	Rubén Darío: <i>El cantor</i>	–	–	+
65	Howard Pyle: <i>Robin Hood</i>	– *	–	+
66	Herman Melville: <i>Moby Dick</i>	– *	–	+
67	Lewis Carroll: <i>A través del espejo</i>	–	–	–
68	Julio Verne: <i>La vuelta al mundo en 80 días</i>	–	–	–
69	Lois Lowry: <i>¿Quién cuenta las estrellas?</i>	–	–	–
70	Arthur Conan Doyle: <i>Los mejores cuentos policiales</i>	–	–	+
71	Jack London: <i>La llamada de lo salvaje</i>	–	–	–
72	Robert Louis Stevenson: <i>La isla del tesoro</i>	–	–	–
73	E. R. Burroughs: <i>Tarzán</i>	–	–	–
74	John Steinbeck: <i>La perla</i>	–	–	–
75	Franz Kafka: <i>La metamorfosis</i>	–	–	–
76	Ray Bradbury: <i>Crónicas marcianas</i>	–	–	+
77	Elías Canetti: <i>La lengua absuelta</i>	–	–	+
78	Eduardo Galeano: <i>Amares</i>	–	–	+
79	Yalal Al-Din Rumi: <i>Antología de cuentos e historias mínimas</i>	–	–	–
80	Antoine de Saint-Exupéry: <i>El principito</i>	–	–	–
81	L. Frank Baum: <i>El mago de Oz</i>	–	–	–
82	Marco Denevi: <i>Grandes minicuentos fantásticos</i>	–	–	+
83	C. S. Lewis: <i>El sobrino del mago</i>	– *	–	–
84	Rudyard Kipling: <i>El libro de las tierras vírgenes</i>	–	–	–
85	Joseph K. B. von Eichendorff: <i>Arriba y abajo, 12 cuentos de la montaña</i>	–	–	+
86	Roger Lancelyn Green: <i>El rey Arturo y sus caballeros de la Tabla Redonda</i>	–	–	–
87	Julian Barnes: <i>Otra versión de diluvio (Una historia del mundo en diez capítulos y medio)</i>	–	–	+
88	R. Graves y R. Patai: <i>La torre de Babel (Los mitos hebreos)</i>	–	–	–
89	Julio Verne: <i>Miguel Strogoff</i>	–	–	–
90	Robert Graves: <i>Orfeo y Eurídice (Dioses y héroes de la antigua Grecia)</i>	–	–	+
91	Robert Graves: <i>Prometeo y el fuego sagrado (Dioses y héroes de la antigua Grecia)</i>	–	–	+
92	Oscar Wilde: <i>El fantasma de Canterville</i>	–	–	–
93	Italo Calvino: <i>Cuentos populares italianos</i>	–	–	+
94	Mark Haddon: <i>El curioso incidente del perro a medianoche</i>	–	–	–
95	<i>Las mil y una noches</i>	– *	–	–
96	Jakob y Wilhelm Grimm: <i>Todos los cuentos de los hermanos Grimm</i>	– *	–	+
97	Hans Christian Andersen: <i>La sombra y otros cuentos</i>	– *	–	+
98	Charles Dickens: <i>El guardavías y otras historias de fantasmas</i>	–	–	–
99	George Orwell: <i>Rebelión en la granja</i>	– *	–	+
100	Mario Benedetti: <i>Despistes y franquezas</i>	–	–	–
101	Esopo: <i>El ciervo en la fuente (Fábulas)</i>	–	–	–
102	Esopo: <i>El burro que acarreaba sal (Fábulas)</i>	– *	–	–
103	Marco Denevi: <i>La hormiga (Falsificaciones)</i>	–	–	+

104	Alejandro Dumas: <i>Los tres mosqueteros</i>	–	–	+
105	Howard Pyle: <i>Mil y una aventuras</i>	–	–	–
106	Julio Verne: <i>Veinte mil leguas de viaje submarino</i>	–	–	+
107	Fedro: <i>La libertad (Fábulas)</i>	– *	–	–
108	Arthur Conan Doyle: <i>De cómo el brigadier ganó su medalla</i>	–	–	–
109	<i>La isla Negra</i>	–	–	–
110	Molière: <i>Tartufo</i>	–	–	–
111	William Shakespeare: <i>Hamlet</i>	– *	–	+
112	Eugène Ionesco: <i>La cantante calva</i>	–	–	–
113	James M. Barrie: <i>Peter Pan</i>	–	–	–

Slovenski učbenik (*Novi svet iz besed 7*)

		BIO– IN BIBLIOGRAFSKI PODATKI	ANEKNOTE, ZANIMIVOSTI	NEZNANE BESEDE IN BESEDNE ZVEZE
1	Barbara Gregorič Gorenc: <i>Tri pike</i>	+	–	–
2	Boris A. Novak: <i>Najlepša pošta</i>	–	–	–
3	Feri Lainšček: <i>Namesto koga roža cveti</i>	(–)	–	–
4	Andrej Rozman Roza: <i>Lepa Vida v akciji</i>	+	+	–
5	Ljudska: <i>Mlada Vida</i>	–	+	+
6	France Prešeren: <i>Pesem od Lepe Vide</i>	–	–	+
7	Bina Štampe Žmavc: <i>Svetovja</i>	+	+	+
8	Niko Grafenauer: <i>Samota</i>	+	–	–
9	Ervin Fritz: <i>Song o ljubezni</i>	+	–	–
10	Frane Milčinski - Ježek: <i>Ko boš prišla na Bled</i>	(–)	–	–
11	Miroslav Košuta: <i>Stegnjeni prst</i>	+	–	+
12	Saša Vegri: <i>Kaj vse diši</i>	+	+	–
13	Dane Zajc: <i>Pivci tišine</i>	+	+	+
14	Tone Pavček: <i>Pesem</i>	+	–	+
15	Marko Pavček: <i>Pesem</i>	–	–	–
16	Ivan Minatti: <i>V mladih brezah tiha pomlad ...</i>	+	+	+
17	Fran Milčinski - Ježek: <i>Darwin nima prav</i>	+	+	+
18	Simon Gregorčič: <i>Soči</i>	+	–	+
19	Fran Levstik: <i>Novoletno voščilo mestnega bobnarja</i>	+	–	+
20	Ljudska: <i>Graščakov vrtnar</i>	–	+	–
21	Nejka Omahen: <i>Silvija</i>	+	+	–
22	Polona Glavan: <i>Vsiljivec</i>	+	+	–
23	Lela B. Njatin: <i>Velikanovo srce</i>	+	+	–
24	Borut Gombač: <i>Rumena in modra rokavica</i>	+	+	–
25	Feri Lainšček: <i>Ajša Najša</i>	+	–	+
26	Franjo Frančič: <i>Angelo</i>	+	+	+
27	Desa Muck: <i>Pod milim nebom</i>	+	+	+
28	Slavko Pregl: <i>Srebro iz modre špilje</i>	+	+	–
29	Bogdan Novak: <i>Bela past</i>	+	+	–
30	Breda Smolnikar: <i>O slinastem polžu in polizancu polizanem</i>	+	+	–
31	Tone Partljič: <i>Ali veš, koga so danes pokopali? je vprašal Domen osorno</i>	+	+	+
32	Josip Jurčič: <i>Domen</i>	(–)	–	–
33	Marjan Tomšič: <i>Dve mami</i>	+	+	+
34	Polonca Kovač: <i>Urške so brez napake</i>	+	–	–
35	Polonca Kovač: <i>Andrejev ni nikoli preveč</i>	(–)	+	+
36	Jože Snoj: <i>Barabákos in kosi ali Kako si je Pokovčev Igor po pravici prislužil in pošteno odslužil to ime</i>	+	–	+
37	Matej Bor: <i>Osel je osel</i>	+	+	+
38	Slavko Pregl: <i>Nevarne želje</i>	(–)	–	–
39	Miško Kranjec: <i>O mamic, ki je postajala čedalje manjša</i>	+	–	+
40	Prežihov Voranc: <i>Potočeni kramoh</i>	+	+	+
41	Fran Saleški Finžgar: <i>Pod svobodnim soncem</i>	+	+	+
42	Josip Jurčič: <i>Kozlovska sodba v Višnji Gori</i>	+	+	+
43	Fran Levstik: <i>Martin Krpan</i>	(–)	+	+
44	Janez Trdina: <i>Vila</i>	+	–	+
45	Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>	–	+	+
46	Ljudska: <i>Alenčica, sestrice Gregčeva</i>	–	+	–
47	Ljudska: <i>Volkodlak v Ribnici</i>	–	–	+
48	Ljudska: <i>Ajda in Slovenci</i>	–	–	+
49	Ljudska: <i>Kralj Matjaž</i>	–	–	+

50	Ljudska: <i>Kako je Peter Klepec nagnal Turke</i>	–	+	+
51	Alenka Goljevšček - Kermauner: <i>Kralj Matjaž, kako se imaš?</i>	+	–	–
52	Žarko Petan: <i>Obtoženi volk</i>	+	+	+
53	Leopold Suhodolčan: <i>Narobe stvari v mestu Petpedi</i>	+	–	–
54	Tomáš Janovic: <i>Najdalgočasnejša pesem na svetu</i>	+	+	–
55	Shel Silverstein: <i>Razmetana soba</i>	+	+	–
56	Bryan Adams: <i>Where angels fear to tread</i>	–	–	–
57	Miroslav Antič: <i>Koder plavih las</i>	+	+	–
58	Josip Osti: <i>Ljubezen na prvi pogled</i>	–	–	–
59	Jacques Prevert: <i>Zabušant</i>	+	+	–
60	Joanne Kathleen Rowling: <i>Harry Potter in kamen modrosti</i>	+	+	+
61	Sue Townsend: <i>Skrivni dnevnik Jadrana Krta, starega 13 in 3/4</i>	+	–	+
62	Daniel Pennac: <i>Pasje življenje</i>	+	+	+
63	Cecil Bødker: <i>Sílas</i>	+	–	+
64	Michel Tournier: <i>Sveti trije kralji</i>	+	+	+
65	Roald Dahl: <i>Rdeča kapica in volk</i>	+	+	–
66	Roald Dahl: <i>Poba</i>	(–)	+	+
67	Erich Kästner: <i>35. maj</i>	+	–	+
68	Oscar Wilde: <i>Sebični velikan</i>	+	+	+
69	Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i>	+	+	–
70	Ezop: <i>Lev in druge zveri</i>	–	+	–
71	Homer: <i>Odisej in kiklop Polifém</i>	+	+	+
72	<i>Tezej in Minotaver</i>	–	+	+
73	<i>Iz Enega</i>	–	–	+
74	Sveti Pavel: <i>Biblija (Korinčanom 13)</i>	–	–	–

Slovenski učbenik (*Sreča se mi v pesmi smeje*)

		BIO– IN BIBLIOGRAFSKI PODATKI	ANEKNOTE, ZANIMIVOSTI	NEZNANE BESEDE IN BESEDNE ZVEZE
1	Saša Vegri: <i>Takrat</i>	+	–	–
2	Saša Vegri: <i>Grega</i>	(–)	–	+
3	Mile Klopčič: <i>Mary se predstavi</i>	(+)	–	+
4	Miroslav Košuta: <i>Stegnjeni prst</i>	+	–	–
5	Ervin Fritz: <i>Song o ljubezni</i>	+	+	–
6	Ljudska: <i>Gor čez izaro</i>	–	–	+
7	Dane Zajc: <i>Pivci tišine</i>	+	–	–
8	Bina Štampe Žmavc: <i>Svetovja</i>	+	+	+
9	Niko Grafenauer: <i>Samota</i>	+	–	–
10	Ivan Minatti: <i>V mladih brezah tiha pomlad</i>	+	+	+
11	Tone Pavček: <i>Pesem</i>	+	+	–
12	Ljudska: <i>Pegam in Lambergar</i>	–	–	+
13	Fran Levstik: <i>Martin Krpan</i>	+	–	+
14	Miki Muster: <i>Martin Krpan</i>	+	+	–
15	Josip Jurčič: <i>Kozlovska sodba v Višnji Gori</i>	+	–	+
16	Breda Smolnikar: <i>Deklice</i>	+	–	+
17	Feri Lainšček: <i>Ajša Najša in ljubezen</i>	+	–	+
18	Bogdan Novak: <i>Bela past</i>	+	–	+
19	Prežihov Voranc: <i>Potočeni kramoh</i>	+	+	+
20	Miško Kranjec: <i>O mamici, ki je postajala čedalje manjša</i>	+	–	+
21	Fran Saleški Finžgar: <i>Moja mladost in moj oče</i>	+	–	+
22	Fran Erjavec: <i>Palček in orel</i>	+	–	+
23	Matej Bor: <i>Osel je osel</i>	+	–	+
24	Tone Pavček: <i>Tolovaj iz Ajdovske jame</i>	(–)	–	+
25	Ljudska: <i>Volkodlak</i>	–	+	+
26	Ljudska: <i>Ajda in Slovenci</i>	–	–	+
27	Ljudska: <i>Kralj Matjaž</i>	–	–	+
28	Janez Trdina: <i>Vila</i>	+	–	+
29	Jože Snoj: <i>Za svetlo prihodnost mravljinjega ljudstva</i>	+	+	+
30	Desa Muck: <i>Pod milim nebom</i>	+	–	+
31	Tone Partljič: <i>Ali veš, koga so danes pokopali? je vprašal Domen osorno</i>	+	+	+
32	Žarko Petan: <i>Pet Pepelk</i>	+	–	+
33	Kristina Brenkova: <i>Modra vrtnica za princesko</i>	+	+	+
34	Leopold Suhodolčan: <i>Narobe stvari v mestu Petpedi</i>	+	–	+

35	Alenka Goljevšček: <i>Zakaj avto zjutraj noče vžgati</i>	+	–	+
36	Shel Silverstein: <i>Razmetana soba</i>	–	–	–
37	Jacques Prévert: <i>Zabušant</i>	+	–	–
38	Miroslav Antić: <i>Koder plavih las</i>	(+)	+	–
39	Grigor Vitez: <i>Kakšne barve je potok</i>	+	–	+
40	Po Homerju: <i>Odisej na otoku Kiklopov</i>	+	+	+
41	Po Ovidu: <i>Dedal in Ikar, prva letalca</i>	+	+	+
42	Daniel Defoe: <i>Robinson Crusoe na samotnem otoku</i>	+	+	+
43	Marie Majerová: <i>Robinsonka</i>	+	–	+
44	Sue Townsend: <i>Skrivni dnevnik Jadrana Krta</i>	+	–	+
45	Erich Kästner: <i>Leteča učilnica</i>	+	–	+
46	Ivan Andrejevič Krilov: <i>Volk in jagnje</i>	+	–	+
47	Jean de La Fontaine: <i>Mravlja in muren</i>	–	–	+
48	Iz Biblije: <i>Stvarjenje sveta</i>	–	+	+
49	Sveta knjiga Indijancev: <i>Popol Vuh</i>	–	+	+
50	Michael Ende: <i>Momo pri izviru časa</i>	+	–	+
51	Oscar Wilde: <i>Sebični velikan</i>	+	+	+
52	Norman Hunter: <i>Profesor Modrinjak govori po radiu</i>	+	+	+

8.3 Priloga 3: Prenosniške dejavnosti v treh izbranih učbenikih

MITI – Prenosniške dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
0	1. Pozorno preberi besedilo <i>Druga verzija potopa</i> avtorja Juliana Barnesesa. 2. Kdo je pripovedovalec zgodbe? Kateri stavki so ti omogočili odgovor na to vprašanje? Prepiši jih v zvezek. 3. Prepiši sestavljanke iz črk v zvezek in v njej poišči imena živali, ki se pojavijo v besedilu. 4. Prepiši v zvezek naslednje izjave in povej, ali so resnične ali ne: - Ponoči so živali svobodno hodile po krovu. - Na barki so imeli stroga pravila, ki so jih morali vsi izpolnjevati. - V Mediteranskem morju je potovanje potekalo mirno. 5. Pozorno preberi četrti odstavek in povej, če naslednje izjave ustrezajo mnenju pripovedovalca: - Živali so hujše od človeka, saj se ubijajo med sabo. - Živali se med sabo jedo, ampak se med sabo spoštujejo. - Ljudje zaničujejo živali, ampak niso boljši od njih. 6. Katere izmed naslednjih lastnosti označujejo Orfeja: malodušen, nezaupljiv, len, zaljubljen, pogumen? 7. Glede na besedilo je Demetra boginja: a) pravice, b) kmetijstva, c) pohodnikov. 8. Prepiši vse glagolske oblike iz besedila. 9. Označi, katere so neosebne. Te razvrsti med nedoločnike, gerundije in participe. 10. Določi število in osebo vsem osebnim glagolskim oblikam. 11. Razvrsti vse osebne glagolske oblike med preproste in sestavljene. 12. V prvi vrstici besedila poišči dva samostalnika, dva zaimka, en kakovostni pridevnik in en kazalni zaimek.	1. Zgodba o vesoljnem potopu, ki je opustošil Zemljo, je iz Biblije. Avtor tega besedila jo je malo spremenil. Prepiši preglednico v zvezek, jo dopolni in napiši razlike med obema zgodbama. 2. Se strinjaš z mnenjem pripovedovalca o živih bitjih? V najmanj petih vrstic napiši utemeljitev svojega mnenja. 3. Poišči podatke o naslednjih biblijskih osebah in na kratko obnovi njihove zgodbe: Kajin in Abel, David in Goljat, Lot, Job. 4. Napiši obnovo besedila. 5. Prepiši in dopolni informacijo: Besedilo <i>Ugrabitev Perzefone</i> je mit, ker _____ 6. Uredi po abecedi vse mitološke osebe, ki so se pojavile v tej enoti, in napiši, kar veš o njih.	1. Pozorno poslušaj besedilo <i>Druga verzija potopa</i> avtorja Juliana Barnesesa. 2. Poslušaj besedilo.	1. Odgovori na naslednja vprašanja o odlomku: - Kdo potuje na barki? - Katere osebe ji vladajo? - Zakaj se začnejo prepirati? 2. Čemu je po mnenju pripovedovalca Noe združil živali na barki? 3. Razloži, kako je Orfej uspel uročiti Harona, Kerberja in Hada. 4. Določi, katera književna oseba bi lahko bila junak in katera bog. 5. Poišči informacije v enciklopediji ali na internetu in razloži, kdo je bil Noe. 6. Misliš, da so se dogodki iz besedila resnično zgodili ali so izmišljeni? Utemelji svoj odgovor. 7. Zdaj razloži, zakaj lahko rečemo, da je besedilo mit. 8. Odgovori na naslednja vprašanja o mitu o Perzefoni: - Kaj je vzrok trpljenja boginje Demetre? - Kakšno je razmerje med Zevsom in njo? - Kaj očita Demetra bogu vseh bogov? 9. Razišči, kdo je bog pekla, ki se omenja v besedilu.

MITI – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
1. V Trdinovi bajki o vili sta opazna dva vsebinska dela. Določite ju in povejte, kako bi ju naslovili. 2. Gotovo boste z lahkoto povedali, iz katerega jezika si danes radi izposojamo besede. Kakšno je vaše mnenje o tem? 3. Dvogovor iz zgornje naloge posnemite kot radijsko igro. Poskrbite tudi za spremljajoče zvoke, šume, ipd. 4. Po scenariju, ki ste ga napisali, posnemite 3-minutni film o volkodlaku. Določite, kdo od sošolcev bo prevzel režijo, kdo bo igral, kdo bo poskrbel za masko, rekvizite ...	1. Bajko še enkrat glasno preberite, tokrat po vlogah. Določite štiri bralce: prvi naj bere vezni tekst, drugi naj prevzame vlogo voznika, tretji volkodlaka, četrta bralka pa vlogo žene. 2. Pripravite se na interpretativno branje odlomka, v katerem se Tezeje spopade z Minotavrom (zaznamujte si premore, premislite, kaj boste prebrali hitreje, kaj počasneje, kaj glasno in kaj tiho ...). V razredu odlomek nato glasno in doživeto preberite. 3. Izvedeli ste, od kod ime Egejsko morje. Izpišite povedi, ki to pojasnjujejo.	1. Katere vrste ljudskih pripovedi ste spoznali v prejšnjih letih in katere letos? Oblikujte si preglednico. 2. O poteku dogajanja v bajki Janeza Trdine napišite novico za <i>Vilinj</i> novice. Upoštevajte dejstvo, da jih berejo v glavnem ženske. Ali bo to vplivalo na obliko in vsebino vašega besedila? 3. Spremenite konec bajke, tako da se bo ljubezenska zgodba med vilo in junakom Petrovičem srečno razpletla. Pri tem skušajte čim bolj posnemati jezik in slog Janeza Trdine. 4. Sestavite novo pripoved, tako da poleg vile in Petroviča vanjo vključite še kralja Matjaža in Petra Klepca. Kaj bi se po vašem zgodilo, če bi se slednja potegovala za naklonjenost lepe vile? 5. Tvorite povedi ali krajša besedila (npr. pesem) z besednimi zvezami: <i>vilinska deklica, vilinska lepota, milina, njen vilinski obraz, vilinsko vitko telo</i>. 6. Napišite dvogovor: volkodlak naj vam pripoveduje, kako je zadovoljen s svojo vlogo v bajki, vi pa njemu, kako vidite njegov položaj. 7. Poznate še kakšno nenavadno bitje, podobno volkodlaku? Oblikujte seznam pošasti (zveri, pa tudi rojenic, sojenic, škratov in podobnih bitij) ter naslovov književnih del, v katerih se pojavljajo (pomagajte si s spletom in enciklopedijami). 8. Napišite svojo bajko o enem izmed teh bitij. Pozorni bodite predvsem na njegovo (ne)srečno življenjsko usodo. 9. Po zgodbi o volkodlaku napišite scenarij za 3-minutni film. Kako ga boste naslovili? katerim književnim osebam boste namenili največjo vlogo? 10. Narišite dogajalno premico in na njej prikažite najpomembnejše dogodke v zgodbi. 11. Napišite vzvratno zgodbo, ki naj se začne z dogodkom o nastanku Egejskega morja in naslednjim uvodom: <i>Povedal/-a vam bom zgodbo o nesrečnem kralju Egeju, ki je umrl zato, ker je njegov sin Tezej iz nesrečne ljubezni do mlade in lepe Ariadne pozabil očetu sporočiti, da je uspešno premagal strašno pošast, imenovano Minotaver. Egej se je v prepričanju, da je njegov sin mrtev in poražen, vrgel v ...</i>	0	1. Vam je pripoved Janeza Trdine všeč? 2. Opišite vile. 3. Ugotovite, zakaj se niso smele ljubiti ali močiti. 4. V kakšnem odnosu z ljudmi so bile? Kaj so jim svetovale? Kako bi ravnali vi, če bi bili na njihovem mestu? 5. Na osnovi prebranega sklepajte, katere njihove značajske lastnosti so prevladovali. 6. Zakaj so zapustile Gorjance? Koliko jih je ostalo in zakaj? 7. V koga se je lepa vila zaljubila? Je bila njena ljubezen uslišana? 8. Opišite potek zdravljenja, kakor da se vila ali ranjeni mladenič. Navedite, zakaj vila ni hotela fanta ozdraviti do konca. 9. Kako se je ljubezenska zgodba razpletla? Vam je tak konec všeč? 10. Razmislite o vplivu ljudskih bajk o vilah na pisatelja. Na katerih mestih je ta najbolj razviden? 11. S katerimi prvinami je bajka posodobljena? Smemo govoriti o močni protinemški osti? 12. Zakaj je v besedilu toliko hrvaških izrazov? 13. Znete ločiti umetno prozo od ljudske? 14. Dramatizirajte besedilo (ali del besedila) Janeza Trdine <i>Vila</i> in pripravite razredno gledališko predstavo s poudarjenimi plesnimi vložki. Določite sošolce, ki bodo poskrbeli za zvočno opremo, sceno, rekvizite, kostume. 15. Oglejte si upodobitve na levem robu in razmislite, kaj prikazujejo, kaj jim je skupnega. 16. Kakšni so vaši vtisi po branju? Je zgodba po vašem mnenju poučna, strašljiva, zabavna, dolgočasna? Kaj mislite, kakšna se je zdela našim prednikom? 17. Kakšni so vaši vtisi po dramatiziranem branju? 18. Kakšen je volkodlak? Opišite ga. Povejte, kako in zakaj se je spremenil v pošast. 19. Kakšen je po vašem mnenju značaj matere treh volkodlakov? Se lahko materine nepremišljene besede globoko zarežejo v srce otrok? Kaj menite, ali lahko mati tudi z besedami sooblikuje usodo svojih otrok? Kaj bi vi storili na materinem mestu? 20. Poizvedite, kaj o prebrani bajki menijo vaši sošolci, učitelji, starši, prijatelji, znanci. To lahko ugotovite z anketo. 21. Kaj pomenijo rekla <i>volk v ovčji preobleki, človek človeku volk, da bo volk sit in koza cela, mi o volku, volk iz gozda</i>? 22. Vaš sošolec namerava v labirintu poiskati skriti zaklad. Kako bi mu pomagali, da bi zanesljivo našel vsaj izhod, če je že iskanje zaklada prepuščeno naključni sreči? 23. Ste že kdaj slišali za <i>Ariadnino nit</i>? Imenujemo jo tudi rešilna nit, rdeča nit, odrešilno sredstvo. 24. Zakaj je bil Egej žalosten? Kako je nanj vplivala žalost? 25. S sošolci si izmenjajte izkušnje v zvezi z raztresenostjo in pozabljivostjo. Zaupajte jim, kdaj ste bili v življenju najbolj raztreseni in kaj je temu botrovalo. 26. Grki so verjeli v več bogov; ti so imeli tako dobre kot slabe človeške lastnosti. Lahko so se tudi poročali. Ariadna je zaljubljena v Tezeja, a ne odide z njim v Atene. Bi znali pojasniti, zakaj ne? 27. Besedam in besednim zvezam <i>blažiti bolečino, labirint, rojak, gotova smrt, (s)počiti (se)</i> poiščite sopomenke.

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
				28. Na spletu skušajte poiskati čimveč upodobitev Minotavra. Katera od njih se vam zdi najprepričljivejša? Utemeljite. 29. Poiščite tridimenzionalne spletne igre labirint. 30. Dramatizirajte odlomek, ko se Tezej in Minotaver spopadeta. Porazdelite si vloge dramaturga, režiserja, igralcev, scenografa, kostumografa, prišepetovalca, tonskega mojstra, lučkarja. 31. Skušajte primerjati dve polčloveški ali nečloveški bitji, ki nastopata v kateri od bajk, ki jih poznate (npr. volkodlaka in Minotavra). V čem se razlikujeta, v čem sta si podobna? O ugotovitvah napišite kratek referat in ga sošolcem predstavite v govornem nastopu. Uporabite lahko tudi avdiovizualno opremo. 32. Katere lastnosti bajke ima besedilo <i>Tezej in Minotaver</i>?

MITI – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
0	1. V bajki poišči okrasne pridevke in ugotovi njihovo vlogo v besedilu. 2. Katera odstavka v bajki <i>Volkodlak</i> predstavljata okvirno in katera dva vložno zgodbo? 3. Bajka je zgrajena iz dveh delov. Določi konec prvega dela. Iz koliko odstavkov je vsak del? Naslovi vsakega izmed odstavkov (primer: 1. odstavek: <i>Lepe vile z Gorjancev pomagajo nedolžnim ljudem v stiski</i>).	0	0	1. Kako si je Dedal zamislil beg z otoka in koga je pri tem posnemal? Je mogoče leteti s takimi krili? 2. V čem je kažeta Dedalova očetova skrb in ljubezen do Ikara? Kakšne nasvete daje sinu pred poletom? 3. Kaj je zapeljalo Ikara, da ni upošteval očetovih navodil in svaril? 4. Katero davno človekovo težnjo izraža ta bajka? 5. Ali tudi ti kdaj opazuješ svoje starše pri delu, jim poskušaš slediti in jim pomagati? Opiši takšen doživljaj. 6. Kaj zremo v prvem in zadnjem odstavku bajke? 7. Kakšen je bil volkodlak po svoji zunanosti? 8. Kdo pripoveduje zgodbo o volkodlaku? Ob kakšni priložnosti je stari oče slišal zgodbo o volkodlaku? Kdo jo je njemu povedal? 9. Kako se je volkodlak odrešil svojega prekletstva? Kako je postal volkodlak? 10. Kako se je širila in ohranjala zgodba o volkodlaku? 11. V kateri osebi je napisana bajka (<i>Zimske večere smo sestre pele ...</i>)? Zakaj? 12. Kje so včasih prebivale vile? Kakšne so bile? 13. Kdaj jih je človek lahko videl? 14. Kaj so najraje počele? Česa niso marale? 15. Kako se kaznovale človeka, če jih je opazoval pri njihovih opravilih? 16. Kako so pomagale človeku? 17. Koga so imele najraje? 18. Zakaj so vile zapustile Gorjance? 19. Kdo je (poslej) čuval njihove zaklade? 20. V nadaljevanju pripovedi beremo o ljubezni med lepo vilo in junakom Petrovičem. Zakaj se je vila zaljubila v Petroviča? Kako mu je pomagala? Kako se je njuna ljubezen končala?

BASNI – Prenosniške dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANO																		
1. Nauči se na pamet basen Tomása de Iriarteja in jo deklamiraj pred svojimi sošolci.	1. Pozorno preberi besedilo <i>Živalska farma</i> avtorja Georgea Orwella. 2. Poveži imena književnih oseb z živalskimi vrstami, ki jim pripadajo: <table><tr><td>Clover</td><td><i>prašič</i></td></tr><tr><td>Moses</td><td><i>človeško bitje</i></td></tr><tr><td>Jones</td><td><i>konj</i></td></tr><tr><td>Squealer</td><td><i>krokar</i></td></tr></table> 3. Preberi drugi odstavek in označi, ali so naslednje izjave resnične ali neresnične. Iz besedila izpiši stavke, na osnovi katerih si ugotovil (ne)resničnost izjav. - Živalsko farmo vodijo same živali. - V Živalski farmi vse živali hodijo po dveh nogah. - Živali delajo za ljudi, ki se obnašajo kot tirani. 4. Katera od naslikanih živali se ne pojavi v besedilu? Izpiši vse dele besedila, v katerih sta omenjeni drugi dve. 5. Kdo je v besedilu Napoleon? Utemelji svojo izbiro. a) Zgodovinska oseba, francoski vladar. b) Najmočnejši prašič na Živalski farmi. c) Petelin črne barve. 6. Preberi obe besedili in označi glavne osebe. 7. Preberi naslednjo Ezopovo basen. 8. Označi, katere osebe se pojavijo v besedilu. 9. V besedilu označi prislove in določi njihovo vrsto. Katere vrste prislovov v besedilu ni? 10. Iz basni izpiši vse predloge. 11. Najdi v besedilu vsaj pet veznikov. Katere vrste so? 12. V besedilu podčrtane besede razvrsti med samostalnike, pridevnike, zaimke in glagole. 13. V tekstu označi samostalnike, ki so ob kazalnih zaimkih.	Clover	<i>prašič</i>	Moses	<i>človeško bitje</i>	Jones	<i>konj</i>	Squealer	<i>krokar</i>	1. Predstavljaš si, da moraš napisati Sedem zapovedi, ki se morajo upoštevati na tvoji šoli ali v tvoji družini. Napiši jih na podoben način, kot je zapisanih Sedem zapovedi na Živalski farmi. 2. Obnovi vsebino dialoga med obema književnima osebamama. 3. Prepiši poved v zvezek in jo dopolni: To Fedrovo besedilo je basen, ker je: _____, v kateri so glavne osebe _____ in ima nek _____.	1. Pozorno poslušaj besedilo <i>Živalska farma</i> avtorja Georgea Orwella. 2. Poslušaj obe besedili.	1. Na začetku besedila je omenjen upor, ki se je zgodil pred leti. Odgovori na naslednja vprašanja o tem dogodku. - Kdo se je uprl takrat? - Proti komu so se uprli uporniki? Utemelji svoj odgovor. - Je bil upor kdaj uspešen? 2. Preberi Sedem zapovedi, ki so bile zapisane na stani kašče, in odgovori na naslednja vprašanja. - Katere lastnosti, značilne za človeka, posnemajo prašiči? - Kaj pomeni to, da Napoleon nosi bič v roki? - Katerih zapovedi ne upoštevajo prašiči na farmi? 3. Katera od Sedmih zapovedi je spremenjena na koncu besedila? Razloži spremembo pomena. 4. Upoštevajoč tvoje prejšnje odgovore, misliš, da je upor dosegel svoj namen? Utemelji svoj odgovor. 5. V enciklopediji ali na internetu poišči informacijo o tem, v katerem Orwellovem romanu se pojavi izraz »Veliki brat«. 6. Kaj dobi ime »Veliki brat« v romanu <i>Živalska farma</i>? 7. Razloži nauk obeh besedil. 8. Izmisli si situacije, v katerih bi se lahko uporabili ti basni. 9. Določi nauk Ezopove basni. 10. Ugotovi pomen naslednjih izrazov in označi tiste, ki so povezani z basnimi, ki si jih pravkar prebral: a) plavati in obdržati obleko, b) biti preveč pameten, c) igrati se z ognjem, d) vreči hišo skozi okno. 11. V enciklopediji poišči informacije o avtorjih: Ezop, Feder in La Fontaine. 12. Poveži naslednjih pet basni z njihovimi nauki. Pripoveduj jih svojim sošolcem, če pa jih ne poznaš, jih poišči na internetu ali v knjižnici. <table><tr><td><i>Lisica in grozdje</i></td><td>Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.</td></tr><tr><td><i>Škržat in mravlja</i></td><td>Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.</td></tr><tr><td><i>Podeželska in mestna miš</i></td><td>Ne oziraj se na prilizovalce.</td></tr><tr><td><i>Lisica in krokar</i></td><td>Bodi previden in varčuj za težje čase.</td></tr><tr><td><i>Mlekarica</i></td><td>Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.</td></tr></table> 13. Določi nauk basni in ga razloži z lastnimi besedami. 14. Naštej avtorje basni, ki si jih spoznal v tej enoti.	<i>Lisica in grozdje</i>	Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.	<i>Škržat in mravlja</i>	Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.	<i>Podeželska in mestna miš</i>	Ne oziraj se na prilizovalce.	<i>Lisica in krokar</i>	Bodi previden in varčuj za težje čase.	<i>Mlekarica</i>	Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.
Clover	<i>prašič</i>																					
Moses	<i>človeško bitje</i>																					
Jones	<i>konj</i>																					
Squealer	<i>krokar</i>																					
<i>Lisica in grozdje</i>	Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.																					
<i>Škržat in mravlja</i>	Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.																					
<i>Podeželska in mestna miš</i>	Ne oziraj se na prilizovalce.																					
<i>Lisica in krokar</i>	Bodi previden in varčuj za težje čase.																					
<i>Mlekarica</i>	Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.																					

BASNI – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI																		
1. Pogovorite se o poučnosti prebranega besedila. Kateri nauk (poanto) besedilo posreduje? Se vam ta nauk zdi primeren tudi za današnji čas? Vam je sporočilo blizu?	1. Kako pesnik v tretji vrstici (verzu) drugače poimenuje osla? 2. Preberite še basen Slavka Pregla in Ezopovo basen. Prebrani besedili primerjajte z basnijo Ivana Krilova. Katere podobnosti in razlike odkrijete?	1. Napišite pripovedno besedilo na temo prepira za oslovo senco. Svoje besedilo pošljite na www.svetizbesed.com. 2. Napišite/narišite/ računalniško oblikujte reklamo za brivnico. 3. Matej Bor ni avtorjevo pravo ime, je njegov psevdonim. Izmislite si nekaj psevdonimov zase. Izdelajte razredni plakat in ga objavite na www.svetizbesed.com. 4. Dogajanje iz basni predstavite na sodišče in ga zapišite v obliki dramskega prizora – vnesite nove osebe (sodnika, volk in jagnje naj imata odvetnika). Prizor zaigrajte. Sošolci naj bodo porota in naj presodijo, kdo je pravičen in kdo ne. 5. Posodobite basen (postavite jo v današnji čas in prostor). Lahko zamenjate tudi poosebljene živali. 6. Napišite svojo basen.	0	1. Povežite, kar spada skupaj: <table><tr><td><i>biti kronani osel</i></td><td><i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i></td></tr><tr><td><i>i-a</i></td><td><i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i></td></tr><tr><td><i>kjer osel leži, tam dlako pusti</i></td><td><i>osel, osliček</i></td></tr><tr><td><i>muš</i></td><td><i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i></td></tr><tr><td><i>osel gre samo enkrat na led</i></td><td><i>morska riba</i></td></tr><tr><td><i>oslič</i></td><td><i>glas osla</i></td></tr><tr><td><i>prepirati se za oslovo senco</i></td><td><i>osel (nar. primorsko)</i></td></tr><tr><td><i>rigač</i></td><td><i>biti zelo neumen, nespameten</i></td></tr><tr><td><i>sivček</i></td><td><i>sivi dolgouhec</i></td></tr></table> 2. Kaj pomeni <i>biti osel</i>? 3. Zakaj osel ni maral več biti osel? 4. V pesmi nastopata tipizirana lika – človeški in živalski. Kako razumete njuno tipičnost? 5. Kakšna je zveza med pregovorom <i>Pošlji osla križemsvet, nazaj ti pride uhat kot prej</i> in besedilom Mateja Bora? 6. Ali je človek <i>trmast kot osel</i> ali <i>neumen kot osel</i>? 7. Zaigrajte prizor iz besedila. Lahko dodate tudi nove osebe. 8. Premislite in razložite pomen pregovora <i>V slogi je moč</i>. 9. Kaj pomeni geslo treh mušketirjev <i>Vsi za enega, eden za vse</i>? Ali imate tudi vi v šoli razredne mušketirje? 10. Kaj pomeni, če rečemo, da <i>se imata rada kot pes in mačka</i>? 11. Katere poosebljene živali nastopajo v basni? Kaj menite, da poosebljajo in predstavljajo? 12. Kaj pomenijo prvi trije verzi (vrstice) v basni? 13. Kaj menite o verzu <i>Grozi se volk, ga zgrabi in zadavi</i>? 14. Kaj pomeni <i>Saj me takrat še na svetu ni bilo</i>? 15. Kaj menite o tem, da <i>volk sklenil je, enkrat pravičen biti</i>? 16. Ali se je tudi vam zgodilo kdaj kaj podobnega kot jagnjetu iz pesmi? Kaj naredite, kadar je kdo krivičen do vas? Je ta pesem v kakršni koli povezavi z vašim življenjem? 17. Kako razumete nauk basni? 18. Bi ta basen lahko bila napisana v prozi? Poskusite jo preoblikovati. 19. Kaj ste vi: <i>basnopisci</i> ali <i>basnoslovci</i>? Ali oboje?	<i>biti kronani osel</i>	<i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i>	<i>i-a</i>	<i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i>	<i>kjer osel leži, tam dlako pusti</i>	<i>osel, osliček</i>	<i>muš</i>	<i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i>	<i>osel gre samo enkrat na led</i>	<i>morska riba</i>	<i>oslič</i>	<i>glas osla</i>	<i>prepirati se za oslovo senco</i>	<i>osel (nar. primorsko)</i>	<i>rigač</i>	<i>biti zelo neumen, nespameten</i>	<i>sivček</i>	<i>sivi dolgouhec</i>
<i>biti kronani osel</i>	<i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i>																					
<i>i-a</i>	<i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i>																					
<i>kjer osel leži, tam dlako pusti</i>	<i>osel, osliček</i>																					
<i>muš</i>	<i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i>																					
<i>osel gre samo enkrat na led</i>	<i>morska riba</i>																					
<i>oslič</i>	<i>glas osla</i>																					
<i>prepirati se za oslovo senco</i>	<i>osel (nar. primorsko)</i>																					
<i>rigač</i>	<i>biti zelo neumen, nespameten</i>																					
<i>sivček</i>	<i>sivi dolgouhec</i>																					

BASNI – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI										
1. Najbolj znana je njegova povest <i>Ni vse zlato, kar se sveti</i>. Povprašaj doma, starši zagotovo poznajo vsebino.	1. Poskušaj basen prebrati skupaj s sošolci/sošolkami; nekdo naj prevzame vlogo volka, drugi jagnjeta, tretji naj bo pripovedovalec. Kako boste brali posamezno vlogo? Kakšen glas boste uporabljali, kako hitro boste govorili? Poskusite. 2. Kdo so glavne osebe v basnih <i>Volk in jagnje</i>, <i>Mravlja in muren</i>, <i>Palček in orel</i>? 3. Koliko oseb – živali nastopa v vsaki basni? 4. Preberi moralne nauke basni <i>Volk in jagnje</i>, <i>Mravlja in muren</i> ter <i>Palček in orel</i>. Nauke s podobnim pomenom opazimo tudi v nekaterih znanih pregovorih.	1. Kratko povzemi (obnovi) zgodbe v prebranih basnih. 2. Naslednjim označitvam oseb dodaj ustreznico »pregovorne« živali. Rešitve zapiši v zvezek. OZNAČITEV OSEBE (plah človek, zviti človek, neumen človek, radoveden človek, trmast človek, lahkomišeln človek, počasen človek, moder človek, skop človek, ošaben človek). 3. Izmisli si svojo basen. V svoji kratki zgodbi, v kateri nastopajo živali, lahko na domišljijijski način utemeljiš katerega od naslednjih moralnih naukov: - Nepremišljeno dejanje ima lahko hude posledice. (<i>Osel gre samo enkrat na led.</i>) - Prijazno vedenje pelje k uspehu. (<i>Lepa beseda lepo mesto najde.</i>) - V svoji sebičnosti smo slepi za stiske drugih ljudi. (<i>Ne bo mu krona padla z glave.</i>)	0	1. V basni avtor uporablja precej nevsakdanjih, stilno zaznamovanih besed. Te je to pri branju motilo? 2. Kdo bi si po mnenju ptičev zaslužil, da je njihov kralj? Kaj meniš: so v najvišje višave zleteli vsi ptiči ali le nekateri? Zakaj tako meniš? Palček je vedel, da je prešibak za zmago. Katere zvijače se je domislil? Se ti zdi prav, da mu zvijača ni uspela? Kako, misliš, so ptiči izvedeli za njegovo prevaro? Kaj so hoteli storiti z njim? Zakaj jim ni uspelo? Kako so se mu maščevali? Mu je bilo ime res v sramoto? Zakaj? 3. Kaj nam je pisatelj želel povedati z naukom basni? 4. Katere značilnosti basni je Fran Erjavec vključil v zgodbo <i>Palček in orel</i>? 5. Poskušaj razložiti stavek: <i>Moj palček, ne bodi len ...</i> Katero tipično lastnost bi lahko pripisali malemu palčku, katero štrku, katero orlu? 6. Kako se obnaša volk? Česa vse dolži jagenjčka? Kako vse ga imenuje? 7. Kako delujejo njegove obtožbe? Zakaj hoče narediti vtis, da dela prav? Kaj je glavni motiv za volkovo ravnanje? Katere volkove lastnosti lahko poiščeš v pesmi? 8. Kako se jagenjček brani? Kako govori z volkom? Katera jagenjkova bistvena lastnost se kaže v njegovem govoru? Na čigavi strani je resnica? 9. Kako bi s svojimi besedami povzel/-a nauk basni? 10. Poskušaj za nauk poiskati tudi primer iz sodobnega sveta (npr. avtomobili na cesti, nasilje v šoli ...). 11. Kdo nam basen pripoveduje? Kdo je jaz v verzu <i>jaz pa vas basni bom učil</i>? Sta torej avtor basni in pripovedovalec ista oseba ali ne? 12. Kaj glede na pesem lahko poveš o kraju in času dogajanja? 13. Katere značilnosti basni lahko prepoznaš iz pesmi? 14. Zakaj nastopa v basni tako malo književnih oseb? 15. V navedenih basnih: a) beremo resnično zgodbo, z dogajanjem, ki se je odvijalo v daljšem časovnem obdobju; b) avtor pripoveduje kratko zgodbo, da bi nas česa naučil; c) avtor želi bralca le razvedriti; č) avtor opisuje živali na znanstveni način. Izberi ustrezen odgovor. 16. Poveži basen s pregovorom, ki ji najbolj ustreza: <table><tr><td><i>Palček in orel</i></td><td>Prave prijatelje izkušamo le v nesreči.</td></tr><tr><td><i>Mravlja in muren</i></td><td>Čim višje kdo stoji, tem nižje mora pasti.</td></tr><tr><td><i>Osel je osel</i></td><td>Kakor si boš postlal, tako boš spal.</td></tr><tr><td><i>Volk in jagnje</i></td><td>Kdor ima moč, ima tudi pravico.</td></tr><tr><td></td><td>Volk dlako menja, a narave nikdar.</td></tr></table> 17. Nekaterim živalim v basnih so pripisane določene človeške lastnosti. Poveži naslednje lastnosti z živalmi. ŽIVAL (lev, lisica, muha, mravlja, kokoš, osel, zajec, pes). LASTNOSTI (zvita, zvest, hiter, neumen, sitna, omejena, delavna, mogočen). 18. Kaj je želel osel od brivca in kaj je bil vzrok njegove prošnje? 19. Kaj mu je odvrnil brivec? Ali je bila po brivčevem mnenju oslova želja upravičena? 20. Ali bi se osel spremenil, če bi si porezal uhlje? Ali kaj podobnega velja tudi za druga bitja? 21. Kaj je torej »nauk« Borove pesemske basni?	<i>Palček in orel</i>	Prave prijatelje izkušamo le v nesreči.	<i>Mravlja in muren</i>	Čim višje kdo stoji, tem nižje mora pasti.	<i>Osel je osel</i>	Kakor si boš postlal, tako boš spal.	<i>Volk in jagnje</i>	Kdor ima moč, ima tudi pravico.		Volk dlako menja, a narave nikdar.
<i>Palček in orel</i>	Prave prijatelje izkušamo le v nesreči.													
<i>Mravlja in muren</i>	Čim višje kdo stoji, tem nižje mora pasti.													
<i>Osel je osel</i>	Kakor si boš postlal, tako boš spal.													
<i>Volk in jagnje</i>	Kdor ima moč, ima tudi pravico.													
	Volk dlako menja, a narave nikdar.													

ROMANCE – Prenosniške dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
0	1. Preberi pesem. 2. Prepiši v zvezek prvih deset verzov in v njih preštej število zlogov. Nato jim določi metrično shemo in vrsto rime. 3. V knjigah ali na internetu poišči še kakšno romanco in jo prepiši v zvezek. Nato jo pred svojimi sošolci glasno in ekspresivno preberi.	1. Napiši obnovo pesmi.	1. Poslušaj pesem.	0

ROMANCE – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
1. Povejte svoje mnenje o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem.	1. Koliko različnih oseb govori v pesmi? Glasno preberite pesem po vlogah. 2. Koliko kitic ima pesem? 3. V zvezek zapišite nekaj značilnosti ljudskega slovstva, razvidnih iz besedila. Vsako značilnost dokažite s primerom iz pesmi.	1. Zapišite besede, na katere pomislite ob besedi <i>vitez</i> . 2. Napišite spis z naslovom <i>Zgodba o Pegamu in Lambergarju</i> ; pišite s stališča Lambergarjeve žene/ brata/sina ali hčerke ... (Najprej si naredite načrt – miselni vzorec s ključnimi besedami in bistvenimi podatki; osnutek preglejte in po potrebi popravite, nato se lotite pisanja; napisano besedilo preberite in sami za samo popravite morebitne napake.) 3. Napišite svoje mnenje o dvoboju kot SMS. V čem je razlika, če isto sporočilo napišete na papir? 4. Napišite svojo definicijo romance. Primerjajte jo s spodnjo.	1. Poslušajte glasbeno različico pesmi <i>Pegam in Lambergar</i> Bogdane Herman. Katere razlike opazate? Kako pevka nakaže vrhunec napetosti?	1. Kaj pomeni beseda <i>vitez</i> ? 2. Ali veste, kaj pomeni beseda <i>pegam</i> ? 3. Preverite, ali razlage na desni ustrezajo besedam na levi: <i>ak – če</i> <i>da men dopadla – da mi bo všeč</i> <i>glavo vagati – važno, prezirljivo</i> <i>glihe ni – pri</i> <i>lina manjša – odprtna v steni</i> <i>všenica – pšenica</i> <i>per – enakega ni</i> <i>zlod – hudič, zloben človek</i> <i>ošabno – tvegati glavo, izpostaviti se nevarnosti</i> 4. O čem govori pesem? Kako bi o tem pripovedovali prijatelju? 5. Kako si predstavljate čas in kraj dogajanja v pesmi? 6. Kaj Lambergarju svetuje njegova mati? Ali je ubogal njen nasvet? Utemeljite. 7. Kaj bi mu svetovali vi? Zakaj? 8. Ali je tudi Pegam upošteval kakšno svarilo (opozorilo)? 9. Kakšne posledice je imelo Pegamovo ravnanje? Kaj pa Lambergarjevo? 10. Se vam zdi spopad na življenje in smrt primeren za reševanje sporov? Primerjajte svoje mnenje z mnenji sošolcev. 11. Vas dvoboj med Pegamom in Lambergarjem spomni na še katero književno besedilo? Katero? Besedilo primerjajte s prebrano pesmijo (poiščite podobnosti in razlike). 12. Ljudska pesem <i>Pegam in Lambergar</i> je romanca. Kako bi vi pojasnili ta pojem? Romanca je a) pripovedna pesem, b) skladba liričnega značaja, c) ljubezensko razmerje. 13. Katere značilnosti romance zasledite v besedilu <i>Pegam in Lambergar</i> ?

ROMANCE – Prenosniške dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

GOVORJENJE	BRANJE	PISANJE	POSLUŠANJE	NEDEFINIRANE DEJAVNOSTI
0	1. Kdo so glavne in stranske osebe v pesmi? 2. Koga je povabil na Dunaj zaskrbljeni cesar, da bi se spopadel z okrutnim Pegamom? 3. Pesem lahko razdelimo na osem dogajalnih enot. Uredi jih v ustrezno zaporedje. - Cesarski Dunaj zmoti v njegovem miru okrutni Pegam. - Lambergarju mati razkrije Pegamovo šibko točko. - Dunaj se veseli Lambergarjeve zmage. - Bojevnika se spopadeta. - Pegam in Lambergar določita kraj spopada. - Cesar pošlje na Kranjsko po bojevnika Lambergarja, da se spoprime z izzivalcem. - Junaka Lambergarja cesar bogato nagradi. - Pegamova glava se znajde na zmagovalčevem meču. 4. Poglej, kako je opisan boj med Pegamom in Lambergarjem. Opaziš, kako je avtor stopnjeval napetost?	1. Zgodba o Pegamu in Lambergarju je podobna zgodbi o Martinu Krpanu in Brdavsu. Spodnjo preglednico preiši v zvezek in jo dopolni. 2. Primerjaj zgodbi s pomočjo izpolnjene preglednice. Primerjavo med zgodbama zapiši v obliki besedila. Zaokroži ga s svojim mnenjem, ki si si ga ustvaril/-a ob branju obeh besedil.	0	1. Poišči v pesmi tri značilnosti ljudske pesmi. Pomagaš si lahko tudi z razlago manj znanih besed ob besedilu.

8.4 Priloga 4: Spoznavno-sprejemne dejavnosti v treh izbranih učbenikih

MITI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
0	1. Pozorno preberi besedilo <i>Druga verzija potopa</i> avtorja Juliana Barnesesa. 2. Pozorno poslušaj besedilo <i>Druga verzija potopa</i> avtorja Juliana Barnesesa. 3. Kdo je pripovedovalec zgodbe? Kateri stavki so ti omogočili odgovor na to vprašanje? Prepiši jih v zvezek. 4. Prepiši sestavljanko iz črk v zvezek in v njej poišči imena živali, ki se pojavijo v besedilu. 5. Prepiši v zvezek naslednje izjave in povej, ali so resnične ali ne: - Ponoči so živali svobodno hodile po krovu. - Na barki so imeli stroga pravila, ki so jih morali vsi izpolnjevati. - V Mediteranskem morju je potovanje potekalo mirno. 6. Pozorno preberi četrti odstavek in povej, če naslednje izjave ustrezajo mnenju pripovedovalca: - Živali so hujše od človeka, saj se ubijajo med sabo. - Živali se med sabo jedo, ampak se med sabo spoštujejo. - Ljudje zaničujejo živali, ampak niso boljši od njih. 7. Odgovori na naslednja vprašanja o odlomku: - Kdo potuje na barki? - Katere osebe ji vladajo? - Zakaj se začnejo pripraviti? 8. Poslušaj besedilo. 9. Čemu je po mnenju pripovedovalca Noe združil živali na barki? 10. Razloži, kako je Orfej uspel uročiti Harona, Kerberja in Hada. 11. Določi, katera književna oseba bi lahko bila junak in katera bog. 12. Katere izmed naslednjih lastnosti označujejo Orfeja: malodušen, nezaupljiv, len, zaljubljen, pogumen? 13. Glede na besedilo je Demetra boginja: a) pravice, b) kmetijstva, c) pohodnikov. 14. Prepiši vse glagolske oblike iz besedila. 15. Označi, katere so neosebne. Te razvrsti med nedoločnike, gerundije in participe. 16. Določi število in osebo vsem osebnim glagolskim oblikam. 17. Razvrsti vse osebne glagolske oblike med preproste in sestavljene. 18. V prvi vrstici besedila poišči dva samostalnika, dva zaimka, en kakovostni pridevnik in en kazalni zaimek. 19. Napiši obnovo besedila. 20. Odgovori na naslednja vprašanja o mitu o Perzeferi: - Kaj je vzrok trpljenja boginje Demetre? - Kakšno je razmerje med Zevsom in njo? - Kaj očita Demetra bogu vseh bogov?	1. Zgodba o vesoljnem potopu, ki je opustošil Zemljo, je iz Biblije. Avtor tega besedila jo je malo spremenil. Prepiši preglednico v zvezek, jo dopolni in napiši razlike med obema zgodbama. 2. Se strinjaš z mnenjem pripovedovalca o živih bitjih? V najmanj petih vrstic napiši utemeljitev svojega mnenja. 3. Misliš, da so se dogodki iz besedila resnično zgodili ali so izmišljeni? Utemelji svoj odgovor. 4. Zdaj razloži, zakaj lahko rečemo, da je besedilo mit.	1. Prepiši in dopolni informacijo: Besedilo <i>Ugrabitev Perzeferone</i> je mit, ker 2. Uredi po abecedi vse mitološke osebe, ki so se pojavile v tej enoti, in napiši, kar veš o njih.	1. Poišči podatke o naslednjih biblijskih osebah in na kratko obnovi njihove zgodbe: Kajn in Abel, David in Goljat, Lot, Job. 2. Poišči informacije v enciklopediji ali na internetu in razloži, kdo je bil Noe. 3. Razišči, kdo je bog pekla, ki se omenja v besedilu.

MITI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
1. Vam je pripoved Janeza Trdine všeč? 2. Kakšni so vaši vtisi po branju? Je zgodba po vašem mnenju poučna, strašljiva, zabavna, dolgočasna? Kaj mislite, kakšna se je zdela našim prednikom? 3. Kakšni so vaši vtisi po dramatiziranem branju? 4. S sošolci si izmenjajte izkušnje v zvezi z raztresenostjo in pozabljivostjo. Zaupajte jim, kdaj ste bili v življenju najbolj raztreseni in kaj je temu botrovalo.	1. Bajko še enkrat glasno preberite, tokrat po vlogah. Določite štiri bralce: prvi naj bere vezni tekst, drugi naj prevzame vlogo voznika, tretji volkodlaka, četrta bralka pa vlogo žene. 2. Pripravite se na interpretativno branje odlomka, v katerem se Tezej spopade z Minotavrom (zaznamujte si premore, premislite, kaj boste prebrali hitreje, kaj počasneje, kaj glasno in kaj tiho ...). V razredu odlomek nato glasno in doživeto preberite. 3. Izvedeli ste, od kod ime Egejsko morje. Izpišite povedi, ki to pojasnjujejo. 4. V Trdinovi bajki o vili sta opazna dva vsebinska dela. Določite ju in povejte, kako bi ju naslovili. 5. Opišite vile. 6. Ugotovite, zakaj se niso smele ljubiti ali močiti. 7. V kakšnem odnosu z ljudmi so bile? Kaj so jim svetovale? Kako bi ravnali vi, če bi bili na njihovem mestu? 8. Na osnovi prebranega sklepajte, katere njihove značajske lastnosti so prevladovalle. 9. Zakaj so zapustile Gorjance? Koliko jih je ostalo in zakaj? 10. V koga se je lepa vila zaljubila? Je bila njena ljubezen uslišana? 11. Opišite potek zdravljenja, kakor da se vila ali ranjeni mladenič. Navedite, zakaj vila ni hotela fanta ozdraviti do konca. 12. Kako se je ljubezenska zgodba razpletla? Vam je tak konec všeč? 13. Oglejte si upodobitve na levem robu in razmislite, kaj prikazujejo, kaj jim je skupnega. 14. Kakšen je volkodlak? Opišite ga. Povejte, kako in zakaj se je spremenil v pošast. 15. Zakaj je bil Egej žalosten? Kako je nanj vplivala žalost? 16. Besedam in besednim zvezam <i>blažiti bolečino</i>, <i>labirint</i>, <i>rojak</i>, <i>gotova smrt</i>, <i>(s)počiti (se)</i> poiščite sopomenke. 17. Ste že kdaj slišali za <i>Ariadnino nit</i>? Imenujemo jo tudi rešilna nit, rdeča nit, odrešilno sredstvo. 18. Kaj pomenijo rekla <i>volk v ovčji preobleki</i>, <i>človek človeku volk</i>, <i>da bo volk sit in koza cela</i>, <i>mi o volku</i>, <i>volk iz gozda</i>?	1. Narišite dogajalno premico in na njej prikažite najpomembnejše dogodke v zgodbi. 2. Razmislite o vplivu ljudskih bajk o vilah na pisatelja. Na katerih mestih je ta najbolj razviden? 3. S katerimi prvinami je bajka posodobljena? Smemo govoriti o močni protinemški osti? 4. Zakaj je v besedilu toliko hrvaških izrazov? 5. Znete ločiti umetno prozo od ljudske? 6. Kakšen je po vašem mnenju značaj matere treh volkodlakov? Se lahko materine nepremišljene besede globoko zarežejo v srce otrok? Kaj menite, ali lahko mati tudi z besedami sooblikuje usodo svojih otrok? Kaj bi vi storili na materinem mestu? 7. Poižvedite, kaj o prebrani bajki menijo vaši sošolci, učitelji, starši, prijatelji, znanci. To lahko ugotovite z anketo. 8. Grki so verjeli v več bogov; ti so imeli tako dobre kot slabe človeške lastnosti. Lahko so se tudi poročali. Ariadna je zaljubljena v Tezeja, a ne odide z njim v Atene. Bi znali pojasniti, zakaj ne? 9. Skušajte primerjati dve polčloveški ali nečloveški bitji, ki nastopata v kateri od bajk, ki jih poznate (npr. volkodlaka in Minotavra). V čem se razlikujeta, v čem sta si podobna? O ugotovitvah napišite kratek referat in ga sošolcem predstavite v govornem nastopu. Uporabite lahko tudi avdiovizualno opremo. 10. Katere lastnosti bajke ima besedilo <i>Tezej in Minotaver</i>? 11. Gotovo boste z lahkoto povedali, iz katerega jezika si danes radi izposojamo besede. Kakšno je vaše mnenje o tem?	1. Katere vrste ljudskih pripovedi ste spoznali v prejšnjih letih in katere letos? Oblikujte si preglednico. 2. Poznate še kakšno nenavadno bitje, podobno volkodlaku? Oblikujte seznam pošasti (zveri, pa tudi rojenic, sojenic, škratov in podobnih bitij) ter naslovov književnih del, v katerih se pojavljajo (pomagajte si s spletom in enciklopedi -jami).	1. O poteku dogajanja v bajki Janeza Trdine napišite novico za <i>Vilinske novice</i>. Upoštevajte dejstvo, da jih berejo v glavnem ženske. Ali bo to vplivalo na obliko in vsebino vašega besedila? 2. Napišite svojo bajko o enem izmed teh bitij. Pozorni bodite predvsem na njegovo (ne)srečno življenjsko usodo. 3. Tvorite povedi ali krajša besedila (npr. pesem) z besednimi zvezami: <i>vilinska deklica</i>, <i>vilinska lepota</i>, <i>milina</i>, <i>njen vilinski obraz</i>, <i>vilinsko vitko telo</i>. 4. Po zgodbi o volkodlaku napišite scenarij za 3-minutni film. Kako ga boste naslovili? Katerim književnim osebam boste namenili največjo vlogo? 5. Po scenariju, ki ste ga napisali, posnemite 3-minutni film o volkodlaku. Določite, kdo od sošolcev bo prevzel režijo, kdo bo igral, kdo bo poskrbel za masko, rekvizite ... 6. Spremenite konec bajke, tako da se bo ljubezenska zgodba med vilo in junakom Petrovičem srečno razpletla. Pri tem skušajte čim bolj posnemati jezik in slog Janeza Trdine. 7. Sestavite novo pripoved, tako da poleg vile in Petroviča vanjo vključite še kralja Matjaža in Petra Klepca. Kaj bi se po vašem zgodilo, če bi se slednja potegovala za naklonjenost lepe vile? 8. Dramatizirajte besedilo (ali del besedila) Janeza Trdine <i>Vila</i> in pripravite razredno gledališko predstavo s poudarjenimi plesnimi vložki. Določite sošolce, ki bodo poskrbeli za zvočno opremo, sceno, rekvizite, kostume. 9. Napišite dvogovor: volkodlak naj vam pripoveduje, kako je zadovoljen s svojo vlogo v bajki, vi pa njemu, kako vidite njegov položaj. 10. Dvogovor iz zgornje naloge posnemite kot radijsko igro. Poskrbite tudi za spremljajoče zvoke, šume, ipd. 11. Vaš sošolec namerava v labirintu poiskati skriti zaklad. Kako bi mu pomagali, da bi zanesljivo našel vsaj izhod, če je že iskanje zaklada prepuščeno naključni sreči? 12. Na spletu skušajte poiskati čimveč upodobitev Minotavra. Katera od njih se vam zdi najprepričljivejša? Utemeljite. 13. Poiščite tridimenzionalne spletne igre labirint. 14. Dramatizirajte odlomek, ko se Tezej in Minotaver spopadeta. Porazdelite si vloge dramaturga, režiserja, igralcev, scenografa, kostumografa, prišepetovalca, tonskega mojstra, lučkarja. 15. Napišite vzratno zgodbo, ki naj se začne z dogodkom o nastanku Egejskega morja in naslednjim uvodom: <i>Povedal/-a vam bom zgodbo o nesrečnem kralju Egeju, ki je umrl zato, ker je njegov sin Tezej iz nesrečne ljubezni do mlade in lepe Ariadne pozabil očetu sporočiti, da je uspešno premagal strašno pošast, imenovano Minotaver. Egej se je v prepričanju, da je njegov sin mrtev in poražen, vrget v ...</i>

MITI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
0	1. V bajki poišči okrasne pridevke in ugotovi njihovo vlogo v besedilu. 2. Katera odstavka v bajki <i>Volkodlak</i> predstavljata okvirno in katera dva vložno zgodbo? 3. Bajka je zgrajena iz dveh delov. Določi konec prvega dela. Iz koliko odstavkov je vsak del? Naslovi vsakega izmed odstavkov (primer: 1. odstavek: <i>Lepe vile z Gorjancev pomagajo nedolžnim ljudem v stiski</i>). 4. Kako si je Dedal zamislil beg z otoka in koga je pri tem posnemal? Je mogoče leteti s takimi krili? 5. V čem je kažeta Dedalova očetova skrb in ljubezen do Ikara? Kakšne nasvete daje sinu pred poletom? 6. Kaj je zapeljalo Ikara, da ni upošteval očetovih navodil in svaril? 7. Katero davno človekovo težnjo izraža ta bajka? 8. Kaj zremo v prvem in zadnjem odstavku bajke? 9. Kakšen je bil volkodlak po svoji zunanosti? 10. Kdo pripoveduje zgodbo o volkodlaku? Ob kakšni priložnosti je stari oče slišal zgodbo o volkodlaku? Kdo jo je njemu povedal? 11. Kako se je volkodlak odrešil svojega prekletstva? Kako je postal volkodlak? 12. Kako se je širila in ohranjala zgodba o volkodlaku? 13. V kateri osebi je napisana bajka (<i>Zimske večere smo sestre pele ...</i>)? Zakaj? 14. Kje so včasih prebivale vile? Kakšne so bile? 15. Kdaj jih je človek lahko videl? 16. Kaj so najraje počele? Česa niso marale? 17. Kako se kaznovale človeka, če jih je opazoval pri njihovih opraviilih? 18. Kako so pomagale človeku? 19. Koga so imele najraje? 20. Zakaj so vile zapustile Gorjance? 21. Kdo je (poslej) čuval njihove zaklade? 22. V nadaljevanju pripovedi beremo o ljubezni med lepo vilo in junakom Petrovičem. Zakaj se je vila zaljubila v Petroviča? Kako mu je pomagala? Kako se je njuna ljubezen končala?	1. Ali tudi ti kdaj opazuješ svoje starše pri delu, jim poskušaš slediti in jim pomagati? Opiši takšen doživljaj.	0	0

BASNI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA																		
0	1. Pozorno preberi besedilo <i>Živalska farma</i> avtorja Georgea Orwella. 2. Poveži imena književnih oseb z živalskimi vrstami, ki jim pripadajo: <table><tr><td>Clover</td><td><i>prašič</i></td></tr><tr><td>Moses</td><td><i>človeško bitje</i></td></tr><tr><td>Jones</td><td><i>konj</i></td></tr><tr><td>Squealer</td><td><i>krokar</i></td></tr></table> 3. Preberi drugi odstavek in označi, ali so naslednje izjave resnične ali neresnične. Iz besedila izpiši stavke, na osnovi katerih si ugotovil (ne)resničnost izjav. - Živalsko farmo vodijo same živali. - V Živalski farmi vse živali hodijo po dveh nogah. - Živali delajo za ljudi, ki se obnašajo kot tirani. 4. Katera od naslikanih živali se ne pojavi v besedilu? Izpiši vse dele besedila, v katerih sta omenjeni drugi dve. 5. Kdo je v besedilu Napoleon? Utemelji svojo izbiro. a) Zgodovinska oseba, francoski vladar. b) Najmočnejši prašič na Živalski farmi. c) Petelin črne barve. 6. Preberi obe besedili in označi glavne osebe. 7. Preberi naslednjo Ezopovo basen. 8. Označi, katere osebe se pojavijo v besedilu. 9. V besedilu označi prislove in določi njihovo vrsto. Katere vrste prislovov v besedilu ni? 10. Iz basni izpiši vse predloge. 11. Najdi v besedilu vsaj pet veznikov. Katere vrste so? 12. V besedilu podčrtane besede razvrsti med samostalnice, pridevnike, zaimke in glagole. 13. V tekstu označi samostalnice, ki so ob kazalnih zaimkih. 14. Na začetku besedila je omenjen upor, ki se je zgodil pred leti. Odgovori na naslednja vprašanja o tem dogodku. - Kdo se je uprl takrat? - Proti komu so se uprli uporniki? Utemelji svoj odgovor. - Je bil upor kdaj uspešen? 15. Preberi Sedem zapovedi, ki so bile zapisane na stani kašče, in odgovori na naslednja vprašanja. - Katere lastnosti, značilne za človeka, posnemajo prašiči? - Kaj pomeni to, da Napoleon nosi bič v roki? - Katerih zapovedi ne upoštevajo prašiči na farmi? 16. Katera od Sedmih zapovedi je spremenjena na koncu besedila? Razloži spremembo pomena. 17. Razloži nauk obeh besedil. 18. Določi nauk Ezopove basni. 19. Pozorno poslušaj besedilo <i>Živalska farma</i> avtorja Georgea Orwella. 20. Poslušaj obe besedili. 21. Obnovi vsebino dialoga med obema književnima osebama. 22. Določi nauk basni in ga razloži z lastnimi besedami.	Clover	<i>prašič</i>	Moses	<i>človeško bitje</i>	Jones	<i>konj</i>	Squealer	<i>krokar</i>	1. Prepisi poved v zvezek in jo dopolni: To Fedrovo besedilo je basen, ker je: _____, v kateri so glavne osebe _____ in ima nek _____. 2. Upoštevajoč tvoje prejšnje odgovore, misliš, da je upor dosegel svoj namen? Utemelji svoj odgovor.	1. Nauči se na pamet basen Tomása de Iriarteja in jo deklamiraj pred svojimi sošolci. 2. Naštej avtorje basni, ki si jih spoznal v tej enoti.	1. Predstavljaš si, da moraš napisati Sedem zapovedi, ki se morajo upoštevati na tvoji šoli ali v tvoji družini. Napiši jih na podoben način, kot je zapisanih Sedem zapovedi na Živalski farmi. 2. V enciklopediji ali na internetu poišči informacijo o tem, v katerem Orwellovem romanu se pojavi izraz »Veliki brat«. 3. Kaj dobi ime »Veliki brat« v romanu <i>Živalska farma</i>? 4. Izmisli si situacije, v katerih bi se lahko uporabili ti basni. 5. V enciklopediji poišči informacije o avtorjih: Ezop, Feder in La Fontaine. 6. Poveži naslednjih pet basni z njihovimi nauki. Pripoveduj jih svojim sošolcem, če pa jih ne poznaš, jih poišči na internetu ali v knjižnici. <table><tr><td><i>Lisica in grozdje</i></td><td>Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.</td></tr><tr><td><i>Škržat in mravlja</i></td><td>Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.</td></tr><tr><td><i>Podeželska in mestna miš</i></td><td>Ne oziraj se na prilizovalce. Bodi previden in varčuj za težje čase.</td></tr><tr><td><i>Lisica in krokar</i></td><td>Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.</td></tr><tr><td><i>Mlekarica</i></td><td></td></tr></table> 7. Ugotovi pomen naslednjih izrazov in označi tiste, ki so povezani z basnimi, ki si jih pravkar prebral: a) plavati in obdržati obleko, b) biti preveč pameten, c) igrati se z ognjem, d) vreči hišo skozi okno.	<i>Lisica in grozdje</i>	Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.	<i>Škržat in mravlja</i>	Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.	<i>Podeželska in mestna miš</i>	Ne oziraj se na prilizovalce. Bodi previden in varčuj za težje čase.	<i>Lisica in krokar</i>	Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.	<i>Mlekarica</i>	
Clover	<i>prašič</i>																					
Moses	<i>človeško bitje</i>																					
Jones	<i>konj</i>																					
Squealer	<i>krokar</i>																					
<i>Lisica in grozdje</i>	Ne delaj si iluzij o nečem, česar še nimaš.																					
<i>Škržat in mravlja</i>	Ne krivi drugih za tisto, česar sam nisi sposoben.																					
<i>Podeželska in mestna miš</i>	Ne oziraj se na prilizovalce. Bodi previden in varčuj za težje čase.																					
<i>Lisica in krokar</i>	Ne bodi obkrožen z dobrinami, ki bodo povzročile tvojo nesrečo.																					
<i>Mlekarica</i>																						

BASNI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE	UPORABA ZNANJA																				
0	1. Kako pesnik v tretji vrstici (verzu) drugače poimenuje osla? 2. Povežite, kar spada skupaj: <table><tr><td><i>biti kronani osel</i></td><td><i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i></td></tr><tr><td><i>i-a</i></td><td><i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i></td></tr><tr><td><i>kjer osel leži, tam dlako</i></td><td><i>osel, osliček</i></td></tr><tr><td><i>pusti</i></td><td></td></tr><tr><td><i>muš</i></td><td><i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i></td></tr><tr><td><i>osel gre samo enkrat na led</i></td><td><i>morska riba</i></td></tr><tr><td><i>oslič</i></td><td><i>glas osla</i></td></tr><tr><td><i>prepirati se za oslovo senco</i></td><td><i>osel (nar. primorsko)</i></td></tr><tr><td><i>rigač</i></td><td><i>biti zelo neumen, nespameten</i></td></tr><tr><td><i>sivček</i></td><td><i>sivi dolgouhec</i></td></tr></table> 3. Kaj pomeni <i>biti osel</i>? 4. Zakaj osel ni maral več biti osel? 5. V pesmi nastopata tipizirana lika – človeški in živalski. Kako razumete njuno tipičnost? 6. Kakšna je zveza med pregovorom <i>Pošlji osla križemsvet, nazaj ti pride uhat kot prej</i> in besedilom Mateja Bora? 7. Ali je človek <i>trmast kot osel</i> ali <i>neumen kot osel</i>? 8. Premislite in razložite pomen pregovora <i>V slogi je moč</i>. 9. Kaj pomeni geslo treh mušketirjev <i>Vsi za enega, eden za vse</i>? Ali imate tudi vi v šoli razredne mušketirje? 10. Kaj pomeni, če rečemo, da <i>se imata rada kot pes in mačka</i>? 11. Katere poosebljene živali nastopajo v basni? Kaj menite, da poosebljajo in predstavljajo? 12. Kaj pomenijo prvi trije verzi (vrstice) v basni? 13. Kaj menite o verzu <i>Grozi se volk, ga zgrabi in zadavi</i>? 14. Kaj pomeni <i>Saj me takrat še na svetu ni bilo</i>? 15. Kaj menite o tem, da <i>volk sklenil je, enkrat pravičen biti</i>? 16. Kako razumete nauk basni? 17. Bi ta basen lahko bila napisana v prozi? Poskusite jo preoblikovati.	<i>biti kronani osel</i>	<i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i>	<i>i-a</i>	<i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i>	<i>kjer osel leži, tam dlako</i>	<i>osel, osliček</i>	<i>pusti</i>		<i>muš</i>	<i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i>	<i>osel gre samo enkrat na led</i>	<i>morska riba</i>	<i>oslič</i>	<i>glas osla</i>	<i>prepirati se za oslovo senco</i>	<i>osel (nar. primorsko)</i>	<i>rigač</i>	<i>biti zelo neumen, nespameten</i>	<i>sivček</i>	<i>sivi dolgouhec</i>	1. Preberite še basen Slavka Pregla in Ezopovo basen. Prebrani besedili primerjajte z basnijo Ivana Krilova. Katere podobnosti in razlike odkrijete? 2. Pogovorite se o poučnosti prebranega besedila. kateri nauk (poanto) besedilo posreduje? Se vam ta nauk zdi primeren tudi za današnji čas? Vam je sporočilo blizu? 3. Ali se je tudi vam zgodilo kdaj kaj podobnega kot jagnjetu iz pesmi? Kaj naredite, kadar je kdo krivičen do vas? Je ta pesem v kakršni koli povezavi z vašim življenjem? 4. Kaj ste vi: <i>basnopisci</i> ali <i>basnoslovci</i>? Ali oboje?	0	1. Zaigrajte prizor iz besedila. Lahko dodate tudi nove osebe. 2. Napišite pripovedno besedilo na temo prepira za oslovo senco. Svoje besedilo pošljite na www.svetizbesed.com. 3. Napišite/narišite/ računalniško oblikujte reklamo za brivnico. 4. Matej Bor ni avtorjevo pravo ime, je njegov psevdonim. Izmislite si nekaj psevdonimov zase. Izdelajte razredni plakat in ga objavite na www.svetizbesed.com. 5. Dogajanje iz basni prestavite na sodišče in ga zapišite v obliki dramskega prizora – vnesite nove osebe (sodnika, volk in jagnje naj imata odvetnika). Prizor zaigrajte. Sošolci naj bodo porota in naj presodijo, kdo je pravičen in kdo ne. 6. Posodobite basen (postavite jo v današnji čas in prostor). Lahko zamenjate tudi poosebljene živali. 7. Napišite svojo basen.
<i>biti kronani osel</i>	<i>prepirati se brez vzroka, zaradi nepomembnih stvari</i>																							
<i>i-a</i>	<i>celo nespameten človek je po slabi izkušnji previden</i>																							
<i>kjer osel leži, tam dlako</i>	<i>osel, osliček</i>																							
<i>pusti</i>																								
<i>muš</i>	<i>nereden človek se spozna po tem, da za seboj pušča nered</i>																							
<i>osel gre samo enkrat na led</i>	<i>morska riba</i>																							
<i>oslič</i>	<i>glas osla</i>																							
<i>prepirati se za oslovo senco</i>	<i>osel (nar. primorsko)</i>																							
<i>rigač</i>	<i>biti zelo neumen, nespameten</i>																							
<i>sivček</i>	<i>sivi dolgouhec</i>																							

BASNI – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
0	1. Poskušaj basen prebrati skupaj s sošolci/sošolkami; nekdo naj prevzame vlogo volka, drugi jagnjeta, tretji naj bo pripovedovalec. Kako boste brali posamezno vlogo? Kakšen glas boste uporabljali, kako hitro boste govorili? Poskusite. 2. Kdo so glavne osebe v basnih <i>Volk in jagnje</i>, <i>Mravlja in muren</i>, <i>Palček in orel</i>? 3. Koliko oseb – živali nastopa v vsaki basni? 4. Preberi moralne nauke basni <i>Volk in jagnje</i>, <i>Mravlja in muren</i> ter <i>Palček in orel</i>. Nauke s podobnim pomenom opazimo tudi v nekaterih znanih pregovorih. 5. Kdo bi si po mnenju ptičev zaslužil, da je njihov kralj? Kaj meniš: so v najvišje višave zleteli vsi ptiči ali le nekateri? Zakaj tako meniš? Palček je vedel, da je prešibak za zmago. Katere zvijače se je domislil? Se ti zdi prav, da mu zvijača ni uspela? Kako, misliš, so ptiči izvedeli za njegovo prevaro? Kaj so hoteli storiti z njim? Zakaj jim ni uspelo? Kako so se mu maščevali? Mu je bilo ime res v sramoto? Zakaj? 6. Kaj nam je pisatelj želel povedati z naukom basni? 7. Poskušaj razložiti stavek: <i>Moj palček, ne bodi len ...</i> Katere tipično lastnost bi lahko pripisali malemu palčku, katero štrku, katero orlu? 8. Kako se obnaša volk? Česa vse dolži jagenjčka? Kako vse ga imenuje? 9. Kako delujejo njegove obtožbe? Zakaj hoče narediti vtis, da dela prav? Kaj je glavni motiv za volkovo ravnanje? Katere volkove lastnosti lahko poiščeš v pesmi? 10. Kako se jagenjček brani? Kako govori z volkom? Katera jagenjkova bistvena lastnost se kaže v njegovem govoru? Na čigavi strani je resnica? 11. Kako bi s svojimi besedami povzel/-a nauk basni? 12. Kdo nam basen pripoveduje? Kdo je jaz v verz <i>ja pa vas basni bom učil</i>? Sta torej avtor basni in pripovedovalec ista oseba ali ne? 13. Kaj glede na pesem lahko poveš o kraju in času dogajanja? 14. Kaj je želel osel od brivca in kaj je bil vzrok njegove prošnje? 15. Kaj mu je odvrnil brivec? Ali je bila po brivčevem mnenju oslova želja upravičena? 16. Ali bi se osel spremenil, če bi si porezal uhlje? Ali kaj podobnega velja tudi za druga bitja? 17. Kaj je torej »nauk« Borove pesemske basni? 18. Kratko povzemi (obnovi) zgodbe v prebranih basnih. 19. V basni avtor uporablja precej nevsakdanjih, stilno zaznamovanih besed. Te je to pri branju motilo?	1. Nekaterim živalim v basnih so pripisane določene človeške lastnosti. Poveži naslednje lastnosti z živalmi. ŽIVAL (lev, lisica, muha, mravlja, kokoš, osel, zajec, pes). LASTNOSTI (zvita, zvest, hiter, neumen, sitna, omejena, delavna, mogočen). 2. Naslednjim označitvam oseb dodaj ustrezno »pregovorne« živali. Rešitve zapiši v zvezek. OZNAČITEV OSEBE (plah človek, zvit človek, neumen človek, radoveden človek, trmast človek, lahkomiseln človek, počasen človek, moder človek, skop človek, ošaben človek). 3. Katere značilnosti basni je Fran Erjavec vključil v zgodbo <i>Palček in orel</i>? 4. Poskušaj za nauk poiskati tudi primer iz sodobnega sveta (npr. avtomobili na cesti, nasilje v šoli ...). 5. Katere značilnosti basni lahko prepoznaš iz pesmi? 6. Zakaj nastopa v basni tako malo književnih oseb? 7. V navedenih basnih: a) beremo resnično zgodbo, z dogajanjem, ki se je odvijalo v daljšem časovnem obdobju; b) avtor pripoveduje kratko zgodbo, da bi nas česa naučil; c) avtor želi bralca le razvedriti; č) avtor opisuje živali na znanstveni način. Izberi ustrezen odgovor.	1. Poveži basen s pregovorom, ki ji najbolj ustreza: <i>Palček in orel</i> Prave prijatelje izkušamo le v nesreči. <i>Mravlja in muren</i> Čim višje kdo stoji, tem nižje mora pasti. <i>Osel je osel</i> Kakor si boš postlal, tako boš spal. <i>Volk in jagnje</i> Kdor ima moč, ima tudi pravico. Volk dlako menja, a narave nikdar.	1. Izmisli si svojo basen. V svoji kratki zgodbi, v kateri nastopajo živali, lahko na domišljjski način utemeljiš katerega od naslednjih moralnih naukov: - Nepremišljeno dejanje ima lahko hude posledice. (<i>Osel gre samo enkrat na led.</i>) - Prijazno vedenje pelje k uspehu. (<i>Lepa beseda lepo mesto najde.</i>) - V svoji sebičnosti smo slepi za stiske drugih ljudi. (<i>Ne bo mu krona padla z glave.</i>) 2. Najbolj znana je njegova povest <i>Ni vse zlato, kar se svetli</i>. Povprašaj doma, starši zagotovo poznajo vsebino.

ROMANCE – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v španskem učbeniku in andaluzijskem dodatku

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
0	1. Preberi pesem. 2. Poslušaj pesem. 3. Prepiši v zvezek prvih deset verzov in v njih preštej število zlogov. Nato jim določi metrično shemo in vrsto rime. 4. Napiši obnovo pesmi.	0	1. V knjigah ali na internetu poišči še kakšno romanco in jo prepiši v zvezek. Nato jo pred svojimi sošolci glasno in ekspresivno preberi.	0

ROMANCE – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Novi svet iz besed 7*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA										
0	1. Koliko različnih oseb govori v pesmi? Glasno preberite pesem po vlogah. 2. Koliko kitic ima pesem? 3. Kaj pomeni beseda <i>vitez</i>? 4. Ali veste, kaj pomeni beseda <i>pegam</i>? 5. Preverite, ali razlage na desni ustrezajo besedam na levi: <table><tr><td><i>ak – če</i></td><td><i>všenicica – pšenica</i></td></tr><tr><td><i>da men dopadla – da mi bo všeč</i></td><td><i>per – enakega ni</i></td></tr><tr><td><i>glavo vagati – važno, prezirljivo</i></td><td><i>zlod – hudič, zloben</i></td></tr><tr><td><i>glihe ni – pri</i></td><td><i>človek</i></td></tr><tr><td><i>lina manjša – odprtina v steni</i></td><td><i>ošabno – tvegati glavo, izpostaviti se nevarnosti</i></td></tr></table> 6. O čem govori pesem? Kako bi o tem pripovedovali prijatelju? 7. Kako si predstavljate čas in kraj dogajanja v pesmi? 8. Kaj Lambergarju svetuje njegova mati? Ali je ubogal njen nasvet? Utemeljite. 9. Kaj bi mu svetovali vi? Zakaj? 10. Ali je tudi Pegam upošteval kakšno svarilo (opozorilo)? 11. Kakšne posledice je imelo Pegamovo ravnanje? Kaj pa Lambergarjevo? 12. Zapišite besede, na katere pomislite ob besedi <i>vitez</i>. 13. V zvezek zapišite nekaj značilnosti ljudskega slovstva, razvidnih iz besedila. Vsako značilnost dokažite s primerom iz pesmi.	<i>ak – če</i>	<i>všenicica – pšenica</i>	<i>da men dopadla – da mi bo všeč</i>	<i>per – enakega ni</i>	<i>glavo vagati – važno, prezirljivo</i>	<i>zlod – hudič, zloben</i>	<i>glihe ni – pri</i>	<i>človek</i>	<i>lina manjša – odprtina v steni</i>	<i>ošabno – tvegati glavo, izpostaviti se nevarnosti</i>	1. Napišite svojo definicijo romance. Primerjajte jo s spodnjo. 2. Se vam zdi spopad na življenje in smrt primeren za reševanje sporov? Primerjajte svoje mnenje z mnenji sošolcev. 3. Vas dvoboj med Pegamom in Lambergarjem spomni na še katero književno besedilo? Katero? Besedilo primerjajte s prebrano pesmijo (poiščite podobnosti in razlike). 4. Ljudska pesem <i>Pegam in Lambergar</i> je romanca. Kako bi vi pojasnili ta pojem? Romanca je a) pripovedna pesem, b) skladba liričnega značaja, c) ljubezensko razmerje. 5. Katere značilnosti romance zasledite v besedilu <i>Pegam in Lambergar</i>? 6. Povejte svoje mnenje o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem. 7. Poslušajte glasbeno različico pesmi <i>Pegam in Lambergar</i> Bogdane Herman. Katere razlike opazate? Kako pevka nakaže vrhunec napetosti?	0	1. Napišite spis z naslovom <i>Zgodba o Pegamu in Lambergarju</i>; pišite s stališča Lambergarjeve žene/ brata/sina ali hčerke ... (Najprej si naredite načrt – miselni vzorec s ključnimi besedami in bistvenimi podatki; osnutek preglejte in po potrebi popravite, nato se lotite pisanja; napisano besedilo preberite in sami za samo popravite morebitne napake.) 2. Napišite svoje mnenje o dvoboju kot SMS. V čem je razlika, če isto sporočilo napišete na papir?
<i>ak – če</i>	<i>všenicica – pšenica</i>													
<i>da men dopadla – da mi bo všeč</i>	<i>per – enakega ni</i>													
<i>glavo vagati – važno, prezirljivo</i>	<i>zlod – hudič, zloben</i>													
<i>glihe ni – pri</i>	<i>človek</i>													
<i>lina manjša – odprtina v steni</i>	<i>ošabno – tvegati glavo, izpostaviti se nevarnosti</i>													

ROMANCE – Spoznavno-sprejemne dejavnosti v slovenskem učbeniku *Sreča se mi v pesmi smeje*

DOŽIVLJANJE	RAZUMEVANJE Z ANALIZO	VREDNOTENJE S SINTEZO	UTRJEVANJE ZNANJA	UPORABA ZNANJA
0	1. Kdo so glavne in stranske osebe v pesmi? 2. Koga je povabil na Dunaj zaskrbljeni cesar, da bi se spopadel z okrutnim Pegamom? 3. Pesem lahko razdelimo na osem dogajalnih enot. Uredi jih v ustrezno zaporedje. - Cesarski Dunaj zmoti v njegovem miru okrutni Pegam. - Lambergarju mati razkrije Pegamovo šibko točko. - Dunaj se veseli Lambergarjeve zmage. - Bojevnika se spopadeta. - Pegam in Lambergar določita kraj spopada. - Cesar pošlje na Kranjsko po bojevnika Lambergarja, da se spoprime z izzivalcem. - Junaka Lambergarja cesar bogato nagradi. - Pegamova glava se znajde na zmagovalčevem meču. 4. Poglej, kako je opisan boj med Pegamom in Lambergarjem. Opaziš, kako je avtor stopnjeval napetost? 5. Poišči v pesmi tri značilnosti ljudske pesmi. Pomagaš si lahko tudi z razlago manj znanih besed ob besedilu.	1. Zgodba o Pegamu in Lambergarju je podobna zgodbi o Martinu Krpanu in Brdavsu. Spodnjo preglednico preriši v zvezek in jo dopolni. 2. Primerjaj zgodbi s pomočjo izpolnjene preglednice. Primerjavo med zgodbama zapiši v obliki besedila. Zaokroži ga s svojim mnenjem, ki si si ga ustvaril/-a ob branju obeh besedil.	0	0

8.5 Priloga 5: Anketni vprašalnik za španske učence (v španščini)

EL CUESTIONARIO PARA LOS ALUMNOS ESPAÑOLES

1. Las asignaturas escolares pueden tener diferente grado de dificultad. Primero te pido que marques en la escala **cómo de difíciles te parecen** las asignaturas siguientes. Rodea el número adecuado. **1** significa que la asignatura te parece muy difícil. **5** significa que te parece muy fácil.

	Muy difícil		Normal		Muy fácil
INGLÉS	1	2	3	4	5
CIENCIAS SOCIALES	1	2	3	4	5
MATEMÁTICAS	1	2	3	4	5
CIENCIAS NATURALES	1	2	3	4	5
LENGUA	1	2	3	4	5

2. Algunas asignaturas son más y otras menos **populares** entre los alumnos. ¿Cuánto te gustan estas asignaturas a ti? Rodea el número adecuado.

	No me gusta(n) nada		Algo normal		Me gusta(n) mucho
INGLÉS	1	2	3	4	5
CIENCIAS SOCIALES	1	2	3	4	5
MATEMÁTICAS	1	2	3	4	5
CIENCIAS NATURALES	1	2	3	4	5
LENGUA	1	2	3	4	5

3. Algunas asignaturas requieren mucha atención en **casa**, otras asignaturas requieren menos tiempo. Estima en la escala entre 1 y 5 **cuánto tiempo** dedicas a estas asignaturas en **casa**. Rodea el número adecuado.

	Requiere mucho tiempo		Algo normal		Requiere muy poco tiempo
INGLÉS	1	2	3	4	5
CIENCIAS SOCIALES	1	2	3	4	5
MATEMÁTICAS	1	2	3	4	5
CIENCIAS NATURALES	1	2	3	4	5
LENGUA	1	2	3	4	5

4. En las clases de lengua hay dos tipos de temas. Algunos temas tratan sobre los cuentos, novelas o poemas (**literatura**). Otros temas tratan de la lengua castellana y en la clase aprendéis sobre las clases de palabras – por ejemplo el sustantivo – y cómo escribir y hablar correctamente (**lengua**). Estima cómo de **difíciles** te parecen estos dos tipos de temas y rodea un número entre 1 y 5.

	Muy difíciles		Algo normal		Muy fáciles
TEMAS SOBRE LITERATURA	1	2	3	4	5
TEMAS SOBRE LENGUA	1	2	3	4	5

5. ¿Cuánto te gustan los temas de literatura o lengua? Rodea un número entre 1 y 5.

	No me gustan nada	Algo normal			Me gustan mucho
TEMAS SOBRE LITERATURA	1	2	3	4	5
TEMAS SOBRE LENGUA	1	2	3	4	5

6. Las clases de lengua tienen varios contenidos. Aquí tienes una lista de unos cuantos y te pido que estimes (rodeando un número entre 1 y 5) **cuánto te interesan** estas actividades.

	No es nada interesante	Algo normal			Es muy interesante
Poesía – leer poemas y debatir sobre ellos	1	2	3	4	5
Prosa – leer cuentos, leyendas y novelas y debatir sobre ellos	1	2	3	4	5
Dramática – leer y/o representar obras de teatro	1	2	3	4	5
Hablar y debatir sobre los personajes de los cuentos, leyendas y novelas	1	2	3	4	5
Tratar la gramática castellana – ejercicios gramaticales	1	2	3	4	5
Escribir solicitudes, reclamaciones, cartas de presentación, Currículum Vitae...	1	2	3	4	5

7. Escribe una actividad que te gusta y una actividad que no te gusta cuando el profesor de lengua te **evalúa** (por ejemplo los test, los exámenes orales, ensayos, cartas formales).

Me gusta _____

No me gusta _____

8. ¿Con qué frecuencia vas a la **biblioteca del instituto**?

1 – nunca	2 – menos de una vez al mes	3 – menos de una vez a la semana	4 – una vez a la semana	5 – más de una vez a la semana
-----------	-----------------------------	----------------------------------	-------------------------	--------------------------------

9. ¿Con qué frecuencia vas a la **biblioteca municipal**?

1 – nunca	2 – menos de una vez al mes	3 – menos de una vez a la semana	4 – una vez a la semana	5 – más de una vez a la semana
-----------	-----------------------------	----------------------------------	-------------------------	--------------------------------

10. ¿Con qué frecuencia lees libros (obras literarias)? ¿Cuántos **libros** lees **al mes** aproximadamente?

1 – No leo ningún libro.	2 – Leo un libro corto al mes.	3 – Leo un libro (bastante) largo al mes.	4 – Leo dos libros al mes.	5 – Leo más de dos libros al mes.
--------------------------	--------------------------------	---	----------------------------	-----------------------------------

11. ¿Lees **obras literarias** en **internet** (libros electrónicos y cuentos electrónicos)? ¿Cuántas **obras literarias electrónicas** lees **al mes** aproximadamente?

1 – No las leo nunca.	2 – Leo una obra corta al mes.	3 – Leo una obra (bastante) larga al mes.	4 – Leo dos obras al mes.	5 – Leo más de dos obras al mes.
-----------------------	--------------------------------	---	---------------------------	----------------------------------

12. Me interesa si estás de acuerdo con las afirmaciones siguientes. Rodea el número adecuado.

El conocimiento de la lengua castellana será importante (útil) para mi educación posterior y mi profesión.	1 – Estoy de acuerdo	2 – No estoy de acuerdo	3 – No lo sé
El conocimiento de las lenguas extranjeras será importante (útil) para mi educación posterior y mi profesión.	1 – Estoy de acuerdo	2 – No estoy de acuerdo	3 – No lo sé
Los españoles en general sabemos muy bien el castellano.	1 – Estoy de acuerdo	2 – No estoy de acuerdo	3 – No lo sé

13. ¿Piensas que el fomento de la **conciencia nacional española** es uno de los **objetivos** de la asignatura Lengua castellana? Rodea la letra adecuada.

- a) Sí
- b) No
- c) No lo sé

14. ¿Dónde vas a **continuar tu educación** después de la secundaria?

- a) En el Bachillerato de Artes.
- b) En el Bachillerato Tecnológico.
- c) En el Bachillerato de Humanidades y Ciencias Sociales.
- d) En el Bachillerato de Ciencias de la Naturaleza y la Salud.
- e) En el Ciclo Formativo de Grado Medio.
- f) No continuaré la educación.
- g) No lo sé todavía.

15. ¿Qué es lo que **más te gusta** en las clases de lengua?

16. ¿Qué es lo que **menos te gusta** en las clases de lengua?

17. **TU SEXO** (rodea):

- a) Hombre
- b) Mujer

18. **TU EDAD:**

_____ años

8.6 Priloga 6: Anketni vprašalnik za španske učence (v slovenščini)

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE UČENCE

1. Predmeti v šoli so različno zahtevni. Najprej te prosimo, da na lestvici označiš, kako **težki** se ti zdijo navedeni predmeti. To narediš tako, da obkrožiš ustrezno številko. **1** pomeni, da se ti predmet zdi zelo težek. **5** pomeni, da se ti zdi zelo lahek. 3 je nekaj srednjega.

	Zelo težek		Nekaj srednjega		Zelo lahek
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5
MATEMATIKA	1	2	3	4	5
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5
ŠPANŠČINA	1	2	3	4	5

2. Nekateri predmeti so med učenci in učenkami bolj, drugi manj **priljubljeni**. Povej, kakšen je tvoj odnos do navedenih predmetov. Ocenj jih od 1 do 5.

	Sploh ne maram		Nekaj srednjega		Imam zelo rad
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5
MATEMATIKA	1	2	3	4	5
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5
ŠPANŠČINA	1	2	3	4	5

3. Nekaterim predmetom moraš **doma** nameniti več časa, drugim manj. S števkami od 1 do 5 oceni, **koliko časa doma** nameniš navedenim predmetom. Obkroži!

	Zahteva veliko časa		Nekaj srednjega		Zahteva zelo malo časa
ANGLEŠČINA	1	2	3	4	5
DRUŽBOSLOVJE	1	2	3	4	5
MATEMATIKA	1	2	3	4	5
NARAVOSLOVJE	1	2	3	4	5
ŠPANŠČINA	1	2	3	4	5

4. Pri pouku španščine se srečaš z dvema vrstama snovi. Pri nekaterih urah obravnavate povesti, romane ali pesmi (**književnost**). Pri drugih se učite o španskem jeziku, spoznavate besedne vrste (npr. samostalnik), se učite »priljubljenega« govora in pisanja (**jezik**). Z ocenami od 1 do 5 oceni, kako **težka** se ti zdi prva in druga snov.

	Zelo težke		Nekaj srednjega		Zelo lahke
TEME O KNJIŽEVNOSTI	1	2	3	4	5
TEME O JEZIKU	1	2	3	4	5

5. Z ocenami od 1 do 5 opredeli svoj **odnos** do navedenih snovi (kako so ti všeč teme o književnosti in jeziku).

	Sploh ne maram		Nekaj srednjega		Imam zelo rad
TEME O KNJIŽEVNOSTI	1	2	3	4	5
TEME O JEZIKU	1	2	3	4	5

6. Med poukom španščine se lahko srečaš z raznolikimi vsebinami. Nekaj jih bomo našeli, ti pa od 1 do 5 oceni, kako **zanimive** so.

	Sploh ni zanimivo		Nekaj srednjega		Zelo zanimivo
Poezija – branje pesmi in pogovor o njih.	1	2	3	4	5
Proza – branje pravljic, romanov ali povesti in pogovor o njih.	1	2	3	4	5
Dramatika – branje in uprizorjanje dramskih besedil.	1	2	3	4	5
Pogovor o književnih osebah pravljic, romanov in povesti.	1	2	3	4	5
Obravnava slovnice – slovnične vaje.	1	2	3	4	5
Pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ...	1	2	3	4	5

7. Navedi eno dejavnost, ki ti je pri **preverjanju in ocenjevanju** všeč, in eno, ki ti ni všeč (npr. testi, ustno spraševanje, spisi, uradna besedila).

Všeč mi je:

Ni mi všeč:

8. Kako pogosto obiščeš **šolsko knjižnico**?

1 – nikoli	2 – manj kot enkrat na mesec	3 – manj kot enkrat na teden	4 – enkrat na teden	5 – večkrat na teden
------------	------------------------------	------------------------------	---------------------	----------------------

9. Kako pogosto obiskuješ **knjižnico v vašem kraju** oziroma mestu?

1 – nikoli	2 – manj kot enkrat na mesec	3 – manj kot enkrat na teden	4 – enkrat na teden	5 – večkrat na teden
------------	------------------------------	------------------------------	---------------------	----------------------

10. Kako pogosto bereš leposlovje v knjižni obliki? Koliko **knjig** prebereš povprečno na **mesec**?

1 – Ne preberem nobene knjige.	2 – Preberem eno kratko knjigo na mesec.	3 – Preberem eno daljšo knjigo na mesec.	4 – Preberem dve knjigi na mesec.	5 – Preberem več kot dve knjigi na mesec.
--------------------------------	--	--	-----------------------------------	---

11. Ali bereš **leposlovna dela na internetu** (elektronske knjige in zgodbe)? Koliko elektronskih leposlovnih del prebereš povprečno na mesec?

1 – Nikoli jih ne berem.	2 – Preberem eno kratko delo na mesec.	3 – Preberem eno daljše delo na mesec.	4 – Preberem dve deli na mesec.	5 – Preberem več kot dve deli na mesec.
--------------------------	--	--	---------------------------------	---

12. Zanima me, ali se strinjaš z navedenimi trditvami ali ne. Obkroži ustrezno številko.

Znanje kastiljščine bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem
Znanje tujih jezikov bo pomembno (koristno) za moje nadaljnje šolanje in poklic.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem
Španci praviloma dobro obvladajo španščino.	1 – Strinjam se	2 – Ne strinjam se	3 – Ne vem

13. Ali meniš, da je med cilji predmeta španščina tudi spodbujanje **španske narodne zavesti**?

Obkroži!

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Ne vem.

14. Kje nameravaš **nadaljevati šolanje** po končani srednji šoli?

- a) Na umetniškem *bachilleratu*.
- b) Na tehnološkem *bachilleratu*.
- c) Na humanističnem in družboslovnem *bachilleratu*.
- d) Na *bachilleratu* za naravoslovne znanosti in zdravje.
- e) Na poklicni šoli.
- f) Ne bom nadaljeval šolanja.
- g) Ne vem še.

15. Kaj ti je pri pouku španščine **najbolj všeč**?

16. Kaj ti je pri pouku španščine **najmanj všeč**?

17. **TVOJ SPOL** (obkroži):

- a) Moški
- b) Ženski

18. **TVOJA STAROST**:

_____ let

8.7 Priloga 7: Vprašalnik za španske učitelje (v španščini)

EL CUESTIONARIO PARA LOS PROFESORES ESPAÑOLES

1. ¿Le parece la Lengua castellana una asignatura **difícil** o exigente en comparación con las demás asignaturas, por ejemplo las de Matemáticas, Inglés, Ciencias Sociales y Ciencias Naturales? ¿Por qué?
2. ¿Le parece que el fomento de la **conciencia nacional española** es un objetivo importante de la asignatura Lengua castellana? ¿Qué importancia tiene?
3. En su opinión, ¿es la asignatura Lengua castellana en general **popular** entre los alumnos?
4. ¿Le parece que el **currículo** respeta las capacidades del alumnado? ¿Son los **contenidos** de la asignatura adecuados con respecto a la dificultad y extensión de los mismos? ¿Hay **suficientes horas** en el horario escolar dedicadas a la Lengua castellana o debería haber más? ¿Se puede abarcar todos los contenidos en las horas disponibles?
5. ¿Qué **porcentaje de las clases** de Lengua castellana según el currículo representa lengua y qué porcentaje la literatura? ¿Hay una distinción fuerte entre las clases de literatura y clases de lengua? ¿Le parece su sistema eficaz? ¿Por qué?
6. En su opinión, ¿cómo de **difíciles** les parecen a los alumnos las clases de **literatura y lengua**? ¿Son los temas sobre lengua más difíciles o exigentes para los alumnos que los sobre literatura o al revés (o no hay diferencia)?
7. ¿Les gustan a los alumnos los temas sobre literatura **de igual manera** que los temas sobre lengua o tienden a preferir una u otra? Si prefieren una de las dos, ¿por qué piensa que es así?
8. Según sus experiencias, ¿cuáles son los **contenidos** más **interesantes** para los alumnos en las clases de **literatura** (cuándo los alumnos disfrutan lo máximo)?
9. ¿**Cómo de interesantes** les parecen a los alumnos estas actividades (en su opinión)?

	No es nada interesante		Algo normal		Es muy interesante
Poesía – leer poemas y debatir sobre ellos	1	2	3	4	5
Prosa – leer cuentos, leyendas y novelas y debatir sobre ellos	1	2	3	4	5
Dramática – leer y/o representar obras de teatro	1	2	3	4	5
Hablar y debatir sobre los personajes de los cuentos, leyendas y novelas	1	2	3	4	5
Tratar la gramática castellana – ejercicios gramaticales	1	2	3	4	5
Escribir solicitudes, reclamaciones, cartas de presentación, Currículum Vitae...	1	2	3	4	5

10. ¿De qué manera **evalúa** el conocimiento y el progreso de los alumnos? ¿Qué **métodos de evaluación** utiliza (los test, los exámenes orales, ensayos, cartas formales...)?
11. ¿Qué temas sobre **literatura** son los más **difíciles** para atraer la atención de los alumnos?
12. ¿Qué importancia otorga a la **lectura**? ¿Le parece que los alumnos leen suficiente? ¿Qué es lo que leen más, obras literarias o no literarias?
13. ¿Qué **libros del alumno** y qué **libros de trabajo** utiliza en sus clases? ¿Utiliza algunos recursos didácticos adicionales (libros del profesor, DVD, discos compactos...)?
14. ¿En las clases de literatura usa algún **método eficaz** que quiere recomendar especialmente?
15. ¿Cuál es su opinión sobre el uso de la **Tecnología informática** en clases de lengua?
16. ¿Puede mencionar algunas **actividades didácticas adicionales** con las que hace las clases de literatura más interesantes (por ejemplo ver obras teatrales, películas, uso de los textos de internet, visitas a la biblioteca etc.)?
17. ¿Ha tenido **problemas de disciplina** o alumnos problemáticos alguna vez? En el caso de que sí, ¿cómo ha resuelto los problemas?
18. ¿Cuál es el **procedimiento** si quieres ser **profesor** en la escuela secundaria pública en España? ¿Qué **formación** es necesaria, hay algunos exámenes adicionales?
19. Cuando ya eres profesor con trabajo fijo, ¿hay algunos **cursos adicionales** para profesores a los que se puede asistir? En caso de que sí, ¿quién los organiza? ¿Usted asiste a estos cursos o prefiere estudiar los materiales por su propia cuenta?

8.8 Priloga 8: Vprašalnik za španske učitelje (v slovenščini)

VPRAŠALNIK ZA ŠPANSKE PROFESORJE

1. Se vam zdi španščina **zahteven** predmet v primerjavi z ostalimi predmeti, kot so matematika, angleščina, družboslovje in naravoslovje? Zakaj?
2. Kako pomemben cilj pouka španščine se vam zdi spodbujanje **narodne zavesti**?
3. Je po vašem mnenju španščina kot predmet pri učencih na splošno **priljubljena**?
4. Se vam zdi, da je **učni načrt** usklajen z zmožnostmi učencev, so učne vsebine ustrezne glede težavnosti in obsežnosti snovi? Je pouku španščine namenjeno **zadostno število ur**?
5. Kakšen **delež pouka** glede na UN španščine predstavlja jezik in kakšen delež književnost? Ali se vam vaš sistem zdi učinkovit? Utemeljite.
6. Kaj mislite, kako **zahtevna** se zdita učencem pouk **književnosti** in **jezika**? Je jezik za učence zahtevnejši kot književnost ali ni razlike?
7. Ali imajo učenci **enako radi** književnost kot jezik ali jim je oboje enako všeč? Če imajo eno izmed tega raje, zakaj mislite, da je tako?
8. Glede na vaše izkušnje, katere so **najzanimivejše snovi** pri pouku književnosti, pri katerih učenci najbolj uživajo?
9. Kako **zanimive** se po vašem mnenju zdijo dijakom naslednje **vsebine**?

	sploh ni zanimivo		nekaj srednjega		zelo zanimivo
Poezija – branje pesmi in pogovor o njih.	1	2	3	4	5
Proza – branje pravljic, romanov ali povesti in pogovor o njih.	1	2	3	4	5
Dramatika – branje in uprizarjanje dramskih besedil.	1	2	3	4	5
Pogovor o književnih osebah pravljic, romanov in povesti.	1	2	3	4	5
Obravnava slovnice – slovnične vaje.	1	2	3	4	5
Pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ...	1	2	3	4	5

10. Na kakšen način pri pouku španščine preverjate in ocenjujete znanje? Katere **metode preverjanja in ocenjevanja** uporabljate (testi, ustno spraševanje, spisi, uradna besedila ...)?
11. S katerimi vsebinami iz književnosti pa je **najtežje** pritegniti pozornost učencev?
12. Kakšen pomen pripisujete **branju**? Se vam zdi, da učenci dovolj berejo? Kaj berejo več – umetnostna ali neumetnostna besedila?
13. Katere **učbenike, delovne zvezke** uporabljate pri pouku? Uporabljate še kakšne druge **didaktične pripomočke** (priročniki za učitelje, dvd-ji, zgoščenke, ...)?
14. Uporabljate kakšno **metodo** pri obravnavi književnosti, ki bi jo posebej priporočili?
15. Kakšen je vaš odnos do sodobnih **informacijskih tehnologij**?
16. Ali bi lahko našteali še kakšne **dodatne didaktične dejavnosti**, s katerimi naredite pouk književnosti zanimivejši (npr. ogled gledaliških predstav, filmov, obravnava internetnih besedil, obisk knjižnice ipd.)?
17. Ali se pri pouku pojavljajo kakšne **vzgojne težave** in težave z disciplino? Kako jih premagujete?
18. Kakšno pot mora prehoditi **učitelj španščine** na javni španski srednji šoli? Kakšno izobrazbo mora imeti, mora opraviti kakšne dodatne izpite?
19. Ali obstajajo **dodatna izobraževanja** za učitelje španščine? Jih inštitucije organizirajo in ali se jih udeležujete? Ali se izobražujete tudi na lastno pest?

8.9 Priloga 9: Odgovori treh učiteljev²⁷ o pouku španskega jezika in književnosti

1. *Se vam zdi španščina **zahteven** predmet v primerjavi z ostalimi predmeti, kot so matematika, angleščina, družboslovje in naravoslovje? Zakaj?*
 - a) Bolj kot zahtevna se mi zdi pomembna, ker je bistvenega pomena za obvladanje razčlenbe besedil in njihovo razumevanje, da se lahko sledi vsebinam drugih predmetov, npr. družboslovnih znanosti. Vendar ni bolj zahtevna od drugih predmetov.
 - b) Mislim, da bi morala biti glede na nivo bolj zahtevna, kot je, ker predstavlja dostop do drugih vsebin. Nekatere vsebine so lažje, druge so težje, ampak obstajajo določene vsebine, ki so zelo abstraktne in zato zahtevajo veliko dela. Torej je težek predmet zaradi svoje abstraktnosti in obširnosti.
 - c) Španščina se mi zdi lahek predmet, ker je naravni instrument za razumevanje ostalih predmetov.
2. *Kako pomemben cilj pouka španščine se vam zdi spodbujanje **narodne zavesti**?*
 - a) Bolj kot španska narodna zavest je pomembna zavest o španskem jeziku zaradi milijonov španskih govorcev, ki obstajajo zunaj španskih mej.
 - b) Zdi se mi, da je pomembno, da cenijo svoj jezik v odnosu do precejšenosti zunanjih jezikovnih vplivov in v pozitivnem odnosu do svoje lastne kulture. Kljub temu pa se mi ne zdi, da je treba ustvariti čustvo narodne večvrednosti v primerjavi z drugimi.
 - c) Ne. V Španiji španska narodna zavest ni poglavitna tema.
3. *Je po vašem mnenju španščina kot predmet pri učencih na splošno **priljubljena**?*
 - a) Predmet se imenuje španski jezik in književnost in da, je priljubljen. Učencem je veliko bolj všeč literatura kot jezik, saj se med nekaterimi urami španščine berejo pesmi in romani, branje dramskih besedil pa je teatralizirano.
 - b) Ne, ni priljubljena.
 - c) Včasih. Odvisno je od načina in pozornosti, ki se ji posveča.
4. *Se vam zdi, da je **učni načrt** usklajen z zmožnostmi učencev, so **učne vsebine** ustrezne glede težavnosti in obsežnosti snovi? Je pouku španščine namenjeno **zadostno število ur**?*
 - a) Da, učni načrt upošteva zmožnosti učencev, saj učenci, ki jim španščina dela težave, obiskujejo dopolnilni pouk. Poleg tega obstaja veliko dodatnih dejavnosti za razširitev vsebin, ki so namenjene bolj nadarjenim učencem. Pred zdajšnjim izobraževalnim sistemom sta bila predmeta jezik in književnost ločena ter veliko več ur je bilo namenjenih vsakemu izmed njiju. Potrebni so več ur, ki bi bile posvečene branju. Od štirih ur na teden jaz namenim eno uro branju (eno uro na teden beremo ves čas). Če so učenci pridni, je dovolj časa za obravnavo vse snovi v enem letu.
 - b) Ne, učni načrt ne upošteva zmožnosti učencev. Včasih se obravnavajo vsebine, ki so preveč zapletene, včasih pa prelahke. Naj naštejemo nekaj primerov: razlikovanje med ljudskim, pogovornim in knjižnim jezikom ter razlikovanje med mitom in drugimi literarnimi vrstami je preveč zahtevno za prvi razred srednje šole, prav tako razlikovanje med ljudsko in kultivirano liriko. Ne, vsebine predmeta niso ustrezne glede na težavnost in obsežnost snovi. Ne želijo ločiti jezika in literature ter dobro je, da se obravnava skupaj. Po drugi strani se tako nenehno delajo rezi v tematskih enotah. Dovolj ur bi bilo, če bi bil učni načrt manj specifičen. V tretjem razredu in v »bachilleratu« bi bilo potrebnih več ur.
 - c) Da, upošteva zmožnosti učencev. Vsebine so ustrezne. Toda urnik ni ustrezen, saj bi bilo treba imeti španščino vsak dan na urniku.
5. *Kakšen **delež pouka** glede na UN španščine predstavlja jezik in kakšen delež književnost? Ali se vam vaš sistem zdi učinkovit? Utemeljite.*
 - a) V prvem in drugem razredu književnost in jezik nista tako zelo ločena, konkretno se ne obravnava nobenega zgodovinskega obdobja ali stoletja. Obravnavajo se samo pojmi o literarnih zvrsteh in metrika. V tretjem in četrtem razredu sta bolj ločena: 50 %, 50 % (dve uri na teden za jezik, dve uri za književnost). V tretjem razredu se obravnava literatura od srednjega veka do 18. stoletja. V četrtem razredu se obravnava literatura od 19. stoletja do današnjih dni. V zadnjih dveh razredih ločujem jezik in književnost: pet mesecev obravnavamo jezik in pet mesecev književnost. Najprej obravnavam jezik in potem književnost, ker vsak dan v drugi polovici leta, ko se govori o književnosti, ponovimo nekaj o jeziku – vsak dan analiziramo eno poved in tako si to zapomnijo.
 - b) V prvem in drugem razredu predstavljata jezik 75 % in književnost 25 %, toda v tretjem in četrtem razredu je razlikovanje med jezikom ter književnostjo bolj opazno (sistem kopiraj in prilepi): 60 % in 40 %. Obstaja tendenca, da se jezik in književnost obravnava skupaj. Razlikovanje je odvisno od ravni, npr. literatura je zelo povezana z jezikom pri skladnji – hiperbaton je čista skladnja, ampak je del književnosti. Mislim, da se tega ne da natančno izmeriti. Ne, naš sistem se mi ne zdi zelo učinkovit, ker ne podpira učenja in osnovnih komunikacijskih dejavnosti: pisanje, govorjenje, poslušanje ter branje.
 - c) Jezik 90 %, književnost 10 %. Ni razlikovanja med njima.

²⁷ Odgovori prvega učitelja so označeni s črko a, drugega učitelja s črko b, odgovori tretjega učitelja pa s črko c.

6. Kaj mislite, kako **zahtevna** se zdita učencem pouk **književnosti** in **jezika**? Je jezik za učence zahtevnejši kot književnost ali ni razlike?
- Učencem je veliko bolj všeč književnost in se jim zdi lažja. Jezik jim ni všeč in se jim zdi zahteven. Manj jim je všeč poezija, ker je težja.
 - Oba se jim zdita težka, še posebej praktična uporaba tako jezika kot književnosti. Mislim, da je jezik težji (več abstraktnih stvari).
 - Ni razlikovanja med njima. Na splošno nista težka.
7. Ali imajo učenci **enako radi** književnost kot jezik ali jim je oboje enako všeč? Če imajo eno izmed tega raje, zakaj mislite, da je tako?
- Veliko bolj jim je všeč književnost, ker se jim zdi lažja.
 - Včasih imajo raje književnost, ampak samo zaradi teoretičnih in lažje zapomnljivih vsebin.
 - Vseeno jim je. Jaz ju poskušam vedno obravnavati medsebojno povezano.
8. Glede na vaše izkušnje, katere so **najzanimivejše snovi** pri pouku **književnosti**, pri katerih učenci najbolj uživajo?
- Najzanimivejša snov so romani iz 19. stoletja in iz prve polovice 20. stoletja, npr. realistična romana La Regenta (Clarín) ter Fortunata in Jacinta (Galdós), poleg teh pa še Drevo spoznanja (Pío Baroja). Radi tudi berejo dramska dela v razredu, ker je to branje teatralizirano in ima vsak učenec svojo vlogo, npr. tragedije Federica Garcíe Lorce (Hiša Bernarda Albe).
 - Metrika jim je všeč, predvsem pa, ko odkrijejo pomen neke pesmi.
 - Branje in pisanje sestavkov.
9. Kako **zanimive** se po vašem mnenju zdijo dijakom naslednje **vsebine**? ²⁸

	sploh zanimivo	ni	nekaj srednjega	zelo zanimivo
Poezija – branje pesmi in pogovor o njih.	1	2	3 (2x)	4 5
Proza – branje pravljic, romanov ali povesti in pogovor o njih.	1	2	3	4 5
Dramatika – branje in uprizorjanje dramskih besedil.	1	2	3	4 (2x) 5
Pogovor o književnih osebah pravljic, romanov in povesti.	1	2	3 (2x)	4 5
Obravnava slovnice – slovnice vaje.	1	2 (2x)	3	4 5
Pisanje opravičila, zahvale, prošnje, voščila, čestitke ...	1	2	3	4 5

10. Na kakšen način pri pouku španščine preverjate in ocenjujete znanje? Katere **metode preverjanja in ocenjevanja** uporabljate (testi, ustno spraševanje, spisi, uradna besedila ...)?
- Upoštevam vsakdanje delo v šoli, skoraj nikoli ne dajem domačih nalog. Ocenjujem zvezek, uporabljam pisne naloge, včasih ustno sprašujem. Vsak teden napišemo en sestavek, ki je dolg najmanj eno stran in ga nato preberemo v razredu.
 - Pisne naloge, spisi, vaje, vsakdanje opazovanje razreda in preverjanje zvezka. Vsako uro postavljam vprašanja za preverjanje razvoja.
 - Vsi načini preverjanja in seminarske naloge: pisne naloge in ustno spraševanje, debate, sodelovanje v razredu, seminarske naloge, pisni sestavki, zvezek.
11. S katerimi vsebinami iz **književnosti** pa je **najtežje** pritegniti pozornost učencev?
- Književnost 18. stoletja jim ni všeč, npr. Jovellanos in na splošno vsa neoklasicistična književnost tega stoletja.
 - Analiza besedil je težka in zahtevna. Prav tako so težke retorične figure (pesniški jezik).
 - Zgodovina književnosti.
12. Kakšen pomen pripisujete **branju**? Se vam zdi, da učenci dovolj berejo? Kaj berejo več – umetnostna ali neumetnostna besedila?
- Branju pripisujem velik pomen. Eno uro na teden namenimo branju in poleg tega vsako leto organiziramo tekmovanje v branju. Učencu, ki prebere največ knjig, podarimo nagrado. Po branju morajo izpolniti obrazec s podatki o knjigi. Mislim, da berejo več umetnostnih besedil. Berejo veliko prirejenih izdaj klasikov: Don Kihot, Lazarillo de Tormes, Oliver Twist, La Celestina. Kljub temu bi morali brati več.
 - Branju pripisujem zelo velik pomen. Ne, učenci ne berejo dovolj. Berejo več neumetnostnih besedil kot umetnostnih. Med literarnimi besedili berejo mladinsko književnost. Prejšnje leto so dobri razredi prebrali devet knjig na leto, ampak po navadi preberejo samo tri na leto.

²⁸ Odgovori učiteljev so v tabeli označeni v krepkem in zatemnjenem tisku.

- c) To je najpomembneje. Berejo vse vrste romanov. Doma berejo zelo malo. V družini imajo namreč zelo malo bralnih navad.
13. *Katere učbenike, delovne zvezke uporabljate pri pouku? Uporabljate še kakšne druge didaktične pripomočke (priročniki za učitelje, dvd-ji, zgoščenke, ...)?*
- Naslednje leto bomo uporabljali učbenike založbe Anaya. Uporabljam učbenike in prinašam veliko svojih fotokopij za razširitev vsebin in njihovo utrjevanje. Prav tako uporabljam slovnice priročnike in priročnike o andaluzijski kulturi, kjer se obravnavajo besedila andaluzijskih avtorjev. Poslušam in gleda se veliko DVD-jev za izboljšanje slušnega razumevanja ter nato se odgovori na vprašanja.
 - Tiste, ki jih izbere šola. Ko je možno in učinkovito, uporabljam dodatne didaktične pripomočke.
 - Učbenik, knjižnico, računalnik, slovarje.
14. *Uporabljate kakšno metodo pri obravnavi književnosti, ki bi jo posebej priporočili?*
- Prenos učiteljevega entuziazma na učence, če ne, je zelo zapleteno. Učenci ne smejo videti, da tebi nekaj ni všeč.
 - Delanje povzetkov in obnov v šoli ter da učenci ovrednotijo povzetke in obnove drugih.
 - Delamo predvsem na osnovi prebranih knjig.
15. *Kakšen je vaš odnos do sodobnih informacijskih tehnologij?*
- Po navadi naredijo seminarske naloge o kakšnem literarnem avtorju tako, da poiščejo informacije na internetu. Prav tako so morali narediti seminarsko nalogo o turističnem načrtu potovanja po različnih evropskih mestih, kjer je Instituto Cervantes.
 - Imela bi dobro mnenje o informacijski tehnologiji, če bi bili računalniki hitri in bi vedno delali.
 - Je temeljnega pomena. Učenci se morajo naučiti poiskati informacije na internetu.
16. *Ali bi lahko našli še kakšne dodatne didaktične dejavnosti, s katerimi naredite pouk književnosti zanimivejši (npr. ogled gledaliških predstav, filmov, obravnava internetnih besedil, obisk knjižnice ipd.)?*
- Gledamo gledališke predstave v gledališču: to leto smo šli v mestno gledališče Andújar. Prejšnja leta smo šli v Teatro Almagro v Ciudad Real. Tam je »corral« za komedije (corral de comedias). Prav tako gledamo filme, npr. tistega o Hiši Bernarde Albe. Obiskujemo knjižnico – velikokrat gremo v šolsko knjižnico. Vsak učenec vzame eno knjigo po svoji izbiri ne glede na tematiko, ki jo bere en mesec. Končajo z branjem in napišejo seminarsko nalogo. Pomembno je, da ti razložijo, zakaj so izbrali določeno knjigo. Knjige so lahko tudi neumetnostne – npr. o biologiji.
 - Obiski knjižnice, kjer se bere naglas; dramatizirano branje, besedila, ki zanimajo učence.
 - Gledanje filmov, komentiranje pesmi (glasba) in neumetnostnih besedil, obiskovanje gledališča in gledanje gledaliških predstav.
17. *Ali se pri pouku pojavljajo kakšne vzgojne težave in težave z disciplino? Kako jih premagujete?*
- To leto ne, ampak prejšnja leta da. Vedno se najde kakšen učenec – ti poskušaš pritegniti njegovo zanimanje, toda on se noče naučiti. Včasih učenci ne prihajajo več, včasih pa uspeš.
 - Da, veliko. Včasih se ne razrešijo. Poskušam se jim približati, da bi pritegnila njihovo sodelovanje.
 - Nikoli nimam takšnih težav.
18. *Kakšno pot mora prehoditi učitelj španščine na javni španski srednji šoli? Kakšno izobrazbo mora imeti, mora opraviti kakšne dodatne izpite?*
- Treba je imeti univerzitetno izobrazbo in opraviti izpit »oposiciones«. Lahko nadaljuješ svoje izobraževanje, če želiš, in narediš doktorat.
 - Treba je opraviti »oposiciones«, da dobiš stalno delovno mesto. Potrebna je univerzitetna izobrazba. Da, treba je opraviti zelo zahtevne izpite.
 - Treba je študirati na univerzi, narediti »master« in »oposiciones«.
19. *Ali obstajajo dodatna izobraževanja za učitelje španščine? Jih inštitucije organizirajo in ali se jih udeležujete? Ali se izobražujete tudi na lastno pest?*
- Da, obstaja veliko tečajev, npr. o novih tehnologijah (digitalna tabla), rabi interneta. Obstajajo tudi drugi, bolj specifični seminarji, ki so povezani s tvojo specializacijo. Jaz sem jih opravila veliko o besedišču in o »rondi« in »corteju« v gledališču zlatega veka, ker pišem doktorsko disertacijo o povezavi med španskimi tragedijami in klasičnimi literarnimi teoretiki.
 - Da, lahko jih organizira veliko institucij: univerze, zasebne institucije, učiteljski centri. Udeležujem se jih, ko so zanimiva. Poleg tega vedno iščemo materiale tudi sami oziroma na lastno pest.
 - Da, obstajajo tečaji/seminarji, ki jih organizirajo učiteljski centri (učiteljski center Linares-Andújar) ali delovne skupine.

9 IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Melita Perkovič izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom *Primerjalna analiza pouka materinščine s poudarkom na književnosti v Sloveniji in Španiji (12–15 let)* napisala sama in le z navedenimi pripomočki ter da so vsa mesta v besedilu, ki druga dela navajajo dobesedno ali jih smiselno povzemajo, jasno označena kot prevzeta mesta z navedbo vira.

Melita Perkovič

16. 1. 2012